

E lab júu^ quiá' Dsea` Jmáang` e cajme' LUCAS

E uuing` e cajme' Lucas e ji` la

1 Teófilo, niñib` 'nu` e fíim` dsea` cajme'r' fí' ni` ji` jalé' e nicalf` jee` jneaa`aa', ²jo cajme'r' laco' júu` e cajmée` jaléng` i` dsea` i` cangá` jial calf` lamí` cagüéng` Jesús fí' jmigüí' la, jo i` dsea` íb` i` ca'e` jalé' júu` quiá' Jesús cajo. ³Jo nica'nób' jnea` cajo, jo nicalidseáam` dsii` jalé' e já' e calf` latí' mi` uuing` jo latí' lana, joba' nijmée' e 'nu` júu` jial calf` lamí` cateáang` Jesús fí' jmigüí' la, ⁴jo lajoba' dseáng` lajang` niliñí' jalé' e júu` e nica'e' dsea` 'nu`.

Jaang` ángel cajméer` júu` e niliseeng` Juan i` seáang` dsea` jmií`

⁵Jo lajee` líing` Herodes dseata` dsea` féng' quiá' Judea, jo seeng` jaang` jmidsea` quiá' dsea` Israel i` sii` Zacarías, i` líing` dsea` quiá' jaang` jmidsea` i` sii` Abías. Jo i` dseamf` quiá' i` Zacarías do siir` Elisabet, siju` jaang` jmidsea` i` calisi` Aarón. ⁶Jo laji` huáam` bre nñu'r` jalé' ta` quiu' Fidiée', jo eám` guíuín` fí' quini` dsea` do cajo e laco' jíi' jaang` dsea` ja` cuóong` cuó' reiñ` do dsee`. ⁷Jo dsu' ja`

i` jóor` seeng`, co' i` dseamf` do ja` cuóong` nidsiquieeiñ` yuñ, jogui dsím' nidseáaiñ` laji` huáaiñ` do cajo.

⁸⁻⁹Jo coo` jmií` catíing` jaléng` jmidsea` e lí` quíing` Zacarías do e nijmiféiñ' Fidiée' fí' dsii' guá' fé' e si' fí' Jerusalén, jo nitíing` lajee` la'ó' jmidsea` e guíng` yaaíñ` i` i` nitíng` e nijr` sñ` fí' nife', jo Zacaríasbing' catíing` ie` jo. ¹⁰Jo 'ñiabl' Zacarías ca'ír` tí' nife' ie` jo e quier` e sñ` do. Jo lajee` coo` e sñ` do, lajalém' dsea` teáaiñ` fí' caluu` e jmiféiñ' Fidiée'. ¹¹Jo lajee` iuung` Zacarías fí' nife' do, jo coo` cajném` jaang` ángel quiá' Fidiée' lí' lí' dsée' e nife' e lí' iuuiñ` jir` e sñ` do. ¹²Jo mi` cangáng` Zacarías i` ángel do, dsíng' cafóin' jíi' ja` ñir` e` nijmér`. ¹³Jo cajíng` i` ángel do casí'r` Zacarías:

—Ja` fóon~, Zacarías, co' nicanúub` Fidiée' lajíi' júu` e nicamíi' na'r do, jo lana dseamf` quií' nidsiquieeiñ` jaang` yuñ siññu` i` nitó' e nilisiñ` Juan mi` niliseeiñ`. ¹⁴Jo fíim` dsea` nili'íáang` dsír' jogui dsíng' nili'íáang` óo' 'nú' e niliseeng` i` yuñ quií' na' do cajo, ¹⁵co' mi` nicuáiñ`, dsíng' niliféiñ' fí' quini` Fidiée'.

Jò ja` mee' ni'á'r carta` niteáin` fí`
 jmi'gúí, jogui ná' gui e niliseeín,`
 ni'ín' Jmiguí` quiá' Fidié' e
 nijmicóo'` quiá'r` lajii'` ta` e nijmér`
 fí` jmi'gúí` la. ¹⁶ Jogui nijmér` e
 niquí'` jing'` yaang` fím' dseá`
 Israel fí` quini` Fidié'. ¹⁷ Jò i Juan
 do ni'ín'` Jmiguí` quiá' Fidié' laco'
 ca'ing'` jaang` dseañu'` i cali'gong'`
 eáang'` i calisi` Líi', jaang'` i café'
 cuaiñ` quiá' Fidié' mali'gui
 eáang'. Jòba' i Juan na niguiár`
 júu` mi` nijaquiéeng' e nijáa` Dseá`
 Jmáang` e laco' røøb` nisíng` tu
 jaléng'` jóo' dseá` cóo'` jaléng'`
 sejmiir, jogui e laco' jaléng'` dseá`
 i jo` núu'` júu` quiá' Fidié' niquí'
 jing'` yaaiñ` mi` ninúr` jalé'` júu` e
 niguiá' i dseá' í. Jò lajòba' nijmér`
 e niguiéng` guiá' yaang` dseá' e
 nijmicuiñ` Dseá` Jmáang`.

¹⁸ Jò mi` cató' e fé' i ángel do
 jalé'` júu` quiá' Fidié', jo cajmingi'`
 Zacarías i ángel do:

—¿Jial nilita` dsí` jnea` jalé'` e
 jo, co' nidseáam` baa' eáang' cóo'`
 dseamf` quié` e?

¹⁹ Jò cañii` i ángel do:

—Jneab` i ángel Gabriel, jo jmóo`o
 jalé'` ta` e iing` Fidié', jo íb` dseá`
 casíñ` jnea` e cagajméé'` e 'nu` jalé'
 e juguiú'` e nifá'` a na. ²⁰ Jò dsu'` uí'`
 e ja` já'` calín'` jalé'` júu` quié` e,
 jòba' latí` lana nijá'` e jo lí'` fo'` jíi'`
 camí'` júu` cartí` niliti` lajii'` júu` e
 nifá'` a na, jo joguib` nifo'` tu'` jóng.

²¹ Jò lajee'` síng'` Zacarías cóo'`
 i ángel do, jo caluu'` guá'` féb'`
 teáang` jaléng'` i dseá' i sijeeng'` ír`
 do. Jò lajaléng'` i dseá' do ninaang'` í`
 dsíir` jiali'` cali'hing` Zacarías eáang'
 fí` lí` cangór` fí` nife'` do. ²² Jò dsu'
 mi` cagüi'` fí' Zacarías fí` jo, jo lí`

fé'r'. Jòba' dsifí' lajob calilí'` jaléng'`
 i dseá' i teáang` caluu'` do e liim` ba'
 e cangáin` do e fí` dsíi'` guá'` do.
 Jò dsifí' ladob canaang` Zacarías
 e jmóor` lí` cóo'` guóor` quiá'` jial
 e cangár` do, jo cangoca` bi e líiñ`
 lado.

²³ Jò mi` cangf` jo, mi` catf` í'`
 e cadsíng` lajii'` jmi'` e catíng`
 Zacarías e iuuiñ` fí` sinúu'` guá'`
 do, jo cangám'` bre fí` quiá'r`.

²⁴ Jò mi` calicóng` gui lajo, yuub`
 cacóng` dseamf` quiá'r`. Jò lajee`
 'ñíng` sí'` jo` cagüi'` fí' i dseamf` do
 sinúu'` quiá'r`, jo lajee` jo í` dsíir':
²⁵ "Gui'máam'` Fidié'` quiá'` e guiá'
 e jmóor` cóo'` jnea` e laco' jo` nifé'`
 dseá` ga` uii` quié` e."

Mi` cajméé' i ángel do júu` e niliseeng` Dseá` Jmáang`

²⁶ Jò mi` cadsíng` jñúung` sí'` lajo,
 cóo'` jmi'` casíng` Fidié'` i ángel
 Gabriel do fí` cóo'` fí' lí'` sii' Nazaret
 e née' fí' lí'` se' Galilea. ²⁷ Jò casíñ`
 dseá' do fí` quiá'` jaang` simf'` i sii'
 Yá'` i ninée'` júu` quiá'` cóo'` jaang`
 siming'` sijú` Daví'` i sii' Sé'. ²⁸ Jò
 mi` caguié'` i ángel do fí` quiá'` i
 simf'` do jo casí'` reiñ':

—Juguiú'` o'` quií', simf', co'
 'nu` bing' i nicaguíng' Fidié' lajee`
 lajaléng'` dseá' i seeng' fí` jmi'gúí, jo
 Fidiéeb' nijmicóo'` 'nu'.

²⁹ Jò mi` canúu'` i simf'` do júu`
 quiá'` i ángel do, dsíng'` cangogá`
 dsíir' jo ca'f` dsíir' e` uuing` e cajíng'`
 dseá' do lado.

³⁰ Jò cajíng'` tu` i ángel do:
 —Ja` føon'` jíi'` cóo', co' iáam`
 dsíi' Fidié' cóo'` 'nu', ³¹ jogui lana
 nigüi'` quiéen'` jaang` yuub` siñuú',
 jo mi` niliseeín', nitó'` na' e nilisiir`

Jesús. ³²⁻³³ Jo mī nicuáin̄, nijmé̄ Fidié̄ e niliñ̄ jaanḡ dseá féng' laco' calínḡ ī sijur̄ Daví' do. Joguī ī yꝰꝰ do quíi' latab̄ niquiá'r̄ tā quiá' lajaléng' dseá Israel, joguī niquiá'r̄ tā cajo' fí' la'únḡ fí' jmiǵüi', joguī nilisiir̄ Joo' Fidié̄ dseá guinḡ ñiff̄.

³⁴ Joba' cajmíngi' Yá^ ī ángel do: —¿Jial cuóønḡ nilí' lajo? Jã'guī cõo'õ dseañu'.

³⁵ Joba' cañi' ī ángel Gabriel do: —Fidié̄ dseá guinḡ ñiff̄ nijmér̄ cõo' gũea' 'gøng' quiá'r̄ e niquin' lafa' jeē cabøø' jnií', jo lajeē joba' nicuø'r̄ 'nū Jmíguí' quiá'r̄, jo joguiba' nigüiquiéen' ī yꝰꝰ gũeang' ī líng' Joo' Fidié̄ do. ³⁶ Joguī ī nií' ī sii' Elisabet, jaanḡ dseamf̄ ī niyúng' eáang', jñúunḡ si' ñingóo' e quiéein̄ jaanḡ yꝰꝰ siñū. Jo ī dseamf̄ do ī nica'éenḡ dseá eáang' e ja' jiuunḡ nicõøin̄, yꝰꝰb̄ niquíéein̄ lana, ³⁷ co' jaléb' tíinḡ Fidié̄ jmér̄.

³⁸ Joba' cañi' Yá^: —I quiá' Fidiéeb̄ jneā. Güijméeb̄ Fidié̄ cõo' jneā laco' nicafee' na. Jo mī calí' sñiñ̄ lado, jo cangám' tu ī ángel do fí' lí' cajár̄.

Mī cangó' Yá^ e cango'eer̄ Elisabet

³⁹⁻⁴¹ Jo dsifí' mī cangf̄ lajo, cangó' Yá^ fí' cõo' fii' e née' fí' jeē mó' lí' se' Judea e cango'eer̄ ī niir̄ Elisabet ī cõo' Zacarías do.

Jo mī caguiér̄ fí' jo, jo cangoféein̄ dseá do. Jo mī catø' Yá^ catø'r̄ Elisabet, dsifí' ladob cajóng' ī yꝰꝰ ī iuunḡ dsíi' tu' Elisabet, joguī dsifí' ladob ca'íng' Elisabet Jmíguí' quiá' Fidié̄.

⁴² Joba' cajíng' ī Elisabet do casí'r̄ Yá^ e ngocánḡ dsíir̄ jo cajíñ':

—'Nū bing' ī nicajmigüeang' Fidié̄ lajeē lajaléng' dseamf̄ ī seenḡ fí' jmiǵüi', joguī nicajmigüeain̄ yꝰꝰ quíi' cajo. ⁴³ ¿Ī jneā e nija'eē niquiá' Fíi' ī jneā? ⁴⁴ Co' mī canú' u e cate' jneā, dsifí' ladob cajóng' yꝰꝰ quié' e lí' iuuñ̄ fí' dsíi' tú' u e iáanḡ dsíir̄. ⁴⁵ Joba' eáam̄ juguiú' quíi', co' jáb' calín' e niliti' jalé' júu' quiá' Fidié̄ e cacuø'r̄ 'nū. ⁴⁶ Joba' cajíng' Yá^:

Dsíng' jmifén' jneā Fidié̄, ⁴⁷ joguī dsíng' iáanḡ dsii' cõo'r̄ cajo, co' í' bre dseá caleáaiñ̄ jneā jeē dseē quié' e.

⁴⁸ Dsu' jneā líñ'n jaanḡ dseá quiá' Fidié̄ ī ja' jmiféng' 'ñia', jo si'ím' Fidié̄ jneā, jo latí' lana jo cartí' røo' jmiǵüi' nifé' jaléng' dseá jmiǵüi' juguiú' uii' quié' e.

⁴⁹ Co' Fidiéeb̄ dseá 'gøin̄' fí' la'únḡ fí' jmiǵüi', joguī jmiǵuiub̄ jalé' e nicajméer̄ cõo' jneā cajo, co' í' bre dseá gũeain̄' fí' latøønḡ fí' jmiǵüi'.

⁵⁰ Joguī contøøm̄ nilí' fí' líiñ̄ jaléng' dseá ī nijmi'gõ' ír̄.

⁵¹ Jo í' bre tíiñ̄ jmér̄ lí' doní' ee', joguī cajméer̄ e cajgiéem̄ jalé' e í' dsíi' dseá ī jmicøøng' yaanḡ.

⁵² Joguī cajgiáam̄ bre uó' jaléng' dseá ī óo' tā ñíi', joguī yáb' caseáin̄ jaléng' dseá ī ja' jmicøøng' yaanḡ.

⁵³ Jogui juguiúb̄ cacuø'r' jaléng' dseà ì ja' 'ga' lí' seà quiá'⁻, jogui cajmilím̄ bre guoo' jaléng' dseà sea' cuu'.

⁵⁴⁻⁵⁵ Jogui cajmicóo'r' jaléng' dseà góor' dseà Israel ì caguíñ' lami' jéeng'gui ì nilíng' dseà quiá'r', co' lajob' júu' caséer' cóo'⁻ 'lii' yúu' qui'ii' ì sii' Abraham e nilí' fi' lling' Fidiée' jneaa'aa', jogui nijmicóo'r' jneaa'aa' lata'.

Jò jalé' e júu' na cajíng'⁻ Yá' ie' jò.

⁵⁶ Jò cajeb' Yá' gaang' si' cóo'⁻ ì Elisabet do. Jò mi' cangf' jò, joguiba' cangáng'⁻ t̄ur' fí' quiá'r'.

Mi' caliséng' Juan ì seáang' dseà jmií'

⁵⁷ Jò mi' cangf' jò, cadsím̄ jmií' e niliseeng' yuú' quiá'⁻ Elisabet, jò jaang' yuú' siñuub̄ caliséng' quiá'r'. ⁵⁸ Jò dsíng'⁻ cali'iaang' dsí' jaléng' rúíñ' cóo'⁻ jaléng' dseà ì neáang' lacúng'⁻ lajíng' lí' neáañ', co' calilír' e dsíng'⁻ guiá' e cajmée' Fidiée' cóo'⁻ ì Elisabet do. ⁵⁹ Jò mi' cadsí' ì yuú' quiá'⁻ Elisabet do jniá' jmií', jòba' cangojéeng' neiñ' e nitó' lí' fí' ngúu' táañ' laco' e qui' t̄íng' dseà Israel. Jò mi' cajméer' lajò, sí'í' nilisii' ì yuú' do laco' sii' tiquiá'r' Zacarías. ⁶⁰ Dsu' ì Elisabet do cañír' jò casí'r' jaléng' ì dseà do: —Ū, Juam 'né' nilisiñ' na.

⁶¹ Jòba' cajíng' ì dseà caguiaang' do casí'r' Elisabet: —Jò éjiali' nilisiir' lajò? Jíí' jaang'gui dseà sináú' qui' ja' siir' lajò.

⁶² Jòba' cajmingí' ì dseà caguiaang' do Zacarías e jmóor' lí' cóo'⁻ guoòr'.

—Jò éjiali' nilisii' ì yuú' la, fó' 'nu'?

⁶³ Jò Zacarías camir' coo' lí' nijmé'r' jial' iin' e nilisii' ì yuú' do, jòba' cajme'r' e Juam nilisiñ' do. Jò dsíng'⁻ cangogá' dsí' jaléng' ì dseà do e calisí' ì yuú' do Juan. ⁶⁴ Jò dsifí' ladob' cana' oo' luu' Zacarías jò canaain' jmiféiñ' Fidiée'.

⁶⁵ Jogui jaléng' dseà ì neáang' lacúng'⁻ lajíng' lí' guiing' Zacarías eáam' cangogá' dsíir' quiá'⁻ jalé' e calf' do, jò lajobi' lacaang' jee' mó' lí' se' Judea eáam' caliseá' e júu' jò. ⁶⁶ Jò lajiiing' dseà ì caliñi' jalé' e calf' do cajmingí' rúíñ': —¿E' si'íing' ì yuú' la mi' nicuáñ'? Dsucó' eáam' lí' e jmico'⁻ Fidiée' quiá'r'.

Jalé' e ca'ø' Zacarías quiá'⁻ Fidiée'

⁶⁷ Jò mi' cana' oo' luu' Zacarías, dsifí' lajob' calíñ' Jmiguí' quiá'⁻ Fidiée' jò canaain' fé'r' jalé' júu' e cangáññ' cacuø' Fidiée' ladsifí' lado jò cajíñ':

⁶⁸ Gúijmifém' jaléng' dseà Fíi'naa' Fidiée' quiá'⁻ dseà Israel, dsucó' nicajár' jee' jneaa'aa', dseà lí'naa' dseà quiá'r', jò nicaleáam' bre jneaa'aa' jee' jalé' dsee' qui'naa'.

⁶⁹ Jò caguíñ' lajee' lajaléng' siju' dseata' dseà féng'⁻ Daví' ì jmóo' ta' quiu' Fidiée' do jaang' ì 'gøng'⁻gui eáang' e quiá'⁻ nileáññ' jneaa'aa' jee' jalé' dsee' qui'ii'.

⁷⁰⁻⁷¹ Co' lajob' júu' cacuø' Fidiée' jaléng' dseà quiá'r' ì nicafé' cuaiñ' quiá'r' mali'gui eáang' e nileáññ' jneaa'aa' jee' jaléng' ì 'ní' níng' jneaa'aa'

jogui jee` jaléng` i guíng`
 quí`naa' cajo,
 72 jogui nilí` fi` líim`bre jaléng`
 'lii` dseá` cóong` quí`naa',
 co' ja` ni'íng` dsíir` lajii` júu` e
 cajmirór`
 cóo` 'lii` yáa' quí`ii'
 Abraham lajii` mali`gui
 eáang`.
 73 Jo e lab júu` e cacuø' Fidiée` i
 Abraham do ie` jo:
 74 e nileáin` jneaa`aa' jee` jaléng` i
 'ní` níng` jneaa`aa',
 joba' jneaa`aa' nijmó`naa' e
 ngocáng` dsi`naa' lí`
 dseáng` laco' iing` Fidiée`,
 jo jo` e 'góng`naa' jii` coo` i dseá`
 i 'ní` níi` quí`ii' do jóng`.
 75 Jogui lata` see`naa' fi` jmiguiú` la,
 nisee`naa' e líi`naa' dseá`
 güeang` quiá' Fidiée` jogui
 dseá` i ee` røø` laco' si'f` fi`
 quini` Fidiée`.
 76 Jo mi` calí` e jo, jo lalab casí`
 Zacarías i yuú` do:
 Jogui 'nu', yuú` quí`ii', nilisii`
 dseá` i caguíng` Fidiée` dseá`
 guing` ñiff` i nifé` cuaiñ`
 quiá'r`;
 co' 'nub` dseá` niguiéen` dseá`
 guiá`,
 co' lana nijaquiéng` e tí` lí`
 nijáa` Fii`naa' Dseá` Jmáang`.
 77 Jo nijmée' dseá` júu` jial nileáng`
 Fidiée` jaléng` dseá` jmiguiú`
 e ni'íng` dsee` quiá'r`.
 78 Jo Fidiée` nijmér` jalé' e jo, co'
 dsíng` 'neáain` jneaa`aa',
 jogui eáam` fi` líiin`
 jneaa`aa' cajo.
 Joba' nicacuø'r` jneaa`aa' e lafa'
 nijneá` coo` ja` e jlo` niing`
 'gøng` fi` lí` see`naa' lana,

79 jo e joba' nijmicóo` quiá`
 jaléng` dseá` i seeng` lafa'
 sijúung` lí` nuu` só`.
 Jo Fidiée` ni'é'r` jneaa`aa' fi`
 guiú` quiá'r` e laco'
 nilisee`naa' juguiú` júu` røø`.
 Jo jalé' e júu` na café' Zacarías ie`
 jo.
 80 Jo cuaam` i yuú` quiá'r` do laco'
 ngóo` jmii`. Jo lajee` cuaiñ`, eáang`
 ngóo` licuíin` Fidiée` jogui eáang`
 ngóo` liguiúin` la'eáang` cóo`
 Jmiguí` quiá' dseá` do. Jo mi` 'lé'
 cacuaiñ`, jo cangór` fi` coo` jee` mó',
 jo job cateáain` cartí` mi` caguié`
 jmii` e nilicuíin` dseá` Israel quiá'r`.

Mi` caliséng` Jesús

(Mt. 1:18-25)

2 1-2 Jo ie` jo seeng` jaang` dseata`
 dseá` féng` i sii` Augusto
 i quia' ta` ie` jo, jo seeng` jaang`
 dseata` dseá` nu'luu` quiá'r` i sii`
 Cirenio i guing` líing` ta` fi` lí` se'
 Siria. Jo ie` jo caquia' i Augusto
 do ta` e nili'íng` jaléng` dseá`.
 3 Jo jaléng` dseá` i taang` fi` lí` jié`
 'né` nidsiliin` fi` góo`bre, jo fi` job
 nili'íin`.
 4 Jo mi` cahuí` ta` lajo, joba'
 cagui'fi` i Sé` do fi` lí` guiin` fi` fií`
 Nazaret lí` se' Galilea, jo cangáin`
 fi` góor` fi` lí` se' Judea fi` coo` fií`
 e sii` Belén fi` lí` caliséng` i dseata`
 dseá` féng` i sii` Davi' do, jaang`
 dseá` siju` Sé` i caliséng` mali`gui
 eáang`. 5 Jo mi` cangáng` Sé` fi`
 góor`, tée`bre Yá`, co' ninée` júu`
 quiá'r` cóoiñ` do, jogui yuub`
 ni'quieein` do cajo.
 6-7 Jo mi` caguiíin` fi` Belén, job
 catí` í' e niliseeng` yuú` quiá' Yá`,
 dsu' ja` lí` calí'r` lí` nijér`, co' dsíng`

fíing' jaléng' dseà ì caseáng' e fí fíi' do ie' jo. Jo lí' güüing' jaléng' cuea' güütáb' cajer', jo job caliséng' ì yuü do. Jo íb' la'uii' jóo' Yá' ì caliséng'. Jo mi' cangf' jo, caquiin' coo' 'mi', jo catiráaiñ' dsíi' coo' ni'núu' lí' gø' jó', dsuco' ja' lí' sea' lí' guiá' fa' niquiér'.

Mi' cajnéng' ángeles fí' lí' taang' dseà jmóo' í' jo'se'

⁸Jo mi' canuu' e jmiñ' jo, jo nicaje' coo' tú' mfiing' dseà ì jmóo' í' jo'se' quiá' fí' lí' caluu' fíi' Belén. ⁹Jo lajee' neáaiñ' e canuu' e jmiñ' jo, coo' cajném' jaang' ángel ì casíng' Fidiée' fí' lí' neáaiñ', jo dsíng' jlo' cajneá' e güea' quiá' Fidiée' do lacúng' lajiiñ' lí' neáang' ì dseà do, jo dsíng' cafóin'. ¹⁰Jo cajíng' ì ángel do casí' jaléng' ì dseà do:

—Ja' føøng' na' jii' coo', dsuco' juguiáb' quiee' quií' na', jo fíim' dseà nili'áang' dsí'r' uii' e júu' jo. ¹¹Co' fí' lab góo' dseata' dseà féng' Daví', jo lana fí' lab nicaliséng' Dseà Jmáang', dseà nileáin' 'nú' jee' jalé' dsee' quií' na'. ¹²Jo niñí' ba' e mi' nigüi' néng' na' r jo niguiéng' na' r quiíñ' coo' 'mi' jo ráaiñ' dsíi' coo' ni'núu' lí' gø' jó'.

¹³Jo mi' cató' e café' ì ángel do lado, coo' cajném' ángeles ì fíing' gui fí' lí' neáang' ì dseà do, jo lajalém' ì ángeles do canaañ' e jmiféiñ' Fidiée' lajaléiñ' do jogui canaañ' do ø' lala:

¹⁴¡Majmiféng' naa' Fidiée' dseà guing' ñiff',
jogui jaléng' dseà jmigüi'
ì seeng' guiá' coo' r'
güiliseem' bre juguiá' júu'
røø' coo' dseà do!

¹⁵Jo mi' cató' e ca'ø' ì ángeles do, cangolím' tur fí' lí' jalíiñ'. Jo ì dseà ì jmóo' í' jo'se' do canaañ' síiñ' lajee' la'ó' yaañ' jo sí' rúin' lala:

—Má' aa' fí' Belén. Manè duu' jalé' e nicajíng' Fíi' naa' Fidiée' quiá' jalé' e nicalí' jmiñ' na.

¹⁶Jo catam' ì dseà do fí' lajminá', jo mi' caguiliñ' fí' Belén, cadséiñ' Yá' coo' Sé' jogui ì yuü do e ráaiñ' dsíi' coo' ni'núu' lí' gø' jó'. ¹⁷Jo mi' cangf' e cangáin' ì yuü do, jo canaam' bre ni' r' júu' lajiiñ' e cajíng' ì ángel do cuaiñ' quiáin' do. ¹⁸Jo jaléng' dseà ì canúu' e júu' jo dsíng' cangogá' dsí' r'. ¹⁹Jo dsíng' ca'f' dsíi' Yá' quiá' jalé' e calí' ie' jo, jogui ca'mea' b'ir e júu' jo fí' dsíi' moguir'.

²⁰Jo mi' cangf' jo, caquiim' tu ì dseà jmóo' í' jo'se' do. Jo lajee' ngoliiñ' jo ø' quiá' Fidiée' jo dsíng' jmiféiñ' Fidiée', co' calitib' lajiiñ' júu' e quie' ì ángel do ie' jo.

Mi' cangojéiñ' Jesús fí' guá' fé' e sí' fí' Jerusalén

²¹Jo mi' cadsí' ì yuü do jñiá' jmiñ', jo cangojéeng' neiñ' e cató' lí' fí' ngúu' táaiñ' laco' quí' tting' dseà Israel. Jo dsifí' ladob catéer' e calisíñ' do Jesús lí' laco' gui cajíng' ì ángel do casí' r' Yá' lajiiñ' mi' nú' gui e nidsiquiéiñ' ì yuü do.

²²Jo mi' cangf' jo, mi' cadsí' Yá' tuló' jmiñ' e caliséng' ì yuü do, cajmiti' bre lajiiñ' júu' e casé' Moi' e 'né' nilí', joguiba' cangoliiñ' cangojéeng' neiñ' fí' guá' fé' e sí' fí' Jerusalén e laco' nidsijeáang' neiñ' fí' quini' Fidiée'. ²³⁻²⁴Jo mi' nití' í' e nidsilíng' dseà Israel sinúu' guá' coo' yuü siñuú' la'uii' ì liseeng' quiá' r', 'né'

jéeng` sejmii` i yuu` do gáng` bōsii` osi gáng` mee` quiá' e nijngáng' jmidsea` fí nife` quiá' e sinuu` guá' do. Jo jalé' e jo cajmée` i Sé` do cóo` i Yá` do ie` jo, có' lalab ta` caquiú' Fidiée` mali`gui eáang': "Song ii` caliséng` yuu` siñuu` la'uii` quiá', í'bing' i nijmé` ta` lí' lajii` e iing` Fidiée`."

²⁵ Jo ie` jo seeng` jaang` dseañu` fí Jerusalén i sii` Simeón, jaang` dseañu` i guiúng` eáang', jo dsíng' jmfíéiñ' Fidiée`, jogui sijeeiñ` i nisíng` Fidiée` i nileáang` dseá góor` dseá Israel jee` jalé' dsee` quiáiñ'. Jo jéeb` Jmiguí` quiá' Fidiée` quiá' i Simeón do, ²⁶ jo la'eáang` cóo` e joba' caliñir` lajii` lami` jéeng`gui e ja` nijúuiñ` e ja` mí` cangáaiñ` Dseá Jmáang`, dseá i nisíng` Fidiée` do. ²⁷ Jo ie` jo cajmée` Jmiguí` quiá' Fidiée` e cangó` Simeón fí guá' fé' e si' fí Jerusalén. Jo mi` caguiér` e fí guá' jo, fí job` nitaang` Yá` cóo`gui Sé` e jeeiñ` i yuu` Jesús do e jmóor` jalé' ta` e caquiú' Fidiée` e `né` lí'.

²⁸ Jo mi` cangáng` Simeón i yuu` do jo casang`neiñ' jo canaaiñ` jmfíéiñ' Fidiée` jo cajíñ':

²⁹ Gui'máam`ba' Fíi`naa' Fidiée`, có' nicalitib` lajii` júu` quíi' e cajmée` jnea` jéeng`gui. Joba' dsíng' iáang` dsii` lana, jo nicuøom` nitøo' jnea` fí ñiff` quíi', jnea` dseá i jmóo` lajii` e iing` 'nu`;

³⁰⁻³¹ có' nicamám`baa` i yuu` la, dseá i nileáang` jnea' jee` jalé' dsee` quíi', dseá seē`naa' fí jmigúí' la.

³² Có' i lab dseá i líng` e ji` e jnea` jee` jaléng` dseá jmigúí', jogui la'eáang` i lab cajo e nijmi'gó` dseá jaléng` dseá quíi' dseá Israel.

³³ Jo dsíng' cangogá` dsii` Yá` cóo`gui Sé` quiá' jalé' e cajíng' i Simeón do uii` quiá' i yuu` do.

³⁴ Jo mi` calf` e café' Simeón lajo, jo cataiñ' güea' i yuu` do cóo` sejmiiñ` jogui cajíñ' casí'r` Yá`:

—I yuu` la nisi'íiñ` mi` nicuáiñ` e niguiár` júu` jial nijmicuíng` dseá Fidiée`, joba' fíim` dseá jmigúí` niquí' jíng' yaaíñ` fí quini` Fidiée`. Dsu' seem` dseá i ja` ni'íng' jalé' júu` e niguiáiñ` do, có' ja` nitf` dsíir', ³⁵ có' niguiéeb` jmiñ` mi` nilidseáang` dsii' jial` í` dsii' lajaang` lajaang` dseá jmigúí'. Jogui 'nu` dsíng' nilijiuung` o' mi` nijmeáang` dseá i yuu` la quíi' mi` niféiñ'.

³⁶ Jo mi` calf` e fé' Simeón lajo, jo cajám`bre i yuu` do cóo` sejmiiñ'. Jo dsifí` ladob cangoquíeéng` jaang` dseamf` i sii` Aa` fí lí` sing' Yá` cóo`gui Sé` e jeeiñ` i yuu` do, jo fé' i dseamf` i sii` Aa` do cuaiñ` quiá' Fidiée` cajo, jo i dseamf` í` líiñ` jóo` jaang` dseañu` i sii` Fanuel i líng` dseá sijú` jaang` dseá i calis` Aser. Jo i dseamf` do eáam` niyúiiñ'; ochenta y cuatro jii` ñingóo` e `ñiiñ` jo la'eáam`bir eáang` mi` cacúng' guór, jo guié` jii` mi` cangf`gui lajo, cajúm` dseañu` quiá'r'. ³⁷ Jo contøom` iuuíñ` sinúu` guá' e jmitir` lajii` e iing` Fidiée` e jmfíéiñ' dseá do jogui e jmóor` ayuno cajo. ³⁸ Jo mi` cangáaiñ` i yuu` Jesús do, jo cacuør` gui'máang` Fidiée` uii` quiáiñ'. Jo mifíng` canaaiñ` jma'r` júu` jaléng' i dseá i sijeeng` i dseá i nisíng` Fidiée` e quiá' nileáiñ` dseá jee` dsee` quiá'r` jo cajíñ' casí`reiñ': "I lab i yuu` i cajíng' Fidiée` i nisín` i ni'íng` dsee` quí'naa'."

**Mi~ cangolíng`tu Yá`
côo` Sé` fı́ Nazaret**

³⁹Jô mi~ cangı́ e cajmıtı́ sejmıı` Jesús jalé` e ta` huı́` fı́ ni~ jı́` quıáı́` Fidiéé` do, cangolım`tur cöo` i yuu` do fı́ Nazaret fı́ lı́` seı́` Galilea. ⁴⁰Jô cuaam` Jesús lajee` jö laco` ngóor` jmıı́, jö dsıng` ngóo` lıtıııı́, jö eáam` jmıgüeang` Fidiéé` ír.

**Mı́ cajé` Jesús fı́ dsıı́` guáı́`
fé` e sıı́` fı́ Jerusalén**

⁴¹Jö laco` jııı` mi~ tí` jmıı́ Pascua quıáı́` dseá` Israel, nitııng` sejmıı` Jesús e dsılııı́ fı́ Jerusalén.

⁴²Jö ie~ mi~ cadsı́` i jııung` do gııtı́ jııı, jö fı́ job cangóor` cöo` sejmıır` cöo` jaléng` dseá` sinúu` quıáı́r` jogıı cöo` jaléng` dseá` i neáang` fı́ Nazaret. Jö fı́ job cajé` lajaléng` i dseá` do lajee` catı́ e jmıı́ do. ⁴³Jö mi~ cadséng` e jmıı́ do, jö cangolım`tur lajaléııı` do fı́ Nazaret, ⁴⁴dsu` dob nicajé` i jııung` Jesús do fı́ Jerusalén. Jö ja` nıcalııı` sejmıır` e nicajer`, cö` lıııı́ e jee` i dseá` cagııııang` dob ngıııı́. Jö catam`bre fı́ lajaléııı` do lajee` cöo` jmıı́. ⁴⁵Jö mi~ canııııı́` guıáı́` fı́, jö ca`naiııı` Jesús jee` jaléng` i dseá` cagııııang` do, dsu` jö lı́` cadséng`neiıı` do. Jöba` caquım`tur fı́ Jerusalén e cango`neıııı` i jııung` do.

⁴⁶Jö mi~ caguııııng`tur fı́ Jerusalén, jö ja` cadséng`neiıı` dsıfı́ lado car` mı́ cadsıng` `nı́` jmıı́`guıı lajı, jögıııba` cadséng`neiıı`. Dsu` fı́` guáb` guıııı` do e nııur` e sııng` jaléng` tıfa` quıáı́` júu` quııı` ta` quıáı́` dseá` Israel, jögıı jmıgııııb` jalé` e jmıngı́` rııng` Jesús cöo`

jaléng` i dseá` í. ⁴⁷Jö jaléng` dseá` i teáang` nııu` jııal ngıı` i jııung` Jesús do dsıng` dsıgá` dsııı́, cö` tıııı`bııı` eáang`. ⁴⁸Jö mi~ cangá` sejmıı` Jesús e dob guıııı, jö dsıng` cango`gó` dsııı́` jö cajıng` nıquıáı́r` cası́`reııı`:

—Yuu` quı́`ııı, ¿jııalı́` cajmeáan` jnea` lana? Dsıng` nicajmó`oo` fı́ı` cöo` tıquııı́, jö dsıng` nıca`néeng`naa` `naı́.

⁴⁹Jöba` caıııı` Jesús quıáı́` nıquıáı́r` jö cası́`reııı`:

—¿Jııalı́` ngıı`na` `náng`na` jnea`? ¿Su` ja` nıı`na` e ta` nııııııı`n e nıjmeé` e quıáı́` Tıquıé`e dseá` guııng` nııfı́?

⁵⁰Dsu` i sejmıır` do ja` cangáııı` jııalı́` cajıng` i jııung` Jesús do lado.

⁵¹Jö mi~ calı́` sııııı` e jö, jö cangolım`tur lajı` gaııı` do fı́ Nazaret. Jö dsıng` guıııng` Jesús cöo` sejmıır`, jö dsıng` nııur` cajo. Jö eáam` íáang` dsıı` nıquıáı́r` mı́ ca`fıı` dsııı́` quıáı́` jalé` e cangojéé` ie~ jmıı́ jö. ⁵²Jö lajee` jö cuaam` Jesús, jö ngóo` lıtııng`guıı laco` jmıı́, jö dsıng` íáang` dsıı` jaléng` dseá` cöo`r, jogıı lajııbı́ Fidiéé` cöo` ír` cajo.

**Mı́ canaang` Juan i seáang` dseá`
jmıı` e guııar` júu` quıáı́` Fidiéé`**

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1 :19-28)

3 Jö ie` jö nıngóo` guıııııá` jıııng` e lııng` Tıberıo dseata` dseá` féng` quıáı́` fı́` la`ııng` fı́` jmıgııı́. Jö seeng` quııııng` dseata` dseá` nıı`luu` quıáı́r`, jaang` i sııı` Poncıo Pııııo i guııng` lııng` ta` fı́` Judea, jö jaang` i sııı` Herodes i lııng` ta` fı́` Galilea, jö seeng` jaang` rııng` dseá` ngáang` cöo` Herodes i sııı` Lıı` i guııng`

líng' ta' fí Iturea cóo' coo' lí sii`
Traconite, jogui jaang' i sii` Lisanías
i guing' fí coo' lí sii` Abilinia.

²Jō ie' jō seeng' gáng' jmidsea`
laniing-, jaang' i sii` Anás cóo' gui
jaang' i sii` Caifás. Jō ie' jō cajo i
Juan do i líng' jóo' Zacarías guiiñ`
fí jee' uó' quiú' mi' café' Fidiée`
caféng' neiñ' e nicaťb` í' e nináin`
do e niguiár- júu` quiá' Fidiée` fí
jee' dsea` jmigüi`. ³Jō mi' cahuí' ta`
lajo, jō dsifí' lajōb cangó' i Juan do
fí gua` Jordán, jō fí job canaañ` e
guiar' júu` quiá' Fidiée` fí quini`
dsea` i caseáng' fí lacuee` e gua` do
ie' jō. Jō fí job e'r' jaléng' dsea` i
guilíng- do, jō s'í' reiñ' e 'né' niquí'
jíng' yaaiñ` fí quini` Fidiée`, jō
lajoguiba' e nisáin` jmií' e laco' cuó'
lí e cajmée` dsea` do lajō. ⁴Jō e jō
cangojée' lí' laco' fé' fí ni' jì' quiá'
Fidiée` e cajme' Saí' malí` gui
eáang', jaang' dsea` i café' cuaiñ`
quiá' Fidiée', lí' fé' lala:

Ngí' jaang' dsea` i fé' teá' fí ni`
guoo' uó' quiú' jō fé'r' lala:
“Jmeéang'-na' guiú' fí,
jogui nea`-na' condsée',
co' lana tí lí' nijáab' Fíi'naa'.

⁵Jō jmiróø'na' lacaang' guiá' fí,
jō jmiróø'na' lacaang' lí' jung',
jō jmee`-na' condsée' fí' lacaang`
lí' tu' fí,
jō jaléb' fí' nilíi' røø'.

⁶Jō jalém' dsea` jmigüi' nilí'r' jial
e nileáin` jee' jalé' dsee`
quiá'r- la'eáang' cóo' i dsea`
í'.”

Jō jalé' e na cajíng'- Saí' fí ni' jì'
quiá' Fidiée`.

⁷Jō mi' caguilíng- dsea` i iing`
nisáng' jmií' e fí' gua' lí' táang' i
Juan i seáang' dsea` jmií' do, jō casí'

i Juan do lajaang' lajaang' i dsea` i
caguilíng- do ie' jō:

—iJóo' jaléng' mi' guíng-
'nú'! ¿I' cajme' 'nú' júu` e lala
cuóøng' nileáang'-na' lajii` iihuí'
e nijaquíéng' jmií' na? ⁸Né-
nijmiliing` yaang'-na' e laco' nililí'
jaléng' dsea` rúng'-na' e dseáng' e
já' ba' nicaquí' jíng' yaang'-na'
fí quini` Fidiée`. Jō ja' jmigóøng`
yaang'-na' e nileáang'-na' jee' dsee`
quíi'-na' dsu' uii' e Abraham líiñ`
'líi' yúu' quíi'-na', co' e já' e fíi' i
'nú' e cuóøm' jmé' Fidiée' siju`
Abraham jalé' cuu' e né' la faco'
iiñ` lajō. ⁹Cofa' jaléng' dsea` i ja`
quí' jíng' yaang' fí quini` Fidiée`
líiñ` laco' e 'ma' ofii' e ja' dseeng`
ofii' e cuó', joba' huí'b' e 'ma' do jō
dsitoo' fí ni' jì' lafa' cuiib-, co' ja`
eé' ta' íng' jíi' coo'.

¹⁰Jō mi' canúu- jaléng' i dsea` do
jalé' e café' i Juan i seáang' dsea`
jmií' do, joba' cajmingí'-reiñ' do
lala:

—¿Jial ni'ee- jneal^ guiú' cóo`
Fidiée`?

¹¹Joba' cañii' i Juan do jō casí'r- i
dsea` do:

—E laba' 'né' nijmee`-na': Ii' 'nú'
oo`-na' tú' 'mi'quíi'-na', 'né' nicuó'`-na'
coo' jaang' dsea` i ja' sea` quiá'; jogui
ii' 'nú' sea` e co'`-na', 'né' nicó'`-na'
jmá' jiu' cóo' jaléng' i ja' sea` e dó'.

¹²Jō lajee' síng' Juan i seáang`
dsea` jmií' do cóo' i dsea` do,
jōb caguilíng- coo' tú' míng'-
nodsicuu- i iing` nisáng' jmií', jō
cajmingí'r' i Juan do jō cajíñ':

—Tífa', ¿e' 'né' jmó' jneal^ e laco`
ni'ee`-naa' guiú' cóo' Fidiée`?

¹³Joba' cañii' i Juan do quiá' i
nodsicuu- do jō casí' reiñ':

—E laba' 'né~ nijmée^ 'nú':
 Jo m'na' cuu~ quia' dsea e
 jmgui'gui laco' ta~ quia' fi' ni~ ji'
 quia' dseata'.

¹⁴ Jo lajee~ s'ing` i Juan do coo'~
 i nodsicuu~ do, caguiling` coo'
 tu' ming'~ 'lee~ fi' li' taain` jo
 cajmingi' reiñ':

—Jogui jnea', ze~ 'né~ nijmó'naa'
 e laco' ni'ee~naa' guia' coo'
 Fidiée'?

Joba' cañi' i Juan do jo casir~ i
 'lee~ do:

—E laba' 'né~ nijmiti' 'nú': Ja` ee'
 uo'~na' quia' dsea laguidseang`,
 o'gui fong'na' dsea, o'gui jmoona'
 dsee~ quia' dsea e ngi'gui, o'gui
 ni'n'ing~na' dsea e ja` ee' mi'
 cajmeer' jii' coo'; jo guili'iaang`
 oona' coo' lajii' e 'léeng'na'.

¹⁵ Jo lajee~ fé' i Juan do e juu' na,
 jo jaléng' i dsea caguiaang~ do i'
 dsir' e~ nili' jogui i' dsir' su Dsea'
 Jmaam~ i Juan i seang` dsea jmi'
 do. ¹⁶ Jo mi~ calili' i Juan do e i'
 dsii' i dsea do lajo, joba' casir~ reiñ'
 jo cajiiñ':

—E ja', jnea~ seaan' 'nú' jmi'
 coo'~ layaang~ jmi', jo dsu' nabi
 nijaa' jaang'gui dsea i niseang`
 'nú' jmi' coo'~ Jmiguí' quia'
 Fidiée' jogui coo'~ ji'. Jo i dsea i'
 'gong'guir laco' jnea~ e jii' jnea~ ja'
 catiin' n fa' nisii' i capi' ni' 'nú'
 lomii'. Co' jnea~ nicasean` jaléng'
 'nú' jmi' coo'~ layaang~ jmi' e laco'
 cuo' li' e nicaqui' jing' yaang'na'
 fi' quini' Fidiée'; dsu' ir' mi'
 nigúeeiñ' niseaiñ' 'nú' jmi' coo'
 Jmiguí' quia' Fidiée' e laco' cuo' li'
 e nicang'ing'na' Jmiguí' quia' dsea
 do. ¹⁷ Jo quieb' dsea do e jmañi'
 ta~ quia' e nisiiñ' micui'iee', jo

nisér' ca' e qui' quia' do. Jo dsu' e
 micui'iee' do ni'mear' fi' dsii' sinuu',
 jogui e qui' quia' nij' bre fi' li' coo'
 ji' e ja' too' jmi' ya'.

¹⁸ Jo jmang'~ coo'~ juu' lanaba'
 caféng' i Juan do jaléng' i dsea do,
 jo cae'reiñ' jalé' juu' quia' Fidiée'
 quia' jial laang` dsea jee' jalé'
 dsee~ quia'r'. ¹⁹ Jogui caféng' i Juan
 do jaléng' dsea e ja' dseeng` laco'
 jmoo' i dseata~ Herodes do e jeeiñ`
 lafa' dseamf' quia'r' oo~ dseañu'
 ruiñ' dsea ngáang'~ coo'r' i sii' Lii~,
 jogui cajiiñ' dseata~ Herodes coo'
 jalé' e ga' e jmooiñ' do. ²⁰ Jo mi~
 caliñi' i dseata~ do lajii' e juu' e fé'
 i Juan do uii' quia'r', joba' dsing'
 caliguiñ' jogui cajmeer' coo'gui e
 ga', co' caquiur' ta~ e catam' i Juan
 do, jo 'nuñib^ catang' neiñ' do.

Mi' cajgaang~ Jesús jmi'

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Jo dsu' nú'gui e ni' i Juan
 do 'nuñi', lajee~ cateaiñ' fi' gua'
 Jordán e seaiñ' dsea jmi', jo coo'
 jmi' caguié' Jesús fi' jo, jo cajgaañ'
 jmi' cajo. Jo dsifi' mi~ cangf' e
 jo, jo caféng' Jesús Fidiée' dsea'
 guing~ ñiff', jo lajee' jo cana' catea'
 fi' ñiff', ²² jo fi' job cajgó' Jmiguí'
 quia' Fidiée' e ling~ jaang` mee'
 fi' yá' mogui' Jesús, jo canú' e
 ling~ ii' guicafé' fi' yá' jmgui' jo
 guicajiiñ':

—'Nub' Joo'o i 'neaan' eang', jo
 dsing' i aang` dsii' coo'~ 'nu'.

Jaléng' 'lii' yuu' quia' Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Jo guigui' jii' ningoo' Jesús
 mi~ canaiñ' jmoo' ta' e si'iiñ'. Jo
 jaléng' dsea' liiñ' e i Sé' do tiquia'

Jesús. Jo tiyúu' quíá' Jesús siir`
 Elí, ²⁴jo tiquiá' Elí siir` Matat, jo
 tiquiá' Matat calisír` Leví, jo tiquiá'`
 Leví calisír` Melqui, jo tiquiá'`
 Melqui calisír` Jana, jo tiquiá'` Jana
 calisír` Sé, ²⁵jo tiquiá'` Sé` calisír`
 Matatías, jo tiquiá'` Matatías calisír`
 Amós, jo tiquiá'` Amós calisír`
 Nahum, jo tiquiá'` Nahum calisír`
 Esli, jo tiquiá'` Esli calisír` Nagai,
 jo tiquiá'` Nagai calisír` Maat, ²⁶jo
 tiquiá'` Maat calisír` Matatías, jo
 tiquiá'` Matatías calisír` Semei, jo
 tiquiá'` Semei calisír` Sec, jo tiquiá'`
 Sec calisír` Judá, ²⁷jo tiquiá'` Judá
 calisír` Joanán, jo tiquiá'` Joanán
 calisír` Resa, jo tiquiá'` Resa calisír`
 Zorobabel, jo tiquiá'` Zorobabel
 calisír` Salatiel, jo tiquiá'` Salatiel
 calisír` Neri, ²⁸jo tiquiá'` Neri calisír`
 Melqui, jo tiquiá'` Melqui calisír`
 Adi, jo tiquiá'` Adi calisír` Cosam,
 jo tiquiá'` Cosam calisír` Elmodam,
 jo tiquiá'` Elmodam calisír` Er, ²⁹jo
 tiquiá'` Er calisír` Josué, jo tiquiá'`
 Josué calisír` Eliezer, jo tiquiá'`
 Eliezer calisír` Jorim, jo tiquiá'`
 Jorim calisír` Matat, ³⁰jo tiquiá'`
 Matat calisír` Leví, jo tiquiá'` Leví
 calisír` Simeón, jo tiquiá'` Simeón
 calisír` Judá, jo tiquiá'` Judá calisír`
 Sé, jo tiquiá'` Sé` calisír` Jonám,
 jo tiquiá'` Jonám calisír` Eliaquim,
³¹jo tiquiá'` Eliaquim calisír` Melea,
 jo tiquiá'` Melea calisír` Mainán,
 jo tiquiá'` Mainán calisír` Matata,
 jo tiquiá'` Matata calisír` Natán,
³²jo tiquiá'` Natán calisír` Daví', jo
 tiquiá'` Daví'` calisír` Isaí, jo tiquiá'`
 Isaí calisír` Obed, jo tiquiá'` Obed
 calisír` Booz, jo tiquiá'` Booz calisír`
 Salmón, jo tiquiá'` Salmón calisír`
 Naasón, jo tiquiá'` Naasón calisír`

Aminadab, ³³jo tiquiá'` Aminadab
 calisír` Aram, jo tiquiá'` Aram
 calisír` Esrom, jo tiquiá'` Esrom
 calisír` Fares, jo tiquiá'` Fares
 calisír` Judá, ³⁴jo tiquiá'` Judá
 calisír` Jacóó, jo tiquiá'` Jacóó`
 calisír` Isáa, jo tiquiá'` Isáa` calisír`
 Abraham, jo tiquiá'` Abraham
 calisír` Taré, jo tiquiá'` Taré
 calisír` Nacor, ³⁵jo tiquiá'` Nacor
 calisír` Serug, jo tiquiá'` Serug
 calisír` Ragau, jo tiquiá'` Ragau
 calisír` Peleg, jo tiquiá'` Peleg
 calisír` Heber, jo tiquiá'` Heber
 calisír` Sala, ³⁶jo tiquiá'` Sala calisír`
 Cainán, jo tiquiá'` Cainán calisír`
 Arfaxad, jo tiquiá'` Arfaxad calisír`
 Sem, jo tiquiá'` Sem calisír` Noé,
 jo tiquiá'` Noé calisír` Lamec, ³⁷jo
 tiquiá'` Lamec calisír` Matusalén,
 jo tiquiá'` Matusalén calisír` Enoc,
 jo tiquiá'` Enoc calisír` Jared, jo
 tiquiá'` Jared calisír` Mahalaleel, jo
 tiquiá'` Mahalaleel calisír` Cainán,
 jo tiquiá'` Cainán calisír` Enós, ³⁸jo
 tiquiá'` Enós calisír` Set, jo tiquiá'`
 Set calisír` Adán, jo tiquiá'` Adán
 'ñia' Fidiée'.

**Mi` cajmée` fii` i` 'ling'` quijí` jial
 nirõng` Jesús dsee`**

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

4 Jo ie~ jo, mi` cangf e cangfing`
 Jesús Jmigu' quíá' Fidiée', jo
 e Jmigu' do cangojéeng` ír` fí` jee`
 uó` quié, ²jo fí` job cajer` lajee` tuló`
 jmií`. Jo lajee` jo ja` e cagó'r` jii`
 capi'. Jo lajee` táain` fí` jo, jo caguié`
 fii` i` 'ling'`, jo cajmée` quijí` jial e
 nirõng` dsea` do dsee`. Jo mi` cangf
 e tuló` jmií` do, joguiba' cadseá`
 jmi'aang` Jesús jóng. ³Jo dsifí` lajob
 cajíng` fii` i` 'ling'` casí'r` dsea` do:

—iSong jál' e 'nu' lin' i JÓO' Fidiée' camíng' do, joba' jmee' e ni'uíng' iñí' e cuu' née' la!

⁴Joba' cañí' Jesús quiá' fii' i 'ling' do jo casí' reiñ':

—Lalab fé' fí' ni' jì' quiá' Fidiée': "Ja' niliseeng' jaléng' dsea' jmiǵüf' juguiá' e lico' ni'í' nidó'r' jalé' e sea' fí' jmiǵüf'. Co' 'né' nijmíti' bre jalé' ta' quiá' fí' ni' jì' quiá' Fidiée', jo lajoguiba' e niliseeñ' juguiá' jóng'."

⁵Joba' cajmée'tu fii' i 'ling' quijí' jial e niróng' dsea' do dsee', jo cangojéeiñ' dsea' do fí' coo' yá' mó' e ñí' eáang', jo ca'e'reiñ' jalé' fií' e sea' fí' la'úng' fí' jmiǵüf' dseáng' lajee' cateá'. ⁶Jo cajíñ' casí'r' dsea' do:

⁷—Jalé' e la nicuøø' quíi' coo' jalé'gui e jlo' e sea' fí' jo song nisi' uø' jní' jo nijmifén' jnea', co' e quié'baa lajalé' e na, jo jneab' cuøøng' jmee' e guiée' jo cuøøm' cuøøø' doñí' i' i' iin' n.

⁸Dsu' dsifí' ladob cañí'tu Jesús quiá' fii' i 'ling' do jo casí' reiñ':

—Güihuíng' cáan'n, Satanás, dsuco' lalab fé'gui fí' ni' jì' quiá' Fidiée' cajo: "Jíi' Fidiée' dsea' guíng' ñí'f'bing' nijmifén', jo jíi' ta' quiá' í' bre e nijmíti' cajo."

⁹Jo mi' cangf' jo, cajmée'tu fii' i 'ling' quijí' jial niróng' Jesús dsee', jo cangojéeiñ' dsea' do fí' yá' guá' fé' e si' fí' Jerusalén jo cajíñ' casí'r' dsea' do:

—Song jál' e 'nu' lin' i JÓO' Fidiée' camíng' do, laco' tée'ee' tí' yá' la bíing' uø' cartí' uii', ¹⁰co' lalab fé' fí' ni' jì' quiá' Fidiée':

Fidiée' niquiá'r' ta' jaléng' ángeles quiá'r' e nijmér' í' 'nu',

¹¹jo nisaiñ' 'nu' coo' guoor' lajee' guiáang' guo' guiá' güí', jo lajoba' ja' nilihuñ' mi' nititáan' fí' ni' uø'.

¹²Dsu' Jesús cañí'tur quiá' fii' i 'ling' do jo casí' reiñ':

—Dsu' lalab fé'gui cajo fí' ni' jì' quiá' Fidiée': "Ja' jmoo' jial ni'e' Fíi' Fidiée' dsee'."

¹³Jo coo' e job catf' 'ní' née' e jmoo' fii' i 'ling' quijí' jial e niróng' Jesús dsee', dsu' jíi' coo' née' ja' calf'r' lajo. Jo mi' cangf' jo, mi' jo ñí' fii' i 'ling' jial nijmér' e niróng' Jesús dsee', joba' catiúum' bre dsea' do, jo cangohuím' bre lajee' cateá'.

Mí' canaang' Jesús jmoor' ta' quiá'r' fí' lí' se' Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴Jo mi' cangf' jo, cangám'tu Jesús fí' lí' se' Galilea, jo la'eáang' coo' jalé' bí' 'gøng' quiá' Jmiǵüf' quiá' Fidiée' canaang' ni' júu' quiá'r' fí' lacoø' fií' e née' fí' la'úng' lí' se' fí' jo. ¹⁵Jo mi' niguiéer' lacoø' fií' lí' dséer', dsifí' ladob í'r' fí' dsí' guá' quiá' dsea' goor' dsea' Israel, jo fí' job e'r' jaléng' dsea' i dsilíng' fí' guá' do jalé' júu' quiá' Fidiée'. Jo jaléng' dsea' i núu' júu' quiá'r' eáam' jmiféiñ' dsea' do.

Mí' cangáng'tu Jesús fí' Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶Jo ie' jo, lajee' ngí' Jesús fí' lí' se' Galilea, jo caguiéng'tur fí' Nazaret fí' lí' cacuaiñ'. Jo mi' jmií' e jmi'íng' jaléng' dsea' goor' dsea' Israel, dséer' fí' Sinúu' guá' laco' jíi' e tñiñ' 'ñia'r'. Jo lajee' táaiñ' fí' e sinúu' guá' do, jo casíng' 'ñia'r' jee' jaléng' dsea' goor', ¹⁷jo ca'íñ'

coḡ jì e ca'ír li~ tóḡ jalé' júu[^]
 quiá~ Fidié~ e cajme' Safí, jaang[^]
 dseà ì café' cuaiñ~ quiá~ Fidié~
 mali'gui eáang'. Jo mi~ caneaár' e
 jì do, joba' cadsér' li~ tóḡ lala jo
 ca'ír:

18-19 E Jmiguí~ quiá~ Fii~

Fidié~ baa' e jéeng` jnea~,
 co' caguíng` Fidié~ jnea~ e laco'
 niguiaa` jalé' juguiá~ quiá'r
 fí jee~ jaléng` dseà tiñíng~:
 jogui nicasíñ~ jnea~ cajo e laco'
 niguiaa` juguiá~ quiá' e
 nileáang` jaléng' ì dseà ì lafa'
 'nũung' cḡo' dsee~ quiá~,
 jogui e nijmee~ e e nilijné' tu
 jaléng` dseà tiuung~,
 jogui e nilaan~ jaléng` dseà
 ì íng' iihu'í quiá' dseà
 rúng',
 jogui e nijmée' e júu[^] e nicatb`
 í' e nijmé~ Fidié~ e ni'uíng~
 guiá~ quiá' dseà jmigüí.

Jo lanab jii~ líi~ júu[^] e fé' fí ni~ jì
 quiá~ Fidié~.

20 Jo mi~ calí e í Jesús e júu[^] do,
 jo cajniib` tur e jì do jo cajá'r ì dseà
 née' ni~ e guá' do, jo caguáb` tur.
 Jo jalém' ì dseà teáang~ sinúu[^]
 guá' do teaaíñ~ jḡḡiñ~ Jesús. 21 Joba'
 canaang` Jesús sí'r jaléng' ì dseà
 do jo cajíñ~:

—E jmiñ~ na nicaliti~ jalé' e
 nicanúu~ 'nú' e tḡḡ e fí ni~ jì la.

22 Jo jaléng` dseà ì teáang~ dsíí'
 e guá' do dsíng' dsigá' dsír' jalé'
 júu[^] quiá~ Jesús, jogui jmang'
 juguiáb` fé'r quiá~ dseà do, jogui
 jmingí' rúíñ' la'ó' yaaiñ~:

—¿Su o' ì nabi jóḡ Sé' ì guíng~ fí
 fií la?

23 Joba' cañíi` Jesús casí'r jaléng'
 ì dseà do jo cajíñ~:

—Ja` ngám~ nisí' 'nú' jnea~ jii~
 laco' júu[^] róḡ: “Timíí, jmee~ míí'
 quíi' uḡ'”; osi nifo' bi' é: “¿Jiali' ja
 jmée' fí' góo' la lalalé' e nicajmee'
 fí' Capernaum?”

24 Jo cajíng~ gui Jesús casí'r~
 jaléng' ì dseà do:

—Jo jnea~ jmitaa~ óo'na' e jii~
 jaang` dseà ì fé' cuaiñ~ quiá~
 Fidié~ ja íng' dseà góor' ír. 25 ¿Já[^]
 tḡḡ óo'na' jalé' e fé' fí ni~ jì quiá~
 Fidié~ e calí mali'gui eáang'
 mi~ cajá~ Líi[^] ì café' cuaiñ~ quiá~
 Fidié~? Co' ie~ jo ja catuu~ jmíí' fí'
 Israel lajee~ 'ni' jing` dsí' ca'ná',
 jogui dsíng' cajá~ oo~ cajo. 26 Jo dsu'
 ie~ jo ja caquiú' Fidié~ ta~ fa' e
 cajmée~ Líi[^] e guiá~ quiá~ ì dseamf'
 dseà góor' ì níí, co' caquiú' dseà
 do ta~ e cajmée~ ì Líi[^] do e guiá~ dsu'
 quiá~ jaang` dseamf' ì níí ì guíng~
 fí lí huíi~ eáang' fí' coḡ lí sii`
 Sarepta quiá~ lí~ née' fií Sidón. 27 Jo
 lajob calí cajo ie~ malií'gui eáang'
 mi~ cajá~ Cheey~, jaang` dseà ì café'
 cuaiñ~ quiá~ Fidié~. Co' fíim' dseà
 Israel dseà góo' Cheey~, calidsée'r~
 e cacár~ jmohuí' 'li' fí' ngúu' táaiñ~
 ie~ jo, dsu' jii~ jaang` ì dseà góor'
 fa' cajmi'leaaíñ~. Co' camíng~ dseà
 ì sii` Naamán ì guíng~ tí lí huíi[^]
 eáang', tí lí se' Siria, jii~ í'bing'
 ì ca'laang~, co' lajob ta~ caquiú'
 Fidié~.

28 Jo mi~ canúu~ jaléng' ì dseà
 ì teáang~ dsíí' sinúu[^] guá' do
 jalé' júu[^] quiá~ Jesús jo dsíng'
 caliguiíñ. 29 Joba' caguíim` bre dseà
 do sinúu[^] guá', jo ca'ḡḡong` neiñ' catí'
 guíe' fií, jogui cangojéeng` neiñ'
 cartí' coḡ yá' jíaa'. Jo fí' job lí
 lamí' iíñ~ nibíiñ~ dseà do, co' í'
 dsír' e nijngám~ breiñ'. 30 Jo mi~

caguilíin̄ tí' e yá' jíaá' do e lí' í' dsí' e nibíin̄ dseá' do, jò dsu' Jesús caquim̄-tur jò cangíin̄ jee' jaléng' i dseá' do, jò jii' coo' jò e'e' cajméesin̄' do quiár'.

Jaang' dseañu' i jée' i 'ling' quiá'

(Mr. 1:21-28)

³¹ Jò mi' cangî jò, jò cangób-tu Jesús fí' Capernaum fí' lí' se' Galilea. Jò mi' caguiér' e fí' jò, jò ca'ír' fí' dsí' sinúu' guá' quiá' dseá' góor' dseá' Israel, jò fí' job canaain̄ e'í' jaléng' i dseá' í' jalé' júu' quiá' Fidiée' lajee' jmií' e jmi'íng' jaléin̄' do. ³² Jò dsíng' dsigá' dsí' jaléng' dseá' i núu' júu' quiár', co' fé'r' lí' laco' jaang' dseá' i óo' ta'.

³³ Jò e fí' guá' do e lí' caguié' Jesús e cango'ée'r' dseá' júu' quiá' Fidiée', jò fí' job nising' jaang' dseañu' i jée' i 'ling' quiá'. Jò cajmée' i 'ling' do e ca'óo' i dseañu' do ga' eáang', jogui cafér' jò cajíin̄' lala:

³⁴ —Jéeng' na, Jesús, dseá' seeng' fí' Nazaret. ¿Jialí' ñijmiguíin̄' jneal'? ¿Su cañí' e ni'fin̄' jneal'? Cuiim̄'baa' 'nu', joba' ne'naa' e lin' dseá' güeang' quiá' Fidiée' dseá' guing' ñiff'.

³⁵ Joba' cajíng' Jesús i 'ling' do jò casí' rein'!

—iTii' íí' moní', jò tiúung' i dseañu' na lana!

Jò mi' cajíng' Jesús lajo, jò dsifí' ladob cajmée' i 'ling' do e caquing' i dseañu' do fí' quini' jaléng' i dseá' teáang' dsí' sinúu' guá' do. Jò joguiba' catiúung' i 'ling' do i dseá' do, jò jii' coo' jò e'e' cajmeáin̄' i dseañu' do. ³⁶ Jò dsíng' cafóng' jaléng' dseá' jò jmingi' rúin̄' lala:

—¿I' i dseá' na, faa'aa', e quiu'r' ta' laco' jaang' dseá' i óo' ta', jogui qui' bre jmií' e jmi'huíin̄' jaléng' i 'ling' i jée' quiá' dseá', jò dsifí' lajob dsihuíng' jaléng' i 'ling' do?

³⁷ Jò mi' calí' lado, dsíng' caní' júu' la'úng' fí' lí' se' Galilea quiá' jalé' e guiá' e jmóo' Jesús fí' Capernaum.

Mi' cajmi'leáang' Jesús iemisé' Tú' Simón

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Jò mi' cangî jò, jò cagui'íib' Jesús lí' iuuiin̄' fí' dsí' guá' quiá' dseá' góor' i seeng' fí' Capernaum, jò cangór' fí' quiá' Tú' Simón. Jò mi' caguiér' fí' jò, nidséeb' iemisé' Tú' Simón e dsíng' iu' guíin̄'. Jò coo' tú' máng' dseá' i teáang' e sinúu' do camí'r' Jesús jmi'ee' fa' e nijmi'leáain̄' i dseamf' do. ³⁹ Joba' cangó' Jesús fí' lí' ráang' i dseá' dsée' do. Jò mi' caguiér' lí' ráain̄' do, jò cajíin̄' e jmohuí' e líng' i dseá' do. Jò dsifí' ladob ca'láang' i dseamf' do, jò cajém' e iu' guíin̄' do. Jò mi' cangî lado, jò caróo' bre jò cajmée'r' e cagó' Jesús cóo' i dseá' caguiaang' gui do.

Mi' cajmi'leáang' Jesús fíng' dseá' dsée'

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Jò mi' canuu' e jmií' jò, jò fíim' dseá' caguilíin̄' e 'náin̄' Jesús, jò jéein̄' jaléng' dseá' dsée' quiár' e laco' nijmi'leáang' dseá' do. Jò mi' caguilíin̄' fí' lí' guing' Jesús, jò camí'r' dseá' do jmi'ee' lajii' ta' ngolíin̄'; joba' lí' jò caquidsí' Jesús guóor' fí' mogui' lajaang' lajaang' i dseá' dsée' do, jò dsifí' ladob

'láaiñ'. ⁴¹Jo jeẽ i dseà dséẽ do niquiéng̃ dseà i jéẽ i 'ling' ^ quiá'. Jo laco' ngóó Jesús e jmi'leáaiñ lajaang̃ lajaang̃ i dseà do, jo lajob dsihuíng̃ jaléng' i 'ling' ^ do, jo sóong̃ óor' tí'áiñ' Jesús jo fé'r':

—'Nub̃ dseà lin' Dseà Jmáang̃ i Jóo' Fidiéẽ camíng'.

Jo dsifí' mĩ canúũ Jesús e fé' i 'ling' ^ i jéẽ quiá' i dseà do lado, dsifib' ca'gaañ' quiáañ' jo jo cacuø'r' fí fa' eè café'guiñ' do, co' líb' i 'ling' ^ do e Jesús líiñ' Dseà Jmáang̃ i cajíng' Fidiéẽ i nisín' fí jmi'güí' la lajii' lamali'gui eáang'.

Mĩ caguia' Jesús júu^ quiá' Fidiéẽ fí lí se' Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴²Jo mĩ cajneã e jmĩ e cajmi'leáang̃ Jesús jaléng' i dseà dséẽ do, cagüi'hib' Jesús e fĩ do, jo cangór' fí coo' lí cateáañ' 'ñaia'r'. Dsu' dsifí' ladob caguiliíng̃ jaléng' dseà e 'náañ' dseà do calé' catú', jo jniñ' dseà do e laco' ja' nidséiñ' fí lí jíé'. ⁴³Joba' cajíng' Jesús casí'r' jaléng' i dseà do:

—'Né' ninii' i lacoo' lacoo' fĩ e niguiaa' júu^ quiá' jial íng̃ Fidiéẽ dseẽ quiá' dseà e laco' cuøng̃ nicár' nifi' quiáañ'.

⁴⁴Joba' canaañ' ngir' lacoo' fĩ e guiar' e júu^ jo fí lacoo' guá' quiá' dseà góor' dseà Israel e téẽ fí la'úng̃ fí lí' neáang̃ dseà do.

Mĩ cajmée' Jesús e calí' Tã' Simón 'ñu i líí eáang'

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

5 Jo coo' jmĩ cangó' Jesús fí 'ni' coo' guiée' fé' e sii' Genesaret, joguí sii' bi' guiée'

Galilea cajo, jo caguiliíng̃ fíng' dseà e iñ' ninúr' jalé' júu^ quiá' Fidiéẽ e e' dseà do. Jo dsíng' fíng' i dseà i caguiliíng̃ do, joba' dsíng' sicúung' Jesús jeẽ jaléng' i dseà do. ²Jo lajeẽ jo, cangá' Jesús tú' móo' e téẽ quiá' 'ni' jmĩ, jo i dseà fĩ e móo' do nínica'uøøm̃ bre dsíí', jo dob nítaañ' ru'r' 'máa' quiá'r' 'ni' e guiée' do. ³Joba' camí' Jesús fí e cajgóor' dsíí' coo' e móo' do e quiá' Tã' Simón, jo caguá' bre fí dsíí', jo casí'r' i dseà do fa' e nidsihuíng̃-guijiu e móo' do fí 'ni' uø' quié'. Jo mĩ cajé' e móo' do ni jmĩ, jo tí' job ca'e' Jesús jaléng' i dseà i teáang̃ 'ni' jmĩ do jalé' júu^ quiá' Fidiéẽ. ⁴Jo mĩ cató' e e' Jesús jaléng' i dseà do jalé' júu^ quiá' Fidiéẽ, jo casí'r' i Tã' Simón do jo cajíñ':

—Jmeẽ e nidsé̃ e móo' la tí' dóo' tí' lí' ni'a'gui quiá' e guiée' la. Jo mĩ niguiée' lí' ni'a'gui, nibí'na' 'máa' quií'na' jo nijmang'na' 'ñu.

⁵Joba' cañí' Tã' Simón jo casí'r' Jesús:

—Tifa', latã uøøb̃ nicataang̃ naa' jmoo' naa' tã bí' 'máa', jo jii' jaang̃ 'ñu ja' mí' cali'naa'. Dsu' 'nu'gui quiá' tã lana, joba' nibí'baa' 'máa' quié' e.

⁶Joba' cangolíñ' cartí' lí' ni'a'gui quiá' e guiée' do, jo job cabír' 'máa' quiá'r' fí lí' ca'e' Jesús, jo i líí' 'ñu calí'r'. Jo mĩ canaañ' øoiñ' e 'máa' do, jo canaang̃ 'guii'ba' do, co' dsíng' fíng' i jó' do nicangotáang'ne' fí dsíí' e 'máa' do. ⁷Joba' cató'r' i dseà la'ó' jmoo' tã cóo'r' i teáang' dsíí' e móo' e coo'gui do, jo íb' cangolíng̃ e cangojmicoo' quiá'r' e quiá' e

caguá e 'máa' do. Jo mi~ caguir' e 'máa' do, jo canaain` uóoiñ` i 'ñu' do, jo catáng'neiñ' do fi' dsíi' e móo' do car' caróng' laji` tú. Jo jiu` ja cango'ang' e móo' do, co' dsíng' fíing' i 'ñu' do calí'r. ⁸Jo mi~ cangá Tú Simón jalé' e do, dsifí' lajob casí'r uó' jnir' fi' quini` Jesús laco' teáaiñ` dsíi' e móo' do, jo casí'r dseá do jo cajíñ':

—Fíi' i, ja catíin' sin' cáan'n, co' jaang` dseá dsee` dseá quib' líing' jnea`.

⁹Jo cajíng' Tú Simón lajo, co' dsíng' cangogá dsíir' colíing` cóo' jaléng' i dseá caguiaang`gui do dsu' e calí'r jaléng' i 'ñu' do ie` jmií jo. ¹⁰Jo jee` i dseá i` nitaang` gáng` dseañu' i jmóo' ta` colíing` cóo' Tú Simón, jaaiñ' do siir' Tiáa` jo jaang`gui i sii' Juan, jo laji` huáaiñ` do líiñ' jóo' jaang` dseañu' i sii' Zebedeo. Joba' cajíng' Jesús casí'r Tú Simón:

—Ja' fòon', Tú Simón, co' latí' lana nitá' e ta` jmoo' na, jogui nicuóó' 'nu' coo'gui ta` e líib' jiu` la líi' e ta` na cajo, co' nijméel' ta` guia' júu` quie' e jee` jaléng' dseá jmigú'.

¹¹Jo mi~ cangá jo, cangolíim`tur fi' 'ni' uó' quié' cóo' laji` tú e móo' do, jo job catú i dseá do laji` tú e móo' do cóo' lajalé' e sea' quiá'r, jo cangolíim`bre cóo' Jesús.

Mi~ cajmi'leáang` Jesús jaang` dseá i líing' jmohuí' 'li'

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹²Jo mi~ cangá jo, jo lajee` táang` Jesús fi' coo' fi' li' se' Galilea, jo caguie' jaang` dseañu' i líing' jmohuí' 'li' fi' ngúu' táang`. Jo mi~

caguier` quiá' li' sing' Jesús, jo casí'r uó' jnir` jo catúuin' cartí ni` uó' jo camí'r jmi'ee' dseá do jo cajíñ' casí'reiñ':

—Fíi' naa', cuóom` lí' jmi'leáan' jnea` song iin` lajo.

¹³Joba' cagüing' Jesús i dseá dsée' do jo cajíñ' casí'reiñ':

—Iim`baa jmi'leáan` n' 'nu'. Joba' latí' lanab ni'leáan' lajii' jmohuí' e lin'.

Jo dsifí mi~ cajíng' Jesús lajo, cajém' e jmohuí' e líing' i dseá dsée' do, jo jii' capí' jo ee' líing'guir e jmohuí' 'li' do. ¹⁴Joba' caquié' Jesús ta` i dseañu' do e ja` ii' nisí'r jii' jaang` lajii' e calí' do, jo casí'reiñ' do jo cajíñ' lala:

—Gua` jo güijáang' uó' fi' quini` jmidsea` quí'ii', jogui 'né' líing` ee' coo' nigüicá' e quiá' e nicuó' gui'máang' Fidiée' lí' laco'gui ta` caquié' Moi'. Joba' i jmidsea` do nijíñ' e nica'láam`ba' lajii' jmohuí' e lin', jo lajob jaléng' dseá ninir` e jo lin' jii' coo'.

¹⁵Jo dsu' dsifí' ladob cani' júu` e dsíng' 'gong' Jesús. Jo dsíng' fíing' dseá cangolíing` e 'náin' dseá do e iin` ninur` jalé' júu` quiá' Fidiée', jogui iin` e nijmi'leáang` dseá do lajii' jmohuí' e líiñ' do.

¹⁶Jo dsu' tá' co' jeeng` jmi'nám` 'nia' Jesús, jo 'nór' li' ja` ii' dseá seeng', jo fi' job dséer' dsisiñ` cóo' Fidiée'.

Mi~ cajmi'leáang` Jesús jaang` dseañu' i caang` tii'

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷Jo mi~ cangá jo, coo' jmií lajee' e' Jesús jaléng' dseá jalé' júu` quiá' Fidiée', jo fi' job neáang` coo'

tú⁻ m̄íng¹ dseà Israel ì líng^g dseà fariseo colíng[~] cóo¹ tifa¹ quíá¹ júu[^] quiu¹ ta⁻ quíá¹ dseà Israel. Jo ì dseà do, seeiñ⁻ do jalíñ⁻ fí Jerusalén cóo¹ gui jalé¹ fií¹ e née¹ quíá¹ lí⁻ se¹ Galilea cóo¹ gui lí⁻ se¹ Judea. Jo dsíng¹ lí⁻ e jmicóo¹ quíá¹ Jesús e güea¹ 'gøng¹ quíá¹ Fidiée³, có¹ dsíng¹ tíiñ⁻ e jmi'leáaiñ⁻ jaléng¹ dseà dsée¹. ¹⁸ Jo lajee⁻ jo caguilíng⁻ tú⁻ 'ní m̄íng¹ dseañu¹ fí lí⁻ táang¹ Jesús e dsíñ⁻ jaang¹ dseañu¹ ì caang¹ tíi⁻, có¹ iñ⁻ nidsijéiñ⁻ ì dseà dsée¹ do fí quini⁻ Jesús. ¹⁹ Dsu¹ ja lí⁻ cadsé¹ ì dseà do fí lí⁻ ningíiñ⁻, có¹ dsíng¹ fíng¹ dseà ì teáng¹ e sinúu[^] do ie⁻ jo. Joba¹ cajgóo⁻ ì dseà jéeng¹ ì dseà dsée¹ do fí yú¹ 'núu¹ lí⁻ røø¹. Jo mi⁻ caguilíñ⁻ fí jo, jo ca'òr¹ cóo¹ too¹, jo fí job cangíiñ⁻ ì dseà dsée¹ do laco¹ dsíñ⁻ do e fí ní⁻ lí⁻ ráaiñ⁻, jo cajgiáang⁻ neiñ⁻ do jee⁻ jaléng¹ ì dseà ì teáng¹ e dsíi⁻ sinúu[^] do dseáng¹ fí quini⁻ Jesús. ²⁰ Jo mi⁻ catisíng¹ ì dseà dsée¹ do cartí⁻ ní⁻ uó[^], dsifí⁻ ladob calilí¹ Jesús e jáb⁻ líng¹ ì dseà dsée¹ do cóo¹ ì dseà dsíi⁻ quíá¹ do e quíib⁻ dseà do jmi⁻ e nijmi'leáaiñ⁻ jaléng¹ dseà dsée¹. Joba¹ casí⁻ r⁻ ì dseà dsée¹ do jo cajíñ⁻:

—Ni'fim⁻ baa dsee⁻ quíi⁻, Ruu¹.

²¹ Jo mi⁻ canúu⁻ jaléng¹ tifa¹ quíá¹ júu[^] quiu¹ ta⁻ quíá¹ dseà Israel cóo¹ gui jaléng¹ ì dseà fariseo do e cajíng¹ Jesús lajo, jo canaaiñ⁻ í⁻ dsír⁻ jo sñiñ⁻ la'ó¹ yaaiñ⁻: “¿Í⁻ ì dseañu¹ la e jafée⁻ r⁻ jalé¹ júu[^] e jíi⁻ Fidiée³ dseà catíiñ⁻ fé⁻ r⁻? Có¹ jíi⁻ Fidiée³ dseà guíng⁻ ñifí⁻ catíiñ⁻ ní'fiñ⁻ dsee⁻ quí⁻ naa¹.”

²² Dsu¹ Jesús calilí¹ bre jalé¹ e í⁻ dsíi⁻ ì dseà do, joba¹ casí⁻ reiñ⁻ jo cajmingí¹ reiñ⁻ lala:

—¿Jialí¹ í⁻ óo⁻ na¹ lana? ²³ ¿E⁻ e líng⁻ na¹ e ja⁻ gui huíng⁻ e nifé⁻ naa¹: su e “Ni'fim⁻ baa dsee⁻ quíi⁻”, osi e nifé⁻ naa¹ é: “Ráan⁻ jo ngi⁻”? ²⁴ Dsu¹ lana jnea⁻ ní⁻ ée⁻ e 'nú⁻ e jnea⁻, ì cajá⁻ fí⁻ ñifí⁻ e líñ⁻ n jaang⁻ dseà jmigüí⁻, oo⁻ baa ta⁻ e ní⁻ iñ⁻ n dsee⁻ quíá⁻ jaléng⁻ dseà jmigüí⁻.

Joba¹ casí⁻ Jesús ì dseà ì caang⁻ tíi⁻ do jo cajíñ⁻:

—Ráan⁻, Ruu¹, jo uóø⁻ ba¹ nicó⁻ e lí⁻ dsíiñ⁻ na, jo guóng⁻ fí⁻ quíi⁻ náng.

²⁵ Jo mi⁻ café¹ Jesús lado, dsifí⁻ ladob caróo⁻ ì dseà caang⁻ tíi⁻ do jee⁻ jaléng¹ ì dseà ì teáng⁻ do, jo case⁻ r⁻ e lí⁻ dsíiñ⁻ do, jo cangáñ⁻ fí⁻ quíá⁻ r⁻. Jo lajee⁻ ngaiñ⁻ jo jmiféiñ⁻ Fidiée³ dsu¹ uíi⁻ e ca'láaiñ⁻. ²⁶ Jo lajalém⁻ ì dseà ì teáng⁻ do dsíng⁻ cangogá⁻ dsír⁻, jo canaaiñ⁻ cuó⁻ r⁻ gui'máang⁻ Fidiée³ jogui jmiféiñ⁻ dseà do cajo dsu¹ e ca'láang⁻ ì dseañu¹ ì caang⁻ tíi⁻ do, jo sñiñ⁻ lajee⁻ yaaiñ⁻:

—Jíi⁻ cóo¹ née⁻ ja⁻ mí⁻ canè⁻ naa¹ e guíú⁻ e la jmóo⁻ ì dseañu¹ na.

Mi⁻ cató⁻ Jesús jaang⁻ dseañu¹ ì sii⁻ Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Jo mi⁻ cangí⁻ jo, jo caguí⁻ íib⁻ Jesús lí⁻ iuuiñ⁻ do, jo cangó⁻ r⁻ fí⁻ lí⁻ jíe⁻. Jo lajee⁻ iuuiñ⁻ fí⁻ ngóor⁻, cangáñ⁻ jaang⁻ nodsicuu⁻ ì sii⁻ Leví ì guíng⁻ fí⁻ lí⁻ mir⁻ cuu⁻ e catíng⁻ dseata⁻ ì guíng⁻ fí⁻ Roma. Jo cató⁻ r⁻ Jesús ì dseà do jo casí⁻ reiñ⁻:

—Leví, má⁻ aa⁻ cóo¹ jnea⁻.

²⁸ Jo mi⁻ canúu⁻ Leví e tó⁻ Jesús, jo dsifí⁻ ladob catár⁻ ta⁻ jmóor⁻ cóo¹ jalé¹ e sea⁻ quíá⁻ r⁻ jo cangó⁻ bre cóo¹ Jesús.

²⁹Jo mi~ cangf jo, fi' quiá~ Levi cajméer coo` jmií~ fe` e quiá~ e jmi'gór` Jesús, jogui cató'r~ jaléng`gui nodsicuu~ i cuiñ` e cagó'r` coliiñg~, jogui fíim`bi dsea` jiéng` i caseáng` fi' jo ie` jo. ³⁰Jo lajee` jo, dob neáang` jaléng` dsea` fariseo cóo`~ jaléng` tifa' quiá~ júu` quiá' ta` quiá~ dsea` Israel. Jo mi~ cangár~ e gó' Jesús cóo`~ jaléng` nodsicuu~ cóo`~gui jaléng` dsea` i sea` júu` e dsíng`~ røoiñ` dsee~, joba' canaañ` éeiñ` Jesús jo casí'r~ i dsea` i caguilíng` cóo`~ dsea` do:

—¿Jiali' í' gó' tifa' quií~na' cóo`~ jaléng` nodsicuu~ cóo`~gui jaléng` dsea` i sea` júu` e dsíng`~ røoiñ` dsee`?

³¹Jo mi~ canúu~ Jesús e fé' i dsea` do lado, jo cañí'r~ quiáin` jo casí' rein':

—Jaléng` dsea` guiúng` ja` neáiñ` timíí, co' lajíi' dsea` dsée'~bing' i neáng` timíí. ³²Jo jnea` ja` cagá`a fi' jmigúí` la e caga'nén`n jaléng` dsea` i guiúng~, co' jaléng` dsea` dsee` dsea` qui'bing' i caga'nén`n e laco' niquí'~ nijíng` yaaiñ` fi' quini` Fidiéé` dsea` guuing`~ ñiff`.

Mi~ cajmingí' dsea` Jesús cuaiñ` quiá~ ayuno

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³Jo mi~ cangf e cajíng` Jesús lajo, jo caleáb` catú~ cajmingí' tu i dsea` Israel i lííng` dsea` fariseo do jo cajíñ` lala e cajmingí'r` Jesús:

—Jaléng` dsea` i ngí cóo`~ Juan i seáng` dsea` jmií cóo`~gui jaléng` jnea', dsea` líí'naa' dsea` fariseo, dsíng`~ jmoo`naa' ayuno jogui dsíng` fé'naa' fa', jo ¿jiali' jaléng` dsea` i ngí cóo`~ 'nú laco` jmiib`

í' gó'r', jo ja` jmóor` ayuno laco' jnea'?

³⁴Joba' cañí'tu Jesús quiá~ i dsea` do jo cajíñ` casí' rein':

—Fa' mi~ jmoo` 'nú' jmií~ e cung' guoo` dsea, joba' ja` cuóøng` e niseáang`na' jaléng` i dsea` simííng` do e nijmér` ayuno lajee` neáiñ` cóo`~ i simíng` i nicúng` guó` do.

³⁵Jo dsu' niguiéeb` jmií~ mi~ nitóø` dsea` i simíng` do, jo ie` jo mi~ nijmé` ayuno i dsea` simííng` do.

³⁶Jogui ca'e'gui Jesús jaléng` i dsea` do jalé' júu` já' e lafa' júu` cuento jo cajíñ`:

—Mi~ 'né` te' dsea` coo` 'mi', ja` jmóor` fa' e quié'r` ca'ná' 'mi'qui' e 'míi` jo nite'r` cóo`~ coo` 'mi'qui' e yúu'. Co' song cajméer` lajo, ni'íim` e 'mi'qui' e 'míi` do, jogui ni'íim` e 'mi'qui' e yúu` do cajo, co' mi~ nijjíi~, nijóm' e 'mi' 'míi` e sitó' do, jo nilife'gui e lí` si'guii` do. Jo mi~ niliquiú' jo jo` ee` ta` íing` jíi' capí' jóng.

³⁷Jogui cajíng`gui Jesús casí'r` jaléng` i dsea` do:

—Jo lajobi cajo, ja` guié' dsea` jmí' mí' huiñg` jó' e laco' gui'ná' có' fi' coo` dsíi' loo` jó' e yúu', dsuco' song cajméer` lajo, joba' ni'guí'ba' do jo nidsi'íib' e jmí' do jogui ni'íim` e loo` jó' do cajo. Jo co' lajob líí, ³⁸joba' guiá'gui e niguié' dsea` e jmí' mí' huiñg` jó' do laco' gui'ná' có' fi' coo` dsíi' loo` jó' e 'míib~, jo lajoba' ja` dseáang` fa' e ni'guí' e loo` jó' do o'gui fa' e nidsi'íi' e jmí' do cajo. ³⁹Jogui jíi' jaang` dsea, mi~ nicangoyúung` e ca'í'r` jmí' mí' huiñg` jó' e nicó', íing`guir fa' ni'í'r` jmí' e ja` mí líí lajo, co' jalém` dsea` fé'r':

“Eáang'gui jlo' hmí' m' huing' jó' e nicó' laco'gui hmí' e ja lí' lajo.”

Jó jalé' e júu' na ca'e' Jesús jaléng' i dseá do ie' jo.

Mi' ca'éeng' dseá quiá' Jesús láa' quiá' cui'iee'

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

6 Jó mi' cang' jo, coo' jmi' lajee' e jmi'ing' jaléng' dseá Israel, cang'ing' Jesús coo' jaléng' dseá quiá'r' fi' 'ni' lí' sijnea' cui'iee'. Jó lajee' teaaín' fi' lado, jaléng' i dseá do canaaín' éeín' láa' quiá' cui'iee', jo gui'ur' fi' jaguór' jo jiuur' qui' quiá', jo cu'r' e micui'iee' do. ²Jó dob ngoliing' t' 'ni' ming' dseá Israel i líing' dseá fariseo. Jó mi' cangár' e éeng' jaléng' i dseá do láa' quiá' cui'iee', jo dsifi' ladob cajmingi'reiñ' jo cajín' lala:

—¿Jialí' jmoo' 'nú' coo' e ja catíng' nijmé' dseá mi' jmi' e jmi'ing'naa', dseá líinaa' dseá Israel?

³Joba' cañi' Jesús quiá' i dseá do jo casí'reiñ' jo cajín':

—¿Su ja mí' ca'í' 'nú' fi' ni' j' quiá' Fidiée' lí' fé' jial cajméé' dseata' dseá féng' Davi' coo' jaléng' dseá quiá'r' mi' cadseá' jmi'aaín'? ⁴Co' ie' jo i dseata' Davi' do ca'ír' fi' dsí' sinúu' guá' quiá' dseá góor' dseá Israel, jo camí'r' jmidseá' i néé' ni' guá' do iní' e güeang' e tíng' dseá e cuór' Fidiée', jo cagó'r' coo' jaléng' i dseá i coo'r' do. Jó niñib' 'nú' e ja cuòong' dó' lí' doñi' i' dseá e iní' do, co' lajii' jmidseá'bing' cuòong' lí' dó' e jo. Dsu' cang'im' i dseata' dseá féng' Davi' do e cagó'r' e iní' do ie' jo coliing' coo' jaléng' dseá quiá'r'.

⁵Jó lalab cajíng' gui Jesús:

—Jó jnea', i cagüéng' fi' jmi'güi' la e gáa'a' fi' ñiff' e líin'n' jaang' dseá jmi'güi', seab' fi' quié' e e quiú'u' ta' lajee' e jmi' e jmi'ing' dseá góoo' dseá Israel.

Mi' cajmi'leáng' Jesús jaang' dseañu' i caang' guoo'

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶Jó mi' cang' jo, mi' cagüé' coo'gui jmi' e jmi'ing' jaléng' dseá Israel, jo ca'í' Jesús fi' dsí' coo' guá' quiá' dseá góor' dseá Israel, jo canaaín' e'r' jaléng' dseá jalé' júu' quiá' Fidiée'. Jó job nitáang' jaang' dseañu' i nicaang' guoo' dsée'. ⁷Jó jaléng' tifa' quiá' júu' quiu' ta' quiá' dseá Israel coo'gui jaléng' dseá Israel i líing' dseá fariseo dob ngir' e téeín' Jesús, jo iin' e nijóor' su nijmi'leáng' dseá do i dseá dsée' do lajee' mi' jmi' e jmi'ing' jaléng' dseá Israel; jo faco' lajo, nigüie'r' jial e ni'niín' dseá do. ⁸Jó dsu' Jesús lí'bre jalé' e í' dsí' jaléng' i dseá do, jo casí'r' i dseañu' i caang' guoo' do jo cajín':

—Ráan' jo ñising' uo' fi' quini' jaléng' i dseá la.

Jó dsifi' ladob caroo' i dseañu' i caang' guoo' do, jo cangór' fi' lí' cajíng' Jesús. ⁹Jó mi' cagüier' fi' lí' e' dseá do, joba' cajíng' Jesús casí'r' jaléng' i dseá i teáang' dsí' e sinúu' guá' do:

—Seá coo' e nijming'í' i 'nú' jaléng'na' na. ¿E' ta' quiu' fi' ni' j' quiá' Moi' e cuòong' jmó'oo' mi' jmi' e jmi'ing'naa', su jalé' e ga' ofa' jalé' e guiáb' é? ¿Su e jngáang'naa' jaléng' dseá dsée' ofa' e jmi'leám'baa'r' é?

¹⁰Jo mi~ calí e fé^l Jesús lajo, jo cajóøiñ jaléng^l i dseà i teáng^l dsí^l e sinúu[^] guá^l do, jo casí^r i dseà caang[~] guoo[^] do jo cajíñ^l:

—Ní^l guoo[^], dseañu^l.

Jo mi~ caní^l i dseà do guoor[^] e caang[~] do, dsifí^l ladob calloo[~], jo jí^l coo[^] jo[^] ee[^] lí^l. ¹¹Jo mi~ cangá jaléng^l i tifa^l quiá^l júu[^] quiu^l ta[^] quiá^l dseà Israel cóo[^]gui jaléng^l dseà Israel i líng[^] dseà fariseo e cajmi^lleáam[~] Jesús i dseà dsée^l do, dsíng^l caliguiñ[~] jo canaañ[~] sñiñ[^] lajee[^] yaaiñ[~] jial laco^l cuóøng[^] e nijmeáñ^l dseà do.

Mi~ caguíng^l Jesús dseà guitúung[^] quiá^r

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹²Jo mi~ cangí jo, coo[^] jmiñ[~] cangó[~] Jesús fí^l coo[^] yú[^] mól[^], jo fí^l job cateaaiñ[~] lata[^] uóø[^] e sñiñ[^] cóo[^] Fidiée[^] dseà guíng[~] ñifí[^].

¹³Jo mi~ cajneá[~] e uóø[^] jo, jo cató^r jaléng^l dseà i ngí cóo^r do. Jo mi~ caguíñ^l do fí^l lí[~] siñ^l, jo caguíñ^l guitúung[^] i dseà do i ni^luíng[~] dseà apoo[^] i nijmé[~] ta[^] ni^l júu[^] quiá^r.

¹⁴Jo lalab sii[^] i dseà guitúung[^] do: jaang[^] i sii[^] Simón, jo mi~ canaañ[~] ngír[^] cóo[^] Jesús jo calisí^r Tá[^]; jaang[^]gui i sii[^] Dí[^], rúng^l dseà ngáang^l cóo[^] i Simón do; jaang[^]gui i sii[^] Tiáá[~], jaang[^]gui i sii[^] Juan, jaang[^]gui i sii[^] Lii[~], jo jaang[^]gui i sii[^] Bartolomé, ¹⁵jaang[^]gui i sii[^] Mateo, jaang[^]gui i sii[^] Mól[^], jaang[^]gui i sii[^] Tiáá[~], jo[^] jaang[^] dseañu^l i sii[^] Alfeo; jaang[^]gui i sii[^] Simón i líng[^] dseà celote; ¹⁶jaang[^]gui i sii[^] Judas, rúng^l dseà ngáang^l cóo[^] i Tiáá[~] do; jo lí[~] cadséng[^]gui jaang[^]gui i sii[^] Judas Iscariote, dseà i cajáng^l Dseà

Jmáang[~] fí^l jaguó[^] jaléng^l dseà cóøng^l quiá^l dseà Israel.

Mi~ ca'e^l Jesús fíng[^] dseà jalé^l júu[^] quiá^l Fidiée[^]

(Mt. 4:23-25)

¹⁷Jo mi~ cangí jo, cajgám[~]tu Jesús fí^l e yú[^] mól[^] do colíng[~] cóo[^] dseà quiá^r jo catisíñ^l coo[^] lí[~] iu[~] coo[^] mí[^] røø[^], jo fí^l job cajer[^] e ca'e^lreñ^l do jalé^l júu[^] quiá^l Fidiée[^]. Jo lajee[^] jo caguíng[~] jaléng^l dseà i jalíng[~] fí^l Jerusalén cóo[^] jalé^lgui fí^l jíe^l e tée[~] lí[~] se^l Judea cóo[^] jaléng^l dseà i neáng[^] fí^l ni^l jmiñ^l fí^l Tiro cóo[^]gui fí^l Sidón. Jo jaléng^l i dseà do caguíñ[~] 'nañ^l Jesús, co^l iñ[~] e ninúr[~] jalé^l júu[^] quiá^l Fidiée[^] e e[^] dseà do. Jogui fíim[^]biñ^l do jéeiñ[~] jaléng^l dseà dsée^l, co^l niñir[^] e jmi^lleáam[~] Jesús jaléng^l i dseà la^l lí[^] doñí[^] ee[^] jmohuí[^] e líiñ[^]. ¹⁸Jogui jaléng^l dseà i jée[^] i líng[^] quiá^l cajmihuí^{im} Jesús i líng[^] do, jo lajoba^l ca^lláam[~] jaléng^l i dseà do. ¹⁹Jo jalém^l dseà ie[~] jo iñ[~] nidsilíñ[~] cáang[^] Jesús, jo iñ[~] nigú^r fa^l capí[^] sñb[^] dseà do, jo lajoba^l ni^lleáaiñ[~] lí[^] doñí[^] ee[^] jmohuí[^] e líiñ[^] la'eáang[^] cóo[^] gúea^l 'gøng^l quiá^l dseà do.

I[^] jaléng^l i seeng[^] juguí[^]

(Mt. 5:1-12)

²⁰Jo lajee[^] sing^l Jesús colíng[~] cóo[^] i dseà quiá^r do, jo cajóøng[~]neñ^l jo casí^r dseà do lala: —Juguí[^] jiu quí[^] 'nú^l, ja[^] e líí[^] jialgui la tíñíng[~]na^l, co^l Fidiée[^] dseà niquíe[^] nifí[^] quí[^]na^l lana.

²¹Juguí[^] jiu quí[^]na^l, 'nú^l dseà moo[^]na^l oo[^], co^l Fidiée[^] nicuó[^] 'nú^l lalíng[^] mí[^] nití[^] í[^] lajo.

'Juguiá jiu quí'na', 'nú' dsea`
jiuung` óo'na' car` qui'na', cõ'
'nú'bing' i` ninghí` mi` niguiéé` jmíh`.

²²'Juguiá jiu quí'na' mi` 'ní' níing`
jaléng` dsea` 'nú' uii` quie` jnea~,
osi mi` óoiñ` 'nú' fí` caluu` fií` lí`
seeng`na', osi mi` jmineaiñ` 'nú', osi
mi` nijing` jaléng` dsea` e` 'lim`ba'
dsu` uii` e` náu`na' jalé` júu` quie`e,
dsea` i` castiing` Fidiéé` fí` jmigüi` la
e` líin`n jaang` dsea` jmigüi`. ²³Jõ e`
jmíh` e` mi` nijmeang` dsea` 'nú' jalé`
e` gá lajõ, güili`iáang` óo'na' dsuco`
niliseab` guieé` quí'na' mi` nití` fí`
ñifí`. Dsuco` lajob cajmée` jaléng` i`
'líi` yúu` quia` jaléng` i` dsea` i` 'ní'
níing` 'nú' do ie` lami` cajmeaiñ` gá
jaléng` i` dsea` i` café` cuaiñ` quia`
Fidiéé` malií`gui eáang`.

Jõ mi` calí` e` ca'é` Jesús jalé` e`
júu` na, jõ lalab cajíng`guir:

²⁴—E ngí` fíi` 'nú', jaléng` dsea`
sea` cuu`, cõ' nicañí`ba' e` sií` juguiá`.

²⁵E ngí` fíi` 'nú', dsea` sea` e`
cõ'na' lalíing` lana, cõ' niguiéé`
jmíh` mi` nimó'na' oo`.

'E ngí` fíi` 'nú', dsea` jmi`iáang`
óo'na' cõo` jalé` e` sea` fí` jmigüi` la,
cõ' niguiéeb` jmíh` mi` nilijiuung`
óo'na' car` niqui`na' uii` quia` jalé`
e` jõ.

²⁶E ngí` fíi` 'nú' mi` fé` jaléng`
dsea` jmang` e` guia` uii` quí'na', cõ'
lajõb cajmée` 'líi` yúu` quia`r` cõo`
jaléng` dsea` i` cajmicaang` e` café`r`
cuaiñ` quia` Fidiéé` malií`gui eáang`.

'Né` nijmi'neáang`naa' jaléng` i` 'ní'
níing` jneaa`aa'

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷Jõ mi` calí` e` cajíng` Jesús lajõ,
jõ caféng`guir jaléng` i` dsea` do jõ
cajín` casí` reiñ`:

—Náu`na' jalé` júu` quie`e: 'Né`
nijmi'neáam`ba' jaléng` i` 'ní'
níing` 'nú', jogui jmee`na' jmang`
e` guia` cõo` jaléng` dsea` i` 'léé`
quí'na', ²⁸jogui féeng`na' Fidiéé`
uii` quia` jaléng` i` cuø` 'nú' júu`
'lí'`, jogui míh`na' Fidiéé` jalé` e`
guia` uii` quia` jaléng` i` jmineang`
'nú'. ²⁹Song ii` caquiá` cataang`
moní`na', jõba' cuø`na'r e`
cataang`gui do güiquiá`r` jóng. Jõ
song ii` cagui` 'mi'guiéé` quí'na',
jõba' cuø`na'r la quie` 'mi'quí'na'
cajõ. ³⁰Cuø`na' jaléng` i` mi` 'nú`
lí` doñi` eé` mir`, jõ song ii` cacá`
eé`gõ e` sea` quí'na', jõ` güimíi`na'r.

³¹Jmicõo`na' jaléng` dsea, jõ
jmee`na' jmang` e` guia` cõo`r` lí`
laco`gui iing`na' e` nijmér` cõo` 'nú`.

³²Jõ song 'nú' 'neáang`na' lajii`
i` 'neáang` 'nú', jõba' ja` güi`f` óo'na'
e` jmoo`na' e` guia`, cõ' lajõb jmoo`
cajõ jaléng` dsea` dsee` dsea` quí`.

³³Jogui song jmicõo`na' lajii` dsea`
i` jmicõo` 'nú', jõba' ja` güi`f` óo'na'
fa' e` jmoo`na' e` guia`, cõ' lajõb jmoo`
cajõ jaléng` dsea` dsee` dsea` quí`.

³⁴Jogui mi` eé`gõ jmi`øong` rúng`na'
jõ jmoo`na' lajõ cõo` i` dsea` i`
líing`na' i` niquí` e` dsí` quí'na', jõba'
ja` güi`f` óo'na' jóng fa' e` jmoo`na' e`
guia`, cõ' lajõb jmoo`cajõ jaléng`
dsea` dsee` dsea` quí', jõ jmoo` lajõ
uui` líing` eé` sijear` e` ni`fín` quia`
dsea` rúin`.

³⁵Dsu` 'nú' 'né` nijmi'neáang`na'
jaléng` i` 'ní' níing` 'nú', jogui
jmang` e` guia` 'né` nijmee`na'
cõo` lajaléng` dsea`. Jõgui jaléng`
dsea` i` líing` eé`gõ jmi`øong` 'nú', ja`
güi`f` óo'na' fa' dseáng` e` niquí`túr`
quí'na'. Jõ song nijmití`na' jalé` e`
nicafá`a na, jõba' dseáng` niliseab`

guié^ˆ quí^ˆna', jò lajoguiba' nilíng^ˆna' jó^ˆ Fidié^ˆ dseà^ˆ guing^ˆ ñíff^ˆ, cò' jíí^ˆ íb^ˆ dseà^ˆ guíung^ˆ có^ˆ jaléng^ˆ dseà^ˆ doñí^ˆ fa' soò^ˆ dsíir^ˆ osi ja^ˆ cuø^ˆr^ˆ gui'máang^ˆ dseà^ˆ do é^ˆ mi^ˆ eè^ˆgò^ˆ ín^ˆ'. ³⁶Jò jmee^ˆba' fíí^ˆ lííng^ˆ rúng^ˆna' laco'gui Tiquí^ˆii' dseà^ˆ guing^ˆ ñíff^ˆ fíí^ˆ líííñ^ˆ 'nú^ˆ'.

Ja^ˆ cuø^ˆna' dsee^ˆ dseà^ˆ rúng^ˆna'

(Mt. 7:1-5)

³⁷Jò ja^ˆ cuø^ˆna' dsee^ˆ dseà^ˆ rúng^ˆna', jò lajòba' Fidié^ˆ ja^ˆ nicuø^ˆr^ˆ 'nú^ˆ' dsee^ˆ cajo. Jo ja^ˆ fól^ˆna' júu^ˆ ga^ˆ quiá^ˆ dseà^ˆ rúng^ˆna', joba' Fidié^ˆ ja^ˆ nijmér^ˆ lajò có^ˆ 'nú^ˆ'. Ííng^ˆna' dsee^ˆ quiá^ˆ jaléng^ˆ dseà^ˆ, jò lajòb^ˆ ni'ííng^ˆ Fidié^ˆ dsee^ˆ quí^ˆna' cajo. ³⁸Cuø^ˆna' jaléng^ˆ dseà^ˆ eè^ˆgò e 'né^ˆ, jò lajòb^ˆ ni'ííng^ˆna' quiá^ˆ Fidié^ˆ cajo; jò nijmér^ˆ lajò có^ˆ 'nú^ˆ' lafa' mi^ˆ cuø^ˆna' dseà^ˆ micuí^ˆ e né^ˆ í^ˆ có^ˆ 'ma' í^ˆ cui^ˆ, jò mi^ˆ nidsító^ˆ, 'né^ˆ e ni'íéng^ˆ e 'ma' í^ˆ cui^ˆ do, jò mi^ˆ caróng^ˆ 'né^ˆ e nidsító^ˆ teá^ˆ, jò mi^ˆ calí^ˆ jò, 'né^ˆ e nilí^ˆ guisó^ˆ guíú^ˆ. Jò Fidié^ˆ nijmér^ˆ có^ˆ 'nú^ˆ' lí^ˆ laco'gui la jmoo^ˆna' có^ˆ jaléng^ˆ dseà^ˆ rúng^ˆna'.

³⁹Jò mi^ˆ calí^ˆ e cajíng^ˆ Jesús jalé^ˆ e júu^ˆ na, jò ca'e'guir jaléng^ˆ i dseà^ˆ do jò casí^ˆ reiní^ˆ lala jò cajíñ^ˆ:

—Song jaang^ˆ dseà^ˆ tiuung^ˆ nijéíñ^ˆ jaang^ˆgui dseà^ˆ tiuung^ˆ, jòba' dseáng^ˆ fí^ˆ ííb^ˆ nijíúíñ^ˆ lajì huáaiñ^ˆ do. ⁴⁰Jògui jíí^ˆ jaang^ˆ dseà^ˆ i jmitíng^ˆ, tííng^ˆguir laco' tifa' quiá^ˆr lajee^ˆ e jmitííñ^ˆ. Dsu' mi^ˆ ca'e' i tifa' do lajalé^ˆ e tíííñ^ˆ, jòguiba' røø^ˆ nilitíííñ^ˆ jóng.

⁴¹Jò çjiali^ˆ ca^ˆ cuente lajíí^ˆ qui^ˆ iú^ˆ jmini^ˆ jaang^ˆ dseà^ˆ rún^ˆ, jò dsu' ja^ˆ ca^ˆ cuente uø^ˆ e jie^ˆ ja^ˆ latøøng^ˆ

coø^ˆ 'mab^ˆ iú^ˆ jmini^ˆ? ⁴²Jò song ja^ˆ lí^ˆ cá^ˆ cuente uø^ˆ jial tíí^ˆ fe^ˆ e iú^ˆ jmini^ˆ, joba' çjial niteá^ˆ o^ˆ e níff^ˆ jaang^ˆ dseà^ˆ rún^ˆ lala: “Rú^ˆuu', nea^ˆdu ne^ˆee', jò nigui^ˆduu e qui^ˆ iú^ˆ jmini^ˆ”? í^ˆ jmícaang^ˆ 'nú^ˆ! Jáng^ˆgui^ˆdu e 'ma' e iú^ˆ jmini^ˆ uø^ˆ, jò lajoguiba' nicuøøng^ˆ jøø^ˆ guíú^ˆ e nigui^ˆ e qui^ˆ e iú^ˆ jmini^ˆ i dseà^ˆ rún^ˆ do.

Jalé^ˆ 'ma' ofíí^ˆ cuií^ˆ dseà^ˆ la'eáang^ˆ có^ˆ ofíí^ˆ e ííb^ˆ

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³Jò mi^ˆ calí^ˆ jò, jò cajíng^ˆgui Jesús casí^ˆr jaléng^ˆ i dseà^ˆ do: —Ja^ˆ sea^ˆ 'ma' ofíí^ˆ e guíú^ˆ e cuø^ˆ ofíí^ˆ e ja^ˆ dseeng^ˆ, o'gui sea^ˆ 'ma' ofíí^ˆ e ja^ˆ dseeng^ˆ fa' e cuø^ˆ ofíí^ˆ e guíú^ˆ. ⁴⁴Cò' jalé^ˆ 'ma' ofíí^ˆ, mi^ˆ cacuø^ˆ ofíí^ˆ quiá^ˆ, jòguiba' nililí^ˆ dseà^ˆ su guíú^ˆ osi ja^ˆ dseeng^ˆ e 'ma' ofíí^ˆ do. Cò' ja^ˆ cuø^ˆ güíñí^ˆ yá^ˆ 'matóó^ˆ, o'gui mí^ˆ huíng^ˆ jø^ˆ í^ˆ yá^ˆ 'matóó^ˆ fí^ˆ. ⁴⁵Jò jaang^ˆ dseà^ˆ i guíúng^ˆ fé^ˆr jalé^ˆ e guíú^ˆ, cò' jmang^ˆ e guíú^ˆ í^ˆ dsíir^ˆ. Jògui jaang^ˆ dseà^ˆ i soò^ˆ dsíí^ˆ jmang^ˆ e gab^ˆ fé^ˆr, cò' jmang^ˆ e gab^ˆ í^ˆ dsíir^ˆ. Cò' dseáng^ˆ lajíí^ˆ e í^ˆ dsííb^ˆ dseà^ˆ e fé^ˆr.

Jial líí^ˆ mi^ˆ núu^ˆ dseà^ˆ júu^ˆ quiá^ˆ Fidié^ˆ

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶çJiali^ˆ fí^ˆna' jnea^ˆ, “Fíí^ˆí, Fíí^ˆí”, song ja^ˆgui núu^ˆna' jalé^ˆ ta^ˆ quiú^ˆ? ⁴⁷Nifá^ˆduu i lííng^ˆ la lííng^ˆ jaang^ˆ dseà^ˆ i núu^ˆ júu^ˆ quié^ˆ e jògui jmitir^ˆ jalé^ˆ e fá^ˆa: ⁴⁸i dseà^ˆ í^ˆ líííñ^ˆ la lííng^ˆ jaang^ˆ dseà^ˆ i cajme^ˆ coø^ˆ 'núú^ˆ. Jò i dseà^ˆ í^ˆ, nú^ˆgui e nijmér^ˆ e 'núú^ˆ do, catá^ˆr tíí^ˆ fíí^ˆ e a^ˆ jògui caséer^ˆ có^ˆ cuú^ˆ e cóo^ˆ eáang^ˆ,

joguiba' cajme'r' e 'núu' do. Jo mi' cajá' jmií' dsiing~, dsíng' ca'í' jmií' e tií' e 'núu' do, jo dsu' jíí' coo' ja' eè' calíng~, co' teáb' eéang' sí'.

⁴⁹ Jogui i dsea i ja' núu' jalé' júu' quíe' e o'gui jmitir' jalé' e fá'a, i dsea í' líiín' la lííng' jaang' dsea i cajme' coo' 'núu', jo ja' catá'r' tií' fií'. Jo mi' cajá' jmií' dsiing~, eéang' ca'í' jmií' tií' e 'núu' do, jo ca'ím'ba' do co' caquí'b'.

Jo jalé' e júu' na ca'e' Jesús jaléng' i dsea do e fi' e míi' røø do ie' jo.

Mi' cajmi'leáang' Jesús jaang' dsea 'léeng' quiá' jaang' fií' 'lée' romano
(Mt. 8:5-13)

7 Jo mi' cató' e caféng' Jesús jaléng' i dsea do, jo cangám' tur coo' dsea quiá'r' fi' Capernaum. ² Jo e fi' fií' Capernaum do nitáang' jaang' fií' 'lée' i niseeng' fi' Roma. Jo niseeng' jaang' dsea 'léeng' quiá'r' i iín' dsíng', jo i dsea í' niráaiñ' dsée'r', jo dseáng' tí' lí' nijúum' bre co' eéam' líiín'. ³ Jo mi' caliñi' i fií' 'lée' do e caguiéng' Jesús fi' Capernaum, jo dsifí' ladob casíiñ' tú' 'ní' máíng' dsea cøøng' quiá' dsea Israel e cangoféiín' Jesús fa' e nidsér' e nidsijmi'leáaiñ' i dsea dsée' do. ⁴⁻⁵ Jo mi' caguilíng' i dsea cøøng' do fi' lí' síng' Jesús, jo camí'r' dsea do jmi'ee' lajíi' ta' ngolíiñ' jo cajíiñ':

—I fií' 'lée' i casíi' quí'naa' do, dsíng' guiúíiñ' coo' jaléng' dsea góo'naa' dsea Israel, co' í' bre caquiá'r' ta' e calíi' guá' quí'naa', joba' ii'naa' e nijmicoo're lana.

⁶ Jo mi' canúu' Jesús jalé' e cajíng' i dsea do, jo cangó' bre

cóoiñ' do. Dsu' nú'gui e niguiéé' Jesús fi' quiá' i dsea do, cajíiñ' tú' 'ní' máíng' dsea i casíng' i fií' 'lée' do i quíe' júu' quiá'r', jo cajíiñ' casí'r' Jesús lala:

—Lalab jíng' fií'naa': ⁷ "Fíi' i, ja' jmée' fi'í' fa' níi' tí' quíe' e, co' ja' catíiñ' fa' e ní'úun' sínúu' quíe' e, co' dsea 'gøm' 'nú', o'gui fa' e cateá' dsii' e caga'nén' 'nú' 'níiá'a, co' dsea fém' 'nú'. Jo líco' fée' e ní'leáang' dsea dsée' quíe' e, jo ní'leáam' bre jóng. ⁸ Dsuo' jnea' seem' dsea i quiú' ta' quíe' e, jogui seem' dsea i quiú' ta' cajo. Jo mi' fií' i jaang' dsea quíe' e e gua~, joba' dsifí' lajob dsée'r'; jogui mi' fií' guíi' i jiéng' e nea', joba' dsifí' lajob jáar' cajo; osi mi' fií' i jaang' dsea 'léeng' quíe' e e jmee' e la, joba' dsifí' lajob jmóor' cajo; jo jalém' dsea quíe' e núu'r' júu' quíe' e."

Jo jalé'b' e júu' na quíe' i dsea i cangojmíjng' Jesús do.

⁹ Jo mi' canúu' Jesús lado, jo dsíng' cangogá' dsíir' jo caji'r' nir' cajøøiñ' jaléng' i dsea i coo'r' do jo casí' reiñ' jo cajíiñ' lala:

—Lajeé' lajaléng' dsea góo'naa' dsea Israel ja' mí' cajíi'n jíi' jaang' i dseáng' lajang' já' lííng' júu' quíe' e laco'gui i dsea romano la.

¹⁰ Jo cangolíim' tu i dsea do fi' quiá' i fií' 'lée' do. Jo mi' caguilíiñ', jo eè' lííng' i dsea dsée' do jíi' coo', co' nínicá' láam' bre.

Mi' cajmée' Jesús e cají'tu jóo' jaang' dseam' i 'nái'

¹¹ Jo mi' cang' jo, cangó' Jesús fi' coo' fií' e síi' Naín coo' dsea guitúung' quiá'r', jo dsíng' fííng' dsea i ngolíng' coo'r' ie' jo. ¹² Jo

mĩ caguiér- quiá'- e fĩ do, jo cajíñ'-
cabøø- dseà ì jéeng` jaang` 'liĩ, jo
teáaiñ'- do fĩ e ñingoliiñ- fĩ codsiĩ.
Jo dsíng'- quiá' niquiá'^ ì 'liĩ do, co'
jíĩ- dob jóor` ì niseeng`, jo jíĩ- jaang`
jo ì seeng` quiá'-, co' ñinicajúm-
dseañu' quiá'- cajo. ¹³Jo mĩ calilí'-
Jesús e jo ì seeng` quiá'- ì dseamf`
'nái- do, jo dsíng'- calí- fíi- líng- neiñ',
jo casí'r- ì dseamf` do lala:

—Jo quiá'.

¹⁴Jo mĩ cajíñ'- lado, jo
cangoquiéiñ' quiá'- lĩ ngóo' e
guóo' e iuung- ì 'liĩ do, jo cagüi'r`
e dse' guóo' do. Jo ì dseà ì jée'
quiá'- ì 'liĩ do, dsifí' ladob cajer'. Jo
cajíng'- Jesús caféiñ' ì 'liĩ do:

—Siming', jnea- tøø-ø 'nu': iRáan'-
na!

¹⁵Jo dsifí' ladob cají' ì 'liĩ do,
jogui caguár` jo canaañ- fé'r'. Jo
Jesús cajáñ' ì siming' do cóo'-
niquiáiñ'^. ¹⁶Jo mĩ cangá- jaléng`
ì dseà do e cají' ì 'liĩ do, joba'
dsíng'- cangogá- dsí'r` jogui dsíng'-
cafóñ'- cajo. Jo canaañ- jmféiñ'-
Fidiée' jo sñiñ- lajee' yaaiñ-:

—Jaang` dseà ì 'gøng' eáang` ì fé'
cuaiñ- quiá'- Fidiée' nicagüeiñ- jee'
jneaa'aa' lana.

Jogui fé' guir cajo lala:

—Fidiéeb` nicagüeiñ- e nijmicóo'-
jaléng` dseà góor'.

¹⁷Jo jalém' dseà ì seeng` fĩ jalé'
fĩ e néé' fĩ lĩ se' Judea cóo'-gui fĩ
lacúng' jo, caliñir' e júu` jo lajíĩ- e
cajmée` Jesús do.

**Mĩ casíng` Juan ì seáang` dseà jmĩ`
dseà quiá'-r` fĩ lĩ táang` Jesús**

(Mt. 11:2-19)

¹⁸Jo lajee' jo caliñi' Juan ì seáang`
dseà jmĩ` do jalé' e jmóo' Jesús,

co' e júu` jo cajmée` ì dseà quiá'-
ì Juan do. ¹⁹Joba' cató'- ì Juan do
gáng- dseà quiá'-r`, jo casíng`neiñ'
fĩ lĩ táang` Jesús e cangojmingí'r`
dseà do su i'bing' ì cajíng'- Fidiée'
ì nigüéeng- fĩ jmigüi' la, osi 'né-
e nijém`bir jaang`gui ì jiéng' é.

²⁰⁻²¹Jo mĩ caguilíng- ì dseà quiá'-
ì Juan do fĩ lĩ táang` Jesús, jo
gui'nang` jmóo' dseà do mfĩ quiá'-
jaléng` dseà dsée' ì líng` doñi' eé'
jmohuí': seeng` dseà tiuung- jogui
seeng` dseà ì jée' ì 'líng' quiá'-.
Joba' cangáb- ì dseà gáng- do mĩ
cajmi'leáang- Jesús jaléng' ì dseà
dsée' do. Jo cangoquiéeng` ì dseà
quiá'- ì Juan do fĩ lĩ sing' Jesús jo
cajmingí'r` dseà do:

—Ì Juan ì seáang` dseà jmĩ` do
casíñ- jnea' e cajajmingí'naa' 'nu',
¿su 'nuð- dseà ì cajíng'- Fidiée' ì
nigüéeng- fĩ jmigüi' la, osi 'né- e
nijeem`baa' jaang` ì jiéng'gui é?

²²Joba' cañi' Jesús casí'r- ì dseà
do:

—Güilíng`na' güijmée'na' ì Juan
do júu` jalé' e nicañi'na' jogui jalé'
e nicanúu`na' na: güijmée'na'r júu`
jial lijné'tu jaléng` dseà tiuung-,
jogui jial ngi'tu jaléng` dseà
jlúung', jogui jial linúub`tu jaléng`
dseà güiing~, jogui jial 'láang-tu
jaléng` dseà líng` jmohuí' 'li'^ fĩ
ngúu` táang`, jogui jial jí'tu jaléng`
'liĩ, jogui jial guiaa- júu` cajo quiá'-
jial nileáang` jaléng` dseà dsee- dseà
qui' jee- jalé' dsee- quiá'-r'. ²³Jo
juguiú` jiu quiá'- jaléng` dseà ì ja
litúng- dsí' cóo'- jalé' júu` quié'e.

²⁴Jo mĩ calí- e fé' Jesús lado, jo
cangolíng`tu ì dseà quiá'- ì Juan
ì seáang` dseà jmĩ` do, jo Jesús
canaañ- sí'r` jaléng' ì dseà ì taang`

cóo'r̄ do jalé˘ juguiá˘ uii˘ quiá˘ i Juan do, jo casí˘ reiñ˘ do jo cajíñ˘ lala:

—¿E˘ caguijòø˘ 'nú˘' mi˘ canúu˘ na˘ e ningí˘ i Juan i seáang˘ dsea˘ jmiì˘ do fí˘ guóo˘ uó˘ quié˘? ¿Já˘ leáa˘?, ja caguijòøng˘ 'nú˘' jaang˘ dsea˘ i uaang˘ júu˘ quiá˘ i jmóo˘ lí˘ doñi˘ eé˘ ta˘ quiu˘˘ dsea˘ jiéng˘ i líng˘ la líi˘ cóo˘ cuiñi˘˘ e dsée˘ cataang˘ lí˘ doñi˘ jié˘ fí˘ lí˘ íi˘ guí˘, ²⁵o˘gui caguijòøng˘ na˘ jaang˘ dseañu˘˘ i jlo˘˘ sí˘˘ i seeng˘ juguiá˘, có˘ niñi˘b˘ 'nú˘' e i dsea˘ la˘l˘ neáaiñ˘ quiá˘˘ dseata˘ dsea˘ féng˘. ²⁶Jo ¿i˘ i˘ óo˘ na˘ i caguijòøng˘ na˘? Jo e já˘, 'nú˘' caguijòøng˘ na˘ jaang˘ dsea˘ i laniing˘gui laco˘gui i dsea˘ caguaiang˘ i café˘˘ cuaiñ˘ quiá˘˘ Fidiée˘ malii˘gui eáang˘. ²⁷Jo nab nicaliti˘ laco˘ fé˘ Fidiée˘ fí˘ ni˘ jì˘ quiá˘r˘ cuaiñ˘ quiá˘ i Juan i seáang˘ dsea˘ jmiì˘ do mi˘ cajíñ˘ lala:

Nisíñ˘n jaang˘ dsea˘ i niguiá˘ júu˘ quié˘ e nú˘˘gui e niguó˘˘ fí˘ jmiigüi˘ e laco˘ niguiár˘ guiá˘ fí˘ lí˘ ningí˘˘.

Jo lanab fé˘ fí˘ ni˘ jì˘ quiá˘˘ Fidiée˘ uii˘ quiá˘˘ i Juan do.

²⁸Jo casí˘˘gui Jesús jaléng˘ i dsea˘ do jo cajíñ˘ lala:

—Lajeé˘ lajaléng˘˘ dsea˘ i nicafé˘˘ cuaiñ˘ quiá˘˘ Fidiée˘, ja mí˘ caliséng˘ jaang˘ i niing˘gui ta˘ quiá˘˘ laco˘ i Juan i seáang˘ dsea˘ jmiì˘ do. Jo dsu˘ i dsea˘ i ja˘ niing˘ fí˘ jmiigüi˘ la, dsu˘ Fidiée˘bing˘ i quié˘˘ nifí˘ quiá˘r˘, joba˘ í˘bing˘ i niing˘gui laco˘ i Juan do.

²⁹Jo jaléng˘˘ dsea˘ i canúu˘ júu˘ quiá˘˘ i Juan do ie˘ jo cagjáam˘ bre jmiì˘, jogui lajob cajméé˘ cajo jì˘gui jaléng˘˘ nodsicuu˘ i jmóo˘ ta˘ quiá˘˘

dseata˘ quiá˘˘ Roma, có˘ calilí˘r˘ e Fidiée˘bing˘ i ée˘ røø˘ laco˘ catíng˘. ³⁰Dsu˘ jaléng˘˘ i dsea˘ Israel i líng˘˘ dsea˘ fariseo cóo˘˘ jaléng˘˘ i tifa˘˘ quiá˘˘ júu˘ quiu˘˘ ta˘ quiá˘˘ dsea˘ Israel ja˘ calí˘iñ˘ fa˘ cagjáaiñ˘ jmiì˘ mi˘ cajá˘ i Juan do, có˘ ja˘ calí˘iñ˘ lajii˘˘ e lamí˘ sí˘iñ˘˘ ni˘iñ˘˘ quiá˘˘ Fidiée˘.

³¹Jo cajíng˘˘gui Jesús:

—¿I˘ nifá˘˘a i líng˘˘ la líng˘˘ jaléng˘˘ i dsea˘ i seeng˘ lana? ³²Có˘ jaléng˘˘ i líiñ˘˘ la líng˘˘ jiuung˘ i taang˘ tacóo˘ fí˘ 'móo˘˘, jo mi˘ nití˘áng˘˘ rúin˘˘ jo fé˘r˘ lala: “Jnea˘˘ cajiúu˘˘naa˘ lúu˘, dsu˘ ja˘ cadseeng˘˘na˘; jo ca˘ó˘˘naa˘ jalé˘ e ø˘ dsea˘ lí˘ ráang˘˘ 'lii˘, dsu˘ ja˘ caquí˘˘na˘.” ³³Có˘ lalab café˘˘ 'nú˘˘ mi˘ cajá˘ i Juan i seáang˘ dsea˘ jmiì˘ do, có˘ ca'eeng˘˘na˘r˘ e jée˘ i 'ling˘˘ quiá˘r˘ dsu˘ uii˘˘ e ja˘ 'leáang˘ gø˘r˘ jogui jii˘˘ capí˘˘ jmi˘˘ mí˘˘ huiing˘ jò˘˘ ja˘ í˘r˘. ³⁴Jogui cagá˘˘ jnea˘˘ fí˘ jmiigüi˘˘ la e líin˘˘n jaang˘ dsea˘ jmiigüi˘˘ e gø˘˘baa jii˘˘ laco˘ gø˘˘ dsea˘, jo dsu˘ jaléng˘˘ 'nú˘˘ ca'eeng˘˘na˘ jnea˘˘ e líin˘˘n jaang˘ dsea˘ cúng˘ i gø˘˘ contòøng˘˘, jogui e líin˘˘n jaang˘ dsea˘ íng˘ i ngí˘ cóo˘˘ jaléng˘˘ dsea˘ i sea˘ júu˘ e dsíng˘˘ røøiñ˘˘ dsee˘, osi cóo˘˘ jaléng˘˘ 'ná˘˘ nodsicuu˘ é i jmóo˘ ta˘ mí˘ cuu˘˘ e catíng˘˘ dseata˘ quiá˘˘ Roma é. ³⁵Jo dsu˘ cóo˘˘ jalé˘ e jmóo˘ Fidiée˘, jmiñéiñ˘˘ jial tíi˘˘ tiiñ˘˘ ngáiñ˘˘.

Mi˘ cagó˘˘ Jesús fí˘ quiá˘˘ jaang˘ dsea˘ fariseo i sii˘ Simón.

³⁶⁻³⁷Jo mi˘ cangí˘ jo, jaang˘ dsea˘ fariseo i sii˘ Simón cató˘r˘ Jesús fí˘ quiá˘r˘ e cagó˘r˘ íi˘ e jmiì˘ jo. Jo e fí˘ góo˘ i Simón do niseeng˘ jaang˘ dseamf˘ i nijmóo˘ ta˘ 'níng˘˘ 'ñia˘˘. Jo

mī nicaliñī ī dseam̄f do e nidsé̄
 Jesús fí̄ quiá̄ ī dseà fariseo do,
 jo cangó̄ bre cajo. Jo lajeē guinḡ
 Jesús e gø̄r' cóō jaléng' ī dseà
 do, ca'í̄ ī dseam̄f do fí̄ lí̄ guinḡ
 Jesús jo quier' coō sší̄ e ā jmī
 jmeafiī e 'mo' eáang'. ³⁸ Jo mī
 caguié̄ ī dseam̄f do tí̄ lí̄ guinḡ
 Jesús, jo casí̄r' uó̄ jnir̄, jo canaañ̄
 quīr'. Jo laco' quīr', jalé' jmī e í̄
 jminir̄ do tí̄ fí̄ tí̄ Jesús, jo cóō
 e jmī jo canaañ̄ ru' r' tí̄ dseà
 do, jogui cajmiquiur' tí̄ dseà do
 cóō jñuguir̄. Jo mī calf' lajo, jo
 cachur' tí̄ dseà do, jo casúur' e
 jmī jmeafiī e quier' do fí̄ tí̄ dseà
 do. ³⁹ Jo mī cangá̄ ī dseà fariseo
 do ī cató̄ Jesús fí̄ quiá̄r' do jalé'
 e cajméē ī dseam̄f do quiá̄ Jesús,
 joba' canaañ̄ í̄ dsí̄r: "Facó' já̄ ī
 fé' cuaiñ̄ quiá̄ Fidiéē ī dseañu'
 la, joba' nilí' bre jóng e jalé' dsee
 røonḡ ī dseam̄f ī güi' tí̄r na."
⁴⁰ Joba' Jesús casí̄r' ī dseà do jo
 cajíñ':

—Simón, seā coō e 'né̄ niffi' ī 'nū.

Joba' cañi' ī dseà fariseo ī siī
 Simón do jo cajíñ':

—¿Ē nifo', Tifa'?

⁴¹ Joba' cajíng' Jesús casí̄r' reiñ':

—Coō néē caliséng' gáng' dseà
 ī røonḡ cuu' quiá̄ jaang' dseañu'
 ī jmoo' tā jmi'øø' cuu'. Jo jaaiñ'
 do røoiñ' 'ñiá' ciento cutee, jo
 jaang'guiñ' do røoiñ' jii' cincuenta
 cutee. ⁴² Jo mī camí̄ ī dseà do
 cuu' quiá̄r', jii' jaang' ī dseà do
 ja' eè seā quír' quiáñ'. Joba' jo
 eè camí̄ ī dseà fii' cuu' do cuu'
 quiá̄r', jo caláam̄ ī dseà do, jo jo
 eè caquiir' jii' coō 'ñiá'. Féé' du
 'nū ne' du': ¿Ī lajee' laji' huáng' ī

dseà do eáang'gui 'neáang' ī dseà
 cacuø' cuu' do?

⁴³ Joba' cañi' ī Simón do jo
 cajíñ':

—Neē lín'n e ī dseà ī carøong'
 jmiguiur'gui do.

Joba' cañi' Jesús quiáñ' do jo
 cajíñ':

—E uiī, jáb' quií', lajob líí'.

⁴⁴ Joba' cajøong' Jesús ī dseam̄f ī
 guinḡ uiī tí̄r do, jo casí̄r' Simón
 jo cajíñ':

—¿Jøong' ī dseam̄f la? Mī

ca'úu' sinúu' quií', ja' cacuøø'
 jneā jmī fa' e carúu' u' tí̄ ī laco'
 tíng' jneaa'aa' fí' la; dsu' ī dseam̄f
 la, dseà ī co' jáab' la, nicaru' bre
 tí̄ ī cóō jmī í̄ jminir̄ jogui
 nicajmiquiur' cóō jñuguir̄.

⁴⁵ Jogui ja' cachur' 'nū nii' laco'
 tíng' jneaa'aa' fí' la mī neeng'
 rú' naa'; dsu' ī dseam̄f la ja' mí
 caquiuiñ' e chu' r' tí̄ ī laco' mī
 ca'úu' sinúu' quií'. ⁴⁶ Jogui ja'
 casúu' jmī jmeafiī mogui' laco'
 tíng' jneaa'aa' fí' la; dsu' ī dseam̄f
 la cagüéiñ' quier' coō sší̄ e ā jmī
 jmeafiī e 'mo' eáang', jo nicasúur'
 tí̄ ī. ⁴⁷ Dsu' jneā niffi' ī 'nū e já̄ ī
 dseam̄f la dsíng' nicarøoiñ' dsee,
 dsu' jneā nica'ím' baa jalé' e dsee
 jo quiá̄r', joba' dsíng' jmi'neaiñ'
 jneā lana; dsu' jaléng'gui ī dseà ī
 líng' e ja' 'ga' lí' dsee røoiñ' e laco'
 jneā ni'fín' n jalé' e jo, joba' ja' 'ga'
 lí' jmi'neaiñ' jneā jóng.

⁴⁸ Joba' cajíng' Jesús casí̄r' ī
 dseam̄f do:

—Nica'ím' baa jalé' dsee quií'.

⁴⁹ Jo jaléng' ī dseà ī neáang'gui
 do cóō Jesús canaañ̄ sšíñ' lajee'
 yaaiñ':

—¿Ī i dseañu˘ la e iĩn̄ dsee˘
quiá˘ jaléng˘ dseá˘?

⁵⁰Dsu˘ Jesús casí˘guir̄ i dseam̄f̄
do jo cajĩn̄˘:

—Jnea˘ nica˘lín̄n jalé˘ dsee˘ quií˘˘
dsuco˘ jáb˘ calín˘ jalé˘ júu˘ quié˘e;
joba˘ lana guóng˘˘ cõo˘˘ e guiú˘ fí˘
quí˘˘.

Jaléng˘ dseam̄f̄ i cajmicõo˘˘ quiá˘˘ Jesús

8 Jo mi˘ canḡf̄ jo, cangó˘ Jesús
lacoõ fii˘ e cóo˘˘ cõo˘˘ jalé˘
fii˘ e pí˘ quiá˘˘ e guiar˘ jalé˘ júu˘
quiá˘˘ Fidiéé˘ e quiá˘˘ jial quié˘ dseá˘
do nifi˘ quiá˘˘ jaléng˘˘ dseá˘. ²⁻³Jo
cõo˘˘ bre jaléng˘˘ i dseá˘ guitúung˘
do quiá˘˘r˘, jogui ngolíim̄˘ bi cajo
jaléng˘˘ dseam̄f̄ i nicajmi˘leáang˘˘
Jesús lí˘ doñí˘ eē jmoɦuí˘ líĩĩn̄˘,
fa˘ jaléng˘˘ i jée˘ i ˘ling˘˘ quiá˘˘
lamí˘ jééng˘gui. Jo jee˘ jo quiééng˘
jaang˘ dseam̄f̄ i sii˘ Yá˘ i seéng˘ fí˘
Magdala i ca˘uõõng˘ guiáng˘ i ˘ling˘˘
quiá˘˘; jo jaang˘gui dseam̄f̄ i sii˘
Sihuõõ˘ i lííng˘ oo˘ jaang˘ dseañu˘˘ i
sii˘ Chuza i jmóo˘ ta˘ laniíng˘ quiá˘˘
dseata˘ Herodes; jo jaang˘gui i sii˘
Susana, jo f̄im̄˘ bi jaléng˘˘ dseam̄f̄
i jíéng˘˘gui i ngolíng˘˘ iē jo, jo
jm̄icõo˘˘r˘ Jesús cõo˘˘ jalé˘˘ e sea˘
capí˘˘ quiá˘˘r˘.

Mi˘ ca˘e˘ Jesús cõo˘˘ júu˘ já˘˘ e lafa˘
júu˘ cuento quiá˘˘ mi˘ bí˘ dseá˘ mijú˘˘

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴Jo cõo˘˘ jmiĩ˘ iē jo, mi˘ caliĩn̄˘
jaléng˘˘ dseá˘ jie˘ fí˘ lí˘ táang˘ Jesús,
jo ca˘uõõĩn̄˘ cango˘nééĩn̄˘ dseá˘ do;
jo dsíng˘˘ f̄íng˘˘ dseá˘ caseáĩn̄˘ iē jo,
joba˘ ca˘e˘˘ Jesús jaléng˘˘ i dseá˘ do
cõo˘˘ júu˘ já˘˘ e lafa˘ júu˘˘ cuento jo
casí˘˘r˘ dseá˘ do lala˘:

⁵—Jaang˘ dseañu˘˘ cangó˘˘
cangobíir˘ mijú˘˘ quiá˘˘r˘ fí˘ lí˘
nicajĩr˘. Jo mi˘ cabí˘˘ e mijú˘˘ do,
sea˘ e cajiú˘˘ lí˘ ngáíng˘˘ fí˘. Jo mi˘
canḡíng˘ jaléng˘˘ dseá˘, caso˘om˘˘ bre
jalé˘˘ e mijú˘˘ do, jo e lííng˘˘gui cagó˘˘
ta˘ cajo. ⁶Dsu˘ sea˘ bi e cajiú˘˘ ni˘
cuu˘˘ lí˘ ja˘ ˘leáang˘˘ guóo˘˘ néé˘; joba˘
mi˘ ca˘íang˘, dsifib˘ caliquiú˘˘ cõo˘˘
ja˘ sea˘ lí˘ nisó˘˘ jmó˘˘ quiá˘˘ lí˘ güí˘˘,
joba˘ ca˘ím̄˘ cajo. ⁷Jogui sea˘ bi e
mijú˘˘ do e cajiú˘˘ jee˘ mijú˘˘ ˘matóo˘˘;
jo mi˘ ca˘íang˘ e mijú˘˘ do, jééng˘gui
e mijú˘˘ ˘matóo˘˘ do cacuáng˘˘ jo
ca˘ím̄˘ e mijú˘˘ e cabí˘˘ i dseá˘ do jee˘
e mijú˘˘ ˘matóo˘˘ do. ⁸Dsu˘ sea˘ b̄ e
mijú˘˘ do e cajiú˘˘ lí˘ jlo˘˘ uõ˘˘; jo mi˘
cacuáng˘˘ jo job˘˘ cacuõ˘˘; sea˘ e
cacuõ˘˘ laji˘ cien mí˘˘ lacamí˘˘ mijú˘˘.

Jo mi˘ calí˘ fé˘˘ Jesús jalé˘˘ e júu˘
na, jo casí˘˘guir̄ jaléng˘˘ i dseá˘ do,
jo café˘˘r˘ laco˘˘ ninú˘˘ i dseá˘ do rõõ˘ jo
cajĩn̄˘˘:

—Īi˘ ˘nú˘˘ sea˘ loguá˘˘ na˘, núu˘˘ na˘
jalé˘˘ júu˘˘ quié˘˘e.

E uiiíng˘˘ e ca˘e˘˘ Jesús jalé˘˘ júu˘ já˘˘ e
lafa˘ júu˘˘ cuento

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹Jo mi˘ canḡf̄ jo, jo cajminḡf̄
i dseá˘ guitúung˘˘ do cajminḡf̄
Jesús e˘ guóng˘˘ e júu˘ e ca˘e˘˘r˘ do.
¹⁰Joba˘ cajíng˘˘ Jesús casí˘˘r˘ i dseá˘
guitúung˘˘ do:

—Quiá˘˘˘ Fidiéé˘ nicanḡíng˘˘ ˘nú˘˘
e ngáng˘˘ na˘ jalé˘˘ e ja˘ mí˘ ní˘ dseá˘
jééng˘gui, e dseá˘ í˘ iĩn̄˘ c̄ar˘ nifi˘
quiá˘˘˘ lajaang˘˘ lajaang˘˘ dseá˘ jmigúí˘˘.
Dsu˘ jnea˘ ée˘ e jaléng˘˘ i dseá˘ na
cõo˘˘˘ júu˘ já˘˘ e lafa˘ júu˘˘ cuento
e laco˘˘ mi˘ ninír˘, nijér˘ lafa˘ ja˘ eē
cangá˘ bre, jogui mi˘ ninúr˘, nijér˘
lafa˘ ja˘ eē canúu˘˘ bre cajo.

Mí cajmée Jesús júu e guóng e júu quiá i dseá bí mijú do

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Jōba' cajíng' Jesús casí'r i dseá guitúung' do:

—Lalab guóng' e júu e cal'e na 'micú': E mijú do líí lafa' júu quiá' Fidiée'. ¹² Jō e cajiú' lí ngíng' fí do líí lafa' i dseá i núu e júu do, jō dsu' lajmináb' güéeng' fii i 'líng', jō dsifí lajōb' jmóor e ja' jal' líng' i dseá do e júu jō, jō lajōba' ja' nileáin' do jee jalé' dsee quiá'r'. ¹³ Jogui e mijú e cajiú' fí ni cuu do líí lafa' jaléng' dseá i íang' dsíí íng' jalé' e júu jō, jō dsu' ja' huóø ee e jal' líin', co' mi huíng' dsijée quiá'r uí' e jal' líin' júu quiá' Fidiée', jōba' dsifí lajōb' títur e júu jō, jō i dseá í'bing' i líng' la líí e mijú e ja' leáang' jmó' sea do. ¹⁴ Jō e mijú e cajiú' jee mijú 'matóo' do líí lafa' jaléng' dseá i núu júu quiá' Fidiée' jō ca'ím' bre e júu jō, jō dsu' laco' ngóo' jmiing', eáang'gui guing' dsíir jalé' fí'í dsíí sea quiá'r jogui quiá' jalé' ta' lí' cuu jogui cajo e quiá' jial nijmi'íang' dsíir cóo' jalé' e sea fí' jmigú'. Jō co' lajōb' líin', jōba' ja' cuó' fí quiá'r fa' e nidsicuáng'gui e júu quiá' Fidiée' e jal' líin' do. ¹⁵ Jogui e mijú e cajiú' lí' jlo' uó' do líí lafa' jaléng' dseá i dsíng' íang' dsíí ín' júu quiá' Fidiée', jogui eám' jmóor núu'r jalé' júu quiá' dseá do, co' ja' lítúng' dsíir jalé' e jō. Jō i dseá í'bing' i teáang' teá cóo' júu quiá' Dseá Jmáang', jogui eám' dsicuáng' e júu jō quiá'r.

Cōo júu ja' e lafa' júu cuento quiá' jial mi' jmijnea' dseá ja'

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Jō mi cal' e fé' Jesús júu quiá' mi bí dseá mijú, jō cajíng' guir casí'r jaléng' i dseá do:

—Jíí jaang' dseá ja' 'gui'r cajlíí' quíí e mi' nicoo' jō nijlíir o'gui nisí'r cōo lí' cóong', co' iin' e jnea' fí' la'úng' sinúu quiá' bre. Co' 'né' niquidsir' e quíí do cōo lí' níí e laco' jnea' mi' dsitáain', jō lajōba' jné' jaléng' dseá i dsitáang' e sinúu do. ¹⁷ Jō lajōb' líí cóo' júu quié e: Ja' sea jalé' júu quié e fa' e si'ma' e ja' niní dseá, o'gui sea jalé' júu quié e fa' e ja' tōo' jmi' nilíin' dseá jaléin'. ¹⁸ Jōba' fíí jnea' 'nú', núu'na' júu quié e; co' jaléng' dseá i ninúu' júu quié e, jmigui'gui niíin' e ngáin', jō dsu' jaléng' dseá i ja' núu' júu quié e, jōba' ni'ím' lajíí e ní'í dsíir e ngáin' do.

Mí cajá niquiá' Jesús cóo' jaléng' rúin'

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Jō lajee' táang' Jesús e e'r' jaléng' i dseá do, caguié niquiá'r cóo' jaléng' rúin' e 'náiin' dseá do. Jō co' ja' cuóong'gui fa' e nidsiquiéin' do tí quiá' lí' síng' dseá do, co' dsíng' fíng' dseá, ²⁰ jōba' jaang' i dseá do cajmea'r Jesús júu jō casí'r dseá do jō cajín' lala:

—Na nicagüéng' niquíí' cóo'gui jaléng' rún' e 'náiin' 'nə', jō nab teáain' caluu' lana.

²¹ Dsu' Jesús cañír' jō casí'r i dseá do jō cajín':

—Jaléng' dseà ì núu' júu' quiá' Fidié' jo jmitir' e júu' jo, jaléng' ì dseà ì 'bing' líng' niquié' e jogui rún'n.

Mi' cajmée' Jesús e ca'uaáng' e íi' guí' jogui ca'uaáng' e róo' jmií'
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²²Jo mi' cangî jo, lajee' e táang' Jesús fí Galilea, jo cõo' jmií' ca'ír' fí dsí' cõo' móo' cõo' ì dseà' guitúung' quiá'r' do jo casí' reiñ':

—Má' aa' lí' 'ngóo' cataang' e guíé' la.

Jo dsifí' ladob cangolíñ' fí lí' e' Jesús. ²³Jo lajee' ngolíñ' ni' jmií' jo caquiam' Jesús. Jo lajee' güüing' dseà' do, jo dsíng' canaang' ñi' guí', jo mifíing' canaang' dsí'a' jmií' dsí' e móo' do, jo cafóm' ì dseà' guitúung' do, cõ' fõ' nidsi'am' e móo' lí' teáañ' do. ²⁴Joba' cangoñiñ' Jesús jo cajíñ' casí'r' dseà' do:

—i'Tifa'! i'Tifa', nicanaang' dsí'am'baa'!

Jo carõo' Jesús, jo caquiur' ta' e guí' do cõo' e jmií' do. Jo dsifí' ladob cahuíng' e íi' guí' jo cahuím' e róo' jmií' cajo, jo tiib' ca'f. ²⁵Jo casí' Jesús ì dseà' do jo cajíñ' lala:

—¿Jna' gui e fól' na' e jal' líng' na' júu' quié' e?

Dsu' ì dseà' guitúung' do dsíng' cafóin' jo cangogá' dsír' jo cajmingí' rúin':

—¿I' ì dseañu' la e quiur' ta' jo núu' jalé' guí' cõo' jalé' jmií' júu' quiá'r'?

Jaang' dseañu' ì seeng' fí Gadara ì nijée' ì 'líng' quiá'
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶Jo mi' caguié' Jesús cõo' dseà' quiá'r' fí lí' 'ngóo' cataang' e

guié' do, jo caguilíñ' fí cõo' fí lí' sii' Gadara. ²⁷Jo mi' cajgáin' e móo' do, jo cangoquiéeng' jaang' dseañu' ì niseeng' e fí do ì nijée' ì fíing' ì 'líng' quiá' lajii' maliib' jiu' eáang'. Jo ja' eè' sí'r' qui'r', o'gui guiin' fí quiá'r', jo jii' fí lí' áang' 'liib' güüiñ'. ²⁸Jo mi' cangáng' ì dseà' do Jesús, jo cangoquiéin' fí quini' dseà' do jo casí'r' uó' jnir', jo canaain' fé'r' teá' jo sí'r' dseà' do lala:

—iJesús, Jóo' dseà' guing' ñiff', ja' jmiguín' jnea'! iJo mii' i' nu' jmi'ee' fa' nijíé' o' e ja' nijmeán' jnea' ga'!

²⁹Jo ì 'líng' ì jée' quiá' ì dseà' do café'r' lado, cõ' Jesús nicanaain' quiur' ta' ì 'líng' do e nitiúuin' do ì dseà' do. Cõ' lamí' jéeng'gui, eáang' jmiguíu' née' nicajmée' ì 'líng' ì jée' quiá' ì dseañu' do e ga' eáang'; jo nañí' fa' jaléng' dseà' nicasaín' ì dseañu' do, jo nicañú'r' guoó' tiiñ' cõo' ñí' cadena e laco' jo nijméin' ga', dsu' dsifí' ladob fiiñ' do jalé' ñí' cadena, jo jmóo' ì 'líng' do e dsée' ì dseañu' do fí lí' ja' ii' dseà' seeng'. ³⁰Jo lalab cajíng' Jesús cajmingí' reiñ':

—¿Jial' sii'?

Joba' cañí' ì 'líng' ì jée' quiá' ì dseañu' do:

—Legióm' sii' naa'!

Jo cajíng' ì 'líng' do lado, cõ' dsíng' fíin' jéer' quiá' ì dseà' do. ³¹Jo jaléng' ì 'líng' do camí'r' Jesús e ja' niquíá' dseà' do ta' e nidsilíñ' do fí lí' 'li'. ³²Jo cõ' dsíng' fíing' cú' nitaang' ne' gõ're' nuu' fí dse' cõo' mó' quiá' lí' táang' Jesús, joba' camí' ì 'líng' do jmi'ee' camí'r' dseà' do e nicuór'

fi' e nidsitáaiñ~ do dsí' jaléng' i cú do. Jōba' cacuø' Jesús jaléng' i 'ling' do fi' lajo. ³³Jō dsifi' ladob catiúung- jaléng' i 'ling' do i dseañ do, jo cangotáaiñ~ dsí' jaléng' i cú do. Jō mi~ cangotáang' i 'ling' do fi' dsí' jaléng' i jō' do, jo dsifi' ladob cacuí' re', jo cabíing- yaang~ ne' fi' 'ni' jiáa', jo cajiúng' ne' fi' dsí' jm̄, jo cajgó' bre' jmiñ jóng.

³⁴Jō mi~ cangá jaléng' i dseañ i jmóo' í' i cú do lajii' e calf do, dsifi' ladob cacuí' rangoliñ fi' fiñ, jo caguiar' júu lajii' e calf cōo' i cú do, jogui cajmea'r' júu jaléng' dseañ i cajín' guíá' fi' cōo' fi' jee~ mó' laco' ngoliñ. ³⁵Jō mi~ caliñi' jaléng' i dseañ seeng' fi' jo jalé' e calf e jmiñ jo, jo dsifi' ladob cangoliñ fi' li' táang' Jesús. Jō mi~ caguiliñ fi' li' táang' dseañ do, jo cangár e dob niguiing~ i dseañ i lamí jée' i 'ling' quiá' do colíing~ cōo' Jesús, jo niqú' bre' si'r, jo jō eē líiñ jii' cōo'. Jō dsíng' cafóng' jaléng' i dseañ i caguilíng do. ³⁶Jō jaléng' dseañ i cangá jial ca'láang~ i dseañ i lamí jée' i 'ling' quiá' do, dsifi' ladob caguiar' júu jial calf. ³⁷Jō mi~ calf lado, jaléng' i dseañ i seeng' fi' Gadara do camir' jmi'ee' Jesús e nigüi' fib' dseañ do e fi' li' táaiñ' do, cō' dsíng' 'gō' jaléng' i dseañ do. Jō mi~ cajíng' i dseañ do lado, jo dsifi' ladob ca'f tu Jesús dsí' e móo' do, jo ca'r fi' e nidsém' tur fi' Galilea. ³⁸Jō i dseañ i lamí jée' i 'ling' quiá' do camir' Jesús jmi'ee' e nidsér cōo' dseañ do, dsu' ja cacuø' Jesús fi' lajo. Jō caquiær' ta~ i dseañ do e cangáñ do fi' quiá'r, jo casí' reiñ jo cajín':

³⁹—Guóng' fi' quí', jo güigüia~ júu jalé' e guíá' e nicajmée' Fidiée' cōo' 'nu'.

Jō cangám' i dseañ do, jo cajmíti' bre jalé' ta~ e caquiær' Jesús, jo caguia' bre júu jalé' e guíá' e cajmée' dseañ do cōo'r.

Mi' cajmi'leáang' Jesús jōo' Jairo

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰Jō mi~ caguiéng' tu Jesús fi' Galilea, jo dsíng' fíng' dseañ i niteáang~ güijée' quiá'r. Jō dsíng' iáang' dsí' jaléng' i dseañ do dsu' caguiéng' tu Jesús fi' do. ⁴¹Jō lajee' jo, caguié' jaang' dseañ i sii' Jairo i líng' fi' féng' quiá' guá' quiá' dseañ Israel. Jō mi~ caguiér' fi' quini' Jesús, jo casí'r uó' jnr' fi' quini' dseañ do jo camir' jmi'ee' fa' e nidsé' dseañ do fi' quiá'r, cō' seeng' camíng~ simf' jiuung~ quiá'r i níngoo' guitu' jii' jo niráaiñ' do dséer' eáang' e dseáng' tí li' nijúum' bre. ⁴²Jō lajee' ngoo' Jesús fi' quiá' Jairo, dsíng' fíng' dseañ ngoliñ, jo dsíng' sicúung' Jesús jee~ jaléng' i dseañ do.

⁴³Jō jee~ jaléng' i dseañ i jée' quiá' Jesús níngoo' jaang' dseamf i níling' jmohuí' e tuuiñ lajii' níngoo' mi' guitu' jii'. Jō lamí jéeng' dsíng' nica'fiñ cuu' quiá'r cōo' jaléng' timí', jo jii' jaang' ja i' m' cali' fa' i nicajmi'leáang' ír. ⁴⁴Jō guidseaam' calf i dseamf do cangiñi' jee~ jaléng' i dseañ do, jo cangoquiéiñ fi' lí' caluu' Jesús jo catíiñ capí' 'ni' si' dseañ do, jo dsifi' ladob ca'láaiñ, jo jii' capí' jmí jō e tuuiñ jóng. ⁴⁵Jō Jesús dsifi' ladob cajmingí'r jaléng' i dseañ i cōo'r do jo cajín':

—¿Ī i catíng capí' sí'í?

Jò cò' jaléng' i dseà do cañir' e jíi' jaang' ja' ii' cajmée' lajo, joba' cañi' Tù' Simón:

—Tifa', ¿jiali' jmingíi' i catíng capí' sí'í? Cò' jalém' dseà 'leng' rúin' fí' la fí' na.

⁴⁶ Joba' cañi' tu Jesús jò cajín':

—Liim' bing' ii' cagüi' sí'í, cò' ñiá'a calilí' i e liim' bing' i nicajmi'leáan' còo' e 'g'on'n.

⁴⁷ Jò i dseam' do, mi' canúur' e calilí' Jesús e liing' ii' catíng' sí'r', joba' dsíng' cafóin' jò dsíng' jléein' cangór' fí' quini' Jesús, jò casí'r' uó' jnir' fí' quini' dseà do. Joba' cajmээр' júu' fí' quini' jaléng' i dseà do jiali' cagüi'r' sí'í Jesús, jò jial ca'láaiñ' ladsifí' lado e jmohuí' e lamí' líiñ'.

⁴⁸ Joba' cajíng' Jesús casí'r' i dseam' do:

—Jóo'o, uíi' e jáb' calín' júu' quíe' e, joba' nica'láam' ba' lajíi' jmohuí' e lamí' lin'. Joba' lana guóng' còo' e guiú' fí' quíi'.

⁴⁹ Jò laco' gui'nam' bi' síng' Jesús còo' i dseam' do, mi' caguié' jaang' dseà sinúu' quiá' Jairo e quier' júu' cuaiñ' quiá' i simí' do, jò lalab casí'r' dseà do:

—Jò taan' i tifa' na e dsér' fí' quíi', cò' nicajúm' simí' jiuung' quíi'.

⁵⁰ Dsu' mi' canúu' Jesús lado, dsifí' ladob casí'r' Jairo:

—Ja' fòon' jíi' còo', lico' 'né' e jáb' nilíin' e quíi' 'baa' jmiñ' nijmee' e e ni'leáang' i simí' jiuung' quíi', jò lajob nilí'.

Jò mi' cajíng' Jesús lado, dsifib' cangór' fí' quiá' Jairo.

⁵¹ Jò mi' caguié' Jesús fí' quiá' dseà do, jò ja' cacuør' fí' fa' e

cangotáang' dseà jíéng' gui, jíi' Tù' Simón còo' Tiáa' còo' Juan còo' sejmii' i simí' jiuung' do, jíi' í'bing' i cangíng' fí' e cangotáang' fí' dsíi' sinúu' e lí' ráang' i 'lii' do. ⁵² Jò jaléng' i dseà sinúu' quiá' Jairo dsíng' qui'r' jogui dsíng' jiuung' dsíi' dsu' e nicajúm' i jiuung' simí' do. Joba' cajíng' Jesús casí'r' jaléng' i dseà do:

—Ja' qui'na', cò' ja' sijúung' i jiuung' na cò' lico' güim' bre.

⁵³ Dsu' jaléng' i dseà do lí' cangíim' bre Jesús mi' cajíng' dseà do lado, cò' ñi' bre e nicajúm' i jiuung' do. ⁵⁴ Jò lajee' e jmóo' i dseà do lajo, jò Jesús catíiñ' guoo' i jiuung' do, jò cató' rein' la'úung' jò casí' rein' lala:

—iRáan' na, Mí'!

⁵⁵ Jò mi' cajíng' Jesús lado, dsifí' ladob cají'tu i simí' do jò caróo' bre. Jò dsifib' caquiur' Jesús ta' e cangíiñ' do e cagó'r'. ⁵⁶ Jò mi' cangá' sejmii' i jiuung' do e cají'b' tuiñ' do, joba' dsíng' cangogá' dsíiñ'; dsu' Jesús caquiur' ta' sejmii' i simí' do e ja' ii' nisíiñ' do jíi' jaang' lajíi' e cajmээр' e sinúu' do ié' jmiñ' jò.

Mi' casíng' Jesús dseà guitúung' quiá'r' e niguiáin' do júu' quiá' Fidiée'

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

9 ¹⁻² Jò mi' cangí' jò, caseáng' Jesús jaléng' dseà guitúung' quiá'r', jò caquiur' rein' ta' e nidsiguiáaiñ' do júu' quiá' jial iing' Fidiée' e nicár' nifí' quiá' dseà, jogui cacuør' rein' do bí' e quíiñ' do jmiñ' e ni'uóin' jaléng' i 'ling' i jée' quiá' dseà, jogui e

nijmi'leáaiñ' do jaléng' dseà dsée' i líng' doñí' ee' jmohuí'. ³Jo lalab casí' Jesús i dseà guitúung' do quiá'r jo cajíñ':

—Nigüilíng-na' jo ja' ee' 'né' cá'na' jí' coo' quiá' guiá' fí: ja' 'né' cá'na' 'ma'u' o'gui nosúu' o'gui fí' o'gui ñinée'. Jogui jí' sí'na' e quií'ba' nicá'na', co' ja' 'né' fa' cá'na' tú' neáang' sí'na'. ⁴Jo mi' nigüilíng-na' fí' coo' fii', jo 'né' ni'no'na' coo' 'núu' lí' nijá'na' carta' taang-na' e fii' jo, jo ja' jmisíng-na' lí' já'na'. ⁵Jo jié'go fii' lí' nigüilíng-na' lí' ja' ní'ng' dseà 'nú', joba' uøøng-na' e fii' jo, jo mi' niteáang-na' 'ni' e fii' do, bó'na' 'lee' e toø' tí'na' laco' cuø' lí' e ja' ca'lee' i dseà do guiá' coo' 'nú'.

Jo jalé' e ta' na caquiú' Jesús quiá' jaléng' i dseà guitúung' do.

⁶Jo ca'uøøm i dseà guitúung' do mi' cangoyúung' e ca'íñ' jalé' ta' nijmér', jo cangolíim bre fí' jalé' fii' e guiar' jalé' júu' quiá' Fidiée' quiá' jial laang' dseà jee' jalé' dsee' quiá'r, jogui jmi'leáam bir cajo jaléng' dseà i líng' doñí' ee' jmohuí'.

Mi' cangogá' dsii' Herodes jial fé' dseà uii' quiá' Jesús

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷⁻⁸Jo ie' jo nicanúu' dseata' Herodes jalé' e síng' dseà quiá' jalé' e guiá' e jmóo' Jesús, jo jí' ja' ñí' i dseata' do e' nijmér', co' seeng' dseà dsicoo' júu' e nicají'tu jaang' lajee' lajaléng' dseà i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malii'gui eáang', jogui seeng' dseà fé'r e nicajném tu Líí', jaang' dseà i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malii'gui eáang' cajo, dsu'

seem'bi dseà i fé' e Juan i seáang' dseà jmi'bing' i nicají'tu calé' catú'. ⁹Jo mi' canúu' i dseata' do e fé' dseà e nicají'b'tu i Juan i seáang' dseà jmi' do, joba' eáam' cangogá' dsíir' jo cajíñ':

—Jneab' dseà caquiú' ta' e cahuí' moluu' i Juan do. Jo í' i éeng' jaléng' dseà i ngí' jmóo' jalé' e guiá' jogui quií'r jmi' e jmóor' lí' doñí' ee'?

Joba' lají' ie' job' cajmi'úung' dseata' Herodes e 'nó'r' jial niníñ' Jesús.

Mi' cahéng' Jesús 'niá' mil dseañu'

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6 :1-14)

¹⁰Jo mi' calicóng'gui lajo, caguilíim tu i dseà guitúung' do e cangocoo' júu' fí' quini' Jesús jalé' e guiá' e cajméer' laco' fii' lí' cangolíñ'. Jo mi' calí' féng' rúin', jo cajéem' Jesús i dseà guitúung' do fí' coo' lí' ja' í' 'ga' lí' dseà ngí', quiá' coo' fii' lí' sii' Betsaida. ¹¹Jo mi' caliñí' jaléng' i dseà i seeng' e fii' jo jie' fí' lí' nitáang' Jesús, joba' fíim' dseà cangolíñ' fí' lí' táang' dseà do. Jo Jesús ca'im' bre jaléng' i dseà do mi' caguilíñ', jo canaaiñ' e'r júu' quiá' jial íing' Fidiée' nicár' ní'f' quiá' jaléng' dseà, jogui cajmi'leáam bir jaléng' dseà dsée' i quiéeng' jee' i dseà do cajo.

¹²Jo mi' ningóo' ca'lóo' e jmi' jo, cangoquiéeng' i dseà guitúung' do fí' lí' sing' Jesús jo casí'r dseà do jo cajíñ':

—I' júu' jogui sí' jaléng' i dseà na güigüilíñ' jo güigüijméer' quií' lí' nijér' coo' gui jalé' e nidø'r' jié' fí' lí' lí'r e tée' 'núu', co' fí' lí' taang'naa' la ja' ee' sea' e niquiee'naa' coo'r'.

¹³ Joba' cañíi` Jesús casí'r` i dsea` guitúung` do:

—'Náb' 'né` cuó`na' e nidó'` jaléng'` i dsea` la.

Jo cañíi`tu` i dsea` guitúung` do:

—¿Jial nilí`gui jo? Co' jíi'` 'niá` iñí'`ba' sea` cóo'`gui gáng` 'ñu, jo fíng ja` 'né` dsé`baa' e dsileá`naa' e nidó'` jaléng'` i dsea` na.

¹⁴ Co' dsíng'` fíing'` jaléng'` i dsea` do; tíi`bre la 'niá` mil jíi'` dseañu'` jo ja` íing` jaléng'` dseamf` o'gui jaléng'` jiuung` cajo.

Dsu' Jesús casí'r` jaléng'` i dsea` quiá'r` do:

—Síi'`na' jaléng'` dsea` güügüear` tá'` có` nibøø` tá'` cincuenta dsea`.

¹⁵ Jo lajob cajmée` i dsea` guitúung` do, jo caguáb` i dsea` do laco' ta` caquiú'` Jesús. ¹⁶ Jo mi` calí` caguá` jaléng'` i dsea` do tá'` có` nibøø` lacúng'` lajíng` lí` sing'` Jesús, joba' catíng` dsea` do laji` 'niá` e iñí'` do cóo'`gui laji` huáng` i`ñu do, jo cajóor` fí` yá'` jmigüí', jo lajoba' cacuór'` gui'máang'` Fidiée` quiá'` e do. Jo mi` calí` jo, cajmée'` jmá'` jiu e do jee` jaléng'` i dsea` guitúung` do, joba' í`guib cajmée` guíe` jee` lajaléng'` i dsea` fíing'` do. ¹⁷ Jo jalém'` i dsea` do cagó'r` car` calitaain` quiú'. Jo mi` calí` gó'r` lajiiñ` do, caseám`bi guitú'` 'matá'`gui e røong` tée'` 'ná'` iñí'` cóo'`gui 'náng'` i`ñu do.

Mi` cajíng'` Tú` Simón e Jesús líiñ'` Dsea` Jmáang`

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Jo mi` cangf` jo, coo` jmiñ` taang` Jesús e féiñ'` Fidiée', jo cóo'`bre i dsea` guitúung` quiá'r` do. Jo lajee` jo cajmingí'` Jesús jaléng'` i dsea` quiá'r` do jo cajíñ'`:

—¿I` jnea` fé'` jaléng'` dsea`?

¹⁹ Joba' cañíi` jaléng'` i dsea` guitúung` do:

—Seeng` dsea` dsicueáaiñ'` 'nu` cóo'` i Juan i seáng` dsea` jmiñ` do, jo seeng`gui dsea` dsicueáaiñ'` 'nu` cóo'` Líi` i café'` cuaiñ` quiá'` Fidiée'` maliñ`gui eáang', jogui seem`bi dsea` dsicueáaiñ'` 'nu` e lin'` jaang`gui i nicafé'` cuaiñ` quiá'` Fidiée'` jogui e nicají'tur lana.

²⁰ Joba' cajmingí'`tu` Jesús i dsea` guitúung` do jo cajíñ'`:

—Jogui 'nú', ¿i` fó'`na' e líin`n?

Joba' cañíi` Tú` Simón quiá'` Jesús:

—'Nub` dsea` i líing` Dsea` Jmáang` i casíng` Fidiée'` dsea` guíing` ñiff` cuaiñ` quiá'r`.

²¹ Dsu' Jesús ca'fir` 'goo` quiá'` jaléng'` i dsea` guitúung` do e ja` ii` nisíñ'` do jíi'` jaang` e í`bre líiñ'` Dsea` Jmáang`.

Mi` cajmée` Jesús júu` e tí` nijngáng'` dsea` ír`

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9 :1)

²² Jo mi` calí` cajíñ'` lado, jo casí'`guir i dsea` guitúung` do lala: —E jáb'` e jnea` líin`n i dsea` i cajá'` fí` ñiff` e líin`n jaang` dsea` jmigüí'. Jo dsíng'` 'né` nimoo`o` ihuufí` e eáang', co' jaléng'` dsea` cóong'` quiá'` dsea` góo`o` dsea` Israel nilí` 'ní'` níim`bre jnea`, jogui lajob nijmé` jaléng'` dsea` quie'` nífi` quiá'` jaléng'` jmidsea` quí`ii'` cóo'`gui jaléng'` tifa'` quiá'` júu` quiú'` ta` quí`ii'. Jo jaléng'` í`bing'` i nijngáng'` jnea`; jo dsu'` mi` nití` 'ní` jmiñ` lajo, nijíib'túu` calé'` catú'.

²³ Jo mi` calí` jo, cangób`tur cóo'` i dsea` guitúung` do fí` lí`

teáng jaléng' i dseá fíng' do jo casí' reiñ':

—Song ii dseá iing' ni'uíng' dseá quié'e, joba' güütúr' jalé' e lí' dsíir' 'ñia'r', jogui lacoó' jmií' güiseaiñ' lafa' crúu' quiá'r' e laco' cuø' lí' e guia' dsíir' e nidsingíiñ' jalé' e huíng' uíi' e líiñ' dseá quié'e, jo lajoguiba' ningír' cóo' jnea' jóng. ²⁴Co' ii dseá i í' dsíi' e lí' bre nileáng' 'ñia'r' jee' jalé' dsee' quiá'r', joba' i dseá í' conguiab' nibíiñ' fí lí' 'lí'; jo dsu' ii dseá nijúuiñ' uíi' e líiñ' dseá quié'e osi uíi' e ni'r' júu' quiá' jial niliseeng' dseá cøong' cóo' Fidiée', joba' i dseá í' nitíim' bre fí' quini' Fidiée' jóng. ²⁵Jo ja' eè' ta' íing' quiá' jaang' dseá e silíi'r' jalé' e seá fí' jmiigúí' song ja'gui cufiñ' jnea', co' fí' lí' 'lib' nidséiñ' mi' nití' í' e nijúuiñ', jo doguib' lí' ninír' iihuíf' lata'. ²⁶Jogui song ii i 'gó' nifé' e líiñ' dseá quié'e, osi í' líiñ' e nifé'r' e já' líiñ' júu' quié'e é, joba' lajob nijmee' jnea' cóo' i dseá í' cajo, jnea' dseá gáa'a fí' níf' e líiñ' jaang' dseá jmiigúí'; co' lajob nijmee' e mi' nigáa'túu' fí' jmiigúí' e niniing' 'gøiñ' quiá' Tiquié'e Fidiée' jogui cóo' jaléng' ángeles i güeang' cajo. ²⁷E já' e fí' 'nú' e i líing' lajee' i dseá i teáng' la ja' mí' júuiñ' cartí' ninír' jial lí' mi' nicá' Fidiée' nifí' quiá' lajaang' lajaang' dseá jmiigúí'.

Jo jalé' e júu' na cajíng' Jesús casí'r' jaléng' i dseá do ie' jo.

Mi' calisíng' jial jnéeng' Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸Jo mi' cangí' jñiá' jmií' e cajíng' Jesús lajo, jo cajgóor' fí'

coo' yá' mó' e cangoféeiñ' Fidiée', jo cóo' bre Tú' Simón cóo' Tiáa' jogui Juan. ²⁹Jo lajee' táang' Jesús e féiñ' Fidiée', tá' jiu' ladob jnéeng' calisíng' jial jnéeng' nir' jogui calisíng' sí'r' cajo, jo cajnéng' e tee' jlo' lafa' joo', jogui calijíiñ' laco' jing' iee'. ³⁰⁻³¹Jo lajee' jo cajnéng' gáng' dseañu' i síng' cóo'r', jo ni' Moib' do cóo' gui ni' Líi', jo laji' huaiñ' do líiñ' dseá i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malií' gui eáang', jo jlob' jing' i dseañu' do cajo, jo síiñ' quiá' jalé' iihuíf' e nicá' Jesús fí' Jerusalén mi' nití' í' e nijngáng' dseá ír'. ³²Jo dsu' laji' gaang' i dseá quiá' Jesús i jéeiñ' do dsíng' cajá' e jaligüíiñ' dsu' caje' bre e sijnéé' dsíir', joba' cangár' e jlo' jing' Jesús jo la quié'gui i dseá gáng' do jiiñ' cajo. ³³Jo mi' cangá' Tú' Simón e catang' fí' i dseá gáng' i teáng' cóo' Jesús do, joba' dsifí' lala casí'r' Jesús jo cajíñ':

—Tifa', idsíng' juguiú' dsu' taang' naa' cóo' i dseá na fí' la! Fa' na nijmée' naa' 'ni' 'núu' jiu' cóo' má' 'ma', coo' quií' jogui coo' quiá' Moí' jogui coo' quiá' Líi' cajo.

Dsu' jii' ja' calilí' Tú' Simón e café'r' lado. ³⁴Jo lajee' gui'nang' fé' bir mi' cajgó' cabøø' jnií', jo caquiñ' lajee' teaiñ' fí' e yá' mó' do, jo dsíng' cafóng' Tú' Simón cóo' Tiáa' cóo' gui Juan. ³⁵Jo lajee' teaiñ' jee' e jnií' do, guicanú' coo' luu' dseá fí' yá' jmiigúí' jo guicajíng':

—I lab Jóo'o i camíng' i 'neañ' eáang'. Jmee' na' núu' na' jalé' ta' quiæ'r'.

³⁶Jo mi~ cangoyúung'~ e caná' e luu~ dseà do, cangá~ i dseà gaang' do e jo~ jnéeng~gui Moi' o'gui Líi' fí' do, jo 'ñiab' Jesús sing'guir. Jo mi~ cangf' jo, jíi'~ jaang' dseà ja' i~ cajmea'r' júu' jalé' e cangár' e fí' yá' mó' do ie~ jmií' jo.

Mi' cajmi'leáang~ Jesús jaang' siming' i iuung' i 'ling' dsíi'

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷Jo mi~ cajneá' coo'gui jmií~, jo cajgám~bre e fí' yá' mó' do. Jo dsíng' fíing' dseà cajíñ' i ngolíng' ngo'née' quiá'r'. ³⁸Jo jaang' dseañu' lajee' lajaléng' i dseà fíing' do catø'r- Jesús e teá' eáang' jo cajíñ':

—Tifa', éjá' jmée' uí' diée' fa' ñijmee' mii' quiá' joo'o? co' camíng' siming' labing' i seeng' quíe' e; ³⁹jo jaang' i 'ling' jée' quiá'r', jo yejib' jmóoiñ' do e dseà joñiíñ', jo óor' teá' jogui iéng' jalé' ja' fí' mo'oor- lajee' jo, jo dsíng' jmihuíng' neiñ', jo ja' iin~ do nitáur'. ⁴⁰Jo nicamíi'~baa jmi'ee' dseà qui' fa' e nijmihuíñ' i 'ling' do, dsu' ja' mí' cali'r'.

⁴¹Joba' lalab casí' Jesús jaléng' i dseà do jo cajíñ':

—iDsíng' ja' já' líng' na' jnea~, jo jmgang' fí' gab' iing' na' cá' na'! éJial nité' lí'i e niliseen' coo' 'nú'?' Ñijéng' i siming' quií' do fí' la.

Jo dsifí' ladob cangojéeng' i dseañu' do i dseà dsée' quiá'r' do.

⁴²Jo mi~ cangoquíéng' i dseà dsée' do quiá' lí' sing' Jesús, dsifí' ladob cabíi' i 'ling' do cabíiñ' i siming' do fí' ni' uó', jo cajméer' e cadseá' tu joñiíñ' do. Jo dsifí' ladob ca'gaang' Jesús cajíiñ' i 'ling' do,

jo ngohuíñ'~biñ' do quiá' i siming' do, jo ca'láam~biñ' do. Jo ngf' joguiba' cajáng' Jesús i siming' do coo'~ tiquiá'r'. ⁴³Jo dsíng' cangogá' dsíi' jaléng' dseà i cangá' e jo ie~ jo, co' dsíng' 'gøng' Jesús laco' 'gøng' Tiquiá'r' dseà guing' ñiff'.

Mi' cajmée'tu Jesús júu' e nijnga' dseà quiá'r'

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Jo lajee' teáang' jaléng' i dseà do e dsigá' dsíur' quiá' jalé' e cajmée' Jesús coo' i siming' do, jo lajee' jo cajíng' Jesús casí'r- jaléng' dseà quiá'r':

⁴⁴—Náur' na' røø' jalé' e nifá'a la lana, jo ja' güi'íing' óo'na' lata~ taang' na' fí' jmiigüi'; co' lana tí' lí' niguiée' jmií' e nisáng' dseà jnea~, dseà gáa'a fí' ñiff' e lín'n jaang' dseà jmiigüi'.

⁴⁵Dsu' mi~ canúu' jaléng' i dseà guitúung' do jalé' e cajíng' Jesús, jíi'~ jaaíñ' do ja' cangáíñ' jíi'~ camí' júu' jiali' cajíng' dseà do lado, co' ja' mí' cangíiñ' fa' nicacuø' Fidiée' e ningáiñ' e júu' jo, jogui ja' teá' dsíur' fa' e nijmingíur' jiali' cajíng' dseà do lado.

éI' i niing~gui fí' quini' Fidiée'?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶Jo mi~ cangf' jo, coo' jmií' canaang' i dseà guitúung' do e guíng' rúíñ' i' i niing~gui lajee' lajaléiñ' do. ⁴⁷Jo dsu' calilí' Jesús jalé' e síing' dseà quiá'r', joba' dsifí' ladob catø'r- jaang' jiuung' jo casíng' neiñ' cáaiñ', ⁴⁸jo casí'r- jaléng' i dseà quiá'r' do jo cajíñ':

—Doñi' i' i íng' dseà i líng' laco' líng' i jiuung' la la'eáang' coo'~

jnea~, joba' güiliñir' jóng e jneab~
ín'; jo ii` dseà ì ing' jnea~ güiliñir'
e ím'bre Fidiée~ dseà guing~ ñiff,
dseà casíin` jnea~ fí jmigüi' la.
Jogui doñi' ii` ì ja jmféng' 'ña'
jee~ jaléng' dseà rúng', í'bing' ì
niing~gui lajee~ lajaléng'.

**Doñi' ii` dseà ì ja fé' ga uii~ quí'ii',
joba' uii'~ quí'baa' siñ'**

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹Joba' cajíng' Juan casí'r Jesús:
—Tifa', jnea' nicanem~baa'
jaang` dseañu' ì jmóo` ta` uóøng`
jaléng' ì 'ling' la'eáang` cóo' 'nu',
jo co' ja` ngí'guir colíing~ cóo'~
jneaa'aa', joba' nicajníim~baa'
quíá'r~ e nijmér~ lajo.

⁵⁰Joba' lalab cañíi' Jesús quiá' ì
dseà quiá'r~ do:

—Ja` jnñing'~na' quiá' ì dseà do,
co' ja` seeng` jíi' jaang` dseà ì nijmé'
cóo` e lí` e dsigá` dsíi' dseà la'eáang`
cóo'~ jnea~, jo mi~ nilicøøng`gui lajo,
nifé'r ga` uii~ quíe' e. Co' ì dseà ì ja`
fé' ga` uii~ quí'ii', joba' uii~ quí'baa'
siñ'.

Mi~ ca'gaang` Jesús quiá'~

Tiáa~ cóo'~gui quiá' Juan

⁵¹Jo mi~ cangí jo, nijaquíeeng`
jmii~ e nidséng'~tu Jesús fí ñiff,
jo teáb` néé` dsíir` cangór` fí
Jerusalén, co' niñi'bre e fí job
nijngáng'~ dseà ír'. ⁵²Jo nifib'
casíin` dseà quiá'r~ ì cangojmée`
quijí lí` nijér~ lajee` uóø. Jo
cangolíng` ì dseà do fí cóo' fii' pí'
e néé' fí lí` se' Samaria. ⁵³Jo mi~
caguilíng` ì dseà quiá' Jesús do fí
jo, ja` ca'íng'~nein' do o'gui cacuø'
lí` nijéin' do, co' calilí'r` e iuung`
Jesús fí e ngóor' fí Jerusalén. ⁵⁴Jo

mi~ canúu~ Tiáa~ cóo'~gui Juan e ja`
lí` cangíin` do lí` nijér~ fí jo, joba'
casí'r Jesús:

—Tifa', ¿su iin' e niquíú'~naa' ta`
e nijíú' jí' fí yú' jmigüi' jo nicáng`
jaléng' ì dseà do laco'gui cajmée`
Líi' malii~gui eáang'?

⁵⁵Jo mi~ canúu~ Jesús e cajíng'~
ì dseà quiá'r~ do lado, dsifí ladob
cajíng' 'ña'r jo ca'gaañ` quiáin'~
do jo casí'~rein':

—¿Í júu` quiá' jmití' 'ná'? ⁵⁶Co'
ja` cagá~ jnea~ fí jmigüi' la e lín'n
jaang` dseà jmigüi' fa' e nijngán'~n
jaléng' dseà jmigüi', co' jnea~
cagá~ a e lí' laco' nilaan~re jee~ jalé'
dsee~ quiá'bre.

Jo mi~ calí cajíng'~ Jesús lado, jo
fí lí` jieb' cangolíin` e ngojmée'r`
quijí lí` cajer` e uóø jo.

**Jaléng' dseà ì iing` nidsilíng` cóo'~
Jesús**

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷Jo lajee` iuung` Jesús fí cóo'~
dseà quiá'r~ e ngóor' fí Jerusalén,
jaang` dseañu' cangoquíeein' fí lí`
ngóo' dseà do, jo casí'~rein' lala jo
cajín':

—Tifa', iim~ jnea~ nii~i cóo'~ 'nu'
doñi' jié' fí lí` guó'.

⁵⁸Joba' cañíi' Jesús quiá' ì
dseañu' do jo casí'~rein':

—Jaléng' güi' seab` too' lí`
güing`ne', jogui jaléng' ta' seab`
siñ`re', jo dsu' jnea~, dseà gáa'a fí
ñiff e lín'n jaang` dseà jmigüi', jíi'
lí` quíe'e moguii' ja` sea.

⁵⁹Jo malii~guijtu lajo cajíng'~
Jesús e sí'r jaang`gui dseà lala:

—Nea~ cóo'~ jnea~ lana.

Jo dsu' ì dseà do cañir' quiá'
Jesús jo cajín' lala:

—Ffi'i, cuøø' jnea' fí' e jang' ni'áan' n tiquié'e, jo mi' ningf' jo, joguiba' ninii' i cóo' 'nù'.

⁶⁰ Jo dsu' Jesús cañiir' quiá' i dsea' do jo casí' reiñ':

—Lí' 'nù' gua' lajminá' güiguia' júu' quiá' jial iing' Fidiée' nicár' nifí' quiá' dsea', jo cuø' fí' e jaléng' i dsea' i líng' lafa' 'liing' ni'áaiñ' tiquí' mi' nití' oor' quiá'r'.

⁶¹ Jo ngf' jo jaang'gui dsea' casí'r' dsea' do jo cajín':

—Ffi'i, iim' jnea' ninii' i cóo' 'nù', dsu' lifa' la'uii' cuøø' jnea' fí' e jang' ni'í' i júu' jaléng' dsea' sinúu' quié'e.

⁶² Joba' cañi' Jesús quiá' i dsea' do jo casí' reiñ':

—Jo i dsea' i jal' nicalíng' júu' quiá' Fidiée', jo dsu' mí' 'noo'bi guing' dsíir' jalé' e sea' fí' jmi'gúf', joba' i dsea' í' ja' ta' iing' e nicá' Fidiée' nifí' quiá'r'. Jo e la lí' lafa' mi' jfi' dsea' cóo' güitá', co' ja' cuøøng' fa' e nijøø' fí' lí' caluu' lajee' e jfiir'.

Mi' casíng' Jesús setenta dsea' quiá'r' i cangoguia' júu' quiá' Fidiée'

10 Jo mi' cangf' jo, caguíng' Jesús setenta dsea' lajee' lajaléng' dsea' i ngí' cóo'r', jo caquiur' ta' e cangoliñ' do tá' gáañ' nifí'gui laco' ngóor' ni'iar' e cangoguiañ' do júu' e nijaquíem'ba' e ningf' dsea' do laco' laco' fii'. ² Jo mi' cató' e caguíng' Jesús jaléng' i dsea' do jo cajín' casí' reiñ':

—E jal' e dsíng' fíing' jaléng' dsea' i iing' nijmicuíng' jnea', dsu' ja' ii' 'ga' lí' dsea' seeng' i niguiá' jalé' júu' quié'e. Joba' 'né' nimí'í'

'nú' Fidiée' e nicuøng' guir dsea' i niguiá' jalé' júu' quié'e. Co' lí' la lí' fa' mi' caroo' jalé' e cajni' jaang' dsea', jo jo' ii' 'ga' lí' dsea' seeng' i nijmicóo' e nisitíng', joba' 'né' nimí'íñ' i fíing'gui dsea' i nijmicóo' quiá'r' e ni' ta' do.

³ Jo lana nigüilíng'na', jo quié'na' cuente e nisíin' 'nú' lafa' síin' jaang' jo'se' jee' jaléng' ie'dsinúu'.

⁴ Jo ja' 'né' cá'na' jalé' nosúu' o'gui nínée' o'gui 'né' cá'na' tú' neáng' lomii'na', jogui jí' sí'na' e qui'ba' cá'na'. Jogui ja' jmi'íing' yaang'na' e siing'na' cóo' doñí' ii' dsea' i nijíng'na' guiá' fí'. ⁵ Jo mi' niguilíng'na' quiá' dsea' laco' fii' lí' nisíin' 'nú', joba' sí'na're ladsifí' lala: "Güiliseem'ba' juguiá' júu' røø'." ⁶ Jo song' guiúb' ni'íng' i dsea' lí' niguilíng'na' do 'nú', joba' juguiúb' niliseeiñ'; jo dsu' song' ja' ni'íñ' 'nú' cóo' juguiá', joba' lajob' ja' juguiá' niliseeiñ' yaaiñ' cajo.

⁷ Jo mi' niguilíng'na' lí' nicuø' dsea' 'núu', jo job' nijá'na' carta' taang'na' e fii' jo, jogui jalé' e í' gø' i dsea' do e joba' ni'u' nicø'na' cajo; dsuco' lafa' jaang' dsea' i jmóo' ta' ngíim'bre e 'léeiñ', jo lajobi 'nú' cajo. Jo ja' 'né' ngí'na' la gui' 'núu'. ⁸ Jo mi' niguilíng'na' co' fii' lí' iing' dsea' 'nú', quié'na' doñí' e'e'go cacuø' i dsea' do 'nú'. ⁹ Jogui jmi'leáng'na' jaléng' dsea' dsée' i seeng' fí' jo, jo sí'na' jaléng' i dsea' do lala: "Lana nijaquíéng' e nicá' Fidiée' nifí' quiá' lajaang' lajaang' 'nú'." ¹⁰ Dsu' fíng' caguilíng'na' co' fii' lí' ja' íng' dsea' 'nú', dsifí' uøøng'na' e fii' do, jo lajee' jo nifí'na' jaléng' dsea' i nijíng'na' e jee' fii' do: ¹¹ "Lana nicabó'naa' 'lee'

quia' jee' fii' góona' e nicaséng' lomi' naa'. Jo lati' lana niliing' jaléng' dsea' i seeng' e fii' la e ja' ín' jalé' júu' quia' Fidiéé, dsu' güiliín' na' guiá' e nijaquíém' ba' e nicá' Fidiéé nifi' quia' lajaang' lajaang' dsea' jmigüí'." ¹² Jo lana fii' guí' 'nú' e mi' nijáa' jmií' e nicá' dsea' iihuí' uii' quia' jalé' dsee' quia'r, eáang'gui iihuí' nicá' i dsea' seeng' e fii' lí' ja' ca'ín' 'nú' laco'gui iihuí' e cacá' jaléng' dsea' i caliséng' fi' Sodoma mali'gui eáang'.

Dsea' i ja' ja' calíng' júu' quia' Dsea' Jmáang'

(Mt. 11:20-24)

¹³ Jo mi' calí jo, jo canaang' Jesús e jiiñ' jaléng' dsea' i seeng' fi' fii' lí' seeng' jaléng' dsea' i ja' ja' calíng' jalé' júu' quia'r jo cajín':

—iFii' jaléng' 'nú', dsea' seeng' na' fi' Corazín cóo' jaléng' 'nú' dsea' seeng' na' fi' Betsaida! Co'fa' mi' cajmé' e cóo' jaléng' dsea' seeng' fi' Tiro cóo'gui fi' Sidón lajalé' e guiá' e quí' i jmií' e nicajmé' e cóo' 'nú', joba' dsifí' lajob' caquí' jing' yaaiñ' fi' quini' Fidiéé' faco' mi' lajo, jo catíng' e nineaaiñ' fi' í' eáang' uii' quia' jalé' dsee' e nicarøoiñ'.

¹⁴ Joba' fii' 'nú', dsea' seeng' na' fi' Corazín cóo'gui fi' Betsaida, ie' mi' nití' í' e niquidsí' Fidiéé' í' quia' lajaang' lajaang' dsea' jmigüí', eáang'gui nicuø' r' 'nú' iihuí' laco'gui e iihuí' e ní'ng' dsea' i seeng' fi' Tiro cóo'gui fi' Sidón.

¹⁵ Jogu' jaléng' 'nú', dsea' seeng' na' fi' Capernaum, ¿su líing' na' e 'nú'bing' i nisáng' cartí' yá'gui jee' jaléng' dsea' U', o' lajo, co'

'nú'bing' i nijgiáang' tí' lí' 'lí' mi' nití' e í' jo. Co'fa' mi' fi' fii' Sodoma calí lajalé' e quí' jmií' laco'gui jii' e nicajmé' e jee' 'nú', joba' ja' ca'íng' e fii' jo, jo siji' bi jaléng' i dsea' do lati' lana.

Jo cóo' júu' lanab' cajíng' Jesús jaléng' dsea' i ja' ja' calíng' júu' quia'r.

Jo mi' calí jo, jo casí'guir' jaléng' i dsea' setenta do lajee' nú'gui e ni'uøiñ' do e nidsilíiñ' e nidsiguiar' júu' quia' Fidiéé' jo cajín':

¹⁶—Ii' dsea' i ja' canúu' júu' quí' na', jáb' ninúr' júu' quie' jnea' cajo; jogui jaléng' dsea' i ja' íng' 'nú', ja' ín' jnea' cajo colíing' cóo' Fidiéé' dsea' guíng' ñifí', dsea' i casíng' jnea' fi' jmigüí' la.

Jo mi' calí e cajíng' Jesús lajo, jo cangolím' jaléng' i dsea' setenta do laco' ta' cahuí' ie' jo.

Mi' caguilíng' tu jaléng' i dsea' setenta do

¹⁷ Jo mi' lí' cóng'gui lajo, caguilíim' tu i dsea' setenta do fi' lí' táang' Jesús, jo dsíng' íaang' dsíir' mi' caguilíiñ', jo casí'r' dsea' do jo cajín':

—Tifa', dsíng' íaang' dsi'naa' jó'naa' lana, co' j'gui jaléng' i 'líng' i jee' quia' dsea' calinúu' r' jalé' júu' quí' naa' mi' casí'naa' r' e ngóona' lafa' guóo' 'nú'.

¹⁸ Joba' cañí' Jesús casí'r' i dsea' setenta do jo cajín':

—Lajob' líí', jo camób' jnea' mi' catóng' fii' i 'líng' fi' lí' lami' guíiñ' fi' ñifí', jo catóin' lafa' mi' casí' cóo' j' güi'niá'. ¹⁹ Jogu' jnea' nicacuøøø' 'nú' e niquí' na' jmií' jogui e nilí' ba' jaléng' i 'líng' mi'

jmáin̄n̄ jaléng' dseà jmgüí', jogui ja eè nilíng-na' nañí' fa' nicúng' jaléng' mī' guíng- 'nú' osi nil'ng' jaléng' tacú' 'nú' é. ²⁰Jo dsu' ja güilí'íáang' óo'na' e lico' nilí'na' uøng-na' i 'ling' i jée' quiá' dseà, co' güilí'íáang'gui óo'na' e niteáang'na' fí' ni' jì' quiá' Fidiée' fí' lí' niteáang' jaléng' dseà quiá'r i nidsilíng' fí' ñiff'.

Mi' cali'íáang' dsíi' Jesús

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹Jo ie' jo, dsíng' cali'íáang' dsíi' Jesús la'eáang' cóo' Jmgüí' quiá' Fidiée', jo cajín' casí'r Tiquiá'r dseà guíng' ñiff':

—Teaa, lana jmifén'n 'nu', dseà Fii' guóo' uó' jmgüí' la, dsuco' lana nicajmee' e ngám' jaléng' dseà dsee' dseà qui' jalé' júu' quíi', jogui cajmee'ba' e ja cangáng' júu' quíi' jaléng' dseà i tíng' eáang' i jmicøng' yaang' fí' jee' jaléng' dseà rúng'. Jo lajob líí', Teaa, co' lajob cali'íáang' o' e nilí'.

²²Jo mī' calí' cajíng' Jesús jalé' e júu' na, jo cajíng' guir casí'r jaléng' dseà i teáang' cóo'r do ie' jo:

—Nicacuø' Tiquié'e jnea' e née' nii' jalé' e seà fí' la'úng' fí' jmgüí'. Jo jíi' jaang' dseà dseáng' mī' cuíin' jnea', dseà líin'n Jóó' Fidiée' camíng', co' lajíi' Tiquié'baa dseà cuíin' jnea'; jogui jíi' jaang' dseà dseáng' mī' cuíin' Tiquié'e dseà guíng' ñiff', co' lajíi' jneab' dseà cuíin'nre cóo'gui lajaléng' dseà i nisi'íng' quíe' e nilicuíin' dseà do.

²³Jo mī' calí' cajíng' Jesús lana, jo cajóoín' lajíi' dseà quiá'r jo casí'reiñ':

—Juguiá' jiu quíi' 'nú', dseà máang'na' jnea' jogui calicuíng'na' jnea', co' cangíng'na' e ngám' jiu' júu' quíe' e. ²⁴Dsuco' dsíng' cali'íng' jaléng' dseà i café' cuaiñ' quiá' Fidiée' malii'gui eáang' cóo' jaléng' dseata' dseà cøng' fa' mī' cangár' jalé' e móo' 'nú' jmi' ná, dsu' ja cangár'; jogui eáam' cali'íin' fa' mī' canúur' jalé' júu' quíe' e, dsu' ja canúur'.

Mi' ca'e' Jesús jial

nijmi'neáang' dseà rúin'

²⁵Jo mī' calí' caféng' Jesús jaléng' dseà quiá'r, jo cangoquíeéng' fí' lí' siñ' jaang' tifa' quiá' júu' quíi' ta' quiá' dseà góor' dseà Israel, co' iin' do e niguié'r' jial ni'níin' dseà do cóo' lajíi' júu' e ein', jo cajmíng'r' dseà do jo cajín':

—Tifa', ¿e' 'né' nijmee' e e laco' niñín' e niliseen' cøng' cóo' Fidiée' lata'?

²⁶Joba' cañii' Jesús quiá' i tifa' do jo casí'reiñ':

—¿E' jalé' e fé' fí' ni' jì' quiá' Fidiée' jo jial ngán'?

²⁷Joba' cañii' i tifa' do jo casí'r Jesús:

—“Né' jmi'neáang'naa' Fidiée' quí'ii' car' ngocáng' dsi'baa' jogui cóo' jalé' bí' seeng' jmgüí' quí'naa' jogui cóo' jalé' bí' seé' naa' jogui cóo' jalé' e í' dsi'naa'; jogui 'né' jmi'neáang'naa' jaléng' dseà rú'naa' lí' laco'gui jmi'neáang' yee'naa'.”

²⁸Joba' cañii' Jesús quiá' i dseà do jo cajín':

—Lajob líí' laco' fól' na. Jo song nicajmití' jalé' e jo, joba' niñín' e niliseen' cøng' cóo' Fidiée' lata'.

²⁹Jō dsu! i tifa' do iin̄ e niní jaléng' i dseà do e íbre tting'guir laco! Jesús, joba' casí'r dseà do jō cajín':

—¿I dseà i 'né~ nijmi'neáan̄n jōng, Tifa'?

³⁰Jōba' cañíi` Jesús quiá' i dseà do jō casí'reiñ':

—Cōō` née~ jaang` dseà Israel cagüi'fir' fí Jerusalén jō cangór' fí Jericó. Jō lajee` ngóor' guiá' fí, catóo' i` i` quiá'r i ca'uø' jalé' e quier', jō jì'gui sî' i dseà do ca'uø'r, jō caquiéng'neiñ' jō jiu` ja` cajngam'bre i dseà do. Jō mi` calí jō, jō cangoliim'bre, jō dob caseáaiñ' i dseà sihuíng` do 'ni' fí. ³¹Jō cō'ná' lajōb cangotíng` cangíng` jaang` jmidseà quiá' dseà Israel fí li` ráang` i dseà sihuíng` do. Jō mi` caguiér' fí li` ráaiñ' do, cajméer` lafa' ja` cangám`breiñ', jō cangám`bre; ja` eè` cajmicóo'r i dseà sihuíng` do.

³²Jō mi'míng`guijiu lajō cangíng` jaang` dseà levita. Jō mi` caguiér' li` ráang` i dseà sihuíng` do, cajméer` lafa' ja` cangám`breiñ' do cajo, jō cangám`bre; ja` eè` cajmicóo'r i dseà do cajo. ³³Jō dsu! mi'míng`guijiu lajō caguié` jaang` dseañu' i seeng` fí Samaria i la'ó' 'ni' níng` rúng` cōo' dseà Israel. Jō mi` cangáin̄ i dseà sihuíng` do, dsíng' calí fi' líng`neiñ'. ³⁴Jō cangoquiéiñ' fí li` ráaiñ' do. Jō mi` cangár` e sihuíim` i dseà do, jō dsifí lajōb cajméer` mí' quiáin̄', jō ca'nú'r lacaang` li` sihuíng` quiáin̄' do. Jō mi` calí e cajméer` mí' quiá' i dseà do, jō caseáang`neiñ' fí mocóo' bú' quiá'r, jō cató'reiñ' fí li` seeng` dseà fí li` cajméer` í i

dseà do, jō job cajer' cóoiñ' do ie` canuu` e jmiñ' jō. ³⁵Jō mi` cajneá' e jmiñ' jō, mi` caguiá' i dseà seeng` fí Samaria do guiá' e nidséin', caguir' cuu` quiá'r jō caquiér' quiá' i dseà li` cajer' do quiá' e nitó' fíiñ' do i dseà sihuíng` do. Jō casí'r i dseà fii' 'núu' do jō cajín': "Jmee` í' i dseañu' la, jō song ca'ling'gui' cuu` quií' cóo' jalé' mí' quiá'r, jneab` niquí' quií' mi` nigüéeng`túu calé' catú'."

³⁶Jō mi` calí e cajíng' Jesús lajō, jō cajmíng' i tifa' do jō cajín':

—¿I lajee` lajì` gaang` i dseà do i líin' i cajmi'neáang` i dseà sihuíng` do?

³⁷Jōba' cañíi` i tifa' do jō casí'r Jesús:

—I dseà i calí fi' líng` ír, í'bing' cajmi'neé` quiá'r.

Jōba' cañíi` Jesús jō casí'r i dseà do:

—Guōng' jō güijmi'neáang` jaléng' dseà laco! cajmée` i dseà seeng` fí Samaria do cōo' i dseà sihuíng` do.

Mi` caguié` Jesús fí quiá' Marta cōo'gui Yá`

³⁸Jō mi` cangí jō, jō cangób`tu Jesús laco! iuuiñ' fí e ngóor' fí Jerusalén. Jō lajee` ngolíin̄ fí jō, caguilíin̄ fí cōo' fii' li` niseeng` jaang` dseamf i sii' Marta cōo' jaang` rúin̄' dseà ngáang' cōo' i sii' Yá'. Jō mi` caliñi' i dseamf do e caguilíng` Jesús cōo' dseà quiá'r fí jō, dsifí lajōb cató'r dseà do fí quiá'r. ³⁹Jō mi` caguié` Jesús fí jō, dob caguá` Yá` quiá' li` guing` Jesús e núur` jalé' júu' e e' dseà do. ⁴⁰Jō lajee` jō iuung` Marta e ja` dsiñiñ' e guiar' guiá' jalé' e nidó' Jesús cōo' jaléng' dseà

quíar̄. Joba' cangoquíeēñ' lí' guinḡ
Jesús, jō casí'r̄ dseà do jō cajín̄':

—Tifa', ¿su ja' cuø' fí' uø' e
nijngáng' 'ñiá'a e ni' ta' la?
Co' nab guinḡ i rún'n na ja' eē
jmijír̄ fa' e nijmicóo'r̄ jnea' cōo'
jalé' e jmóo'o la. Jiéē o' síi'gor
güijmicóo'r̄ jnea' lana.

⁴¹ Joba' cañii' Jesús casí'r̄ i
dseam̄ do jō cajín̄':

—Marta, Marta, dsíng' guinḡ
o' dsuco' ja' nidsiñin' e nijmēe'
jalé' e lí' quíi'. ⁴² Dsu' sea' cōo' e
niinḡ gui eáang' e 'né' ninúu', jō
Yá' rún' nicagui' bre e e niinḡ gui
e 'né' jmer̄, jō jíi' jaang' jō i'
cuøøng' lí' jníng' quíar̄.

Jō lanab cajíng' Jesús casí'r̄ i
dseam̄ gáng' do ie' jō.

Mi' ca'e' Jesús jial nisiñ'naa' cōo'
Fidiéē

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

11 Jō cōo' jmiñ', mi' cangf̄
e caféng' Jesús Fidiéē,
cangoquíeēng' jaang' dseà quíar̄ fí'
lí' siñ' jō casí'r̄ dseà do jō cajín̄':

—Tifa', mi' cateáang' i Juan i
caseáang' dseà jmiñ' do fí' jmigüí'
la, ca'e'r̄ jaléng' dseà quíar̄ jial
nisiñ' cōo' Fidiéē. Jō ¿su ja' é' 'nu'
jneá' cajo?

² Joba' cajíng' Jesús casí'r̄ jaléng'
i dseà do:

—Mi' iing' na' siing' na' cōo'
Fidiéē, lalab 'né' naang' na' fo' na':
Tiquí'ii', dseà guiin' ñiff',
güijmifém' jaléng' dseà jmigüí'
'nu', co' 'nub' dseà fén' fí'
la'úng' fí' jmigüí'.

Jogui güijáng' yaang' dseà fí'
quini' e laco' niquiá' ta'
quíar̄ lajaang' lajaaiñ'.

Jogui güijmitib' jaléng' dseà
jmigüí' jalé' e iing' 'nu' fí'
jmigüí' la

lí' laco'gui líti' fí' ñiff' quíi'.

³ Jogui cuøø' jnea' jalé' e 'né'
niquiee'naa' e jmiñ' lana.

⁴ Jogui íng' dsee' uii' quí'naa'
quíar̄ jalé' e ja' dseeng' e
nicajmó'naa',

lí' laco'gui jnea' íng'naa'
dsee' quíar̄ jaléng' dseà
rú'naa' dseà jmigüí' mi'
eēgo nica'léer' quí'naa'.

Jogui jmee' í' jnea' lacaang' lí'
ngí'naa' e laco' ja' nijjiá'naa'
fí' ni' dsee',

jogui jmee' í' jnea' cajo e laco'
ja' nijmeáng' jaléng' i líng'
jneá'.

Jō lanab ca'e' Jesús ie' jō jial
féeng'naa' Fidiéē.

⁵ Jō mi' calí' jō, Jesús casí'guir
jaléng' i dseà do jō cajín̄':

—Majmó'naa' cuente e jaang' 'nú'
seeng' jaang' cabóo' quíi'na', jō i
cabóo' do niguiéer' e tó'r' 'nú' fí'
quíi'na' e guiáang' uøø' guienúu'
jō nijín̄': “Cabóo', ¿su ja' jiéē o'
fa' jmiñ' jnea' 'ni' íi', ⁶ co' dob
nicaguié' i cabóo' quíe' do fí'
quíe' e i iuung' fí' jang' fí' lí' huíi'
eáang', jō ja' eē' sea' cuøø'ore e
nidó'r'?” ⁷ Jogui jíi' jaang' 'nú' ja'
ningiñ'na' quíar̄ i cabóo' quíi'na'
do jō niff'na'r: “Ja' ñijmiguíi',
cabóo', co' uøøb' eáang', jogui
lanabi guiáang' güiing' jaléng'
jiuung' quíe' e, jō dsíng' fín' n
niráan' nicuøøø' 'nu' jalé' e fó'
na.” ⁸ Dsu' jnea' fíi' i 'nú' e doñi'
fa' ja' ráang'na' uii' e líng' i dseà
do cabóo' quíi'na', dsu' niráam' ba'
nicuø'na'r e mi'r' 'nú' do e laco' jō

siñ' jmiguíñ 'nú'. ⁹Jo lajob ffi' i 'nú': Mí' na' Fidié' jalé' e 'né' na' jo nicuó'bre; jogui mi' 'nó' na' e 'né' na', niguié' ba' jalé' e 'nó' na' do; jogui mi' tóna' fi' o'nú', joba' nineab' e 'nú' do. ¹⁰Dsucó' i' dseà i mi' Fidié' jalé' e 'né', ngám'bre; jogui i' dseà i 'nó', niguié'bre e 'nó' do; jogui i' dseà i tó' fi' o'nú', nineab' e 'nú' do.

¹¹Jo ja lí' dsii' e seeng' jaang' 'nú', dseà aang' na' jaléng' jjuung', e mi' nimí' r' 'nú' ir', jo nicuó' na' r' cuu', osi mi' mi' r' 'nú' capi' ngúu' ñh, jo nicuóng' na' r' mi', ¹²osi nicuóng' na' r' jaang' tacú' mi' nimí' r' 'nú' coo' motu'. ¹³Jo co' 'nú', dseà si' ling' na' fi' quini' Fidié', tiim' ba' cuó' na' jaléng' jóo' na' jalé' e guiá', jo dsu' eáang' gui' jlo' na' nicuó' Tiquí' i' dseà guing' ñiff' mi' nimí' na' r', co' nicuó' bre 'nú' Jmiguí' quiá' r'.

Mi' cacuó' dseà dsee' Jesús e jmóor' ta' la'eáang' cóo' i' ling'

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴Jo mi' cangf' jo, coo' jmi' caguíng' Jesús jaang' i' ling' i' jée' quiá' jaang' dseañu', jo i' ling' do ninicajméer' e ja lí' fé' i' dseañu' do jii' camí' juu'. Dsu' mi' caguíng' Jesús i' ling' i' jée' quiá' i' dseà do, dsifi' ladob canaang' fé' tuñ' do. Jo dsing' cangogá' dsii' jaléng' i' dseà i teáang' do mi' calí' lado, ¹⁵dsu' i' líng' i' dseà do cajíñ' ca'éeiñ' Jesús:

—La'eáang' cóo' bí' quiá' Beelzebú i' líng' fii' jaléng' i' ling', la'eáang' í' bing' tiing' i' dseañu' na e uóoiñ' i' ling' i' teáang' dsii' dseà.

¹⁶Jogui i' líng' gui' i' dseà do e laco' niguié' r' jial ni'ñiñ' Jesús fi' quini' dseata', joba' camí' r' dseà do e fa' nijméiñ' coo' e li' e qui' r' jmi', jo lajoba' nicuó' li' e Fidiéeb' dseà casii' quiá' r'. ¹⁷Jo dsifi' ladob calilí' Jesús jalé' e í' dsii' i' dseà do, joba' cajíñ' casí' reiñ'.

—Niñib' 'nú' jialco' líí' coo' fii' lí' ja síng' dseà røø, co' seeng' jmaquíng' dseà i' quiu' ta' quiá' r', jo ja e' juguiá' seeng' jaléng' i' dseà do. Jogui niñi' bi' cajo jialco' líí' quiá' dseà i' seeng' coo' sinúu' i' teáang' ta' jíng', ja e' juguiá' seeiñ', co' ja røø síiñ'. ¹⁸Jo song lajob líí' cóo' fii' i' ling' i' sii' Satanás e quiu' r' ta' condseá' dseà quiá' r' e nijmeáiñ' dseà ga, jogui condseá' gui' dseà do e nijmicóo' r' dseà, joba' ja e ta' íng' quiá' r' song cajméer' lajo, co' ni'fím' laji' tú' e ta' do, jo jo e' bí' seeiñ' jii' coo' jóng. Joba' nicafí' i' 'nú' jalé' e na, co' fíng' 'nú' fó' na' e la'eáang' fii' i' lim' ba' e tiin' uøøñ' jaléng' i' ling' i' jée' quiá' dseà; ¹⁹dsu' fa' jju e jmicóo' fii' i' ling' quié' e laco' fó' na' na, joba' ÷i' i' líng' na' i' jmicóo' quiá' jaléng' dseà góo' na' i' nica' uøøng' jaléng' i' ling' i' jée' quiá' dseà? Co' i' dseà í' er' 'nú' e o' lajo e í' óo' na'. ²⁰Dsu' song jnea' tiin' uøøñ' jaléng' i' ling' i' jée' quiá' dseà la'eáang' cóo' güea' quiá' Fidié' dseà guing' ñiff', joba' nicatíb' í' jóng e nijáang' yaang' na' fi' quini' Fidié' e laco' nicar' niff' qui' na' lajaang' lajaang' na'.

Jo mi' calí' e cajíng' Jesús lana, jo casí' guir jaléng' i' dseà do jo cajíñ' :

²¹—Jo mi~ seeng` jaang` dseañu` i 'gøngl' jogui oor` jalé' e cóo~ nijmi'øngl' 'ñia'r' mi~ jmi'ø'r' jalé' e sea` quiá'r~, jo líiñ~ e jo` ii` quí~ jmi~ nicó' quiá'r'. ²²Jo dsu' fing caguié` jaang`gui dsea` i 'gøngl'gui eáang`, jo nilí'bre tíñ` cóo~ i dsea` jaang`gui do, joba' ni'uó'bre jalé' e sea` quiáñ~ do.

²³Joba' fíi` i 'nú' e ii` i ja` sing' uii~ quié`e, joba' 'ni' níim`bre jnea` jóng, jogui ii` i ja` jmicóo' jnea` e laco' nilicuíng` dsea` jnea~, joba' ja` siñ' uii~ quié`e cajo.

Jial líi' mi~ dsitáang`tu` i 'ling' fí` dsíi' dsea`
(Mt. 12:43-45)

²⁴Jo mi~ calí` cajíng` Jesús lana, jo casí'guir jaléng' i dsea` do jo cajíñ':

—Mí~ güi'fí` jaang` i 'ling' i iuung` dsíi' jaang` dsea, ngir' fí` lí` quiuuy` e 'nó'r' fí` lí` nijmi'fíñ'. Jo mi~ ngir' e ja` niguié'r' lí` nijmi'fíñ', joba' í` dsír': "Ním'túu` fí` dsíi' dsea` e lí` cajú`u do, có' ja` lí` sea` lí` nijmi'fíñ'."

²⁵Jo mi~ niguieng'tur` dsíi' i dsea` do, niguiéiñ` lafa' cóo` sinúu` lí` siquiáang` guíu` jo silí` jlo'. ²⁶Jo mi~ ninír' e dsíng' jlo` dsíi' i dsea` do lí` ni'f`tur, jo nidsér` nidsitéer` guíang` i 'ling'gui laco' ír' e nidsitáañ~ dsíi' i dsea` do. Joba' ga`guib nilíng` i dsea` do jóng laco'gui lamí` iuung` jaang` i 'ling' do fí` dsír'.

Jial líi' mi~ dseáng' e já' e iáang` dsíi' dsea`

²⁷Jo lajee` gui'nang' e fé'bi Jesús e júu` na mi` tí` lí` guicafé' jaang` dseamf e teá` eáang` jee` jaléng' i dsea` do jo guicajíñ':

—iJuguiú` o' quiá' niquíi', dsea` cangoquieeiñ` 'nu` jogui cajmicuáañ` 'nu` cajo!

²⁸Jo dsu' Jesús cañfir` quiá' i dseamf do jogui casí'r` jaléng' i dsea` do jo cajíñ':

—iJo dsu' juguiá`gui quiá' jaléng' i dsea` i núu` jalé' júu` quiá' Fidiéé` jogui jmitir` jalé' e jo cajo!

Mí` camí' dsea` Jesús e nijmé` dsea` do lí` e já'ba' e tíiñ`
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹Jo lajee` jo, dsíng'gui caguilíng` dsea` fí` lí` táang` Jesús, joba' canaang`tu` dsea` do e e'guireiñ` jo cajíñ':

—Jaléng' dsea` i seeng` jmi~ na dsíng' nirøøiñ` dsee~, joba' mi'r' jnea` e nijmee` e lí` e já'ba' e tíñ~, dsu' nicaliseáb` jalé' e lajo lamí` jéeng`gui. Téé` óóna' mi~ cajá` Jonás, jaang` dsea` i café' cuaiñ` quiá' Fidiéé` mali'gui eáang`. ³⁰Jo laco' Fidiéé` casíiñ` i Jonás do e niguiáñ~ do júu` quiá' dsea` do jee` jaléng' dsea` i caliséng` fí` Nínive, jo lajob` cajo casíng` Fidiéé` jnea~, dsea` i cajá` fí` ñif` e líñ'n jaang` dsea` jmigüí, e niguiaa` júu` quiá'r` jee` jaléng' 'nú'. ³¹Jo mali'gui eáang` cajo caliséng` jaang` dseamf i ca'éé` cóo` ta` fé' fí` lí` huí` eáang`. Jo ie` jo seeng` jaang` dseata` dsea` féng' fí` Israel i calisí` Salomón i tíing` eáang`. Jo i dseamf do cangór` cangonúur` e júu` quiá' i dseata` Salomón do. Jo dsu' mi~ niguiéé` jmi~ e niquidsí` Fidiéé` í' quiá' jaléng' dsea` uíi` jalé' dsee` quiá'r~, joba' i dseamf do nicuó'r' 'nú' dsee~, có' ja` núu`na' jalé' júu` quié`e. ³²Dsúco' mi~ cajá` i Jonás do e caguíar` júu` quiá' Fidiéé`

fi' Nínive, lajalém' i dseà seeng` e fi' jo dsifí lajòb caquí' jing` yaaiñ` fi' quini` Fidiée, joba' i dseà í'bing' nijmé-gui dsee` quí' na' mi` niguiéé' jmií' e niquidsí' Fidiée' í' quiá' jaléng' dseà jmigüí'. Jo dsu' jnea` niing`gui laco' i Jonás do.

Mi` ca'e Jesús jial líí' mi` jmijneá` dseà ji`

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³Jo mi` calí` jo, jo canaang` Jesús coo` lé'gui júu` quiá'r` jo cajíñ':

—Mi` jmijneá` jaang` dseà coo` candíi` quiá'r`, né` nisí'r` coo` lí` ñíi', joba' nijneá` fi' la'úng` sinúu` quiá'r`. Jo ja` jmijneá'r` e jì` do e laco' nisí'r` fi' coo` dsíi` caja o'gui e ni'meár` fi' coo` lí` ja` jnéeng`, co' iíñ` e jnéb' jaléng' dseà i dsitáang` fi' dsíi` sinúu` quiá'r`. ³⁴Jo jalé' jmini` dseà íing` ta` e jné'r` laco'gui ta` íing` e candíi` do e jneá` mi` canuu`. Jogui jaléng' dseà i guíu` jmini`, jlo'gui jné'r` lacaang` fi' lí` ngir` laco'gui jaang` dseà i jo` ga' lí` dseeng` jmini`, co' i dseà í` jo` ga' lí` røø` jné'r` lacaang` fi' lí` ngir'. ³⁵Jo lajòb líí` coo'` 'nú' mi` já' líng`na' jalé' júu` quié` e quiá'` jial laang` Fidiée` dseà jee` jalé' dsee` quiá'r`, co' e jo líí` lafa' mi` jneá` coo` jì` dsíi` coo` sinúu` e nuu. ³⁶Joba' 'né` ñiing` oo' 'nú' jie` mi` jmeé`na' e ja` já' líng`na' e júu` quié` e do, co' e jo líí` lafa' mi` ja` jneá' jì` dsíi` coo` sinúu` e nuu` eáang'.

Mi` cajíng` Jesús jaléng' dseà fariseo coo'` jaléng' tifa' quiá'` júu` quiu' ta` quiá'` dseà Israel

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷Jo mi` cangí` e cajíng' Jesús lado, jaang` dseà Israel i líng` dseà

fariseo cató'r` Jesús fi' quiá'r` e nidó'r`. Jo mi` caguíe` dseà do fi' quiá'` i dseà fariseo do, jo cangíim`bre dsíi` sinúu` jo cangíiñ` caguár` lí` nidó'r`. ³⁸Jo i dseà fariseo do dsíng'` cangogá` dsíir` mi` cangár` e ja` cajmiti` Jesús fa' caru'r` guóor` laco' tíng` jaléng' dseà Israel. ³⁹Joba' cajíng'` Jesús casí'r` i dseà fariseo do:

—Jaléng'` 'nú', dseà fariseo, rúu'na' jalé' cuéel` huíí` quíi`na' jíi'` lí' caluu', jo dsu' eáam` 'lí' lí' dsíi'. Jo lajòb lííng` 'nú' yaang`na' cajo, co' guíu`b` tíng`na' rúu'na' ní'na' jee` jaléng' dseà mi` ja` lí' dseà jial tíi` jmoo`na' íi` quiá'r` jo eé'gui jalé' 'lí' rúng'na' jmoo`na' coo'` jaléng' dseà. ⁴⁰iDsinóo' 'nú'! ¿E` ta` íing` quií`na' e jmoo`na' lajo? Co' fi' quini` Fidiée' 'né' e tee' lajì` tú` taam. ⁴¹Jo mi` lííng` e cuø'na' jaléng' dseà i ja` sea` e 'né' quiá', joba' 'né' jmeé`na' lajo e ngocáng` oo'ba', jo lajòba' ni'uíng` guíu` quíi`na' fi' quini` Fidiée'.

⁴²iE` ngí` fíib` 'nú', jaléng' dseà fariseo! Co' dsíng'` guíing` oo'na' e nicuø'na' Fidiée` dseáng'` ca'fíng'` lajee` guí` íing'` lajalé' oo' quiá'` jmiñi` e ro'na', jo dsu' ja` e guíing` oo'na' fa' e ni'fí'na' í' røø` quiá'` jaléng' dseà rúng'na' o'gui e jmi'neáang`na' Fidiée'. Co' lajalé' e jòba' 'né' nijmití'na' coo'`gui jalé' e caguíee`gui do cajo.

⁴³iE` ngí` fíib` 'nú', jaléng' dseà fariseo! Co' íing`na' ní'na' jíi'` 'masii` e jlo'` quiá'` dseà laníng` mi` nitf` fi' guá', jogui jmoo`na' e 'nú'bing' i níing`gui mi` nitf` fi' jo cajo. Jogui lajòbi` mi` jíng'na' jaléng' dseà guíá'` fi', jmoo`na' e

jmiféiñ 'nú' lafa' jíi' 'nú'bing' i
còong' gui fi' la'úng' jmiǵüi'.

44 'iE ngi' fíib' 'nú', jaléng' na'
dsea' fariseo! Co' dsíng'
jmiǵóong' na' jaléng' dsea' cóo'
jalé' e jmoona'. Co' 'nú' líng' na'
la líi' lí' si'aang' 'líi', co' dsíng'
jlo' jíing' tee' lí' lí' ni~, jo dsu' lí'
lí' dsíi' jolíing' téé' ngúu' jmé' e
teáang' jóo'.

45 Jo mi' canúu' i tifa' quiá' júu'
quiú' ta' quiá' dsea' Israel e cajíng'
Jesús lado, joba' dsifí' ladob' ní'
catíiñ' júu' quiá' dsea' do, jo cañiir'
quiá' Jesús jo cajíñ' :

—Tifa', mi' fó' lana la quié'
jneab' jminean' cajo.

46 Joba' cañií' Jesús quiá' i dsea'
do jo cajíñ' casí' reiñ' :

—iE ngi' fíib' 'nú' cajo, jaléng'
tifa' quiá' júu' quiú' ta' quiá'
dsea' Israel! Co' cuø' na' lee'
laguidseaang' jaléng' dsea' jiéng'
e jíi' jaang' ja' ií' quíi' jmií' niró',
jogui jíi' yaang' na' ja' iing' na' fa'
taang' na' guóo' na' e niróo' e lee' do.

47 'iE ngi' fíib' 'nú' jaléng' na',
co' jmo' na' jlo' lí' si'aang' jaléng'
dsea' i café' cuaiñ' quiá' Fidiéé',
jo jaléng' dsea' íb' i cajngang' 'líi'
dsea' còong' quií' na' ie' mali' gui
do! 48 Dsu' jalé' e jmoona' do
guóng' e lafa' røøb' siing' na' cóo'
jaléng' 'líi' dsea' còong' quií' na' jo
e lafa' 'núb' cajngang' na' jaléng' i
dsea' do cajo.

49 Jo co' lajob' líi', joba' Fidiéé'
dsea' eáang' tíiñ' cajíñ' lala:
“Nisíñ' n' jaléng' dsea' i fé' cuaiñ'
quié' e cóo' gui jaléng' dsea'
apóo' i si'íing' e ni' júu' quié' e
jee' 'nú', jo dsu' 'nú', seem' biñ' do
i nijmeáang' na' la tíi' e ja' óo' na',

jogui seem' biñ' do cajo i nijiúng'
fi' jaguóo' na' cartí' nijngám' ba'r.”

50 Jo dsu' Fidiéé' nijmér' e niquí'
jaléng' dsea' seeng' jmií' na jalé' e
cangongíing' jaléng' dsea' i café'
cuaiñ' quiá' r' i nicaliséng' lajíi'
mi' catiroo' jmiǵüi' jo latí' lana 51 jo
latí' mi' cajnga' dsea' quiá' Abel
jogui cartí' mi' cajnga' dsea' quiá'
Zacarías fi' jeeng' lí' guía' jaléng'
dsea' jalé' e cuø' r' Fidiéé'. Joba'
fíi' i 'nú' e nijméb' Fidiéé' e niquí'
jaléng' dsea' seeng' jmií' na jalé' e
cangongíing' i dsea' do.

52 'iE ngi' fíib' 'nú', jaléng' tifa'
quiá' júu' quiú' ta' quiá' dsea'
Israel! Co' 'núb' dsea' quié' na' jalé'
ji' lí' too' jalé' júu' quiá' Fidiéé', jo
dsu' ja' iing' 'nú' jmití' na' laco' fé' e
fi' ni' ji' do, o' gui cuø' na' fi' e nijmíti'
jaléng' dsea' i iing' jmé' lajo.

53 Jo mi' cató' e cajíing' Jesús
jaléng' i dsea' fariseo cóo' jaléng'
i tifa' do, jo jaléng' i dsea' do
canaaiñ' jmiquím' dsíir' cóo' jalé'
júu' e cajíng' Jesús, jo jmiǵuiub'
jalé' e canaaiñ' jmingíir' laco' e
nijmiguíiñ' dsea' do; 54 co' jaléng' i
dsea' fariseo do cóo' jaléng' i tifa'
do 'nó' r' jial' ni'náñ' Jesús fi' quini'
jaléng' dseata' quiá' r' cóo' jalé' e
fé' dsea' do.

Mi' ca'e Jesús e ja' dseeng' jmiǵløng'
yee' naa' jee' jaléng' dsea'

12 Jo lajee' e fé' Jesús jalé' e
júu' na, caseáng' lí' lí' tú'
'ní' mil dsea'. Jo laco' ngóo' seáng'
jaléng' i dsea' do, dsíng' ninaaiñ'
'leng' rúñiñ', co' lajalém' bre iñ'
ninúr' jalé' júu' e e' Jesús. Jo lajee'
jo canaang' Jesús féiñ' jaléng' dsea'
guitúung' quiá' r' jo casí' reiñ' :

—Ñiing̃ óo'na' cóo' jalé' e fé' jaléng' dsea' Israel i líng' dsea' fariseo, co' jíi' yaaiñ' ja' ja' líiñ' jalé' e fé'r', jo jalé' e jo líng' ta' quiá'r' e lico' jmijlɔng' yaam̃ bre fí' quini' jaléng' dsea' fii'. ²Dsuo' ja' sea' coo' e sii' jneaa'aa' e iing̃ e ja' too' jmiñ' niliñi' jaléng' dsea', o'gui coo' e si'má'naa' e ja' too' jmiñ' niní' jaléng' dsea' cajo. ³Joba' jalé' e nicafée' 'nú' e iing̃, niliñib' jaléng' dsea'; jogui lajobi jalé' e nicafée'na' fí' sinúu' quií'na', niliseab' júu' latøong' fii' cajo.

I' i catfing̃ e 'góng'naa'

(Mt. 10:28-31)

⁴Jo lala fii' i jaléng' 'nú', dsea' rú'naa'; ja' føøng'na' jaléng' i iing̃ jngáng' 'nú', co' jíi' e joba' tiiñ' jmér'. ⁵Dsu' lana nijmée' e 'nú' júu' i' i catfing̃ i niféng'na': guíféng'na' i dsea' i niquiá' ta' lí' nijúung'na' jogui quií'r' jmiñ' e guiéiñ' dsea' fí' lí' lí'. Joba' fii' i 'nú' igüíféng'na' i dsea' í'!

⁶Jo niñib' 'nú' e 'nñim' dsea' tá' la 'ñíng' ta' cóo' tú' 'ní' í' cuu'. Dsu' e ja'ba' e jíi' camfing̃ i ta' do ni'íng' dsii' Fidiée' laco'gui ja' ni'íng' dsir' jíi' jaang' 'nú' cajo. ⁷Jo jì'gui jalé' jñugui' 'nú' si'í' Fidiée' tá' cam'í'. Joba' fii' i 'nú' e ja' føøng'na' mi' iing̃ dsea' nijngáin' 'nú', co' e eáang'gui quíng' 'nú' laco'gui fíng' ta'.

Jaléng' dsea' i ja' i' líng' e cuiñ'

Dsea' Jmaang'

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸Jogui jaléng' 'nú', dsea' i ja' i' líng' na' e nijmée'na' dsea' júu' e cuiñg'na' jnea' fí' jmigüí' la, joba'

jnea', dsea' cagá'a fí' ñiff' e lín'n jaang' dsea' jmigüí', lajob nijmee' e cajo fí' quini' jaléng' ángeles quiá' Fidiée' mi' niguiliñg' 'nú' fí' jo. ⁹Dsu' jaléng' dsea' i nijíng' e ja' cuiñ' jnea' jee' jaléng' dsea' jmigüí', joba' lajob nifá'a fí' quini' jaléng' ángeles quiá' Fidiée' e ja' cuiñ'nre cajo.

¹⁰Jogui doñi' ii' i 'ní' níng' jnea', dsea' gáa'a fí' ñiff' e lín'n jaang' dsea' jmigüí', ni'íim' Fidiée' dsee' quiá'r'; jo dsu' ii' i café' ga' uii' quiá' Jmiguí' quiá' Fidiée', joba' jo' qui' jmiñ' fa' e ni'íng'gui Fidiée' dsee' quiá'r'.

¹¹Jo jaléng' 'nú', song cajiúng'na' fí' jaguo' dseata' quiá' guá' qui'naa' osi fí' jaguo' dsea' i quidsi' í' osi dseata' bi' é, joba' ja' føøng'na' fa' e ja' ní'na' jial nijmi'øng' yaang'na' o'gui jial ningii'na' quiá'r' mi' nijming'f'r' 'nú'. ¹²Co' mi' niteaang'na' fí' quini' jaléng' i dseata' do, dsifí' lajob nijmé' Jmiguí' quiá' Fidiée' jial ningii'na' quiá'r' mi' nijming'f'r' 'nú'.

Eámam dseáang' mi' óo' dsea' cuu' eáang'

¹³Jo mi' cang' e cajíng' Jesús jalé' e júu' na, jo jee' jaléng' i dsea' i teáang' núu' jalé' e júu' jo guicatø' jaang' dseañu' jo guicajíñ' casí'r' Jesús:

—Tifa', síi' go rún' n dsea' ngáang' cóo' o' güicuo' r' jnea' guiée' quié' e jalé' e casée' 'lii' tiquié' e mi' cajúñ'.

¹⁴Joba' cañi' Jesús quiá' i dseañu' do jo casí' reiñ':

—Ja' casíng' Fidiée' jnea' jee' 'nú' fa' e lín'n dseata' i cajajmée' jmá' jiu' jalé' e sea' quií'na'.

15 Jogui casí^l-guir jaléng^l i dseà teáang^l do jo cajín^l:

—Ñiing^l óo^{na} jo ja^l jmee^{na} e dsináang^{na} jalé^l cuu^l o^lgui doñi^l ee^l e sea^l fi^l jmi^{güi}, co^l jíi^l jaang^l dseà ja^l qui^l jmi^h e niquír^l quiá^l e niteáang^l-guir huó^o fi^l jmi^{güi} la fa^l jialgui la sea^l quiá^lr^l.

16 Joba^l ca^{le} Jesús jaléng^l i dseà do co^o júu^l ja^l e lafa^l júu^l cuento e fé^l lala jo cajín^l:

—Co^o né^e caliséng^l jaang^l dseañ^l i sea^l cuu^l eáang^l jo oor^l uó^l e jlo^l eáang^l cajo, jo catáin^l dseà 'léng^l quiá^lr^l i cajmée^l ta^l e uó^l do. Jo mi^l caroo^l jalé^l e cajnír^l do, dsíng^l jlo^l cacuó^l e uó^l do, jo dsu^l jo lí^l sea^lgui e ni^lmeá^l i dseà sea^l cuu^l do jalé^l e caro^lr^l. 17 Joba^l canaain^l i dsír^l: “¿E^l nijmee^l e cóo^l jalé^l e caró^l o e jii^l lana? Co^l ja^l sea^l lí^l ni^lmeaa^l jalé^l e jo.” 18 Jo co^ob^l mi^l ca^lóng^l dsír^l jial nijmér^l, joba^l cajín^l: “Nica^lóm^l dsii^l jial nijmee^l e. Nijiéem^l baa^l 'nú^l quiá^l cuí^l quié^l e e té^e lana, jo nijmée^l e e cóo^l-gui eáang^l, jo job^l ni^lmeaa^l jalé^l e caro^l o do cóo^l laj^l e sea^l quié^l e.

19 Jo mi^l ni^liéng^l e 'nuu^l do jogui mi^l nitée^l líng^l jalé^l e sea^l quié^l e, dsíng^l juguiá^l nilíseen^l jo jíi^l co^o fi^l jo eé^l nijaa^l quié^l e jóng. Jogui^lba^l nijmi^lín^l teaa^l tú^l 'ni^l jiing^l, jo lajee^l jo nidúu^l nidó^o jalé^l e sea^l quié^l e jo dsíng^l nijmi^líaa^lng^l dsii^l lajee^l jo.”

20 Jo dsu^l uó^o job^l cajíng^l Fidiée^l casí^r i dseañ^l do: “Dseà tuung^l, ná^l nití^l í^l e nijúun^l, jo é^l ta^l íng^l quií^l jalé^l e oo^l lana mi^l niguøng^l fi^l jmi^{güi} co^o?” 21 Jo lanab dsingíng^l jaléng^l dseà i silí^l li cuu^l, co^l o^l cóo^l e jo nitíin^l fi^l quini^l Fidiée^l mi^l nití^l oor^l quiá^lr^l.

To^l fíim^l Fidiée^l jaléng^l dseà quiá^lr^l

(Mt. 6:25-34)

22 Jo mi^l cangí^l jo, jo caféng^lgui Jesús jaléng^l dseà guitúung^l quiá^lr^l jo casí^l-reiñ^l:

—Lala fíi^l i 'nú^l: ja^l jmee^{na} fi^l quiá^l jalé^l e nicó^lna^l o^lgui jmee^{na} fi^l quiá^l jalé^l sí^lna^l.

23 Co^l eáang^lgui laniing^l 'né^l e jmita^l óo^{na} e nigüilím^lba^l fi^l lí^l guiá^l mi^l nití^l fi^l co^o e laco^lgui e nijmee^{na} fi^l quiá^l jalé^l e nicó^lna^l cóo^l-gui quiá^l jalé^l sí^lna^l. 24 Jo quiè^{na} l cuenta quiá^l jaléng^l quiee^l; ja^l jié^l jíi^l re^l o^lgui jié^l té^l jalé^l e gó^lre^l o^lgui 'mea^lre^l jalé^l e nidó^lre^l, dsu^l Fidiée^l ñi^lbre e héiñ^l jaléng^l i jó^l do quiá^lr^l. IJo eáang^lgui quíng^l 'nú^l fi^l quini^l Fidiée^l laco^lgui lajee^l fíng^l ta^l i seeng^l fi^l jmi^{güi}! 25 Jo íi^l jaang^l 'nú^l niquí^l jmi^h nijmee^{na} e nicuáng^lguina^l ca^lna^l metro laco^lgui jíi^l tíi^lna^l lana? 26 Jo song ja^l quií^lna^l jmi^h jmee^{na} e capí^l lajo, joba^l ¿jiali^l guing^l óo^{na} jalé^l e líi^l seeng^lna^l?

27 Jo quiè^{na} l cuenta jial jlo^l jalé^l lí^l e sea^l fi^l jmi^{güi}, jogui ja^l ee^l ta^l jmoo^l o^lgui quié^l fi^l jial ni^luíng^l e jlo^l. Jo dsu^l car^l jíi^l dseata^l Salomón cóo^l jalé^l e jlo^l e caliseá^l quiá^lr^l ja^l casíng^l 'ña^lr^l e jlo^l lí^l laco^lgui la jnéng^l co^o lí^l. 28 Cofa^l jlob^l cajmée^l Fidiée^l e jnéng^l jalé^l lí^l e ja^l huó^o té^l, dsu^l jaléng^lgui 'nú^l, dseà i ja^l mí^l teáang^l teá^l cóo^l júu^l quié^l e, jmi^{güi}gui niñíng^lna^l quiá^l Fidiée^l jalé^l e 'né^lna^l.

29-30 Joba^l fíi^l i 'nú^l lana, ja^l jmée^{na} fi^l quiá^l jalé^l e ni^lu^l nicó^lna^l, dsuco^l lajob^l jmoo^l jaléng^l dseà jmi^{güi} i ja^l cúing^l Fidiée^l. Jo dsu^l

'nú' seem jaang` Tiquíi`na' dsea` guing` ñif` i niñi` jalé` e 'né`na' laco`o` jmiñ` laco`o` jmiñ`. ³¹ Jo fíi`guíi` 'nú' lana e 'né` nijmi`úung`na' e Fidiéé` dsea` nicá` nifí` quíi`na', jo lajoba' niñing`na' jalé` e 'né`na' laco`o` jmiñ`.

**Jalé` e catíing` dsea` quiá` Fidiéé` fí`
jmiñi` coo`**
(Mt. 6:19-21)

³² Jo ja` jmee` 'nú' fíi`^, dsea` i ja` fíing` mí` cuíng` jnea~, co' Tiquíi`na' dsea` guing` ñif` i quie` nifí` quíi`na' nica`f` dsíir` e nicuó`r` 'nú' lajii` e catíing`na' e íaang` dsíir`.

³³ Joba' 'né` e 'nái`na' jalé` e sea` quíi`na' jo nijmicóo`na' jaléng` dsea` i lí` 'né` quiá` lajo; co' ja` eé` ta` íing` quíi`na' fíng` tá` ca`meá` lí` cuu` cóo` jalé` e sea` fí` jmiñi` la, co' dsíng` fò` nicá` jaléng` ñi` jalé` e sea` quíi`na' osi` nidó` jaléng` guis` i 'léé` é. Co' guiá`guib e nijmee`na' e nilisea` quíi`na' fí` ñif` jalé` e jlo`, dsuco' fí` jo jo` seeng` ñi` o`gui fa' dseáng` e ni`lé`gui guisf. ³⁴ Co' lí` sea` jalé` e lí` a' do, e jobi` guing` a' jóng.

Dseáng` 'né` e siñiing` dsí`naa'

³⁵⁻³⁶ Joba' fíi` i ná' e 'né` neáang`na' laco' guing` jaang` dsea` 'léeng` i guing` fí` quiá` fíi` e güijeeiñ` e nineár` 'núu` mí` niguieng` fíir` i ngí` fí` lí` cung` guoo` dsea, jo 'né` sijeeng` i dsea` 'léeng` do e jneá` jib` guiiñ, joba' dsifib` nineár` 'núu` mí` niguieng` fíir` e nitó`r`. ³⁷ Jo juguiá` jiu` quiá` jaléng` dsea` 'léeng` i sijnéé` dsíi` mí` niguieng` fíir`. Co' jnea` jmitaa` óo`na' e dsíng` nili`íaang` dsíi` i fíir`

do jo nitó`r` jaléng` i dsea` 'léeng` i sijnéé` dsíi` do e nidó`r` colíing` cóoiñ` do e uó`o` jo. ³⁸ Jo juguiá` jiu` quiá` jaléng` i dsea` 'léeng` i sijnéé` dsíi` do mí` niguieng` fíir~, nañi` fa' niguiéiñ` do guienúu` osi` téé` ogóo` é. ³⁹ Jogui` cajo fa' jaang` dsea` niñir` e` oor` niguiéé` jaang` ñi` fí` quiá`r~, nijé`bre e jo` nigüiñ` e uó`o` jo, jo lajoba' ja` nicuó`r` fí` e ni`uó`r` i ñi` do jalé` e sea` quiá`r`. ⁴⁰ Joba' lajob` 'né` neáang` 'nú' e siñiing` óo`ba'; co' jnea~, dsea` i cajá` fí` ñif` e lín`n jaang` dsea` jmiñi`, nigáa`túu` calé` catú` fí` jmiñi` la lajee` e ja` ñiing` óo`na'.

**Jaang` dsea` 'léeng` i guíung` cóo`
jaang`gui dsea` 'léeng` i soo` dsíi`**
(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Jo dsifí` mí` cató` e ca`e` Jesús jalé` e júu` na, jo dsifí` lajob` cajmingíi` Tú` Simón cajmingíi`r` Jesús jo cajíi`:

—Tifa', jalé` e júu` e nica`é` na, ¿su ca`éé` jii` jnea` dsea` guitúung`naa' ofa' quiá` lajiim` dsea` é?

⁴² Jo lalab` cañi` Jesús:

—Lalab` líi` quiá` jaang` dsea` i` née` ni` jaléng` dsea` 'léeng` i` núu`gui jalé` ta` quiu` fíir~, jo guíung`guir cóo` jaléng` dsea` 'léeng`, jogui` nicuó`r` reiñ` do e nidó`iñ` mí` nitf` oor` e gò` dsea. Jo mí` cagüi`fíi` i fíi` do e nidsér` fí` lí` jié`, casée`r` jalé` ta` quiá`r` jo caguiar` ni` i dsea` i` née` ni` jaléng` dsea` 'léeng` do, jo joguiba` cangó`r` jóng. ⁴³ Jo mí` niguieng`tu` i fíir` do, juguiá` o` quiá` i dsea` i` née` ni` dsea` 'léeng` do song` nicató` jalé` ta` e casée` fíir` mí` cagüi`fíi`r` cangó`r`. ⁴⁴ Jo

já'ba' fíi' i 'nú' e dsíng' nílí'íáang'
 dsíi' i fiir~ do, co' calitib~ jalé' ta~ e
 caséer' cóo' i dseà nées' ní' jaléng'
 dseà 'léeng' quiá'r' do, jo joguiba'
 nicuó'reiñ' do e nine' niñ' do jalé'
 e sea' quiá'r'. ⁴⁵Jo dsu' fing song
 ja' cajmíti' i dseà nées' ní' i dseà
 'léeng' do lajii' ta~ caquiá' fiir~, co'
 ca'f' dsíir' e ja' mí' niguieng' fiir~
 lajminá', jo lajee' jo cajméer' soó'
 dsíir' cóo' jaléng' dseà 'léeng'
 i nées' nir~, jogui canáin' í' g'ór'
 jalé' e sea, jogui cajméer' ta' í'
 méé'; ⁴⁶jo dsu' lajee' jmóo' i dseà
 nées' ní' i dseà 'léeng' do jalé' e
 jo, lajee' job caguiéng' fiir~, jo
 dsíng' nicaliguiñ' do, jo iihuíf'
 nicuó'reiñ' do lí' laco' catíng' e
 niñíng' jaang' dseà i ja' núu' jalé'
 júu' quiá' fiir~.

⁴⁷Jo i dseà 'léeng' i ní' jial lí'
 jalé' e iing~ fiir~ e nílí' jo dsu' ja'
 caguiar' guiá' o'gui calinúu'r' e
 nijmér' jalé' ta' caquiá' fiir~, joba'
 dsíng' niñíñ' iihuíf' jóng. ⁴⁸Jo dsu' i
 dseà 'léeng' i ja' ní' jalé' e nijmér' jo
 eáam' ca'léer' quiá' fiir~, joba' i dseà
 í' ja'gui niñíñ' iihuíf' laco'gui i jaang'
 do. Jo i dseà i cangíng' jmiguiú',
 jmiguiú'gui b' catíng' niguiéer'
 cuente mí' nití' í' lajo; jogui i dseà
 i eé' guiá' cóo' lajii' ta' e cangíñ'
 e nées' nir~, joba' eáang'gui guiá' 'né'
 guier' cuente mí' nití' í' lajo.

Nijíng' dseà lajee' la'ó' rúin' uíi'

Jesús

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹Jo mí' calí' e cajíng' Jesús jalé'
 e júu' na, jo casí' guir jaléng' i dseà
 do jo cajíñ':

—Jnea' cagá'a lafa' e caga'uun' jí'
 fí' jmigüi' la; jo idsíng' lí' dsii' fa' jiu~

nicoo' lana! ⁵⁰Co' ná' bi nicaa' iihuíf' e
 eáang', jo idsíng' lí' lijuuung' dsii' cartí'
 nílí' lajalé' e jo! ⁵¹Jo dsu' jaléng'
 'nú' í' óo'na' e cagá'a fí' jmigüi' la e
 gajméé'e e liseeng'na' juguiú' júu' røø,
 dsu' o' lajo; co' uíi' jnea' ná' bi nijmé'
 dseà míi' cóo' dseà rúin'. ⁵²Co' lati'
 lana gaang' dseà nijíñ' cóo' gáng'
 dseà la'ó' dseà sinúu' quiá'r'. ⁵³Co'
 tiquiá' dseà nijíñ' cóo' jóor' dseañu',
 jo jaléng' jóo' dseà dseañu' nijíñ'
 cóo' tiquiá'r'; jogui niquiá' dseà
 nijíñ' cóo' jóor' dseamí, jo jaléng'
 jóo' dseà dseamí nijíñ' cóo' niquiá'r';
 jogui iemisé' dseà nijíñ' cóo' dseà
 míloo' quiá'r', jogui jaléng' dseà
 míloo' quiá' dseà nijíñ' cóo' iemisér',
 co' ja' nisíñ' røø uii' quié' jnea' cóo'
 jalé' júu' quié' e.

'Né' óng' dsíi' dseà e' jalé' dsijéé'

jmií' na

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴Jo casí' gui Jesús jaléng' i dseà
 do jo cajíñ':

—Mí' móo' 'nú' e ta' jnii' nuu'
 fí' yú' jmigüi', joba' dsifí' lajob
 fó'na' e nití' jmíi', jo lajob dsitíng'
 jóng. ⁵⁵Jogui mí' móo' 'nú' e íi'
 guí' quíuú', dsifí' lajob fó'na' e ja'
 nití' jmíi', jo lajob dsitíng' cajo. ⁵⁶Ii'
 jmicaang' 'nú'! Co' ní'ba' jalé' e
 dsijéé' fí' yú' jmigüi' jogui fí' guóo'
 uó'; joba' éjiali' ja' ní'na' e uíing'
 quiá' jalé' e dsijéé' jee' 'nú' lana?

Jmí'úung'na' e niliseeng'na' juguiú'

cóo' jaléng' dseà i 'ní' níng' 'nú'

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷Jo mí' cangí jo, cajíng' gui
 Jesús e júu' la:

—Jo éjiali' ja' lí'na' guíi'na'
 jnang' e guiá' jogui jnang' e ja'

dseeng` e dsijéé` quí-na? ⁵⁸Co' song ii` dseà i` 'nái` níng- 'nú` cangojééiñ` 'nú` fí` quini` dseata, joba' jmi'úung-na' e nisiing-tu' røð` còo'r` lajee` nú` gui e niguilíng-na' fí` quini` i` dseata` do. Dsuco' song caguilíng-na' fí` lí` guiiñ, joba' niquiúr` ta` jaléng` íi` quiár` e nisaiñ` 'nú` jo nitáiñ` 'nú` dsíi` 'nñi` jóng. ⁵⁹Joba' fíi` i` 'nú` e ja` nijúu`-na' e fí` dsíi` 'nñi` do carti` niquí`-na' jalé` cuu` e nimír`, cò' lajob líi` fíng catí` fí` quini` dseata`.

Dsíng` 'né` e niquí` jíng`
yaang` dseà` fí` quini` Fidiéé`

13 Jo ie` jo caguilíng` còo` tú` míng` dseà` fí` lí` táang` Jesús i` jmóo` júu` jalé` e ga` e cajmée` dseata` Pilato còo` dseà` Israel, cò' caquiúr` ta` e cajúng` còo` tú` míng` dseà` Israel i` seeng` fí` Galilea, jo e jmi'øøng` i` dseà` Israel i` cajngaiñ` do cacáiñ` còo` jmi` jó' i` cajngaiñ` fí` nife` quiá' guá' e si' fí` Jerusalén do. ²Joba' cañi` Jesús casí'r` jaléng` i` dseà` do jo cajíñ`:
—Ja` f` óo`-na' e calíng` jaléng` i` dseà` do jalé' e fól`-na' na dsu' uíi` e røøng`guir dsee` lajee` lajaléng` dseà` jmigüí, ³cò' o' lajo; jo song 'nú' ja` niquíi` jíng` yaang`-na' fí` quini` Fidiéé, joba' fí` lí` 'lib` nigüilíng-na' dsifí` mí` nijúung-na'. ⁴Jo` ¿su` ja` tòo` óo`-na' mí` cajlíng` guijñíng` dseà` còo` 'núu` e níi` eáang` quiá' ojm` Siloé` e si' fí` dsíi` fíi` Jerusalén? Ja` f` óo`-na' e cajúng` jaléng` i` dseà` do dsu' uíi` e røøng`guir dsee` eáang` lajee` lajaléng` dseà` seeng` fí` Jerusalén, ⁵cò' o' lajo. Jo` 'nú', song ja` niquíi` jíng` yaang`-na' fí` quini` Fidiéé,

joba' fí` lí` 'lib` nigüilíng-na' dsifí` mí` nitf` oor` quí-na'.

Mí` ca'e` Jesús quiá'` 'ma`
güiñi` e ja` ee` cuó`

⁶Jo casí`-gui Jesús jaléng` i` dseà` do còo` júu` já' e lafa' júu` cuento jo cajíñ`:

—Còo` née` jaang` dseañu` nicajnr` còo` 'ma` güiñi` fí` uó` quiár`. Jo` mí` catí` í' e líiñ` e ni'fí, jo cangojøø`bre su ni'íi` ofii` quiá' e 'ma` güiñi` do. ⁷Jo` mí` caguiér`, jo casí'r` i` dseà` née` ni` e uó` quiár` do jo cajíñ`:"Lajee` 'ní` jii` ningóo` e ga` còo` née` lacòo` jii` e gajøø`ø` fa' ni'fí` ofii` quiá' e 'ma` la, dsu' jii` còo` ja` mí` cadsé'e. Joba' fíi` i` 'nu` e ni'né`-nihuíb', cò' ja` tá' jmóo` jii` quiá' e ni` uó` la." ⁸Jo` dsu' i` dseà` i` jmóo` í' e uó` do cajíñ` casí'r` fiir`:"Fíi` i, güigui`-gui cateá` lajee` jii` lana, jo lajee` jo nijlén`n i' jo nitá'a o'. ⁹Jo` ne` duu' fíng lajogui ni'f` ofii` quiá'; jo song ja` ee` lí` ni'f`, joguiba' nihuí` jóng."

Mí` cajmi`leáang` Jesús
jaang` dseamf` i` tu` cogui`

¹⁰Jo` mí` cangí` jo, còo` jmiñ` lajee` e jmi'íng` dseà` Israel, ca'e' Jesús jaléng` dseà` do júu` quiár` fí` dsíi` còo` guá' quiá' dseà` góor` dseà` Israel. ¹¹Jo` jee` jaléng` i` dseà` i` teáang` fí` guá' do niquiéng` jaang` dseamf` i` nijée' i` 'líng` quiá', jo ningóo` mí` guijñiá' jii` e nicajmée` i` 'líng` do e calitú' cogui` i` dseamf` do, jo jii` capí` ja` e lí` niñ` do. ¹²Jo` mí` cangáng` Jesús i` dseamf` do, dsifí` ladob cató` reiñ` fí` lí` siñ` jo casí` reiñ`:

—Dseamf` rú`-uu', jmiñ` na ni'leán`-lajii` jmohuí` e quié` na.

¹³ Jo caquidsir' guóor' fí' mogui~ i dseamf do, jo dsifí' ladob cangohuíng~ i 'líng'^ do, jo canim'~ i dseamf do, jo canaaiñ' jmi'féiñ' Fidiée' jóng. ¹⁴ Jo dsu' dsíng'~ caligúíng~ i dseà i née' ni~ e guá'~ do dsu' e cajmi'leáang~ Jesús i dseamf do lajee' jmi~ e jmi'íng'~ jaléng' dseà góor' dseà Israel. Jòba' casí'~ i dseà i née' ni~ guá'~ do jaléng' dseà i teáang'~ do ie' jo, jo cajíñ'~:

—Lacoq̄ seamaan~ seà jñáa~ jmi~ e jmóo' dseà ta', jo lajee' jòba' e catíng~ e ñilíng~na' e nilí' mii' quí'na', jo dsu' ja' ñilíng~na' mi' jmi~ e jmi'íng'naa'.

¹⁵ Jo mi~ cajíng'~ i dseà née' ni~ guá'~ do lado, jòba' dsifí' lajob cañí' Jesús casí' reíñ' jo cajíñ'~:

—i jmicaang~ 'nú'! ¿Su ja' güüíng~na' e güüíng~na' güitá^ quí'na' jmi~ osi bú'^ quí'na' é lacoq̄ jmi~ mi~ catíng~ e jmi'íng'naa'?

¹⁶ Dsu' i dseamf la líiñ' siju' Abraham, jo ningóo' guiñia' jii' e cajmée' Satanás e calidsée'r~ jo cajer' tuiñ'. Jo laco' güijéeng' 'nú' jó' quí'na' e dsí'í' re' jmi~ mi~ jmi~ e jmi'íng'naa', lajob catíng~ e nilaang~ jnea' i dseamf la fí' jaguó' Satanás mi~ jmi~ e jmi'íng'naa' cajo.

¹⁷ Jo mi~ cajíng'~ Jesús lado, dsíng'~ calí' i' líng~ jaléng'~ i dseà i 'ní' ní' quíá'r~ do. Jo dsu' lajaléng'~ i dseà caguiaang~gui do dsíng'~ cali'íang' dsír' dsu' e cangár~ jalé' e jlo' e cajmée' Jesús ie' jmi~ jo.

Mi~ ca'e Jesús quíá'~ coq̄ mijú' 'ma' e sii' mostáa^

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Jo mi~ calí' jo, jo cajíng'~ Jesús:

—¿Jial líng~na' e líí' mi~ quie' Fidiée' nifí' quíá'~ jaang' dseà? Jogui ze' cóo'~ cuóong' nicóong'naa'? ¹⁹ Co' e jo líí' la líí' camí'^ mijú' 'ma' e sii' mostáa^; jo e mijú' quíá'~ e 'ma' do pí'gui lajee' lajalé' mijú' 'ma' e seà fí' jmigüí'. Jo dsu' mi~ nijní' dseà e mijú' do, féb' cuaang' lafa' coq̄ 'ma', jo fí' yá'^ e 'ma' do dsilíng' jaléng'~ ta' e jmo're' sii're'.

Mi~ ca'e Jesús quíá'~ quie' iní'~

(Mt. 13:33)

²⁰ Jogui cajíng'~gui Jesús casí'r~ jaléng'~ i dseà do:

—Jo ze' cóo'~ cuóong' lí' cóong'naa' mi~ quie' Fidiée' nifí' quíá'~ jaang' dseà? ²¹ Co' e jo líí' la líí' capí'^ quie' iní'~ e cáng' dseà jee' fí' iní'~ quíá'r~ e laco' niróo~ jalé' e ca' iní'~ do, jo jíí' ja' ñí' dseà jialí' calí' lajo. Jo dseáng'~ lajob líí' cajo mi~ Fidiée' quier' nifí' quíá'~ dseà.

Coq̄ o'nú' e dsuu'

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Jo mi~ cangf jo, lajee' iuung~ Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén, ja' bre e e'r' jaléng' dseà jalé' júu' quíá'r~ mi~ ngíiñ' jalé' fii' pí'^ osi jalé' fii' cóo'~ é. ²³ Jo coq̄ fii' lí' caguiér~, cangoquiéng' jaang' dseà fí' lí' cajer', jo cajmingi'~ i dseà do ír' jo cajíñ'~:

—Fíi' i, ¿su jíí'~ tú' 'ní' mím'~ tíí' dseà i laang' jee' jalé' dsee' quíá'~?

Jòba' cañí' Jesús quíá'~ i dseà do jo casí' reíñ'~:

²⁴—Jmi'úung'na' e nigüitáang'na' fí' o'nú' e dsuu', dsuco' dsíng'~ fíing' dseà nijmér' quijí' e nidsitáaiñ' fí' jo, dsu'

jíi' t'ú' n'á' m'á'ng' b'ing' i' n'í'f'. ²⁵Co' m'í' n'it'f' oor' e' n'ij'n' i' d'sea' f'ii' do e' o'n'á' do, jalé'ng' 'n'á', d'sea' n'ij'á'na' f'í' calu'ũ, n'it'ó'na'r' j'o' n'if'f'na'r' lala: "Jan'ú', É'e, j'mee' u'f' dié'e' nea'go e' o'n'á' la." J'o' d'su' l'alab' n'í'n' i' d'sea' f'ii' e' o'n'á' do j'o' n'ij'í'n': "J'a' cu'í'n'n' 'n'á'." ²⁶J'o' m'í' n'in'ú'u'na' e' n'ij'í'n' laj'o, j'o' n'inaan' 'n'á' n'if'f'na'r': "Col'í'm' n'ica'lié'ee' e' n'ica'nee' caquiee'ee', j'ogui' 'n'ub' d'sea' n'ica'é' f'í' jee' f'í' g'ó'o'naa'." ²⁷J'oba' n'í'n' i' d'sea' f'ii' e' o'n'á' do cal'é' cat'ú': "N'icaf'á' baa e' j'a' cu'í'n'n' 'n'á'. iDo' g'ü'í'í'ng'na' l'í' do jalé'ng' 'n'á', d'sea' i' s'it'í'ng' 'l'é'e'!" ²⁸J'o' j'ob' m'í' n'iqui'á' 'n'á' j'o' d'sí'ng' n'íl'ij'iuu'ng' ó'o'na' j'ogui' n'it'ú'na' m'aj'á'na' m'í' n'im'á'ng'na' Ab'ra'h'am' c'ó'o' Is'á'a' c'ó'o' Jac'ó'o' c'ó'o' jalé'ng' d'sea' i' caf'é' cuai'n' qui'á' F'idié'e' mal'í'gui' e'á'ng'; co' jalé'ng' i' d'sea' la n'ine'á'í'n' col'í'ng' c'ó'o' F'idié'e' f'í' n'if'f' lana, j'o' d'su' 'n'á' f'í' calu'ub' n'í'ó'ng'na'. ²⁹J'o' n'ij'al'í'ng' jalé'ng' d'sea' qui'á' D'sea' J'má'ng' f'í' la'ú'ng' f'í' j'm'ig'ü'ũ e' n'ig'ü'e'ár' e' n'id'ó'r' ir' col'í'ng' c'ó'o' F'idié'e' f'í' n'if'f'. ³⁰J'o' i' l'í'ng' d'sea' i' l'í'ng' e' n'í'n' e'á'ng' f'í' j'm'ig'ü'ũ la, d'su' í' b'ing' i' j'í' cap'í' j'a' e'e' n'í'ng' m'í' n'it'f' í' j'o. J'o' d'su' i' l'í'ng' d'sea' i' l'í'ng' e' j'a' e'e' n'í'n' j'í' cap'í' f'í' j'm'ig'ü'ũ la, j'o' í' b'ing' i' e'á'ng'gui' n'í'í'ni'ng' m'í' n'it'f' e' í' j'o.

M'í' caqui' Jesús uii' qui'á' d'sea' i' seeng' f'í' Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹J'o' e' j'm'í' j'o' caguil'í'ng' co' t'ú' m'á'ng' d'sea' Is'ra'el' i' l'í'ng' d'sea' f'ariseo' f'í' l'í' tá'ng' Jesús' j'o' cas'í'r' d'sea' do lala' j'o' caj'í'n':

—'N'é' n'ig'ü'ó' f'í' l'í' j'í'é', co' lana' n'ig'ü'á' d'sea'tá' Herodes' gui'ú' e' n'ij'ng'á'í'n' 'n'á'.

³²J'oba' ca'ní' Jesús' qui'á' i' d'sea' do j'o' cas'í' rei'n':

—G'ü'í'í'ng'na' g'ü'is'í'na' i' n'á' d'sin'ó'o' í': "Lajee' j'm'í' e' sea'gui' la' n'é' n'ij'm'it'é' e' laj'í' ta' cag'á' f'í' j'm'ig'ü'ũ la' e' n'ij'm'í'le'á'an' jalé'ng' d'sea' d'sé'e' j'ogui' n'ij'm'ihu'í'n' jalé'ng' i' l'í'ng' i' j'é'e' qui'á' d'sea'." ³³D'su' lajee' j'o' 'n'é' n'ig'ü'í'e'e' laj'í' l'í' i'uun' f'í' ng'ó'o'o, co' j'a' cat'í'ng' ja'ng' i' fé' cuai'n' qui'á' F'idié'e' e' n'ij'ú'ui'n' f'í' calu'ũ f'í' Jerusalén.

³⁴J'o' d'sí'ng' f'í' l'í'n' jalé'ng' 'n'á', d'sea' seeng'na' f'í' Jerusalén, co' 'n'áb' d'sea' n'icaj'ng'ang'na' jalé'ng' d'sea' i' caf'é' cuai'n' qui'á' F'idié'e' j'ogui' n'icasi'l'ó'o'na' cu'ũ jalé'ng' i' caj'm'ic'ó'o' qui'á' jalé'ng' i' d'sea' í' cajo. J'o' j'nea' j'a' n'í'i' j'ó'gui' n'é'e' cal'i'í'n' e' n'ito' f'í'n'n' 'n'á' lac'o' to' f'í'ng' ja'ng' tui'í'e'e' jalé'ng' tui'ü'ũ qui'á'a' re' f'í' n'á' cu'é'e're', j'o' d'su' j'a' cal'i'í'ng'na' laj'o. ³⁵J'o' lana' t'í' l'í' n'í'nám'baa' jee' 'n'á', j'o' j'o' n'im'á'ng'gui' j'nea' cart'í' n'ig'ü'í'e'e' oor' e' n'ifo'na' lala: "iJug'ü'í' ó' qui'á' i' d'sea' i' cas'í'ng' F'idié'e' f'í' j'm'ig'ü'ũ la' cuai'n' qui'á'r'!"

M'í' caj'm'í'le'á'ng' Jesús' ja'ng' d'sea'ñ'u' i' ya'ng'

14 J'o' m'í' can'g'f' j'o, co' j'm'í' lajee' e' j'm'í'ng' d'sea' Is'ra'el, cat'ó' ja'ng' f'ii' qui'á' jalé'ng' d'sea' Is'ra'el' i' l'í'ng' d'sea' f'ariseo' cat'ó'r' Jesús' e' n'id'ó'r' d'sea' do í' f'í' qui'á'r'. J'o' lajee' j'o, dob' te'á'ng' jalé'ng' d'sea' Is'ra'el' i' l'í'ng' d'sea' f'ariseo' i' caguia'ng' do c'ó'o' t'ifa' qui'á' j'ú'u' qui'á' ta' qui'á'r' e' t'é'e'í'n' Jesús' lajee' j'o. ²J'o' jee' jalé'ng' i' d'sea' te'á'ng' do n'iqui'é'ng' ja'ng' d'sea'ñ'u' i' n'íl'í'ng' j'mohu'í' e' ya'í'n'. ³J'o' m'í' can'g'ng' Jesús' i' d'sea' d'sé'e' do, d'sí'f' laj'ob' caj'm'í'ng' jalé'ng' i' d'sea' ne'á'ng' do j'o' cas'í' rei'n':

—¿Su cuóong` e nijmi`leáan`n jaang` dseá` dséel` lajee` jmií` e jmi`íng`naa' ofa' ja` cuóong` é?

⁴Dsu' tiib` caje` jaléng` i` dseá` do, jíi` camí` júu` ja` eé` cañiir`. Jo dsifí` lajob` catíng` Jesús i` dseá` dséel` do, jo ca`láam`biñ` do lajíi` e jmohuí` e lamí` líiññ'. Joba' caquiú` Jesús ta` e cangám`biñ` do. ⁵Jogui dsifí` ladob` casí` Jesús jaléng` i` dseá` i` teáang` do jo cajíñ`:

—¿Já` já`? jíi` jaang` 'nú` ja` niseáang`na' jóo`na' osi` jó` núu` quíi`na' song calingiing`na' e catóin` osi` catóng`ne' fí` coo` dsíi` íi` lajee` jmií` e jmi`íng`naa'.

⁶Dsu' caléb`tu jíi` jaang` i` dseá` do ja` eé` cañiir` jíi` camí` júu` quiá'` Jesús.

Jaléng` dseá` máing` quiá'` dseá` cung` guó`

⁷Jo lajee` jo cajíng` i` dseá` fii` jaléng` dseá` Israel i` líing` dseá` fariseo do e nigüeá` dseá` e nidó'r, jo jalém` i` dseá` do cagui`r lí` niing`gui nigüeár`. Jo mi` cangá` Jesús e cajmée` jaléng` i` dseá` do lado, joba' ca'e`reiñ` e júu` la jo cajíñ`:

⁸—Mi` jaang` dseá` i` cung` guó` tó'r` 'nú` fí` quiá'r`, jo mi` niguiel` quiá'` i` dseá` í`, ja` jmee` fa' ningiñ` e niní` lí` niing`gui, co' jialfa' caguié` jaang` dseá` máing` i` niing`gui laco' 'nú` fí` quiá'` i` dseá` do. ⁹Jo song` 'nú` niguiñ` lí` niing`gui, joba' i` dseá` cató'r` 'nú` do 'né` nisé`r` 'nú` e nijéen` lí` niguiñ` do, jo nigüeá` i` dseá` jaang` do, jo job` lí` nicá` 'nú` fí`i` mi` nijéen` e lí` niguiñ` do, jo nigüini` cartí` cóong`gui fí` lí` neáang` dseá` i` ja`

niing`. ¹⁰Dsu' mi` tó'` i` dseá` do 'nú` fí` lí` néé` júu`, 'né` niní` cartí` cóong`gui lí` neáang` dseá` i` ja` niing` mi` niguiel` quiá'` i` dseá` í`. Joba' mi` niníññ` 'nú, nitó'r` 'nú` jo nijíñ`: “Fí` la ngiing`, co' fí` lab` lí` gua` dseá` i` niing`gui.” Joba' niní` lí` niing`gui jee` jaléng` dseá` i` máing` i` nineáang` quiá'r` do. ¹¹Dsuco' jaléng` dseá` i` jmicóong` yaang` jee` jaléng` dseá` rúng`, í`bing` i` nicá` fí`i`, jo jaléng` dseá` i` ja` jmicóong` yaang` jíi` capí`, í`bing` i` niing`gui lajee` lajaléng` dseá` jmiüi`.

¹²Jogui casí` Jesús i` dseá` i` cató` quiá'r` do jo cajíñ`:

—Mi` jmoo` 'nú` jmií` jo iin` nihéen` jaléng` dseá, ja` 'né` nitó'` jaléng` i` cuiñ` o'gui jaléng` rún` o'gui jaléng` i` seá` cuu`. Dsuco' song` cajmee` lajo, joba' lajob` nitó'`tu jaléng` i` dseá` do 'nú` mi` nijmér` jmií` lajaang` lajaañ` fí` quiá'r`. ¹³Co' guié`gui e mi` nijmée` 'nú` jmií`, nitó'` jaléng` dseá` i` ja` cuiñ` jogui jaléng` dseá` tiñíng` cóo' jaléng` dseá` i` ja` lí` ngí` cóo' jaléng` dseá` bóong` jogui jaléng` dseá` tiuung`. ¹⁴Jo joguiba' dsíng` nilí`iáang` o'` jóng` dsuco' ja` lí` niquí` jaléng` i` dseá` do táa` quíi` fa' nicuó'r` 'nú` laco' cacuó'`re. Jo dsu' Fidiée` dseá` guing` ñiff, íb` dseá` i` nicuó'` 'nú` mi` niguiéé` oor` e nijí`tu calé` catú` jaléng` dseá` i` nisiguiúng` fí` quini` Fidiée`.

Mi` jaang` dseá` cahéiñ` fíing` dseá` fí` quiá'r`

¹⁵Jo mi` canúu` jaléng` i` dseá` do jalé` júu` quiá'` Jesús, jaang` i` dseá` la'ó'` neáaiñ` gó'r` do cajíñ` casí'r` Jesús:

—Juguiá' o' quiá' jaléng' i nitíng' nidó' colíing' cóo' Fidié' fí' nifí' mĩ' nití' oor' quiá'r'.

¹⁶Joba' casí' gui Jesús jaléng' i dseà' do jo cajín'':

—Coo' née' caguia' jaang' dseañu' guiá' e nidó' fíing' dseà' i míing' fí' quiá'r'. ¹⁷Jo mĩ' catí' oor' e nidó'r', jo casíin' jaléng' dseà' 'léeng' quiá'r' e cangotéer' jaléng' i dseà' nisimíing' do. Jo mĩ' caguié' i dseà' 'léeng' do fí' quiá' lajaang' lajaang' i dseà' nisimíing' do, jo casí' reiñ': "Güülíing' na' lajminá', co' dob nigüjje' fíi' i e nicó' na' colíing' cóo'r'." ¹⁸Jo dsu' jíi' jaang' i dseà' do jo' cali' iin' fa' cangolíin'. Jo i' la'uii' do cajín'': "Síi' go fíi' güijmée' gor féng' dsíir' e ja' nilí' nii' i, co' nabí' nicalá'a coo' jmáang' uó', jo jobi' 'né' nijóó' lajminá'." ¹⁹Jo jaang' gui cajíng'': "Síi' go fíi' güijmée' gor féng' dsíir' e ja' nilí' nii' i, co' nabí' nicalón' n' n'ia' jmíing' güitá' quié' e, jo í' bĩ' 'né' nimoo' o' jial jíi' re!." ²⁰Jogui jaang' gui cajíng'': "Güisíi' go fíi' e ja' nilí' nii' i, co' la' güeam' bĩ' e ngocúun' n' guó'o, jo güijmée' gor féng' dsíir' uii' quié' e." ²¹Jo mĩ' caguiéng' i dseà' 'léeng' do fí' lí' guíing' fiir' e cangocóor' júu' e jíi' jaang' i dseà' do ja' nilí' guilíin', joba' dsíng' caliguíing' i fiir' do mĩ' canúur' lajo, jo caquiá'r' ta' i dseà' 'léeng' do quiá'r' jo casí' reiñ': "Gua' güingí' lajminá' lacaang' jee' 'núu', jo güite' jaléng' dseà' tííing' cóo' jaléng' dseà' i ja' lí' ngí' cóo' jaléng' dseà' tiuung' cóo' jaléng' dseà' bóong', jo güijalíin' e nidó'r' fí' quié' e." ²²Jo cangób' i dseà' 'léeng' do cangojmée' laco'

ta' caquiá'r' fiir'. Jo malii' gui lajo caguiém' tur fí' lí' guíing' fiir' jo casí' reiñ' do lala: "Nicangotée' baa jaléng' i dseà' i café' do 'má', jo nab' nineáaiñ' lana, dsu' jóo' bĩ' lí' nigüea' gui dseà'." ²³Joba' cajíng' i fiir' do jo casí' reiñ': "Gua' güingí' gui la'ung' lacaang' lí' ja' mí' caguié' e, jo güite' gui jaléng' dseà', jo güijalíin' líing' güiróong' sinúu' quié' e." ²⁴Dsuco' jíi' jaang' i dseà' i cató' la'uii' do jo' nidó'r' jíi' capí' fí' quié' e."

'Né' í' dsíi' dseà' røø' song iin' nijnmicuúin' Dseà' Jmáang'

²⁵Jo mĩ' cangí' jo, dsíng' fíing' jaléng' dseà' ngolíin' fí' lí' ngóo' Jesús. Joba' cajer' jo casí'r' jaléng' i dseà' do jo cajín'':

²⁶—Song ií' iing' ni' uíing' dseà' quié' e, 'né' nilí' iing' guir' jnea' laco' gui tiquiá'r' osi' niquiá'r' osi' jaléng' rúin' osi' dseamí' quiá'r' osi' dseañu' quiá'r' é' osi' jaléng' jóor', jogui' 'né' nilí' iing' guir' jnea' laco' gui 'nia'r' cajo. ²⁷Jo song ií' dseà' i ja' niseáng' lafa' crúu' quiá'r' e laco' cuó' lí' e guiá' dsíir' e nidsingíin' e huíng' uíi' e líiin' dseà' quié' e jogui' ja' ningír' cóo' jnea', joba' i dseà' í' ja' quí' jmi' e nilíin' dseà' quié' e. ²⁸Fa' jaang' 'nú' iing' na' nijmée' na' coo' 'núu', 'né' nijmée' na' cuante quíi' na' su' seab' cuu' quiá' e ninaang' na' e nijmée' na' e 'núu' do car' nité'. ²⁹Dsuco' fa' lí' canaang' e líi' e 'núu' do lajo e ja' mí' calíi' cuante røø' jial' tíi' cuu' nilí' né', jo jialfa' ja' cató', jo dsíng' ningíing' dseà' i dseà' fii' e 'núu' e gui' ná' líi' do ³⁰jo nijíin'': "I' dseañu' do nicajmícaaiñ'

e cajme'r' 'nær~ ofa' nisea` cuu~ e nijmité'r' car` calieeng`." ³¹ Osi jaang` dseata~ iin~ nijmér~ mii~ cóo~ jaang`gui dseata~ i jiéng`, joba' 'né~ ni'f' dsíir' su niquí'~ jmi~ e nitíin~ cóo~ i dseata~ do song i dseata~ í jéeiñ` tú~ 'lé'gui dsea laco'gui 'ñia'r'. ³² Jo song calilí'~ i dseata~ do e ja` niquí'~ dsea` quiá'r~ jmi~ e nitíin~ cóo~ i fíing`gui do, joba' 'né~ nisíin~ dsea` quiá'r~ e nidsimiin~ do jmi'ee' e jo` nitíin~ cóo~ i dseata~ i jaang`gui do. ³³ Jo lajob` líi, doñi' ii' 'nú' i ja` ni'náng` ca' lajalé' e lí dsíir' e sea` fí` jmigui' la, joba' ja` quí'~ jmi~ jóng e niliin~ dsea` quié` e.

Jial mi~ jo` dseeng` ñi~

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴⁻³⁵ Jo cajíng'gui Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do lala:

—Dsíng' íng` ta~ jalé' ñi~, jo dsu' song ca'íng~ lajii' e ñii~ do, joba' jo` eé` ta~ íng` jii' cóo` jóng, jo lico' nibíb` dsea, dsuco' ja` mii' sea` quiá' fa' e niliñii~ tu. Joba' fii' 'nú' e ii' 'nú' sea` loguá'na', núu~na' jalé' júu` quié` e.

Mi~ ca'e' Jesús júu` quiá'~ jaang` jo'se' i si'íng`

(Mt. 18:10-14)

15 Jo ie` jo` dsíng' fíing` jaléng' nodsicuu~ quiá' Roma cóo'gui jaléng' dsea i sea` júu` e dsíng' røøiñ` dsee` ngolíin~ fí' lí` sing' Jesús e núur` jalé' júu` quiá' dsea` do. ² Jo mi~ cangá` jaléng' dsea` Israel i líing` dsea` fariseo cóo'gui jaléng' tifa' quiá' júu` quiu' ta~ quiá'r~ e ngolíing` jaléng' i dsea` do fí' lí` sing' Jesús, joba' canaaiñ` do éeiñ` Jesús jo` fé'r`:

—I dseañu' na coliiim~ ngir' jogui gø'r' cóo'~ jaléng' dsea` sea` júu` e dsíng' røøiñ` dsee`.

³ Jo mi~ canúu` Jesús e fé' jaléng' i dsea` do lado, joba' ca'e'reiñ' júu` já' e lafa' júu` cuento jo` cajíin':

⁴—Faco' jaang` 'nú' aang`na' cien jo'se', jo calíngiing`na' cango'íing` jaang` lajee` taang`na' e móo`na're', 'né` nitiúung`tea' i caguiaang`gui do lajee` nigüi'néng'na' i cango'íing` do cartí` niguiéng'na're'. ⁵ Jo mi~ niguiéng'na're', dsíng' nili'íiang` óo'na' jo` nitøø`na're' e dsíing`ne' yú' 'ná'na'. ⁶ Jo mi~ niguiíing`na' fí' quií'na', niseaang`na' jaléng' dsea` cuíng`na' jo` nifi'na'r:

“Lana nijmi'íiang` dsi'naa', co' cadsém'baa jaang` jo'se' quié` e i calíngiin`n cango'íing`.” ⁷ Jo laco' lí'íiang` óo' 'nú' mi~ dséng'na' jaang` jo'se' i dsi'íing` quií'na', joba' lajob` lí'íiang` dsíi' Fidiéé` coliiing` cóo'~ jaléng' i neaang` fí' ñiff` quiá'r~ mi~ caquí' jíng' 'ñia' jaang` dsea` i calilí' e líiin~ dsea` dsee` dsea` qui' fí' quinir` laco'gui noventa y nueve dsea` i líing` e ja` líiin~ lajo` fí' quini' Fidiéé`.

Mi~ ca'e' Jesús júu` quiá'~ cóo` cuu~ e si'íng`

⁸ Joba' cajíng'gui Jesús casí'r~ jaléng' i dsea` do:

—Fa' jaang` dseamf` i óo' guí` cunée', jo calíngiíin~ e cango'íing` cóo` e cuu~ do fí' dsíi' sinúu' quiá'r~. Joba' dsifib' nijmijneár` cóo` jì` jo` ni'ír` niquiáaiñ` røø` la'úng` e sinúu' do, jo` ni'nó'r` e cuu~ do car` niguié'r'. ⁹ Jo mi~ niguié'r' e cuu~ do, jo` nitø'r` jaléng' dsea` i cuíin` jo` nisí'reiñ': “Lana nijmi'íiang`

dsi'naa', co' cadsé'baa coo' cunée' quié e e calingiin n cango'íng'.”

¹⁰ Jo laco' li'iaang` dsí' jaang` dseá i dsé' cuu` quiá', joba' lajob li'iaang` dsí' jaléng'` ángeles quiá' Fidiéé' mi' caquí'` jing'` 'nia'` jaang` dseá i calilí' e líiñ' dseá dsee` dseá qui' fí' quini' Fidiéé'.

Mi' ca'e' Jesús quiá'` jaang` dseañu'` i ca'íng'` dsee` quiá'` jaang` jóor'

¹¹ Jo mi' calí' jo, jo ca'e'gui Jesús jaléng' i dseá do coo'gui júu` jal' e lafa' júu` cuento jo cajíñ':

—Coo' néé'` caliséng` jaang` dseañu', jo caliséng` gáng` jóor` dseañu'. ¹² Jo i jiuung`gui do coo' néé'` casí'r` tiquiá'r` jo cajíñ': “Teaa~, mi' nijúung` 'nu', 'né' nilí' jmá'` jiu røø` jalé' e sea` quií'` lana. Joba' fíi' i 'nu' fa' jmée'ba' jmá'` jiu jalé' e jo na la seeng`gui.” Jo dsifí' lajob cacuø' i tiquiá'r` do lajii'` e catíiñ'` do. ¹³ Jo mi' cangf` tú'` 'ní' jmií' lajo, ca'níib` i siming'` do jalé' e nicangfíiñ` cacuø' tiquiá'r`, jo cóo'` jalé' e cuu` e calí'r` do cagüi'íi'bre góor` jo cangór` fí' lí' huíí'` eáang', jo fí' job ca'íiñ` jalé' e cuu` quiá'r` do, jo cajmirøng` dsee` 'nia'r` cóo'` jalé' e 'li' e sea` fí' jmiüü'. ¹⁴ Jo dsu' mi' cangf` e cadseá'r` jalé' e cuu` quiá'r` do, lajee` job cali'øøng` jalé' e gø'` dseá e fí' lí' táaiñ'` do, jo coo'` mi' cangir` e jo` eè` sea` dø'r`. ¹⁵ Jo joguiba' cajméer` quijí' ta' nijmér` cóo'` jaang` dseañu'` i seeng` e fí' lí' táaiñ'` do, jo cangfíiñ` coo'` ta' e jmóor` í` cú'. ¹⁶ Jo dsíng'` lí' dsíir' fa' nidø'` bijiu'r` jalé' e gø'` i cú' do lacoo'` jmií', co' ja' eè' 'ga' lí' ngíiñ' e nidø'r` 'nia'r'. ¹⁷ Jo lajee' jo dsíng'` cajo'` dsíir` quiá'` jalé' e

cajméer` lami'` jéeng`gui do jo ca'f` dsíir': “iJa` ní'` jøng'`gui dseá` jmóo' ta' quiá'` tiquié e jo seab` e gø'r` lalíng` lana, jo dsu'` jnea` lab táan'n nijúun`n oo'! ¹⁸ Joba'` ní'm'` túu` fí' góo'o` jo ni'ném'` túu` tiquié e jo nífi'`ire: Teaa~, dsíng'` nicajmirøøng` dsee` 'nia'`a fí' quini'` Fidiéé' jogui fí' quini'` cajo. ¹⁹ Jo lana gán'`n e iin`n nijmée'` e ta' lafa' jaang` dseá` 'léeng'` quií'`ba', jo jo` jmée'` cuente e jóo'` jnea'.” ²⁰ Jo mi' cangf` e ca'f` dsíir` lado, dsifí' lajob cangáng'` tur fí' góor`, jo cango'néeng'` tur tiquiá'r`.

'Jo jaquíem'` niguieñ'` quiá'r` mi' tí' lí' cangá'` tiquiá'r` e ningaiñ'. Jo dsíng'` calí' fíi' líng` i dseañu'` do i jóor` do, jo e cuíi'` bre cangojmíng'`neñ'` jo carøøng` rúiiñ'. ²¹ Joba'` cajíng'` i siming'` do casí'r` tiquiá'r': “Teaa~, dsíng'` nica'lee` e fí' quini'` Fidiéé' jogui nica'lee`baa fí' quini'` cajo, jo jo` jmée'` cuente e jóo'` jnea'.” ²² Dsu' i tiquiá'r` do dsifí' lajob caquiá'r` ta' dseá` 'léeng'` i néé'` ni'` sinúu'` quiá'r` jo casí'r` reiñ': “Güiquie`du'` 'mi'` e jlo'`gui lajee` lajalé' e sea` jo niquí'` i jóo'o` la, jogui güiquie`na' coo'` ní'` iü` niguoo'` jo ñicuøø'`na'r, jogui cuøø'`na'r caneáang` miloo' e 'míi' e ni'ø'r'. ²³ Jogui güitee`na' jaang` güitá'` jiuung` i ni'`úung'`gui lajee` lajaléng'`ne', jo nijngáang'`na're' jo nilíng`ne' jmiñ'. iNá nijmó'o' coo'` jmií' jo ni'né'` niquiee`naa' lajalé'naa'! ²⁴ Dsuo' i jóo'o` la huíi'b` eáang` nicangór` jogui huøøb` eáang` nicango'íiñ'; jo lajee' jo ca'f` dsii' e nicajúm`bre, jo lana lín`n e lafa' nicají'`tur e nisiin'` la.” Jo lajalém'` i dseá do canaiñ` guiar`

guiú e cajmeáin̄ jmī i siming' i caguiéng' do.

²⁵Jo lajeē jo dob nitáang` i rúin̄` dsea féng' do fi lí jmóor ta` quiá' tiquiá'r. Jo mī cangoquiéein̄ fi quiá'r mī tí lí canū, jo canúur e ii lúu' jo ninaang` e née' tadséeng` fi quiá'r. ²⁶Jo mī caguiéin̄` quiá' o'nú` quiá'r, job sing' jaang` dsea 'léeng', jo cajmingá'r i dsea do jo casí'reiñ': "¿E'gui' jmoo'na' teáang' na' na?" ²⁷Joba' cañī i dsea 'léeng` do jo cajñī': "Míi cagüeang' i siming' rún' i tá' cangongí do. Joba' dsíng' calí'íang` dsíi' tiquiá', jo caquiú'r ta` e cajúng` jaang` güitá' jiuung` i niguang' gui lajeē lajaléng' i seeng` quií', joba' jmóor jmī lana." ²⁸Jo dsu' mī canúu` i siming' do lado sóong` caliguiñ̄, jo jo calí'iñ̄ fa' ca' guir e sinúu` lí' née' jmī do. Jo mī calilí' tiquiá'r e táang` i jóor' do caluu', dsifí' lajob cagüi'fir' jo caguitéereñī. ²⁹Joba' cajíng' i siming' do casí'r tiquiá'r: "Contøom` nicajmée` ta` quií' jo jíi' coo` née' ja' mí cajmée` e fa' e ja' núu' u jalé' ta` quiú', dsu' jíi' coo` née' ja' mí cajmeáan' jnea` jmī, o'gui' mí cacuøon' jnea` fa' jaam' jo'chí' quií' e laco' nijmeáang' 'niá'a jmī cóo' jaléng' dsea cuín̄. ³⁰Jo dsu' lanagui e nicagüeang' tu` i rún' n na, dsea nica'fiñ̄ jalé' cuu` quií' cóo' jalé' e 'li' e sea' fi' jmigüí', jo 'nu' nicajngang' jaang` güitá' jiuung` i niguo' gui lajeē lajaléng' i seeng` qui' ii'."

³¹Joba' cañī tiquiá'r jo casí'reiñī: "Yuu' qui' ii', contøom` guing' 'nu' cóo' jnea, jo jalé' e

sea` quié` e quií' ba' cajo. ³²Jo dsu' lana e nicagüeang' i rún' na dsí' í' e nijmeáang' naa'r jmī jo nijmi'íang` dsí' naa' jalé' naa'. Co' huøøb` nicango'fiñ̄, jo lajeē jo nica'f dsí' naa' e nicajúm-bre; jo dsu' lanagui e nicagüeang' tur, líi' e lafa' nicajíb' tur."

Mí ca' e Jesús quiá' jaang` dsea 'léeng' i ja' cajmée' ta' røø quiá' fiir`

16 Jo mī cangá jo, jo ca'e'gui' Jesús jaléng' dsea i núu' jalé' júu' quiá'r coo'gui júu' já' e lafa' júu' cuento jo casí'reiñī:

—Coo` née' caliséng` jaang` dseañu' i sea' cuu, jo seeng` jaang` dseañu' i jmóo ta` contøong` quiá'r i née' ni` jalé' e sea' quiá'r. Jo coo` jmī caguiñ̄ dsee` quiá' i dsea 'léeng' do e lí' nicadseá'r nica'fiñ̄ lajo jalé' e sea' quiá' fiir'. ²Jo dsifí' lajob catø` i dsea sea' cuu` do catø'r i dsea 'léeng' quiá'r do jo casí'reiñī: "¿Su jáb' jalé' dsee` e nicajmée' jaléng' dsea uii' quií'? Lana nijáa' jnea` cuente quiá' jalé' e sea' quié` e, co' latí lanab jo' nijmée' ta` cóo' jnea` co' jo 'neán` n 'nu'." ³Jo mī cangá jo, mī caguiéng' i dsea 'léeng' do fi' quiá'r, jo canaain̄ i dsí'r: "¿E'gui' nijmee` e náng? Ná la catúun` e jo' eé' ta' cuø' dsea jnea. Dsíng' fín' n nijmee` e ta' jenuu, jogui dsíng' i' lín` n nimí' cuu` fi' jee' 'núu'. ⁴Dsu' nica'øm' dsii` e` nijmee` e e laco' niliseeng` dsea i niliguiúng` cóo' jnea` mí ningf e jo' ta' sea' jmee` e." ⁵Joba' canaain̄ tø'r lajaang` lajaang` i nirøong` quiá' fiir'. Jo mī caguié` la'uii` i dsea i nirøong` do jo

cajmingí' reiñ': "¿Jial tíí' røong` 'nú' quiá' fíi'?" ⁶Joba' cañí' i dseà do: "Cien síí' e a` aceite røon` quiá'r'." Jo dsifí' lajob cajíng' i dseà 'léeng' do casí'r' i dseà do: "Lab røó' jì' lí' táan' e røon'. Téé' lana e røon' jíí' cincuenta síí'." ⁷Jo mi~ cangí' lajo, cajmingí'r' jaang`gui i dseà i røong` do jo casí' reiñ': "Jogui 'nú' ¿jial tíí' røon'?" Joba' cañí' i dseà do: "Cien cuéé' micuí'ieé." Joba' casí' i dseà do jo cajíñ': "Lab røó' jì' lí' táan' e røon', jo téé' e røon' jíí' ochenta." ⁸Joba' calilí' i fíi' quiá' i dseà 'léeng' do e ja' ca'éeíñ' do røø' cóo' ta~ quiá'r', jo lífa' eáam`bre lí'r` cóo' jalé' e cajméer' do. Jo lajob líí' cajo cóo' jaléng' i dseà i ja' cuíng' Fidiéé, eáang`gui lí'r` jmóor` jalé' e jmigóoíñ' dseà rúíñ' laco'gui i dseà i nilíng' dseà quiá' Fidiéé'.

⁹Joba' liúun`n 'nú' e jméaang`na' ta~ jalé' e sea` e fí' jmigüí' lí' seeng` dseà dsee` dseà qui' e laco' nilí'na' jaléng' dseà i niliseeng` guíú' cóo' 'nú'. Jo lajoba' mi~ niguiá` jalé' e sea` quií'na' fí' jmigüí', niliseem`bing' i ni'íng' 'nú' mi~ nití' fí' fíi' cóo' jóng.

¹⁰Jo ii` i ca'ée' jmag' e guíú' cóo' capí' e sea` quiá'r', joba' lajob ni'éer` mi~ nisea` jmiguiú' quiá'r' cajo. Jo ii` i ja' jmóo' e guíú' cóo' capí' e sea` quiá'r', joba' lajob ja' jmér' e guíú' fa' jialgui la jmiguiú' e sea` quiá'r'. ¹¹Jo song ja' jmoo`na' e guíú' cóo' jalé' e sea` quií'na' fí' jmigüí' lí' seeng` dseà dsee` dseà qui', joba' lajob ja' nicuó' Fidiéé' 'nú' lajíí' e catíng`na', dseà líng`na' dseà quiá'r'. ¹²Jo song ja' ee`na' røø' cóo' jalé' e sea` quiá'

dseà jíéng', joba' ¿i` i nicuó' 'nú' jalé' e catíng`na' do jóng?

¹³Jo cajíng`gui Jesús e júu` la: —Jíí' jaang` dseà 'léeng' ja' qui' jmií' fa' nijmér` ta~ fí' quini` gáng` fiir` colíing~, dsuco' song cajméer` lajo, joba' nilí' 'ní' níim`bre jaang` jogui nijmiti`bre ta~ e niquiú' i jaang`gui do. Jo có' lajob líí', joba' ja' qui' jmií' fa' e nijmiti`na' jalé' ta~ quiú' Fidiéé' jogui e nijmiti`na' cajo jalé' ta~ seáng' jmiguiú' cuu` fí' jmigüí'.

¹⁴Jo mi~ canúu` jaléng' dseà Israel i líng` dseà fariseo e cajíng' Jesús jalé' e júu` na, joba' dsifí' lajob canaaiñ' e lóoíñ' dseà do, có' eáam` lí' dsíiñ' jalé' cuu` quiá'r'.

¹⁵Jo lalab cajíng' Jesús casí'r' jaléng' i dseà do:

—'Nú'bing' i tí' dsíí' i ngí' jmíjlong` yaang` e ee`na' røø' fí' quini` jaléng' dseà jmigüí', jo dsu' Fidiéé' dseà guíing` ñíff` niñi`bre guíú' jial líng`na' lajaang` lajaang`na'. Jo jalé' e jmi'gó' dseà eáang` fí' jmigüí' la, dseáng' 'ní' níim` Fidiéé' jalé' e jo.

**Eáam` niing` jalé' júu`
quiú' ta~ quiá' Moi'**

¹⁶Jo mi~ cangí' e cajíng' Jesús lajo, jo casí' guír` jaléng' i dseà do jo cajíñ':

—Mi~ cajá' Juan i seáang` dseà jmií', lajíí' júu` quiú' ta~ quiá' Moi`ba' mí' sea` cóo'gui jalé' júu` e café' i dseà i café' cuaiñ` quiá' Fidiéé' malií'gui eáang'. Jo latí' ie` job` jaa' e guía' dseà júu` quiá' Fidiéé' quiá' jial íng` dseà do dsee` quiá' dseà jmigüí' jogui jial iíñ` nicár` níff' quiá' lajaang` lajaang`

dsea. Jo latí ie~ job cuó' b' yaang~
dsea e nitíin' fí quini~ Fidié~.

¹⁷Jo eáang'gui ja huíng' e ni'íng~
guóo' uó' jmigüi' e laco'gui ja
niliti' fa' camí' júu' quiu' ta' quiá'
Moi'.

**Mi' ca'e' Jesús e ja' cuóong' e
nitiúung' rúng' dsea' i' nisisúng' ^
guó'**

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸Jo mi' cangf e cajíng' Jesús
lajo, jo casí' guir jaléng' i' dsea' do
jo cajíin' lala:

—Song jaang' dseañu' catiúuin~
dseamf quiá'r jo nicúng'tur guóor'
cóo' jaang'gui dseamf i' jiéng',
joba' 'lée'bre jóng fí quini~ Fidié~,
co' dseeb' éer. Jogui i' dseañu' i'
cúng' guoo' cóo' jaang' dseamf
i' catiúung' dseañu' quiá', joba'
'lée'bre cajo, co' dseeb' éer' fí quini~
Fidié~.

**Jaang' dseañu' i' sea' cuu' cóo' ^
jaang' dseañu' i' tiíing'**

¹⁹Jo mi' cangf e cajíng' Jesús
jalé' e júu' na, jo casí' guir jaléng' i'
dsea' do jo cajíin'':

—Coo' née' caliséng' jaang'
dseañu' i' sea' cuu' eáang', jo dsíng'
jlo' jalé' sí'r e quier', jogui laco'
jmiib' jmáng' jmií' 'nia'r'. ²⁰Jogui
cajo seeng' jaang' dseañu' dsea'
dsée' i' sii' Lázaro i' tiíing' eáang'
i' líng' 'mi' latøng'. Jo laco' jmií'
gua' i' dsea' dsée' do fí o'ná' quiá'
i' dsea' sea' cuu' do ²¹e güijer' fa'
niíin' nidó'r jalé' e sojiá' 'ni'
mes' quiá' i' dsea' sea' cuu' do lajee'
guiin' e gø'r'; jo jiguí jaléng' dsii'
dsilíng' ne' e 'la're' lacaang' lí' lí'
'mi' quiá' i' dsea' dsée' do. ²²Jo coo'

mi' caguié' jmií' e cajúm' i' dsea'
dsée' do, jo casíng' Fidié~ jaléng'
ángeles quiá'r jo cató' reiñ' do fí
lí' guíng' Abraham fí' níff'. Jo jo'
huóø' ngó' mi' cajúng' Lázaro jo
cajúm' i' dsea' sea' cuu' do cajo. Jo
jaléng' dsea' rúin' cangojéeng'neiñ'
do fí' codsii' jo ca'áam' breiñ' do.

²³Jo mi' cajné' dsii' i' dsea' sea'
cuu' do fí' jmigüi' coo', joba' fí' lí'
'lib' ni'iuuin' jóng, jo nicár' jalé'
iihuí'. Jo lajee' jo caséer' nir' fí'
yú' jo cangáin' Abraham cóo'
Lázaro e neáain' do colíng' fí' níff'.

²⁴Joba' canaang' i' dsea' sea' cuu'
do áin' i' dsea' do jo casí' reiñ':
“Tea~ Abraham, fí' güilíin' jnea'
jo síng'go Lázaro fa' nicuó'r jnea'
capí' jmií', co' nili'lea' nisí'i, co'
dsíng' quíe~ iihuí' e fí' ni' j' la.”

²⁵Joba' cañi' Abraham quiá' i' dsea'
sea' cuu' do jo casí' reiñ': “Joo, tée'
o', eáam' juguiú' cateaang' 'nu' fí'
jmigüi', jogui Lázaro eáam' cangár'
iihuí' lajee' jo. Jo lanaguiba' niní'
Lázaro juguiú', dsu' 'nu' nabi nicatí'
í' e nimó' jalé' iihuí'. ²⁶Jogui
jíi' jaang' jneaa'aa' ja' cuóong'
ngiing' naa' lacataang' cataang', co'
coo' 'ni' e a' eáam' lí' jee' laco'
teáang' na' jogui laco' née' jnea',
jo ja' cuóong' fa' i' dsea' neáang' la
ningíin' fí' na o'gui i' dsea' teáang'
na cuóong' jalíin' fí' la.”

²⁷⁻²⁸Joba' cañi' i' dsea' sea' cuu'
do quiá' Abraham jo casí' reiñ':
“Su ja' jiée' o', Tea~ Abraham, fa'
niguiéen' Lázaro fí' jmigüi' fí' lí'
neáang' 'níng' rún' n dsea' ngáang'
cóo' o' e nidsjmée' reiñ' júu' jial
niteáin' fí' jmigüi', jo lajoba'
nitíin' fí' lí' guíu' mi' níjúuin',
jo ja' nijalíin' fí' lí' iuun' lana e

quiee jalé' iihuúí'." ²⁹ Joba' cañíi` Abraham quiá' i dseà sea` cuu` do jo casí`-reiñ': "Dob sea` jalé' jì lí` fé' jalé' júu` quiá'` Moi` cóo'`gui jalé' júu` quiá'` jaléng` dseà i café'` cuaiñ` quiá'` Fidiée` mali`gui eáang, jo güijmitir` jalé' e jo."

³⁰ Jo cañíi` tu i dseà sea` cuu` do jo casí`r` Abraham: "Lajob líí', Tea` Abraham. Dsu' eáang`gui ja` huíng` niquí'` nijíng` yaaiñ` fí` quini` Fidiée` fíng song caguiéng` jaang` 'líi` jo niguiár` júu` e` jalé' iihuúí' e cá` dseà fí' la." ³¹ Joba' cañíi` tu Abraham quiá' i dseà sea` cuu` do jo casí`-reiñ': "Song ja` jíi'r` o'gui já'` líiñ` jalé' júu` quiá'` Moi` cóo'`gui jalé' júu` quiá'` jaléng` dseà i café'` cuaiñ` quiá'` Fidiée` mali`gui eáang, joba' lajob ja` nilíjii'r` o'gui já'` nilíiñ` cajo nañi' fa' jaang` 'líi` nijí'r` jo niguiéng` tur fí' jmigüi` calé' catú'."

Jial dseáang` e nijíung` dseà fí' ni` dsee`

(Mt. 18:6-7, 21:22; Mr. 9:42)

17 Coo` née' cajíng` Jesús casí`r` jaléng` dseà quiá'r`:
—Contøom` nilísea` jalé' e sea` fí' jmigüi` e nijmé` e nijíung` dseà fí' ni` dsee, jo dsu' e ngí` fíi` i dseà i nijmé` e niténg` jaang`gui dseà rúin` fí' ni` dsee. ² Jo i dseà i nijmé` lajo, guiá`gui ni'uúing` quiá'r` e ni'ná'` dseà fí' moluur` cóo` cuu` fé' jo nidsibíiñ` fí' é'` jmiñi'` e laco'gui e nijmér` e niténg` fí' ni` dsee` jaang` dseà i ja` mí` ngóo' eáang` já'` líing` júu` quie`e. ³ Joba' dsíng` 'né` ñiing` óo'na' cóo'` jalé' e jmoo'na'. Jo song jaang` dseà rúng`na' ca'éer` dsee, joba'

síi`na'r e ja` dseeng` e jmér` lajo. Jogui song caquí'` jíng` 'ñia'r` fí' quini` Fidiée` uíi` e dsee` do, joba' íing`na' dsee` uii` quiá'r` jóng. ⁴ Jo doñi' fa' ca'léer` quií'na' guié` née' lajee` cóo` jmií, jogui guié` née' cajár` cajasí'r` 'nù: "Íing` dsee` uii` quie` e quiá'` jalé' e nicajmeáan`n 'nù, dsu' lana jo` nijmee`guíi', joba' 'nú' 'né` íim`ba' dsee` uii` quiá'r` lacoo` née' e já'r` jamí'r` 'nú' jmi'ee'.

Jial 'gong` mi` já'` líing` dseà` jalé' júu` quiá'` Fidiée`

⁵ Jo mi` cangf` jo, cajíng` i dseà` guitúung` do casí'r` Jesús:

—Jmee` e já'` nilíing`guíi' jalé' júu` quií'`.

⁶ Joba' cañíi` Jesús casí`r` i dseà` quiá'r` do:

—U, fa' cóo'` capí'`ba' e já'` líing`na' júu` quie`e, joba' cuøom` niff'`na' e 'ma` fé'` sí'` la e niráang` 'ñia'` catí'` jmó` jo nidsisíng` 'ñia'` fí' ni` jmiñi'`, jo dsifí' lajob niliti` jalé' e ta` e niquiá'`na' do.

E` jalé' e catíing` e nijmé` jaang` dseà` 'léeng`

⁷ Jo mi` cangf` jo, jo cajíng`gui Jesús e júu` la:

—Fa' 'nú' seeng` jaang` dseà` 'léeng` quií'na' i jmóo` jalé' ta` caluu` cóo'` jalé' ta` sínúu` quií'na', jo lacoo` jmií` mi` niniúin` ta` jii` osi ta` ní` güitá` é, ja` nitøø`na'r e ni'í'` nidø'r` cóo'` 'nú', ⁸ co'` niquiá'`na're ta` jo nifí'`na'r: "Guiá` guiá' e nidøø'`ø jo ningíin` fí' quinií` jalé' e jo. Jo mi` ningf` joguiba' ni'u'` nicø'` 'nù uø'." ⁹ Jo mi` cató'` e jmóor` jalé' e jo, ja`

ngíiĩn̄ gui'máang' quiá' fiir, co' jii' do ta' quiá' bre. ¹⁰ Jo lajob catíing- nijmée' 'nú' cajo mi' ningf̄ e jmití'na' jalé' ta' quiu' Fidiée', co' 'né' fo'na': "Jii' dseà 'léeng' lí' jnea', co' ja' caqui'naa' jmi' e nijmó'naa' lí'gui, co' lico' nicajmó'naa' jii' laco' catíim-baa'."

Mi' cajmi'leáang- Jesús guíng- dseà i líing' jmohuí' 'li'

¹¹ Jo mi' cangf̄ jo, lajee' iuung- Jesús fi' e ngóor' fi' Jerusalén, cangíiĩn̄ jee' uó' lí' iáng' Samaria cóo' Galilea. ¹² Jo mi' cangíiĩn̄ cóo' 'ni' fi', job ca'uøøng' guíng- dseà dsée' i líing' jmohuí' 'li' fi' ngúu' táang. Jo mi' cangáiñ- Jesús, huíib- cajer' e áiñ' dseà do ¹³ jo casí'r:

—i'fifa' Jesús, fi' güilíin' jnea' e lí'naa' lala!

¹⁴ Jo mi' canúu- Jesús e tó' i dseà do, dsifí' ladob casí'-reiñ':

—Güilíng'na' güijeaang- yaang'na' fi' quini' jmidseà lí' laco' ta' quiu' fi' ni' jì' quiá' Moi'.

Jo dsifí' ladob caquing'- laji' guíng- i dseà dsée' do e nijmitir- lajii' ta' caqui' Jesús. Jo lajee' teáiñ' fi', ladob ca'láaiñ- lajii' jmohuí' e líiĩn' do. ¹⁵ Jo dsifí' mi' calilí' jaang' i dseà dsée' do e ca'láaiñ, dsifí' lajob caquing'- tur fi' lí' sing' Jesús jo canaaiñ' jmféiñ' Fidiée' e ngocáng' dsíir'. ¹⁶ Jogui casí'r uó' jnir' fi' quini' Jesús, jo catúuiñ' car' cajnúu- nir' tí' ni' uó', jo lajob cacuø'r' gui'máang' dseà do e cajmi'leáang- neiñ'. Jo i dseañu' do seeiñ' fi' Samaria, dseà i 'ní' níng- rúng' cóo' dseà Israel. ¹⁷ Joba' cajíng'- Jesús casí'r i dseañu' do:

—¿Su o' guíng- 'nú' tí'na' dseà ca'láang-na' lajii' jmohuí' e lami' líing'na'? Jo ¿jnanng-gui i nūng-gui do? ¹⁸ ¿Su jii' 'nub' dseà seen' fi' Samaria dseà cañijmiféng' Fidiée' dseà guíng- ñiff'?

¹⁹ Joba' cajíng'- Jesús casí'-guir i dseà do:

—Ráan' jo guóng' fi' quíi', co' nica'láam-ba' lajii' jmohuí' e lami' lín', co' jáb- calín- lajii' júu' quié-e.

Jial mi' nijáa'tu Dseà Jmáang- fi' jmigüí' la

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Jo cajmíng'íi' tu dseà Israel i líing' dseà fariseo cajmíng'í'r- Jesús jo cajíñ':

—¿Lí' nináng' e nicá' Fidiée' nifí' quiá' jaléng' dseà jmigüí'?

Joba' cañíi' Jesús quiá' i dseà do jo casí'-reiñ':

—Mi' nináng' e jo jee' jaléng' dseà jmigüí', ja' lí' la lí' cóo' e cuøøng' lí' jøø'na'; ²¹ o'gui cuøøng' nijíng'- dseà: "Lab canaang'", osi "Dob canaang' é"; co' latí' lanab ninaang' e quie' Fidiée' nifí' jee' 'nú'.

²² Jogui canaang' Jesús sí'r jaléng' i dseà quiá'r- do jo cajíñ':

—Niguiée' jmi' mi' nili'iing'na' e nimáang'gui' jnea', dseà i jáa' fi' ñiff' e lín'n jaang' dseà jmigüí', jo dsu' jo' quí' jmi' fa' e nimáang'gui' jnea', co' jo' seen' fi' jmigüí' la ie' jo. ²³ Jogui fíing' dseà nijmígóor' jo nijíñ': "Fí' lab táaiñ'", osi: "Fí' dob táaiñ' é", dsu' ja' já' güilíng'na', o'gui güilíng'na' fi' lí' nitó'r' 'nú'. ²⁴ Dsucó' la jnéeng' fi' yá' jmigüí' mi' jmijnea' güi'niá' jí're', lajob

nilí' mi~ nigáa'túu' fí' jmiǵüü' la, jnea~ dsea' lín'n jaang' dsea' jmiǵüü' i' jáa' fí' ñiff'. ²⁵ Jo dsu' nú' gui e nidsijéé' jalé' e jo, 'né' nicaa~ jalé' iihuífí', jo fíim' dsea' jmiǵüü' nilí' 'ní' níiñ~ jnea~. ²⁶ Jo laco' calí' mi~ cateáang' Noé fí' jmiǵüü' la malíi' gui eáang', lajob nijmé' dsea' jmiǵüü' cajo lajee' nú' gui e nigáa' jnea~ calé' catú' fí' jmiǵüü', jnea~ dsea' lín'n jaang' dsea' jmiǵüü' i' jáa' fí' ñiff'. ²⁷ Co' ie~ jo cajmée' dsea' e jo' e guing~ dsíir' e jié', co' lico' guing~ dsíir' quiá' jii' e ni'í' nidó' bre jogui quiá' e nicúng' guó' jóor'; jo lajob cajmээр cartí' mi~ caquiú' Fidiéé' ta~ quiá' Noé e ni'ír' cóo' dsea' sinúu' quiá'r' fí' dsíi' e móo' e nicajme'r' do. Jo lajee' jo catí' í' e tuu' jmií' jo ca'á' jmií' la'úng' fí' jmiǵüü', jo jalém' dsea' jmiǵüü' cajúin' ie~ jo. Jo dseáng' jii' Noé cóo' dsea' sinúu' quiá' bre caláain' ie~ jo. ²⁸ Jo lajob cajmée' dsea' cajo mi~ cateáang' jaang' i' calisí' Lot fí' jmiǵüü' la; jo' ee' guing~ dsíir' e jié', co' lico' guing~ dsíir' jii' e ni'í' nidó' bre cajo, jogui e teáain' ta~ 'nfi' jogui ta~ láa' jalé' e sea' fí' jmiǵüü', jogui jmoor' ta~ jni' jalé' e sea' jogui ta~ jmo' jalé' 'núu' e jlo' cajo. ²⁹ Jo coob' mi~ caquiú' Fidiéé' ta~ e cagüi'fí' Lot fí' fii' Sodoma, jo jmií' job cajmээр e cajiú' jii' e quiéeng' azufre fí' yú' jmiǵüü', jo lajoba' ca'ím' congua' ljaléng' i' dsea' i' neáang' fí' fii' Sodoma ie~ jo. ³⁰ Jo laco' cajmée' dsea' ie~ jo, lajob nijmé' tu dsea' jmiǵüü' mi~ tí' lí' nijaquiéeng' e nigáa'túu' fí' jmiǵüü' la, jnea~ dsea' lín'n jaang' dsea' jmiǵüü' i' jáa' fí' ñiff'.

³¹ Jo mi~ niguiéé' e jmií' jo, ii' dsea' i' taang' fí' caluu' osi

fí' yú' 'núu' é, øong~gui quiá'r' güicuü' bre jo ja' güi'f' dsíir' fa' e niquiíin' e nidsi'uóø'r' jalé' e sea' quiá'r'. Jogui ii' dsea' i' táang' fí' lí' jmoor' ta~ quiá'r', øong~gui quiá'r' güicuü' bre jo ja' güi'f' dsíir' fa' e nidséng' guir' fí' quiá'r'. ³² Jo téé' óona' jial cangongíng' dseamf' quiá' Lot mi~ cajóø'r' jial sojiú' jii' jee' fii' Sodoma. ³³ Jo jaléng' dsea' i' líing' e quíi' bre jmií' e nileáng' yaain', joba' í' bing' i' nijúung' mi~ nití' í' lajo. Jogui jaléng' dsea' i' lí' e ja' quíi'r' jmií' e nileáng' yaain', joba' í' bing' nitíing' fí' quini' Fidiéé' mi~ nití' í' lajo.

³⁴ Joba' fii' i' 'nú' lana, mi~ niguiéé' e oor' jo, gáang' dsea' teiñ' jmi'ín' fí' ni~ co'ma'; jo jaaín' do nijér', jogui jaang' guir' nidséin' cóo' jnea~ fí' ñiff'. ³⁵ Jo gáang' dseamf' i' teáang' dsí' colíing'; jaaín' do nijér', jogui i' jaang' gui do nidséin' cóo' jnea~. ³⁶ Jo gáang' dseañu' taain' colíing' e jmoor' ta~ quiá'r'; jaaín' do nijér', jogui i' jaang' gui do nidséin' cóo' jnea~.

³⁷ Jo mi~ canúu' jaléng' i' dsea' do e cajíng' Jesús lado, joba' cajmingí'r' dsea' do lala: —Fíi' i, çjie' fí' lí' nidsijéé' jalé' e jo, faa'aa'?

Joba' cañii' Jesús quiá' jaléng' i' dsea' do jo cajíñ':

—Jié' lí' róo' ngúu' jmé', fí' job lí' niseáng' jaléng' tujfii'.

Mi~ ca'e' Jesús quiá' jaang' dseamf' i' 'nii'

18 Jo mi~ cangf' jo, canaang' Jesús e'r' jaléng' i' dsea' do cóo' júu' já' e lafa' júu' cuento, jo ca'e'reiñ' e 'né' féiñ' Fidiéé'

contøøng̃ e ngocáng` dsíir, ²jo
lalab casí'r:

—Coò` née'~ caliséng` jaang` dseá
i quidsí' í' fí' coò` fíi, jo i dseá do
ja' eé' jmiféiñ' Fidiéé' jii'~ capí'~
o'gui jmi'gór` jaléng' dseá rúiiñ'.

³Jo fí' job niseeng` jaang` dseamí
i 'nái, jo ninicajméer` míi'~ cóo'~
jaang` dseá góor. Joba' i dseamí
do contøøm` dséer' fí' quiá' i dseá
i quidsí' í' do e dsimíi'~reiñ' fa' e
niquidsiñ' do í' lajii'~ e líi' seeiñ`.

⁴Jo huòøb`jiu cangocá` ja' eé' jmijii'
i dseá i quidsí' í' do lajii'~ júu'
quiá' i dseamí do, jo dsu' coòb` mí'
ca'f` dsíir: “Ja' iing` jnea` jmifén'n
Fidiéé' o'gui jmi'goo'~ jii'~ jaang`
dseá jmi'güi', ⁵dsu' nú' gui e niguiá'
féng' dsii' cóo'~ i dseamí 'nái' la,
nijmi'óm'`baar e laco' jo' ningf` guir
ta` jmi'guíng` jnea` lacoò` jmi'~.”

⁶Jo mi' calí' e cajíng'~ Jesús e
júu' na, jo casí'r` jaléng' i dseá do
jo cajíñ'~:

—Lanab jii'~ líi' e cajíng'~ i dseá
i ja' quidsí' í' laco' catíng` do.

⁷Jo dsu' eáang`gui jmi'óng'~ Fidiéé'
jaléng' dseá quiá'r` i féng' ír` uòø'
jmi'. ⁸Co' fíi' i 'nú' e ja' nijmi'íiñ'~
lajii'~ jmi'ee' e nilimí'r`. Dsu' mi'
nigáa`tú jnea` calé' catú, jnea`
dseá líiñ` jaang` dseá jmi'güi' i jáa'
fí' ñíff, ne` duu' su niguiéng'`guí
coò` tú` míng' dseá i já' líiñg` júu'
quié'e.

**Mí' ca'e` Jesús júu' quiá'~ jaang`
dseá fariseo cóo'~ jaang` nodsicuu`**

⁹Jo mi' cangf` jo, ca'e'gui Jesús
coò`gui júu' e catíng` jaléng' i dseá
i jmóo' ta' jmicøøng'~ yaang` jogui
e gòøm` níiñ` dseá caguiaang`, jo
lalab casí'r` i dseá í':

¹⁰—Coò` née'~ cangolíng` gáng`
dseañu' e cangoféiñ'~ Fidiéé' fí' guá'~:
jo jaaiñ' do líiñ` dseá Israel i líiñg`
dseá fariseo, jo i jaang` do jmóor` ta'
mí' cuu' e catíng` dseata` seeng` fí'
Roma. ¹¹Jo laco' sim' i dseá Israel i
líiñg` dseá fariseo do mi' canaaiñ` fé'r'
fa' quiá'r` jo cajíñ'~ lala: “Fidiéé' quí' iil,
gui'máam'`ba' 'leáang` co' ja' líiñg`
jneá` laco' líiñg` dseá caguiaang`;
co' seeng` dseá i jmóo' ií' jogui seeng`
dseá i soo' dsii' jogui seeng` dseá i
ngí' 'léé' e güiñ` cóo'~ dseañu'` osi
dseamí i o' quiá'r`. Jogui ja' líiñ`
jii'~ capí'~ laco' líiñg` 'nal' nodsicuu` i
sing' do. ¹²Co' jnea` jmóo'o ayuno tú'
née'~ lacoò` seamaan` , jogui cuòø'`baa
'nú' lajii'~ e seá`jiu quié' e laco'gui ta'
huí' fí' ni' ji' quiá'~ Moi'~.” ¹³Jo lajee'
fé' i dseá Israel i líiñg` dseá fariseo
do lado, huíim`jiu cajé' i nodsicuu`
do, jo ja' cateá' dsíir` fa' caséer` nir` fí'
yá'~, jo lico' catú` gui`bre jo canaaiñ`
quiéu' nidsíir` jo lajee' jo fé'r': “iFíi'
Fidiéé' dseá guini'~ ñíff, íng` dsee`
uii' quié'e, co' dseá dsee` dseá quib`
líiñ`n”

¹⁴Jo lalab cajíng'~gui Jesús:

—Lala fíi' i 'nú' e iáam` dsii' i
nodsicuu` do mi' cangáñ' fí' quiá'r`, co'
nica'fím` Fidiéé' dsee` quiá'r`, jo dsu' ja'
ca'íng`re'r dsee` quiá' i dseá fariseo
do. Jo lajob nidsingíng` jaléng' dseá
i jmicøøng'~ yaang`, co' í'bing' i nicá'
fí'i', jo dsu' jaléng' dseá i ja' jmicøøng'~
yaang` jii'~ capí'~, í'bing' i niliniñg`gui
fí' quini' Fidiéé' mi' nití' í' lajo.

**Mí' cajmigüeang'~ Jesús jaléng'~
jiuung`**

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵Jo mi' cangf` jo, fíiñg` dseá
caguíñ` e jeeiñ` jaléng'~ jiuung`

quíar^r fí lí táang^g Jesús e iin[~] e nijmigüeang[^] dseà do jaléng[^] i jiuung[~] do. Jo mi[~] cangá[~] i dseà guitúung[~] do e jmóo^o dseà lajo, joba^l canaa^{iñ} 'gaam^bre quiá^l jaléng[^] i sejmiⁱ i jiuung[~] do. ¹⁶Jo dsu^l dsifí^l ladob cató^l Jesús jaléng[^] i dseà quiá^r do jo casí^r reiñ^l:

—Cuóø^l na^l fí jaléng[^] i jiuung[~] na güijalíñ[~] fí la, jo ja^l jniing[~] na^l quiá^r. Dsuco^l jaléng[^] dseà i líing^g laco^l la líing^g i jiuung[~] na, í^l bing^l i catíing[~] e Fidiée[~] quie[~] nifí quiá^r. ¹⁷Jo jnea[~] jmitaa[~] óo^{na} e dseáng^l ii^l i ja^l iing[~] ni^ling^g e Fidiée[~] nicár^l nifí quiá^r laco^lgui íng^g jaang^g jiuung[~], joba^l ja^l too[~] jmiⁱ e ni^ling^g Fidiée[~] dseà do cajo.

**Mi casíng[~] Jesús cóo^l jaang^g
dseañu^l i sea^l cuu[~]**

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸Jo mi[~] cangá[~] jo, cangoquiéeng^g fí lí táang^g Jesús jaang^g dseañu^l i líing^g jaang^g fii[~] quiá^l jaléng[^] dseà i née^l ni[~] guá^l quiá^l dseà Israel, jo cajmingí^r dseà do jo cajíñ^l:

—Tifa^l i guiá^l dsii[~], ¿e[~] 'né[~] nijmee[~] e laco^l nilí^l i niliseen[~] cøong[~] cóo^l Fidiée[~] car^l ngongí^ñ jmiⁱ?

¹⁹Joba^l cañí^l Jesús quiá^l i dseañu^l do jo casí^r reiñ^l:

—¿Jialí^l fí^l jnea[~] e guiá^l dsii[~]? Co^l jíⁱ Fidiée[~] dseà guing[~] ñiff^l bing^l i líing^g lajo. ²⁰Jo niñb^l 'nu^l jalé^l júu[^] quiá^l ta^l quiá^l Fidiée[~] e fé^l lala: “Ja^l lee^l e güín^l cóo^l dseam^f osi dseañu^l i o^l quií^l; ja^l jngán^l dseà rún^l; ja^l jmée^l í^l; ja^l cá^l júu[^] e o^l já^l; jogui jmi^lgoó^l tiquí^l cóo^l niquí^l.”

²¹Jo dsifí^l ladob cañí^l i dseañu^l do quiá^l Jesús jo casí^r dseà do:

—Lajaléb^l e jo nicajmé^e e núu^l u^l lati^l jíⁱ mi[~] simim^l baa.

²²Jo mi[~] canúu[~] Jesús e cajíng^l i dseañu^l do lado, jo dsifí^l ladob cañí^l tur quiá^{iñ} do jo casí^r reiñ^l:

—Coø^lgui 'né[~] e nijmití^l: guóng^l fí quií^l jo güi^lniñ[~] lajalé^l e sea^l quií^l, jo e nilí^l quiá^l e jo güijmee[~] guiée[^] jee[~] jaléng[^] dseà tiñíng[~], jo joguiba^l nilisea[~] juguiá^l quií^l mi[~] nití^l fí jmigüí^l cóo^l. Jo mi[~] calí[~] e nijmé^l lajo, joguiba^l niñí^l jo dsé^{ee} cóo^l jnea[~] jóng.

²³Dsu^l mi[~] canúu[~] i dseañu^l do e cajíng^l Jesús lado, dsíng^l calí[~] jiuung[~] dsíur^l, co^l dsíng^l sea^l cuu[~] quiá^r. ²⁴Jo mi[~] cangá[~] Jesús e calí[~] jiuung[~] dsíí^l i dseañu^l do dsu^l canúur^l lado, joba^l dsifí^l ladob casí^r jaléng[^] i dseà i teáng[~] do jo cajíñ^l:

—iDsíng^l huíng^g líí^l quiá^l jaléng[^] dseà sea^l cuu[~] e nijáng^l yaaíñ[~] fí jaguó^l Fidiée[~] e laco^l dseà do nicá^l nifí quiá^r! ²⁵Jo eáang^ggui ja^l huíng^g e jaang^g jó^l camello ningíng[~] ne^l fí dsíí^l too[~] jmini[~] mocuu[~] e laco^lgui jaang^g dseà sea^l cuu[~] nijáng^l 'ñia^r fí jaguó^l Fidiée[~] e laco^l dseà do nicá^l nifí quiá^r.

²⁶Jo mi[~] canúu[~] jaléng[^] i dseà i teáng[~] do e cajíng^l Jesús lado, dsifí^l ladob cajmingí^r dseà do jo cajíñ^l:

—Jo ¿i^l jaléng[^] i nitíng^l fí quini[~] Fidiée[~] jóng song lajobi nilíí^l?

²⁷Joba^l cañí^l Jesús quiá^l jaléng[^] i dseà do jo casí^r reiñ^l:

—Jalé^l e ja^l quií^l dseà jmigüí^l jmi[~] nijmér^l, lajib^l cuøong[~] lí jmé[~] Fidiée[~] dseà guing[~] ñiff^l.

²⁸Jo mi[~] canúu[~] i Tá^l Simón do e cajíng^l Jesús lado, jo dsifí^l ladob casí^r dseà do jo cajíñ^l:

—Ffi'i, jnea^, dsea` ngi'naa' contøøng` cõo'` 'nu', nicatú'baa' lajalé' e sea` quí'naa', cõ' i'naa' e ngi'naa' cõo'` 'nu' latab`.

²⁹Joba' cañii' Jesús quiá'` i Tú` Simón do jo casí'reiñ':

—E já' e ffi'i 'nú', doñi' ii` 'nú' catú'na' 'nú'na', osi ca'naang`na' quiá'` tiquí'na' osi niquí'na' osi jaléng'` rúng'na' osi dseamf` quí'na' osi jaléng'` jõõ'na' é dsu' uii' e nicajáang'` yaang`na' fi' jaguó` Fidié` e laco' quier` nifi' quí'na', jo ii` dsea` i nijmé` lajo, ³⁰i'bing' i niñiing` jalé' e 'né' fi' jmigüi' la; jo mi` nitf` fi' jmigüi' cõõ, niñiñ` e niliseeñ` cøøng` cõo'` dsea` do lata`.

Mi` cajmée tu Jesús júu` e nijngáng'` dsea` ír`

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹Jo mi` cangf` jo, lajee` iuung` Jesús fi' e ngóor' fi' Jerusalén cõo'` jaléng'` dsea` i ngoliing` cõo'r`, jo lajee` jo cõ' cató'bre i dsea` guitúung` quiá'r` do jo casí'reiñ':

—Lana ningóo'ó fi' Jerusalén fi' li` niliti` jalé' júu` e cajíng'` uii` quie` e jaléng'` i dsea` i café'` cuaiñ` quiá'` Fidié` malí'gui eáang`, jnea` dsea` gáa'a fi' ñiff` e lín'n jaang` dsea` jmigüi'. ³²Jo fi' job li` nijáng'` jaléng'` dsea` góõ'naa' jnea` fi' jaguó` jaléng'` dsea` i ja` cuíng` Fidié`. Jo jaléng'` i dsea` í` niløøñ` jnea` jogui nijmineaiñ'` jnea` jogui ni'ñiñ` jnea` ³³jo nijmihuñiñ` jnea` la tii' e já` dsír' cartí` nijngáiñ` jnea`; jo dsu' mi` nitf` 'ní' jmiñ` lajo e nijngáng'` dsea` do jnea`, joba' nijb'túu calé' catú`.

³⁴Jo mi` canúu` i dsea` guitúung` do e cajíng'` Jesús lado, jíi'` camí'`

júu` ja` cangáiñ'` o'gui ñir` e` uuing` quiá'` e café'` dsea` do lado.

Mi` cajmi'leáang` Jesús jaang` dsea` tiuung` fi' Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵Jo mi` cangf` e casíng` Jesús cõo'` i dsea` guitúung` do, catam'tur fi' teáiñ` jo caguiliñ` quiá'` cõõ` ffi' li' sii' Jericó. Jo 'ni' fi' niguiing` jaang` dsea` tiuung` e mir` jalé' e 'né' cõo'` jaléng'` dsea` i ngíng` e fi' li' guiiñ` do. ³⁶Jo mi` canúu` i dsea` tiuung` do e dsíng'` ffi'ng` dsea` guijaliñ` fi' li' guiiñ`, jo cajmingi'r` i dsea` i ngíng` quiá'` do e` gui' calí` e jalíng` ffi'ng` dsea`. ³⁷Joba' cajme'` dsea` júu` i dsea` tiuung` do e Jesús dsea` seeng` fi' Nazaret gui'nál'` ngíiñ` fi' do cõo'` dsea` quiá'r`. ³⁸Jo mi` canúu` i dsea` tiuung` do lado, jo canaiñ` áin'` Jesús jo casí'r` dsea` do:

—iJesús, siju` dseata` Davi', ffi' güilíin'` jnea`!

³⁹Jo dsu' mi` canúu` i dsea` ngolíng` nifi' do e canaang` i dsea` tiuung` do e áin'` Jesús, joba' canaiñ` 'gaam`bre quiáiñ'` do e laco' jo` nifé'`guiiñ` lajo. Jo dsu' i dsea` tiuung` do lí'` lí' teá'gui canaiñ` ám'bre dsea` do jo fé'tur lala:

—iJesús, siju` dseata` Davi', ffi' güilíin'` jnea`!

⁴⁰Jo dsifí' mi` canúu` Jesús e tõ` i dsea` tiuung` do, dsifí' ladob cajer', jo caquiur' ta` e cangotée` dsea` i dsea` tiuung` do jo cangojéeng`neiñ` tí' quiá'` li' sing'` Jesús. Jo mi` caguieñ` do quiá'`, jo cajmingi'reiñ':

⁴¹—¿E` iin'` e nijmee` e quií'`?

Joba' cañíi` ì dseà` tiuung` do jo casí'r` Jesús:

—Fíi`i, iin`n e nijmée`^ e nilijné`baa.

⁴²Joba' cañíi` Jesús casí'r` ì dseà` tiuung` do:

—iGüilijné` jo! Jo nica`láam`ba', co' jáb` nicalín` júu` quié`e.

⁴³Jo dsifí` lajob calijné` ì dseà` tiuung` do, jo canaaín` jmfíeín` Fidiéé` lajee` e ngóor` cõo` Jesús. Jo jaléng` dseà` ì cangá` e cajmée` Jesús ie` jo, cajmifém`bre Fidiéé` cajo.

Jesús cõo` jaang` nodsicuu`
ì sii` Zaqueo

19 Jo mi` cangá` jo, caguiéb` Jesús fí` Jericó. Jo mi` cangáíiñ` jee` fií, dsíng` fíing` dseà` caseáiñ`. ²Jo e fí` jo niseeng` jaang` fii` jaléng` nodsicuu` ì sii` Zaqueo ì seà` cuu` eáang, ³jogui eáam` iin` do nijmicuíiñ` Jesús, dsu` ja lí'r` niníiñ` dseà` do co' dsíng` fíing` dseà` caseáiñ` ie` jo, jogui Zaqueo líiñ` jaang` dseañu` ì ja` 'ga' lí` féng'. ⁴Jo mi` calilí'r` e ja` tiiñ` fa` niníiñ` Jesús, jo cangojéem`bre quiá'r` jaléng` ì dseà` do, jo cajgóor` fí` cõo` yú` 'ma` e sii` sicómoro, co' calilí'r` e fí` job cuõøng` niníiñ` dseà` do. ⁵Jo jo` huõø` líiñ` cangíing` Jesús uii` e 'ma` lí` dsíng` Zaqueo do, jo cajõøng`neiñ` do lí` dsíiñ` jo casí` reiñ`:

—Jminá` güíing` lí` dsíiñ` na, Zaqueo, co' lana 'né` nijaa` fí` quií`.

⁶Jo mi` canúu` Zaqueo lajo, guiéb` jmóor, jo dsifí` ladob cajgáíiñ` e cango`íiñ` Jesús, jo colíim` cangáíiñ` cõo` dseà` do fí` quiá'r`. ⁷Jo mi` cangá` jaléng`

dseà` e cangó` Jesús fí` quiá` ì nodsicuu` ì sii` Zaqueo do, dsifí` lajo canaaín` éeín` Jesús, jo fé'r` e dseà` do cangojer` fí` quiá` jaang` dseà` ì røøng` dsee` eáang. ⁸Jo mi` nineáaiñ` fí` quiá` Zaqueo, lalab cajíiñ` do casí'r` Fíi`naa` Jesús:

—Janú`, Fíi`i, lana nicuõø` jaléng` dseà` tiñíing` condseá` jalé` e seà` quié`e, jo quiá` lajaang` lajaang` dseà` ì nicajmé` e ií` quiá`, lana nijáa` are quiú` 'lé`gui laco' jíi` e nicacá`a quiá'r` do.

⁹Jo mi` canúu` Jesús lajo, lalab casí'r` dseà` do:

—Jmii` na niseeng` dseà` e fí` dsíi` sinúu` la ì nicaláang` jee` jalé` dsee` quiá`, co' ì dseañu` na nicajmilir` e líim`bre siju` 'lii` yúu` Abraham cajo. ¹⁰Co' jnea`, dseà` ì jáa` fí` ñíff` e líiñ`n jaang` dseà` jmígúf, cagá`a e lí` laco' caga`nén`n jogui e cagaleaan` jaléng` dseà` ì røøng` dsee` fí` quini` Fidiéé`.

Mi` ca'e` Jesús e ta` e cajmée`
dseà` cõo` cuu` quiá` dseata`

¹¹Jo mi` cangá` jo, lajee` iuung` Jesús fí` e ngóor` cõo` dseà` quiá'r` fí` Jerusalén, jo ca'e'r` jaléng` dseà` do cõo` júu` já` e lafa' júu` cuento, dsuco' nijaquiéem` e niguilíiñ` fí` Jerusalén, jo fí` job í` dsíi` jaléng` dseà` e Jesús niquiú'r` ta` jee` jaléng` dseà` góor` dseà` Israel lí` laco'gui la jmóo` jaang` dseata` dseà` féng` ì seeng` fí` jmígúf` la. ¹²Jo lalab casí'r` jaléng` ì dseà` do:

—Cõo` née` caliséng` jaang` dseà` 'goo', jo calí`iñ` e nilíiñ` dseata` dseà` féng` fí` cõo` fií` lí` huí`. Jo mi` ca'fín` e ta` do, 'né` niquim`tur fí` góor, co' fí` job lí`

nilíin̄ dseatā dseà féng' .¹³ Dsu' nú'gui e nigüi'fir' lí nidsi'íin̄ e tā do, cató'r- guíng- dseà 'léeng' quiá'r , jo cacuó'reiñ' do jmá' cò' cuu- e 'mo' eáang' lajaang' lajaaiñ' jo cajíñ' casí'reiñ' : "Jmee-na' tā cò' e cuu- la lajee' ninii' i jo cartí nigüeáng' túu ." ¹⁴ Jo dsu' jaléng' dseà góo' i dseatā dseà féng' do ja' iin̄ e nilíin̄ do e tā jo, co' dsíng' 'ní' níng-neiñ', joba' casíin' do nifi'gui tú' 'ní' mñng' dseà i caguijmée' júu' i dseà nija' tā do e ja' jí'r i dseà góor' do fa' e i do nilíng- dseatā dseà féng' quiá'r .

¹⁵ Jo dsu' ja' lí cacóng' , co' calím- i dseà do dseatā dseà féng' lají' laco' tā cahuí' . Jo mī cangoyúung' jo, cangám'-tur fí' góor' . Jo mī caguiéin̄ fí' quiá'r , jo caquiur' tā e calité' i dseà guíng- i cacuó'r cuu- do lamí' nú'gui e nigüi'fir' nidsér , co' calí'íin̄ e calidseáang' dsír' jial' tí' cuu- nicalíin̄ do lajaang' lajaaiñ' .¹⁶ Jo mī caguié- i la'uui' do, joba' cajíñ' casí'r i dseatā dseà féng' do : "Fíi' i, cajmé'baa tā cò' e cuu- e casee' cò' jnea' do, jo nicalí'baa guí' 'lé'gui e laco' jí' e casee' do ." ¹⁷ Joba' cajíng' i dseatā dseà féng' do casí'r i dseà 'léeng' quiá'r do : "Eáam' guiú' lajo, 'nub' jaang' dseà 'léeng' i guiúng , co' tím'ba' jmé' tā cò' capí' cuu- , jo lana nicuóó' 'nu' e nilíin' jaang' dseatā quiá' guí' fii' ." ¹⁸ Jo mī cangf' jo, caguié' jaang'gui i dseà 'léeng' do, jo casí'r i dseatā dseà féng' do jo cajíñ' : "Fíi' i, cajmé'baa tā cò' e cuu- e casee' cò' jnea' do, jo lana nicalí' i 'niá' 'lé'gui lajo ." ¹⁹ Joba' cañíi' i dseatā dseà féng' do quiá' i dseà 'léeng' quiá'r do jo

casí'reiñ' : "Nicuóó'baa 'nu' e nilíin' dseatā quiá' 'niá' fii' cajo ." ²⁰ Jo mī cangf' jo, caguié' jaang'gui i dseà 'léeng' do, jo casí'r i dseatā dseà féng' do jo cajíñ' : "Fíi' i, lab quiee' e cuu- quí' e casee' cò' jnea' do. Ca'meá'baa laco' mī ca'íin' n do, ²¹ co' 'góm'baa 'nu', co' lí' tí' o' e sitíng' jalé' tā jmóo' dseà jiém' ." ²² Joba' cañíi' i dseatā dseà féng' do quiá' i dseà 'léeng' quiá'r do jo casí'reiñ' : "Nub' jaang' dseà 'léeng' i fí' i soo' dsíi' , jo lana nijmiti'baa lají' e nicafee' na. ²³ Song niñ' b' e sitíin' cuu- quiá' jalé' tā jmóo' jaléng' dseà jiéng' , joba' 'zjalí' ja' caguite' e cuu- quie' e do fí' banco e laco' sea'ba' e dsí' mī cagüean' n?" ²⁴ Joba' caquiur' i dseatā dseà féng' do tā quiá' jaléng' i dseà i teáang- do jo casí'reiñ' : "Gui'na' cuu- e quier' na, jo cuóó'na' i dseà i quie' jmiguiú'gui na ." ²⁵ Jo mī canúu- jaléng' i dseà do e cajíng' i dseatā dseà féng' do lado, jo cañíir' lajaléin' do jo cajíñ' : "Fíi'naa' , jialí' e i na niñíin̄ , co' guí'gui cuu- niquier' ." ²⁶ Joba' cañíi' i dseatā dseà féng' do quiá' i dseà do jo casí'reiñ' : "Niñí' 'nú' e jaléng' dseà i sea' quiá' , jmiguiú'gui nilisea' quiá'r ; dsu' jaléng' dseà i ja' sea' quiá' , conguiab' ni'fing- e capí' e sea' quiá'r ." ²⁷ Jo lana niñijéng' du' jaléng' dseà i ja' cali'ing- e nilíin' n dseatā dseà féng' , jo nijngáng' na' r fí' quinií' la lana ."

Mī ca'í- Jesús fí' jee' fii' Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12 :12-19)

²⁸ Jo mī cangf' e ca'e' Jesús jaléng' i dseà do e júu' na, joba' ca'íb'-tur fí' iuuiin̄ e ngóor' fí'

Jerusalén. ²⁹Jò mi~ nijaquíeeng' e niguiéer' fí' quiá'~ coo' fii' e sii' Betania cóo'~ coo'gui fii' e sii' Betfagé, fii' e née' tíi' mó' e sii' Olivos quiá'~ fii' Jerusalén, jò fí' job casíiñ' gáng' i dseá guitúung' quiá'r- do ³⁰jò cajíiñ'- casí' reiñ':

—Güilíing- du' e fii' e née'

quiá'~ gui na, jò mi~ niguilíing- na' fí' jò, jò nimáang- na' jaang' bú' i sing' 'núung' i ja' ii' mí' caguá' jii' jaang'. Jò síing' na're' jò ñijéeng' na're' fí' la. ³¹Jò song ii' jmingí' 'nú' jiali' síing' na're', joba' nifí' na'r: “E Fíi' baa' 'neáng- tear i bú' la lana.”

³²Jò mi~ cangoyúung' e canúu' i dseá gáng- do lado, jò cangolíim- bre jóng. Jò mi~ caguilíiñ' e fii' do, job caliti' jii' laco' cajíng' Jesús lami' jéeng' gui do. ³³Jò lajee' e taaiñ' e si'r lí' 'núu' quiá' i bú' do, dob caguilíing- dseá fii' i jó' do, jò casí'r i dseá gáng- do jò cajíiñ':

—¿Jiali' síing' na' bú' qui' naa'?

³⁴Joba' cañiir' i dseá gáng- do quiá' i dseá fii' bú' do jò casí' reiñ':

—Co' lana 'neáng- tea Fíi' naa' i bú' la, joba' síing' na're'!

³⁵Jò catób- i dseá gáng- do i jó' do, jò casí'fír' tú' 'ní' si'r' fí' mocóoiñ' do. Jò mi~ caguilíiñ' fí' lí' táang' Jesús, mifíing' caguíeem' bre dseá do. ³⁶Jò laco' iuung- Jesús fí' e ngóor' fí' Jerusalén, lajaléng' dseá i ngolíing- cóo'r' do canaaiñ' ni'r' jalé' si'r' guiá' fí' fí' lí' ningíng- dseá do. ³⁷Jò mi~ canaang' jgáang' lajaléng' i dseá do fí' dse' mó' Olivos, canaaiñ' tí'áiñ' Fidiée' e iáang' dsíir' jogui jmfíeíñ' dseá do quiá' jalé' e quií' jmií' e nicajméé' dseá do e dsigá' dsíi' dseá. ³⁸Jò

jalém' i dseá do canaaiñ' fé'r' jò cajíiñ':

—iMajmfíeng' naa' i dseata~ dseá féng' i güeang' i jáa' cuaiñ' quiá' Fidiée'! iJò lana juguiá' jiu quiá' dseá fí' ñiff', jò güijmi' goo' baa' Fidiée' dseá guíing' fí' jò!

³⁹Jò mi~ canúu' jaléng' dseá Israel i líing' dseá fariseo i ngolíing- do e fé' jaléng' i dseá do lado, joba' casí'r- Jesús lala jò cajíiñ':

—Tífa', jiiing' jaléng' dseá quií' laco' jò güijmfíeng' lír' 'nú'.

⁴⁰Dsu' Jesús cañiir' quiá' i dseá Israel i líing' dseá fariseo do jò casí' reiñ' jò cajíiñ':

—Lí' jii' laba' líi', co' fíng song jò jmfíeng' jaléng' i dseá la jnea~, joba' jalé' cuub' niróo' jóng jò nifé' e jmfíeng' jnea~.

⁴¹Jò malií' guijiu lajo, mi~ caguilíiñ' quiá' Jerusalén fí' lí' nijnéeng- e fii' jò, jò canaang' Jesús qui' bre uii' quiá' jaléng' dseá i neáang' fí' jò ⁴²jò cajíiñ':

—iFal' jiu e já' líing' 'nú', dseá neáang' na' fí' na, jalé' júu' quié- e, joba' latí' lanab jóng niliseeng' na' juguiá' júu' røø' cóo' Fidiée'! Jò dsu' lana ja' qui' jmií' ningáng' na' jalé' júu' quié- e, co' ja' iing' na' núu' na'. ⁴³Jò dsu' niguiéeb' jmií' mi~ nidsingíing- na' iihuí' mi' tí' lí' nirí' jaléng' dseá i 'ní' níing- 'nú' lacúng' lajíng' e fii' la, jò nijmér- mái' cóo' 'nú', ⁴⁴jò nijngáiñ' jaléng' 'nú'. Jò lí' jò, niqú'r' jalé' 'nú' na' catí' tíi' fii', jò jii' coo' cuu' jò nisér- fa' e sífíng' gui e quié' gui eáang' 'nú' na', dsuco' ja' calicuíng' na' jnea~ e líin' n Dseá Jmáang- mi' cataan' n jee' 'nú' fí' jmií' fí' la.

Mi ca'uóong` Jesús jaléng` dseà ì
jmóo` ta` 'nái` fí` dsíi` guá`

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2 :13-22)

⁴⁵Jo mi` cangf` jo, mi` caguié`
Jesús fí` Jerusalén, dsifí` ladob ca'lr`
fí` dsíi` sinúu` guá` quiá` dseà
góor` dseà Israel. Jo mi` cangáin`
jaléng` dseà ì teáng` ta` jmóo`
'móo` cóo` jalé` e 'nái`, jo dsifí`
ladob ca'óong`nein` ⁴⁶jo cajín`
casí`reih`:

—Lalab fé` fí` ni` ji` quiá` Fidiée`:
“E fí` dsíi` sinúu` guá` quié` e la íing`
ta` e jmiféng` dseà jneab`”; jo dsu`
'nú` nicajmee`na` lí` cúng` seáng`
jaléng` ì cóo` jalé` e jmoo`na`
lana.

⁴⁷Jo mi` cangf` jo, laco` jmiib`
dsée` Jesús e dsí`e'lr` jaléng` dseà
jalé` júu` quiá` Fidiée` e fí` guá`
do. Jo lajee` jo jaléng` fii` jmidsea`
cóo`gui jaléng` tifa` quiá` júu`
quiú` ta` quiá` dseà Israel cóo`gui
jaléng` dseata` ì seeng` fí` Jerusalén
jmóor` quijí` quiá` jial nijngáin`
dseà do, ⁴⁸jo dsu` ja` líing` niguié'r`
jial nijmér` lajo, co` jalém` ì dseà
teáng` núu` do tib` dsíir` e núur`
jalé` júu` e e` dseà do.

Ì` quiú` ta` quiá` Jesús e jmóor` jalé`
e jmóor`

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

20 Jo cóo` jmi` mi` cangf` e
jo, lajee` e táang` Jesús fí`
guá` e er` jogui guiar` júu` quiá`
Fidiée` jee` jaléng` dseà quiá` jial
nileáng` dseà jee` jalé` dsee` quiá'r`,
jo lajee` job caguilíng` jaléng` fii`
jmidsea` cóo`gui jaléng` tifa` quiá`
júu` quiú` ta` quiá` dseà góor` dseà
Israel cóo`gui jaléng` yúu` dseà

cóong` quiá` e guá` do, ²jo casí'r`
Jesús lala jo cajín`:

—Jmee` júu` ì` quiú` ta` quií`
e jmoo` jalé` e jmoo` na. Jo ì`
cacuø` 'nú` e ta` na?

³Joba` cañí` Jesús quiá` jaléng` ì
dseà do jo casí`reih`:

—Sea`bi` coo` e 'né` nijmingíi` jnea`
'nú` cajo. Nii`na` quié` e lana. ⁴Ì` ì
caquiú` ta` quiá` ì Juan e caseáin`
dseà jmi`? ¿Su Fidiée` ofa` dseà
jmigüíb` é?

⁵Jo mi` canúu` jaléng` ì dseà
do e cajíng` Jesús lado, jo lajee`
yaam`bre canaain` sáin` jo sí`
rúin`:

—¿Jial nisíi`naa'r, faa`aa'? Song
casíi`naa'r e Fidiée` casíing` dseà
do, joba` nijín` nisí'r` jneaa`aa`
jóng: “¿Jialí` ja` já` calíng`na` jalé`
júu` quiá'r`?” ⁶Jo song nisíi`na'r e
dseà jmigüíb` caquiú` ta` quiá` ì
Juan do, joba` jaléng` ì dseà la fò`
nijngám`bre jneaa`aa` jóng cóo`
jmang` cuu`, co` ní`bre guiú` e cajá`
ì Juan do e fé'r` cuain` quiá` Fidiée`.

⁷Jo jíi` jaang` ì dseà do ja` cateá`
dsíir` fa` ee` cañíir` quiá` Jesús
cuain` quiá` ì Juan do, jo lí` casí'r`
dseà do e ja` ní`bre. ⁸Joba` cañí`
Jesús quiá` ì dseà do jo casí`reih`:

—O`gui jnea`nijmée` 'nú` júu`
cajo ì` ì quiú` ta` quié` e jmóo`o
jalé` e jmóo`o la lana.

Júu` quiá` dseà 'léeng` ì soo` dsíi`

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹Jo dsifí` mi` cangf` jo, jo canaang`
Jesús e e'r` jaléng` ì dseà do
cóo` júu` já` e lafa` júu` cuento, jo
casí`reih` do lala jo cajín`:

—Coo` néel` nicalíséng` jaang`
dseañu` jo nicajnír` jmang` huíng`

jò^h latøng⁻ fí⁻ ni[~] uó⁻ quiá^{r-}. Jo mi[~] cató['] e caguiar['] guiá['] lajalé['] e do, jo catáin^h dsea['] 'léeng['] i cane['] ni[~] latøng⁻ e uó⁻ do i nijmé⁻ ta[~] jmá['] jiú. Jo mi[~] calí⁻ jo, jo cagüi['] fí['] bre jo cangór⁻ fí['] lí huí^h. ¹⁰Jo mi[~] catí['] í['] e caroo^e e mí['] huiing^h jò^h do, jo caguiéin['] jaang^h dsea['] quiá^{r-} e tí['] lí[~] táain^h do i cangomi^h lajii['] guiée^h quiá^{r-} e catíi^h quiá['] e ta[~] jmá['] jiú e jmóo^h i dsea['] do fí⁻ ni[~] guoo^h uó⁻ quiá^{r-}. Jo dsu['] mi[~] caguiéng['] i dsea['] quiá^{r-} do e lí[~] taang[~] i dsea['] jmóo^h ta[~] e uó⁻ do, caquié['] biñ['] do quiá^{r-} e lafa['] e nicuó['] reiñ['] do lajii['] guiée^h quiá['] i dsea['] fii[~] uó⁻ do, jo caguiém['] breiñ['] do calé['] catú['] fí['] lí[~] cajár⁻, jo ja['] eè cacuó['] reiñ['] do jii['] coo^h. ¹¹Jo mi[~] caliñi['] i dsea['] fii[~] uó⁻ do e calí⁻ lado, dsifí['] ladob caguiéin['] jaang^h gui dsea['] quiá^{r-} i cangomi^h guiée^h quiá^{r-} quiá['] lajii['] ta[~] jmóo^h uó⁻ quiá^{r-}. Jo dsu['] mi[~] caguiéng['] i dsea['] quiá^{r-} do fí⁻ lí[~] taang[~] i dsea['] jmóo^h ta[~] do, cacóom^h bre cajo lí['] laco['] gui cangongíng⁻ i dsea['] la['] uui^h do, jo jii['] coo^h ja['] eè cacuó['] reiñ['] do cajo. ¹²Jo mi[~] caliñi['] tu['] i dsea['] fii[~] do e calí⁻ lado, jo caguiém['] bre jaang^h gui dsea['] quiá^{r-}. Jo dsu['] gab['] cajmée['] i dsea['] jmóo^h ta[~] do cóo^h i dsea['] do cajo, co['] caquiém['] breiñ['] jogui cacuing['] neiñ['], jo ja['] eè cacuó['] reiñ['] do jii['] coo^h cajo, jo ca['] ðom^h breiñ['] do.

¹³Jo mi[~] cangí['] jo, jo ca['] fí['] dsí['] i dsea['] fii[~] uó⁻ do: “¿E⁻ nijmee^e e náng? Jo seem^h camíng['] joo^h o^h i 'neáan['] eáang['], jo íb['] niguiéen['] n lana, jo jangám['] í['] guib['] i nijmi['] gó['].” ¹⁴Jo dsu['] mi[~] caguiéng['] i siming['] do lí[~] taang[~] i dsea['] jmóo^h ta[~] do, jo dsifí['] ladob canaain^h do síiñ^h

lajee['] yaaiñ[']: “Jii['] i nabing['] i seeng['] i nilíng⁻ fii[~] e uó⁻ la mi[~] nijúung⁻ tiquiá^{r-}. Joba['] majngáang['] naa['] r lana, ná la cagüéin['] fí['] la, jo jnea['] dsea['] nilí['] ii['] fii['] latøng⁻ e uó⁻ la.” ¹⁵Jo mi[~] cangoyúung['] e casíng⁻ i dsea['] do røø^h lado, jo caguiim['] bre i siming['] do jee[~] e uó⁻ e lí[~] sijnea[~] e hui^h huiing^h jò^h do jo fí['] job cajngang['] neiñ['].

Jo mi[~] cató['] e jmóo^h Jesús e júu^h na, jo cajmingí['] r lajaléng['] i dsea['] i teáang⁻ do jo casí['] reiñ['] lala jo cajíñ[']:

—¿E⁻ líng⁻ na['] e nijmé⁻ i dsea['] fii[~] e uó⁻ do mi[~] niliñir['] e nicajngam['] jaléng['] i dsea['] 'léeng['] do jóor[']? ¹⁶Co['] nidsém['] bre, jo mi[~] niguiéin['] nijngám['] bre lajaléng['] i dsea['] 'léeng['] do, jo i jiém['] nitáin['] i nijm['] e ta[~] e uó⁻ quiá^{r-} do.

Jo mi[~] canúu⁻ jaléng['] i dsea['] i teáang⁻ do e cajíng['] Jesús lado, lajalém['] bre cañi['] r jo cajíñ[']:

—Ja['] güüli['] iing^h dsí['] Fidiée['] e nilí['] lajo.

¹⁷Jo mi[~] canúu⁻ Jesús e cajíng['] jaléng['] i dsea['] do lado, jo lí['] cajóom^h breiñ['] do, jo lí['] jo casí['] reiñ['] do lala jo cajíñ[']:

—¿E⁻ e líng⁻ na['] e guóng['] e tóo^h fí['] ni[~] ji['] quiá['] Fidiée['] lí[~] fé['] lala?:

E cuu[~] e ja['] calijii['] i dsea['] i jmo['] 'núu['],

lana nilí['] coo^h cuu[~] e niing⁻ gui quiá['] ti['] fii['].

¹⁸Jo doñi['] ii['] i catitaang['] e fí['] ni[~] e cuu[~] do, joba['] cuib['] niliñ['] jóng. Jogui fíng song e cuu[~] do cató['] jo cajíng['] jaang['] dsea['], joba['] congua['] táb['] niliñ['] jóng.

Mi[~] cajmingí['] dsea['] Jesús cuaiñ['] quiá['] e catíng⁻ dseata[']

(Mt. 21:45-46, 22:15-22; Mr. 12:13-17)

¹⁹Jo mi[~] canúu⁻ jaléng['] fii['] jmidsea['] cóo^h jaléng['] tifa['] quiá['] júu^h quiá[']

ta~ quia~ dseà Israel e cajíng~ Jesús lado, joba' lajmináb~ lami~ iin~ nisaiín~ dseà do, co' calilí'r e uii~ quia~ bre café~ dseà do. Jo dsu' jii~ coo' ja eè cateá~ dsii~ fa' eè cajmeaiín~ dseà do, co' 'góm~ bre jaléng~ dseà fii~ i tí dsii' núu jalé' júu quia~ Jesús.

²⁰ Jo mi~ cangf jo, jaléng~ i tifa' do coo' gui jaléng~ jmidseà casiiín~ lajee' la'ó' yaaiín~ e casiiín~ coo' tú~ miiing~ dseà i nijmé~ lafa' dseà guii~ dsii' coo' Jesús, jo cajméer~ lajo quia~ e nijméiín~ do quijí~ jial nifé~ dseà do júu guii', co' i dsii' e fa' lajo nilí'r e nitisíng~ dseà do fí quini~ dseata. ²¹ Joba' mi~ caguiliín~ do fí lí~ táang~ Jesús, jo cajmingí'r dseà do lala jo cajíñ~:

—Tifa', nineb~ jnea~ røø e jmang~ júu jáb~ jalé' e e 'nu, jogui ja jóø~ 'nu cajo jial líng~ dseà lí' caluu', jogui 'nu e' jnea~ jial dseáng~ laco' iing~ Fidiéé' e seé~ naa'. ²² Joba' cajajmingí' naa' 'nu: ¿Su 'né~ niquí~ naa' cuu~ e catíng~ dseata~ dseà féng' i guing~ fí Roma osi ja 'né~ quí~ naa' é?

²³ Jo dsu' dsifí ladob calilí' Jesús e iing~ i dseà do nijmigøøng~ neiín', joba' cajíñ~ casí~ reiín':

²⁴ —Ée~ na' jnea~ coo' cuu~. Joba' ne' duu' jial líí, jo íi~ dseà i táang~ fí ni~ la jogui jial siir'?

Joba' cañii~ i dseà do casí'r Jesús jo cajíñ~:

—Dseata~ dseà féng' i guing~ fí Romab táang~ fí na.

²⁵ Joba' cañii~ tu Jesús jo casí'r i dseà do:

—Lajii~ e catíng~ dseata~ dseà féng', cuøø' na' dseata~ dseà féng'; jogui lajii~ e catíng~ Fidiéé', cuøø' na' Fidiéé' cajo.

²⁶ Jo dsíng~ cangogá dsii' i dseà i téeng~ Jesús do mi~ cañii~ dseà do lado fí quini~ jaléng~ i dseà i teáng~ do, co' lí' lí' cango'gø'gui dsii' bre lajii~ e cañii~ dseà do, jo tiib~ cajer~ lajiiín~ do.

Mi~ cajmingíi~ dseà jial líí mi~ nijí' tu dseà calé' catú~

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Jo mi~ cangf jo, caguiliín~ coo' tú~ miiing~ dseà Israel i líing~ dseà saduceo fí lí~ táang~ Jesús. Jo jaléng~ i dseà saduceo do ja já' líiín~ e nijí' tu jaléng~ 'líi~. Joba' cangojmingí'r dseà do jo cajíñ~:

²⁸ —Tifa', Moi~ cajme'r fí ni~ ji~ quia~r e song cajúng~ jaang~ dseañu' jo ja jóor~ caliséng~ coo' dseamf quia~r, joba' 'né~ nicúng~ guó' i dseamf 'nii~ do coo' rúng~ dseà ngáang~ coo' i 'líi~ do. Jo i yu~ la'uii~ i niliséng~ quia~r coo' i dseañu' do, 'né~ nijmér~ e lafa' jóob~ i dseañu' quia~r lami~ uii~ do, co' lanab fé' fí ni~ ji~ quia~r Moi~.

²⁹ Joba' sii~ na' 'nu e júu~ la: Coo' ya' caliséng~ guiáng~ dseañu' la'ó' rúíñ', jo i dseà nifí do cacúm' guóor, jo ja e huøø~ cateáaiín~ fí jmigúí' la co' cajúm~ bre, jo jii~ jaang~ jóor~ ja ii~ caliséng'. ³⁰ Jo mi~ cangf e cajúng~ i dseañu' do, jo cacúm' guoo' i dseamf 'nii~ do coo' rúng' i 'líi~ dseañu' quia~r i catf gáng~ do. Jo dsu' lajob cangongíiín~ cajo, co' cajúm~ bre, jo jii~ jaang~ jóor~ ja ii~ caliséng'. ³¹ Jo mi~ cangf jo, cacúm' tu guoo' i dseamf do coo' i rúng' i 'líi~ dseañu' quia~r i catf gaang~ do, jo ja huøø~ cangó' jo cajúm~ bre cajo, jo jii~ jaang~ jóor~ ja ii~ caliséng'. Jo lajob

cangongíiĩn̄ lajaléiñ' do. Jo coob`
mi cató' júuiñ̄ laji' guiáin̄ do, jo
jii' jaang` jóor' ja` ii` caliséng. ³² Jo
dsu' jo huóø` ngó` mi` cangf jo, jo
cajúm` i dseamf do cajo. ³³ Joba'
jmingíi' naa' 'nu' lana jial líi' mi`
nitf fii` coo. ¿I` dseáng' dseamf
quíá' nilíing` i dseamf do lajee`
laji' guiáng` i dseañu' do? Co' laji`
guiám` bre cacúng' guór` cóo` i
dseamf do fi' jmigüi' la.

³⁴ Joba' cañii` Jesús quiá' i dsea`
saduceo do jo cajín' casí' reiñ':
—Cum' guoo` jaléng' dseañu`
dseamf fi' jmigüi' la. ³⁵ Jo dsu'
jaléng' dsea` i niñíing` e nijí' tur
calé' catú` jee` jaléng' 'lii' fi'
jmigüi' coo` jo` nicúng' gui guoor`
fi' jo, ³⁶ jogui ja` qui' jmi' fa' e
nijúung` guir, co' lajob líing` jaléng'
ángeles quiá' Fidiée` fi' ñifí', ja`
cúng' guoor` o'gui júuiñ̄; jogui jóo`
Fidiée` nilíing` jaléng' i dsea` do ufi`
e nicají' tur calé' catú'. ³⁷ Jo jii' gui
Moi` cajme'r' fi' ni` ji' quiá' Fidiée`
e nijí'b' tu` 'lii', co' ie` lamí` cangár` e
gui` coo` 'matóo` e gui` jii', jo jee` e
jii' do café' Fii' naa' jo cajméer` júu`
e í` bre líiñ̄ Fidiée` quiá' Abraham
cóo` gui Isáa' jogui Jacóo`. ³⁸ Dsuco'
Fidiée` líiñ̄ Fidiée` quiá' jaléng'
dsea` jí', jo ja` líiñ̄ Fidiée` quiá'
jaléng' 'lii', co' jmang' dsea` jí' bing'
i seeng` cøong` cóo` Fidiée`.

³⁹ Jo mi` canúu` i líing` tifa' quiá'
júu` quiu' ta` quiá' dsea` Israel
do e cajíng' Jesús lado, joba' dsifí'
ladob cañír' quiá' Jesús jo casí'r`
dsea` do lala jo cajín':

—Eáam` guiá' laco' cafée' na, Tifa'.

⁴⁰ Jo mi` cangf jo, jii' jaaiñ̄
do jo` eè` cateá' gui dsír' fa' eè`
cajmingí' guir Jesús.

¿I` dsea` siju` líing' Dsea` Jmáang`?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jo mi` cangf jo, jo cajmingí'
Jesús jaléng' i dsea` do jo cajín'
casí' reiñ':

—¿Jiali' fé' dsea` e siju` dseata`
Daví'b' líing' Dsea` Jmáang`? ⁴² Co'
lalab cajíng' dseata` Daví' fi' ni` ji'
quíá' Fidiée`:

Lalab cajíng' Fidiée` casí'r`
Fii' i:

“Ní' lí' lí' dsée' laco' guin̄ n
⁴³ cartí' mi` nijmee` e e jaléng'
dsea` i 'ní' níing` 'nu`
nisí'r` uó` jnir` fi' quini' e
laco' nijmi' góo' 'nu`.”

⁴⁴ Joba' jmingíi' jnea` e song` 'ñaia' bi
dseata` Daví' sí'r` Dsea` Jmáang`
Fii' i, joba' ¿jial cuóøng` e Dsea`
Jmáang` líiñ̄ dsea` siju` dseata`
Daví' jóng?

Jalé' e ga` e jmóo` jaléng' tifa' quiá'

júu` quiu' ta` quiá' dsea` Israel

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Jo lajee` jo, fíim` dsea` teáaiñ̄
e núur` jalé' júu` quiá' Jesús, jo
cajíng' dsea` do casí'r` jaléng' dsea`
i ngí' cóo'r` do lala:

⁴⁶ —Niing` óo' na' cóo' jaléng'
tifa' quiá' júu` quiu' ta` quiá'
dsea` góo' naa' dsea` Israel, co'
jaléng' í` tí dsír' e ngir' quier`
jalé' sí' dsea` 'goo', jogui dsíng'
iĩn̄ e nijmiféng' dsea` ír' mi` jíe'
jín' dsea` lacaang` fi' jee` 'núu',
jo mir' 'masii' e niing` gui mi`
dsilíiñ̄ fi' sinúu' guá', jogui mi`
tí jmi' e ngíiñ̄ e gø'r', mir' lali`
lí' jlo' gui e nigüear', jo lajoba' e
jlo' gui jnéeiñ̄ fi' quini' jaléng'
dsea` rúiiñ'. ⁴⁷ Jogui uø'r` jalé' e sea`

quia' jaléng' dseamf i 'nái', jogui jmicaaiñ e fé'r fa' e cuee éaang' fí' quini' dsea. Jo co' dseáng' lajob líiñ, joba' í'bing' i éaang'gui ni'fng' iihuí' mi' nitf' í' lajo.

Mi' cacuø' jaang' dseamf i 'nái' cuu' quia'r' fí' guá'

(Mr. 12:41-44)

21 Jo mi' cangf jo, lajee táang' Jesús fí' sinúu' guá', jo cangár e dsitea' dsea sea cuu' jmigui' cuu' quia'r' fí' dsí' guoo' quia' guá'. ²Jo dsu' lajee job mi' cangáñ jaang' dseamf i 'nái' i tiñiing' éaang' i catá' dsí' e guoo' do tú' cuu' e jiáang' éaang' e quíng' coo' ñinée'. ³Jo mi' cangá' Jesús e calf lado, jo casí'r' jaléng' i dsea i teaang' do jo cajíñ':

—Dseáng' e jal' e fíi' i 'nú' e i dseamf 'nái' nabing' i nicacuø' jmigui'gui cuu' lajee lajaléng' i dsea sea cuu' i ñingíng' na. ⁴Co' jaléng' i dsea sea cuu' na nicacuø' jalé' e niseáng' quia'bre, jo dsu' i dseamf 'nái' na nicacuø' jalé' e sea quia'r' jo coo' e naba' sí'f' nílár' capí' e ni'f' nidó'r'.

Mi' cajíng' Jesús e ni'íim' guá' fé' e si' fí' Jerusalén

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵Jo mi' cangf jo, fíim' dsea i la'ó' ngí' coo' Jesús teaiñ sñiñ' cuaiñ' quia' e guá' fé' e si' fí' Jerusalén jogui dsigá' dsír' e dsíng' jlo' e guá' do, co' dsíng' niguo' jalé' cuu' coo' e si'ieeng' e guá' do, jogui sñim'bir cajo quia' jalé' e jlo' e nicacuø' dsea quia' e silí' e guá' do. Jo mi' canúu' Jesús e síng'

jaléng' i dsea do lado, joba' cajíñ' casí'reiñ:

⁶—Niguiéeb' jmí' mi' niquí' jalé' e móo' 'nú' e téē na, jo jíí' coo' cuu' jo nijé' fa' e sífíng'gui rúng' lí' laco' jlo' jnéng' e na lana.

Jial nilí' mi' nijaquiéeng' e tí' lí' ni'íng' jmigüf'

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷Jo mi' canúu' jaléng' i dsea do e cajíng' Jesús lado, jo cajmíngi'r' dsea do jo cajíñ':

—Tífa', lí' nilí' jalé' e fío' na? ¿Jial nilíli' mi' nijaquiéeng' e nidsijéé' jalé' e jo?

⁸Joba' cañí' Jesús quia' i dsea do jo cajíñ' casí'reiñ:

—Dsíng' 'né' ñiing' oo' 'nú' jo ja' güiligøng'na, co' fíim' dsea' nijalíng' jo nijíñ': "Jneab' Dsea Jmáang'", jogui nijíng'gui: "Lanab nicaguié' oor' e ni'íng' jmigüf'." Jo dsu' ja' jmijíng'na'r jíí' coo', jo jie' mí' ligøng'na'. ⁹Jogui mi' ninúu'na' e nijáa' míi' jo ninéé' ta' tíng', ja' føøng'na' jíí' coo', co' jalé' e jo 'né' nilítib' lajee' nú'gui e ni'íng' jmigüf'.

¹⁰Jogui cajíng'gui Jesús casí'r' jaléng' i dsea do:

—Jaléng' dsea i neaang' coo' fíi' nitíñ' coo' coo'gui fíi', jogui coo' 'lé' dsea nitíñ' coo' coo'gui 'lé' dsea cajo. ¹¹Jogui éaang' teá' nijó' uø' fí' la fí' na, jogui nijáa' oo', jogui nilísea' jmigui' íng' jmohuí' la'úng' fí' jmigüf', jogui jmigui' íim' jalé' e nijnéng' fí' yá' jmigüf', jo dsíng' níféng' jaléng' dsea mi' ninír' jalé' e jo.

¹²Jo dsu' nú'gui e nidsijéé' jalé' e nifá' a na, fíing' dsea` nili'ní' níiñ 'nú', dsea` cuíng'na' jnea~, jo dsíng' ga` nijmeáin' 'nú' uíi' jnea~. Jo nidsijééin' 'nú' fí' sínúú' guá' e laco' ni'níiñ 'nú' fí' quini' jaléng' dsea, jogui nitáin' 'nú' fí' dsíi' 'núni', jo lí' jo nidsijééin' 'nú' fí' quini' jaléng' dseata` dsea` cóøng' uíi' e líng'na' dsea` quié' e.

¹³Jo mi~ nidsingíng'na' jalé' e na, job mi~ nilí'na' nifóng'na' jaléng' i dsea` do jial ca'uíng'na' dsea` quié' e. ¹⁴Jo ja` jmee'na' fí'í' fa' e ja` ní'na' jial ningii'na' quiá' jaléng' i dsea` do mi~ nijmingí'r 'nú' quiá' jalé' dsee` e niñíng'na'. ¹⁵Co' jneab~ nijmee` e e niliñ'na' jial ningii'na' quiá'r, jogui nijmee` e e tíing'na' eáang, jo jíi' jaang` i dsea` i 'ní' níng' 'nú' do ja` niquí'r jmií' fa' e niñír' quí'na'. ¹⁶Jo dsíng' niliseeng` i 'ní' níng' 'nú', co' jí'gui jaléng' tiquí'na' jogui niquí'na' jogui jaléng' rúng'na' jogui jaléng' i cuíng' 'nú' nijmér' lajo cóo' 'nú' jo jí'gui cartí' nijngáin' i líing' 'nú'. ¹⁷Jo lajalém' dsea` jmigúí' nili'ní' níiñ 'nú' uíi' e líng'na' dsea` quié' e. ¹⁸Jo dsu' jíi' camí' jñugú'na' ja` nidsí'fing'. ¹⁹Jo jie~ mí' lítúng' áa'na' e fí' niteáang'na' cóo' jnea~, co' lajoba' e cuóøng' e nitíng'na' fí' quini' Fidiéé' mi~ nití' í' lajo.

²⁰Jo mi~ nimó'na' e nijalíng' jaléng' 'lée' e nirí' latøøng' fíi' Jerusalén, joba' güilíni'na' jóng e jo' huóø' róo' e fíi' jo, co' tí' lí' ni'íim'. ²¹Jo co' lajob nilí', joba' dsí'fí' lajob 'né' uóøng' jaléng' dsea` i neáang' jee~ fíi' Jerusalén e nicuí' fí' jee~ mó' nú'gui e nirí'

jaléng' 'lée' lacúng' lajíng' e fíi' jo. Jo jaléng' dsea` i taang' jmóo' ta' fí' caluu' fíi' jo' güi'f' dsíir' fa' e niquing'guir' fí' jee~ fíi', co' lí' güicuú' bre cajo. Jogui jaléng' dsea` i neáang' latøøng' lí' se' Judea 'né' nicuí' bre cajo e laco' cuóøng' nijmi'øng' yaaiñ. ²²Co' ie~ job mi~ ni'íng' dsea` iihuúí', jo lajoguib e nilíti' jíi' laco' fé' fí' ni' jí' quiá' Fidiéé'. ²³Jo dsu' dsíng' fíi' jaléng' dseamí' i ngí' quiéeng' yuu' osi i ngí' jéeng' yuu' cu' tú' ie~ jo! Co' dsíng' nicá' dsea` iihuúí' la'úng' fí' jmigúí', jo dsu' eáang'guib nicá' i dsea` i seeng' fí' Jerusalén la iihuúí' lajee' lajaléng' dsea` jmigúí'. ²⁴Jo fíim' dsea` nijúuiñ' fí' jee~ míi', jogui fíim' dsea` niteiñ' jo nidsilíni' 'núni' fí' fíi' lí' jié'; jo jaléng' dsea` i jalíng' fí' lí' huúí' i ja' cuíng' Fidiéé' nijaso'øøm' bre fíi' Jerusalén cartí' mi~ nidsíng' e í' e nisi'f' quiá'.

Jial mi~ nijáa'tu Dsea` Jmáang'

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵Jo dsíng' nilisíng' jial jnéeng' iee' cóo'gui si' cóo'gui jaléng' núu'. Jogui dsíng' nidsigá' dsíi' dsea` jogui niféiñ' cajo uíi' e ga' niróo' jmiñí' jogui ga` nitá' míi'. ²⁶Jo dsíng' niféng' dsea` jo fíim' dsea` ni'fíng' dsíir' cóo' jalé' e ø' do mi~ ni'f' dsíir' jalé' e nilí' ie~ jo, co' jí'gui jalé' e sea' fí' yá' jmigúí' nijó' lafa' mi~ jó' uó'. ²⁷Jo joguiba' mi~ nimáang'na' jnea~, dsea` líin' jaang' dsea` jmigúí' i jáa' fí' níff', e ni'gáa' ni'quíin' n jee~ cabøø' jníi' cóo' e niing' jí' e 'gøng' quiá' Fidiéé'. ²⁸Jo mi~ nináng' e nidsijéé' jalé' e nicafá' a na, joba' cuóø' bí' yaang'na' jóng, jogui jóø'na' yejí'

fí yá' jmigüí, co' nijaquíem'ba' e nileáng'na' congua' jee' jalé' dsee' quí'na'.

²⁹Jo lí' jo casí' Jesús jaléng' i dsea' do co'gui júu' jo cajín' casí' rein':

—Quié'na' cuente jial lí' jalé' 'ma' güñí' osi lí' doñi' ee' 'ma' é. ³⁰Jo mi' móo' 'nú' e ninaang' ié' jalé' má' e sí' quía', 'nú' níñ'na' e jii' jmíib' nijaquíéeng' jóng. ³¹Jo mi' canaang' liti' jalé' e nicafá'a na, joba' güñí'na' guíu' e nijaquíem'ba' e nicá' Fidié' nifí' quía' lajaang' lajaang' dsea' jmigüí'.

³²Jo e já' e fíi' 'nú' e jalé' e na 'né' nilitib' nú' gui e nijúung' jaléng' dsea' i seeng' jmií' na. ³³Jo ni'íim' la'úng' jmigüí' la co'o' gui la'úng' yá' jmigüí', jo dsu' jalé' júu' quíe' e ja' tóo' jmií' fa' e ja' niliti' lajalé' e jo.

³⁴⁻³⁵Jo co' lajob' nilí', joba' fíi' 'nú' e dsíng' 'né' ñiing' óo'na' jo ja' cuó' fí' yaang'na' jii' capí' e niróng'na' dsee' co'o' jalé' e 'lí' e sea' fí' jmigüí'. Jo ja' jmo'o'na' ta' í' méé' o'gui ngí'na' e eáang'gui guing' óo'na' jial niliseeng'na' fí' jmigüí' la, jo lajoba' ja' nidsing'ing'na' la dsing'ing' jaang' nóo' i guíe' lí' róo' co'o' leá'. Co' jaléb' e jo nilí' mi' niguié' e jmií' jo jee' jaléng' dsea' i seeng' fí' la'úng' fí' jmigüí'. ³⁶Joba' liúun' 'nú' e dseáng' la guíim'ba' 'né' e neáang'na' e neé' guíu' quí'na' contøng', jo contøng' 'né' míi'na' jmi'ee' Fidié' uii' quí'na' e laco' ja' güitíng'na' jalé' e nilí' ie' jo jogui e laco' cuøng' nigüiquiéeng'na' fí' quinií', jnea' dsea' lín'n jaang' dsea' jmigüí' i jáa' fí' ñiff'.

Jo jalé' e júu' na ca'e' Jesús ca'e'r' jaléng' i dsea' do ie' jmií' jo.

³⁷Jo mi' cangí' jo, laco'o' jmií' dsi'ée' Jesús jaléng' dsea' jalé' júu' quía' Fidié' fí' guá' fé' e sí' fí' Jerusalén. Jo laco'o' 'lloo' dséer' dsijer' fí' co'o' yá' cuo' e sii' Olivos e fí' 'ni' fii' Jerusalén do. ³⁸Jo lajalém' dsea' dsilíin' e fí' guá' do laca'ee' e dsinúur' jalé' júu' e guía' Jesús.

Mi' casíng' jaléng' dsea' jial e nisáin' Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11 :45-53)

22 Jo ie' jo nijaquíéeng' co'o' jmií' e sii' Pascua quía' jaléng' dsea' Israel, jo ie' jmií' jo gø'r' iñí' e ja' quie' quieeng'. ²Jo lajee' jo canaang' jaléng' fii' jmidsea' co'o' gui jaléng' tifa' quía' júu' quíu' ta' quía' dsea' Israel e sáin' jial niguié'r' e nijngáin' Jesús, jo dsu' ja' teá' dsíur' e nijmér' jalé' e 'lí' e i' dsíur' do, co' dsíng' 'gøiñ' jaléng' dsea' i seáng' fí' Jerusalén lajee' e jmií' jo.

³Jo lajee' jo ca' fii' i 'ling' i sii' Satanás fí' dsíi' Judas Iscariote, jaang' lajee' dsea' guitúung' quía' Jesús. ⁴Jo dsifí' lajob' cangó'r' cangosiin' co'o' jaléng' fii' jmidsea' co'o' gui jaléng' dseata' quía' guá' quía' dsea' Israel quía' jial nilí'r' nisáin' Jesús e laco' nijáin' dsea' do fí' quini' i dsea' í'. ⁵Jo dsíng' calí'íáang' dsíi' jaléng' i dsea' do mi' canúur' e júu' jo, jogui cacuø' júu' quía'r' e nicuø'r' Judas Iscariote cuu' e 'léeiñ' do e quía' e nijáin' Jesús. ⁶Jo ca'í'b' dsíur' quía' rúin' e nijmér' lajo, jo miffíng' canaang'

Judas e 'nó'r' jial e nijáin' Jesús fí jaguó' jaléng' i dseá do.

Mi' cagó' Jesús í' canu' cóo' dseá guitúung' quiá'r

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13 :21-30; 1 Co. 11 :23-26)

⁷Jō mĩ~ cangf̄ jō, 'ñia' ie~ jmiĩ e gø' jaléng' dseá Israel iní' e ja' quiéeng' quie' e, jogui ie~ job cajo 'né e nijngáin' jaang' jo'se' jiuung' laco' sinúu' quiá'r e nijmér' e jmiĩ Pascua do, ⁸jō 'ñia' ie~ jmiĩ jō caquiá' Jesús ta' quiá' Tá Simón cóo' gui Juan jō cajín' casí'rein':

—Güilíng' na' jō güiguiá na' guiá' lí nijmó' naa' jmiĩ Pascua, jō fí job niquiee' naa' colíing' canu' na.

⁹Jōba' cajmingí' i dseá gáng' do Jesús jō casí'r' dseá do:

—¿Jie' fí lí iing' 'nu' e nidsiguiá' naa' guiá' jalé' e jō?

¹⁰Jōba' cañii' Jesús quiá' i dseá do jō casí'rein':

—Mi' nigüitáng' na' jee' fii' Jerusalén, job nimáang' na' jaang' dseañu' i ngang' quieé' cóo' dsuu' e a~ jmiĩ, jō nigüilíim' ba' laco' ngaiñ', jō e 'núu' lí ni'ír' do, job nigüitáng' na' cajo. ¹¹Jō niff' na' i dseá fii' e 'núu' do: “Lalab jíng' tifa' quí'ii': ¿Jie' sinúu' lí nijmee' e jmiĩ Pascua cóo' jaléng' dseá guitúung' quie'e?” ¹²Jō ni'é'r' 'nú' cóo' 'núu' yá' lí nisilíng' guiá', jō fí job niguiá' na' guiá' quiá' e niquiee' naa' do.

¹³Jō cangolíim' i dseá gáng' do mi' cangoyúung' e cajíng' Jesús lajo, jō cadsém' bre i dseá do, jō calitib' laco' cajíng' Jesús jéeng' gui do. Jō fí job caguiar' guiá' e nidó'r' ie~ canu' jō.

¹⁴Jō mi' nijaquíéng' oor' e nidó'r', jō cangolíim' Jesús cóo' i dseá guitúung' do fí lí ninée' guiá' e nidó'r'. Jō mi' caguilíin' jō caguá' bre mes' lajaléin' do, ¹⁵jō canaang' Jesús sí'rein' do lala:

—iDsíng' cali'in' n e nijmee' e e jmiĩ Pascua la cóo' 'nú' ná' gui e nijúun' n! ¹⁶Cō' jō nijmee' e e jmiĩ jō cóo' 'nú' cartí' mi' nití' í' e nijí' tu rú' naa' fí ñiff' quie'e.

¹⁷Jō lí jō catíin' cóo' cóo' e a~ jmí' mí' huíng' jó' jō cacuø'r' gui'máang' Fidié'e, jō lí jō casí'r' jaléng' i dseá quiá'r do jō cajín':

—Jó' o e cóo' la, jō jmee' na' jmá' jiu e a~ dsí' lajee' lajaléng' na' na. ¹⁸Dsūco' jō nidúu' u e jmí' mí' huíng' jó' la cartí' nijí' tu rú' naa' fí ñiff' quie'e.

¹⁹Jō mi' cangf̄ jō, jō casá'r' cóo' iní' jō cacuø'r' gui'máang' Fidié'e. Jō mi' cangoyúung' jō, jō cajméer' jmá' jiu e iní' do lajee' lajaléng' i dseá guitúung' do. Jō lí jō casí'rein' jō cajín':

—Quié' na' e iní' la, cō' e la lí' e ngúu' táan' n la, dseá nijúun' n uii' quiá' jaléng' dseá jmigüí'. Jō jalé' e la 'né' nijmee' na' e laco' niguiéng' óo' na' jnea'.

²⁰Jō mi' cangoyúung' e cagó'r' e iní' do, jō catíng' tur e cóo' e lí' a~ jmí' mí' huíng' jó' do jō cajín':

—E a~ dsí' e cóo' la lí' cóo' júu' 'mí' e jmirø' Fidié'e cóo' dseá jmigüí'. Jō e júu' jō nilití' mi' nití' jmí'øø'n' uii' dsee' quiá' jaléng' dseá jmigüí'. ²¹Jō dsu' lana, lab guíng' i dseá i ni'níng' jnea' fí quini' jaléng' dseá i ní' ní' quie'e. ²²Dsūco' lana jnea', dseá líin' n jaang' dseá jmigüí' i jáa' fí ñiff',

'né nidsingáin n lí' laco' la fé' fí ni~ jì' quíá' Fidiée'. iJo dsu' e ngí fíí i dseà i ni'níng jnea~ fí' quini jaléng' i dseà í'!

²³ Jo mi~ canúu~ i dseà guitúung` do e cajíng' Jesús lado, jo canaain` jmíngi' rúin':

—¿I~ jaang` jneaa~aa!, faa~aa!, dseà néesee' la i ni'níng`naa' Fíi'naa' Jesús?

I i niing-gui

²⁴ Jo mi~ cangoyúung` e cagó'r, jo canaang` i dseà guitúung` do jmiquím' dsíir' quíá' uí' e sáin` quíá' i i niing-gui lajee' la'ó' ír`.

²⁵ Joba' cañi' Jesús quíain' do jo casí' reiñ':

—Jaléng' dseata~ i quiá' ta~ quíá' jaléng' dseà i ja' cuíng` Fidiée' jmóor` laguidseang` e jmiti' dseà jalé' ta~ e quiá'r'. Jo jalém' i dseà do 'né' fé'r' e eáam' guíú' jogui e eáam' jlo' laco' ta~ quiá' dseata~ quíá'r'. ²⁶ Jo dsu' 'nú', dseà líng'na' dseà quíe' e, ja' cuøøng` fa' e líng'na' lajo. Co' ií' 'nú' i iing` i niliniing-gui, 'né' nijmee'na' laco' jmóo' jaang` dseà i ja' niing` ; jogui ií' 'nú' iing` i niquíú' ta~, 'né' nijmee'na' lajii' ta~ e iing` dseà rúm'ba'. ²⁷ Co' e já' e í' dsíi' dseà e eáang`gui niing` i dseà i guíing` gø' laco'gui i dseà i caguié' e jmiñi' do. Dsu' jnea~ sín' n la jee~ 'nú' lí' laco' jaang` dseà i jmóo' lajii' e iing` dseà rúng'.

²⁸ Jo co' nicangá'ba' co'o' jnea~ contøøng` lajee' nicangongáin n jalé' iihuá' fí' jmígü' la, ²⁹ jo uí' e lajob' nicajmee'na', joba' nicuøøø' 'nú' e niquíú'na' ta~ colíing` co'o' jnea~ fí' ñiff' lí'

laco'gui la nicangáing` jnea~ quíá' Tiquié' e Fidiée' dseà guíing` ñiff' e niquíú' u ta~ cajo. ³⁰ Jo colíim` ni'né' niquíee'naa' co'o' jnea~ fí' jo, jogui røøb` niquidsi'naa' í' cajo quíá' laji' guitu' 'lé' dseà Israel.

Mi~ cajmée' Jesús júu` e nijíng' TÁ Simón e ja' cuíin` dseà do

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13 :36-38)

³¹ Jo mi~ cal' jo, cajíng'gui Jesús casí'r' TÁ Simón:

—Simón, Simón, lana nicamáing` Satanás 'nú' e niguía' jil'r' 'nú' lafa' mi~ jil' dseà quí' cui'lee'. ³² Jo dsu' jnea~ nicamáí' i Tiquié' e dseà guíing` ñiff' uii' quí' e laco' ja' güilíin' e nilítúng` a' júu' quíe' e. Jo 'nú, mi~ nifo' tu' calé' catú' e lin' dseà quíe' e, joba' jmicóo' jóng' jaléng' dseà rún' e laco' teá'gui nisín' co'o' júu' quíe' e.

³³ Joba' cañi' TÁ Simón jo casí'r' Jesús jo cajíñ':

—Fí'i, teáb' dsi' jnea~ e ninii' i co'o' 'nú' fí' 'nuñí' fing song casáng' dseà 'nú, jogui colíim` nijíu'naa' fing cali'né' lajo.

³⁴ Joba' cañi' Jesús quíá' TÁ Simón jo casí' reiñ':

—TÁ Simón, e laba' fí' i 'nú, e dsa'ó' góo' na, nú'gui e niquí' tuidsée', 'nú' nifo' 'ní' née' e ja' cuíin' jnea~.

Mi~ nijaquíeng' oor` e nidsingáing` Jesús jalé' iihuá'

³⁵ Jo lí' jo, cajmíngi' Jesús jaléng' i dseà quíá'r' do jo cajíñ' casí' reiñ':

—Mí' casíin n 'nú' e ja' quíe'na' nosúu' quí'na' o'gui cuu~, jogui jii' lomii'na' e ø'ba', joba' jii' co'o' ja' eé' cali'né' gui', ¿já' leáa'?

Joba' cañií` i dseà` do jò casí`r`
Jesús:

—Dseáng` lajob líí', Fíi`ii'.

³⁶Joba' cajíng` tu Jesús casí`r`
jaléng` i dseà` do:

—Jò dsu' lana fíi` i 'nú', jaléng`
'nú' i seà` nosúu` quíá` còo`gui
lí` téé` cuu` quíi`na', joba' quie`na'
jalé` e jò; jogui` ií` 'nú' i ja` sea`
ñisú` quíá`, joba' 'nií`na' còo`
'mi`guíee` quíi`na' jò leáa`na' còo` e
ñí` jò. ³⁷Dsúco' lana tí` nilíti` jalé`
e fé' fí` ní` jì` quíá` Fidiée` lí` fé'
lala uii` quíe` e: “Jò jee` jaléng` dseà`
i soo` dsíi` calí`fiín`”. Dsúco' lajalé`
e fé' fí` ní` jì` quíá` Fidiée` uii`
quíe` e, dseáng` 'ne` nilítib` e jò.

³⁸Joba' cañií` i dseà` do quíá`
Jesús jò cajíñ`:

—Fíi`i, lab sea` tú` ñisú`.

Joba' cañií` tu Jesús jò cajíñ`:

—Nítéb` jíi` lana.

**Mi` casíng` Jesús còo` Fidiée` fí`
mó'` Olivos**

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹Jò mi` cangá e cajíng` Jesús
e júu` jò, dsifí` ladob cagüi`fir`
jò cangó`tur fí` mó'` Olivos lí`
laco`gui` jíi` e quí` tíiín` e jmóor`. Jò
cangolíim` jaléng` i dseà` quíá`r` do
cajo tí`leáaiñ` laco` cangó` dseà` do.
⁴⁰Jò mi` caguilíiñ` e fí` mó'` jò, job
cajíng` Jesús casí`r` i dseà` quíá`r`
do:

—Féeng`na' Fidiée`, jò lajoba' ja`
dseáng` e nijiúng`na' fí` ní` dsee`.

⁴¹Jò lí` jò, dob catiúung` tear i
dseà` quíá`r` do, jò 'ñia`bre cangór`
tí` doguiju` lí` laco` í` e tí' còo` cuu`
e bí` dseà` còo` guóor`. Jò casí`r`
uó` jnir` jò canaaíñ` féiñ` Fidiée` jò
cajíñ`:

⁴²—Tea~, song iin` joba' cuóom`
lí` laan` jnea` jee` jalé` iihuí` e
tí` lí` nidsingíiñ`n; jò dsu' ja` güilí`
laco` iing` jnea~, cò' güilítib` jial
dseáng` jíi` iing` 'nu` e nilíti`.

⁴³Jò mi` cajíng` Jesús lajo, jò dsifí`
lajob cajnéng` jaang` ángel i casíng`
Fidiée`, jò cacuø`r` dseà` do bí` e quíá`
e nité`r` còo` jalé` iihuí` e tí` lí`
nidsingíiñ`. ⁴⁴Jò lajee` jò eáng`gui
canaang` Jesús jmiféiñ` Tiquiá`r`, jò
canaang` sojiúñ` jmiguíee` e líí` la líí`
jmi`øøiñ` cartí` ní` uó`.

⁴⁵Jò mi` calí` e féiñ` Tiquiá`r`, jò
cangám`tur fí` lí` caseáaiñ` i dseà`
quíá`r` do, jò cadséng`neiñ` do e
güim`biñ` do lajaléiñ`, cò' dsíng`
nicalíjiuung` dsíir`. ⁴⁶Joba' cató`
Jesús i dseà` do jò casí`reiñ` lala jò
cajíñ`:

—¿Jialí` güiing` 'nú'? Jminá`
ráang`na' jò féeng`na' Fidiée` dseà`
güiing` ñiff` uii` quíi`na' yaang`na',
jò lajoba' ja` dseáng` e nijiúng`na'
fí` ní` dsee`.

Mi` casang` dseà` Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18 :2-11)

⁴⁷Jò laco` gui`nang` e fé`bi Jesús
e júu` na, mi` canaang` guilíng`
fíing` dseà`. Jò jaang` lajee` lajaléng`
i dseà` guitúung` do i sii` Judas
Iscariote, í`bing` i quíe` nifí` quíá` i
dseà` do. Jò cangoquíeeiñ` fí` lí` sing`
Jesús jò cachø`r` ní` dseà` do. ⁴⁸Jò
dsu' lalab cañií` Jesús quíaiñ` do:
—Judas, ¿su còo` e chø` ní` baa
e nijáan` jnea` fí` jaguó` jaléng` i
'ní` níng` jnea~, dseà` i jáa` fí` ñiff` i
líng` jaang` dseà` jmigüi`?

⁴⁹Jò mi` cangá dseà` guitúung`
quíá` Jesús e calí` lado, jò
cajmingi`r` Jesús jò cajíñ`:

—Ffi'naa', ¿su nitii'naa' cóo'~
ñisui'?

⁵⁰Jo jaang` i dsea` guitúung` do
caguir` ní` quiá'r~, jo caquiur`
logua` dsée` quiá'~ jaang` dsea` i
jmóo` ta` quiá'~ i jmidsea` i laniing`
do. ⁵¹Jo dsifi' lajob cajíng'~ Jesús
casí'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Jo` e cang'na'r` jii'~ coo`~; nilíb`
jii'~ lana.

Jo dsifi' lajob cagüi' Jesús e li`
'ná' quiá'~ i dsea` sicuáng' do, jo
ladsifi' lanab ca'lóo` loguaiñ' do.

⁵²Jo lí` jo, casí'~ Jesús jaléng' fii`
jmidsea` cóo'~ jaléng' i nées` ni` guá'~
cóo'~gui jaléng' dsea` cóong'~ quiá'~
guá'~ quiá'~ dsea` góor` dsea` Israel,
co' lajalém' i dsea` í` caguiliñ' e
nitóor` Jesús, jo cajíñ' casí'r~ i dsea`
do:

—Lana cagüilíng` 'nú' e quié'na'
jalé' ñisui' cóo'~gui jalé' 'ma` e
nijmang'na' jnea` lafa' jaang` ii`.

⁵³Jo lacoo` jmiñ` lacoo` jmiñ` ca'ée` e
'nú' júu` quiá'~ Fidiée' fí' guá'~
quí'naa', jo dsu' ja` cateá' óo'na' fa'
e caséng'na' jnea` lajee` jo; jo dsu'
lanagui cagüea` oor` e güijé` 'nú',
co' Fidiéeb` dsea` nicacuor` fí' lajo e
i 'lim'~ niquiur` ta` e uoø` lana.

Mi` cajíng' Tú` Simón e ja` cuíñ` Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-
54, 66-72; Jn. 18 :12-18, 25-27)

⁵⁴Jo dsifi' lajob casaiñ' Jesús, jo
catór` dsea` do fí' quiá'~ i jmidsea`
laniing` quiá'~ dsea` Israel. Jo huíim`
ngang' Tú` Simón e ti'leáiñ' laco'
ngolíng` i dsea` do e téer` Jesús.

⁵⁵Jo mi` caguiliñ' fí' jo, jo canaang`
i dsea` i casó'~ quiá'~ Jesús do e jir`
ji` fí' guiá'~ jóo` sigui', jo caguár`

lacúng'~ lajíng` e ji` do mi` cacóo`.
Jo dob caguá' Tú` Simón cajo jee`
jaléng' i dsea` do. ⁵⁶Jo mi` cangá`
jaang` dseamf` i jmóo` ta` quiá'~
i jmidsea` do e dob guíng` Tú`
Simón jee` jaléng' i dsea` i neaáng`
do, jo canaaiñ` jmicuíng`neiñ' jo
casí'~reiñ':

—Jaa~, cangi'b` i dseañu' la cóo'~
Jesús cajo.

⁵⁷Jo mi` canúu` Tú` Simón lado,
jo dsifi' lajob cajíñ' casí'r~ i dseamf`
do:

—Ja` cúing` jneaiñ' do, dseamf`.

⁵⁸Jo mi` máing` guíjui lajo,
jiéng'~gui calicuíi` quiá'r~ jo cajíñ':
—Dsea` quiá'~ Jesús líng'gui 'nu`
cajo.

Jo mi` canúu` tu Tú` Simón lado, jo
dsifi' ladob cañii` tur jo cajíñ':

—Ja` jee` i do quíng'~ jnea` ,
dseañu'.

⁵⁹Jo mi` cangá` coo` oor` lajo,
jiéng'~gui jaang` dsea` cajíñ':

—E já'~ba' líng` i dseañu' la dsea`
quiá'~ Jesús, co' i seeng` fí' Galileab
la cajo.

⁶⁰Joba' cañii` tu Tú` Simón jo
casí'r~ i dsea` do jo cajíñ':

—Ja` ñii` ee` e fól' na, dseañu'.

Jo ja` mí` cató'~bi e fé' i Tú` Simón
do lajo mi` tí` lí` caqui' jaang`
tuídsée`. ⁶¹Jo job mi` cají' Jesús nir`
jo cajóoiñ` Tú` Simón tí` lí` siñ', jo
dsifi' lajob cadseng'~ dsii' i Tú` Simón
do e cajíng'~ Jesús lami` neaaiñ` gø'r`
do: “Dsa'ó` góo` na, nú'~gui e niquí'~
tuídsée`, 'nu` nifo'~ 'ní` née' e ja`
cuíñ' jnea`.” ⁶²Jo mi` cadseng'~ dsii`
i Tú` Simón do e cajíng'~ Jesús lajo,
jo dsíng'~ calijiuung` dsii'r, jo dsifi`
lajob cagüi'fir` jo dsíng'~ canaaiñ`
qui'r` jóng.

Mī cajmeángʻ dseà Jesús*(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)*

⁶³Jò mī cangf̄ jò, jaléngʻ ì dseà ì jée' quiá' Jesús canaaĩn̄ lóoĩn̄ dseà do jogui bõong-neĩn̄, ⁶⁴jò cajnír' jminī dseà do jò cabár' moniñ' jò cajmingi'reiñ' lala jò cajíñ':

—¿Ī ì cabõong' 'nũ? iJmeē júu', ne'ee'!

⁶⁵Jò jmguiũ' bi jalé' e fé'r' e jmineaiñ' dseà do lajee' jò.

Mī cangojéeiñ` Jesús fí' lí' siseángʻ jaléngʻ dseà cõongʻ quiá' guá'*(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18 :19-24)*

⁶⁶Jò mī cajneá' e jmī jò, jò caseángʻ jaléngʻ dseà cõongʻ quiá' dseà Israel cõo' jaléngʻ fii' jmidsea' cõo' gui jaléngʻ tifa' quiá'r', jò catõ'r' Jesús fí' lí' nisiseáiñ' do, jò cajmingi'r' dseà do lala jò cajíñ':

⁶⁷—Jmeē júu', ne'ee', ¿su 'nũb` Dseà Jmáang'?

Jòba' cañi' Jesús quiá' jaléngʻ ì dseà do jò cajíñ':

—Song nijmeē jnea' júu' røø', ja' já' nilíng' 'nú' júu' quié' e jóng.

⁶⁸Jogui song eè nijmingi' 'i' 'nú', ja' e ní'na' ningi'na' quié' e cajo. ⁶⁹Jò dsu' lati' lana jnea', dseà cagá'a fí' ñiff' e líin' n jaang' dseà jmgui', niní' i lí' lí' dsée' laco' guing' Fidié' dseà guing' ñiff', dseà ì 'gøng' eáang' la'ung' fí' jmgui'.

⁷⁰Jò mī canúu' jaléngʻ ì dseà do e cajíngʻ Jesús lado, jò lajalém' bre cajmingi'r' dseà do jò cajíñ':

—Jò ¿su 'nũb` Jõõ' Fidié' dseà guing' ñiff' liya?

Jòba' cañi' tũ Jesús quiá' jaléngʻ ì dseà do jò cajíñ':

—Dseángʻ lajob lí' lí' laco' la nicafée' na' na.

⁷¹Jò mī canúu' jaléngʻ ì dseà do e cajíngʻ Jesús lajo, jò casíin̄ lajee' lajaléiñ' do jò cajíñ':

—¿E' gui ta' e 'neáng-gui' jaléngʻ dseà ì tí' ní'? Co' yee'baa' nicaná' náng jial laco' lí' júu' quiá'r'.

Mī caguiéngʻ Jesús fí' quinī dseata' dseà féngʻ ì sii' Pilato*(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18 :28-38)*

23 Jò mī cangf̄ jò, lajalém' ì dseà do cangojéeiñ` Jesús fí' quinī jaang' dseata' dseà féngʻ ì sii' Pilato. ²Jò mī caguiiñ' do fí' do, jò canaaĩn̄ jmóor' dsee' quiá' dseà do jò cajíñ':

—Ī dseañũ' la ngir' lacaang' jee' 'nú' ta' jmguiñ' jaléngʻ dseà ì seeng' fí' lí' quiá' 'nũ' ta'. Jogui ngir' fé'r' e ja' 'né' niquí'naa' cuu' quiá' ì dseata' dseà féngʻ ì guing' fí' Roma, jogui fé' bir cajo e í bre líiñ' Dseà Jmáang' ì nisíng' Fidié' ì nicá' nifi' quiá' jaléngʻ dseà gõõnaa' dseà Israel.

³Jò mī canúu' ì dseata' Pilato do lado, jò cajmingi'r' Jesús jò cajíñ':

—¿Su 'nũb` dseà ì quie' nifi' quiá' dseà Israel?

Jòba' cañi' Jesús jò cajíñ':

—Dseángʻ lajob lí' lí' laco' la nicafée' 'nũ' na.

⁴Jò mī canúu' Pilato e cajíngʻ Jesús lajo, jò casí'r' jaléngʻ ì fii' jmidsea' do cõo' gui jaléngʻ ì dseà ì teáang' do jò cajíñ':

—Ja' niguié' jnea' jii' cõõ dsee' e sea' quiá' ì dseañũ' la.

⁵Jò mī canúu' jaléngʻ ì dseà do lado, jò eáang' gui canaaĩn̄ jmóor' dsee' quiá' Jesús jò cajíñ':

—I dseañu` na eáang` ngir` ta` jminguĩng` dseà` còo` jalé` e er`. Jo canaaiñ` jmóor` lajo` cati` lí` se` Galilea carti` cagüéiñ` fí` la, fí` lí` se` Judea, e jmóor` lajo`.

Mi` cangojéiñ` Jesús fí` quini` jaang` dseata` i sii` Herodes

⁶Jo mi` canúu` Pilato e café` dseà` lajo, jo cajmingiir` su` fí` lí` se` Galileab seeng` Jesús. ⁷Jo mi` cajíng` dseà` e fí` job seeiñ`, joba` casiiñ` dseà` do còo` jaang` dseata` i sii` Herodes i líing` dseata` dseà` féng` quia` Galilea, co` ie` jo` dob nitáang` i dseata` do fí` Jerusalén. ⁸Jo mi` cangá` Herodes e cangáiñ` Jesús, dsíng` cali`iáang` dsíir`, co` liib` nicajá` e iin` e niniiñ` dseà` do, co` fíim` dseà` dsiçoor` júu` quia` jalé` e guiú` e nicajméè` dseà` do, jogui` güijer` fa` eè` nijmé` dseà` do e lí`. ⁹Jo jminguib` jalé` e cajmingiir` dseà` do, dsu` jii` camí` júu` ja` eè` cañiñ` Jesús quiañ` do. ¹⁰Jo lajee` jo, dob teáang` jaléng` fii` jmidseà` quia` dseà` Israel còo` jaléng` tifa` quia`r, jo dseáang` eáam` teáaiñ` do jmóor` dsee` quia` Jesús. ¹¹Jo mi` cangá` Herodes e ja` eè` ngii` Jesús, joba` cajmicòo` rúiiñ` còo` jaléng` llee` quia`r` e canaaiñ` lóoiñ` dseà` do, jo caquiñ` dseà` do caneáang` si` dseata` dseà` féng`. Jo lí` jo, i dseata` do caguiéng` tur` Jesús fí` lí` guing` dseata` Pilato calé` catú`. ¹²Jo ie` jmi` jo` røøb` casíng` tu` dseata` Herodes còo` dseata` Pilato, co` lami` jéng`gui` níb` nicangáng` rúiiñ`.

Mi` cahuí` ta` e nijúung` Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18 :39-19 :16)

¹³Jo mi` caguiéng` tu` Jesús fí` lí` guing` dseata` Pilato, jo caquiñ`

do ta` e caseáng` jaléng` fii` jmidseà` còo` gui` jaléng` dseata` jogui` còo` jaléng` dseà` fii`. ¹⁴Jo mi` caseáng` jaléng` i dseà` í, jo` lalab` cajíñ` casí` reiñ`:

—'Nú` cañijéeng`na` i dseañu` la fí` la e jmoò`na` dsee` quia`r` e ngir` jminguiñ` jaléng` dseà` fii`; jo` jnea` nicajmingiir` jalé` e júu` jo` fí` quini` 'nú` lajaléng`na` na, jo` dsu` jii` còo` dsee` ja` mí` cadsé`e e røøiñ` lí` laco` jii` e 'níing`na`re. ¹⁵Jogui` nicasiim`biiir` fí` lí` guing` dseata` Herodes, dsu` o`gui` i dseata` í` líing` eè` dsee` cadsé`r` quia` dseà` la, joba` fí` lab` nicaguiéng`tureiñ`. Jo` niñi`ba` e jii` còo` ja` eè` mí` cajméer` fa` cuøøng` e nijngáang`naa`r, ¹⁶jo` dsu` nicuøø`baa`r iihuñi`, jo` lí` jo` nilaam`tur` calé` catú`.

¹⁷Jo lajee` e jmi` jo` tíing` dseata` Pilato e jmi`iáaiñ` dsii` jaléng` dseà` fii` jo` láaiñ` camíng` dseà` i iuung` fí` dsii` 'nuñi`. ¹⁸Jo dsu` jaléng` i dseà` fii` do canaaiñ` oor` teá` jo` fé'r` e éeiñ` Jesús:

—iJa` laan` i dseañu` ná! iLeang` Barrabás!

¹⁹Jo i Barrabás do nica`ir` nuñi` dsu` uii` e 'ni` níiñ` jaléng` dseata` jogui` e ninicajngaiñ` dseà` cajo. ²⁰Jo dsu` dseata` Pilato eáang`gui` iin` e nileaiñ` Jesús laco`gui` i Barrabás do, joba` casí`tur` dseà` fii` calé` catú`. ²¹Jo dsu` jéng`gui` i dseà` fii` do canaaiñ` fé'r` còo` júu` teá`gui` jo` cajíñ` e éeiñ` Jesús:

—iFí` dse` crúu` teáaiñ` na! iFí` dse` crúu` teáaiñ` na!

²²Jo lí` jo, catí` ní` née` cajíng` tu` dseata` Pilato casí`r` jaléng` dseà` fii`:

—Jø ÷e`gui dseáng` e ga` nicajméer`? Ja`gui ee` dsee` niguié` jnea` e røøiñ` fa` e cuøøng` e nijúuiñ`. Dsu` lifa` nicuøø`baar iihuúí, jø lí jø, nilaam`tur calé` catú`.

²³Jø dsu` jaléng` dseà` fii` còo`gui jaléng` fii` jmidsea` eáang`gui canaañ` ta`r` míi` e mi`tur e nitáng` Jesús fí` dse` crúu`, jø lajob cajméer` cartí` calí`r` lajii` e mir` do. ²⁴Jø lajob cajmée` dseata` Pilato lí` laco` jii` e mí` i` dseà` i` teáng` do, ²⁵jø caleáam`bre i` Barrabás do, dseà` i` ní` níng` jaléng` dseata` jogui nicajngaiñ` dseà, cò` uing` quiá` e joba` e iuuiñ` 'nuñí', jø cajám`bre Jesús fí` jaguó` jaléng` dseà` i` ní` níng` dseà` do; jø cajméer` lajò` còo` jaléng` dseà` fii`, cò` lajòb` calí`fiñ` do.

Mi` catáng` Jesús fí` dse` crúu`

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19 :17-27)

²⁶Jø mi` cangf` jø, jø cangojéem`bre Jesús fí` lí` nitáañ` fí` dse` crúu`. Jø lajee` teáañ` do fí` e ngoliiñ`, cajíñ` jaang` dseañu` i` laco` nijang` jee` ta` quiá` i` sii` Simón i` seeng` fí` còo` fii` e sii` Cirene, jø caquiur` ta` e cajéeng` i` dseañu` do crúu` quiá` Jesús laguidseaang`; jø cangór` caluu` laco` ngóo` dseà` do.

²⁷Jø fíim` dseà` i` ngolíng` laco` ngóo` Jesús, jogui` dsíng` fíing` dseamf` i` ngolíng` qui` jø ti`óor` e lijiuung` dsíur` uii` quiá` Jesús. ²⁸Dsu` Jesús cajil` nir` cajøøiñ` jaléng` i` dseamf` do jø cajíñ` casí` reiñ`:

—Dseamf` i` seeng` fí` Jerusalén, ja` qui`na` uii` jnea`, dsu` quií`na`

uii` quií`na` yaang`na` jogui` uii` quiá` jòo`na`. ²⁹Cò` niguiéeb` jmi` mi` nífé` jaléng` dseà: “Juguiá` jiu` quiá` jaléng` dseamf` i` ja` cuøøng` nidsiquieeng` yuu, jø ja` ii` caliséng` quiár` i` cacuø`r` tú`.” ³⁰Jø ie` job` mi` nináng` jaléng` dseà` e nimí`r` jalé` mó` jø nijíñ`: “Liing` güüjiú` sii` lí` née`naa”; jogui` nisí`r` jalé` mó`: “Meeng` jnea` lajminá.” ³¹Cò` song` lanab` cuø`na` jnea` iihuúí, dseà` ja` dsee` røøñ`, joba` jial` tíi`gui nidsingfíng` 'nú', dseà` røøng`na` dsee`.

³²Jø jaléng` i` dseà` i` ngolíng` do jéeiñ` gáng` ii` i` nidsijngáañ` colíing` còo` Jesús. ³³Jø mi` caguiliñ` còo` cuo` lí` sii` Cuo` Mogui` 'Lii`, jø fí` job` cateáañ` Jesús fí` dse` crúu` còo` laji` gáng` i` ii` do, jmá` jáng` crúu` lajaañ` do: jø jmá` jáng` i` ii` do catáañ` lacataang` cáang` Jesús, jaang` lí` lí` dsée` jogui` jaang` lí` lí` tuung`. ³⁴Jø lajee` gui`ná` e táang` Jesús fí` dse` crúu` cajíñ`:

—Teaa, íing` dsee` uii` quiá` jaléng` i` dseà` na, cò` e ja` lí`biñ` na jalé` e jmóor`.

Jø mi` calí` e cateáañ` dseà` do fí` dse` crúu`, jaléng` i` 'lée` do canaañ` cóor` quiá` i` nilí` lajee` lajaléiñ` do i` nicòo` si` Jesús fí` quiár`. ³⁵Jø lajalém` dseà` teáañ` e jøø`r` jalé` e calí, jø jaléng` i` dseata` do canaañ` løøiñ` Jesús jø sí`r` dseà` do lala` jø fé`r`:

—Caleáam`bre jaléng` dseà` jiéng`, joba` güüleáang` 'nia`r` náng, song` dseáng` já` e í`bre líiñ` Dseà` Jmáang`, dseà` i` casíng` Fidié` fí` jmigüí` la.

³⁶Jø jaléng` i` 'lée` do løøm`bre dseà` do cajo, jø dsiquiéeiñ` quiá`

lī táang` dseà do fí dse` crúu^, jo cuø'r` dseà do jmi`^ mí`^ huiing` jó`^ e tí`^ . 37 Jøgui sír` dseà do lala jo fé'r`:

—Leaang` uø` náng song dseáng`- jál` e 'nu` lin` ī dseà ī quie` nifí` quiá`- dseà Israel.

38 Jøgui tóo` cøo` 'majmá` yú`^ gui` crúu` lí` táaiñ` lí` silí` cøo`- jalé` jmií` griego cøo`-gui jmií` latín jøgui cøo`- jmií` hebreo, jo lalab guóng` : “Ī lab ī dseà ī quie` nifí` quiá`- dseà Israel.”

39 Jo jaang` ī ī ī taang` fí` dse` crúu` do gab` fé'r` uii` quiá`- Jesús cajo, jo sír` dseà do lala:

—Song dseáng`- jál` e 'nu` lin` Dseà Jmáang`-, joba' leaang`-uø` jóng jøgui leaang`- jnea`^ .

40 Jo dsu` ī ī ī jaang`gui do ca'gaam`bre quiá`- ī ī rúin` do jo cajín`- casí`-reiñ`:

—¿Su ja` jáa` quíi`- fa' e 'góng` Fidié` dseà guiing` ñiff`, 'nu` dseà táan` fí` dse` crúu` la cajo? 41 E liing` uim`ba' e taang` jnea`^ la, cø' laguib qui`naa' quiá`- jalé` e nica'lee`naa', dsu` ī dseañu` la jii`- cøo` ja` eè` mí` cal'éer`.

42 Jøba' cajín`- casí`-r` Jesús:

—Jesús, güiguiéng` o' jnea` mi` ninaan`- niquíu`^ ta` la'úng` fí` jmigüí`.

43 Jøba' cañi` Jesús quiá`- ī dseañu` í` jo cajín`- casí`-reiñ`:

—E jál` e fíi` ī 'nu`, dseañu`, e náb nidsi'lié`ee' cøo`- jnea` fí` ñiff` lí` guing` Tiquié`e.

Mi` cajúng`- Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19 :28-30)

44 Jo lajee` táang` Jesús fí` dse` crúu` mi` catí` guieñí`- joo`, jøb mi`

calí` núu` fí` guóo`- uø` jo, jo cateá`- cartí` la ī 'ni` e ca'lóo` . 45 Jo cajlín`- iee`, jo lajee` jo casing`- tú` dseá`- joo` e 'mi` e í` guiá`- joo` guá`- e si` fí` Jerusalén. 46 Jøb mi` ca'óo` Jesús jo cajín`:

—Teaa`, fí` jaguóo`ba' nisé`e jmigüí` quie` e náng.

Jo dsifí` mi` cajín`- lajo, jo cajúm`-bre.

47 Jo mi` cangá`- fii` 'lée`- quiá`- dseà romano e calí` lado, jøguiba' cajmiféin` Fidié` jo cajín`:

—Dseáng`- jál`ba' e ja` dsee`- nirøøng` ī dseañu` na.

48 Jo jaléng` ī dseà ī teáng` do cangá`-bre jalé` e calí` do, jo mi` caquiñ` e ngolíñ`, joba' canaañ` bár` fí` nidsír`, cø' fi'í`b` eáang` calíñ` . 49 Dsu` jaléng` dseà ī cangi` cøo`- Jesús cøo`-gui jaléng` dseamf` ī cajalíng`- cøo`- dseà do catí` lí` se` Galilea, huíib`- cajer` jøø`- jalé` e calí` do ie` jo.

Mi` ca'áng`- Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19 :38-42)

50 Jo ie` jo seeng` jaang` dseañu` ī guiúng`- eáang` ī sii` Sé` ī caliséng` fí` cøo` fii` lí` sii` Arimatea fí` lí` se` Judea. Jo líiñ` do jaang` dseà féng` ī quiu` ta` quiá`- dseà Israel. 51 Jo ī dseañu` do güije`-bre e nicá` Fidié` nifí` quiá`- lajaang` lajaang` dseà jmigüí`, jøgui ja` calijíi`r` cajo dsu` e cahuí` ta` e nijúng` Jesús lí` lacø`gui casing` ī dseata` caguiaang`- rúin` do. 52 Jøba' mi` cajúng`- Jesús, cangó` ī Sé` do fí` quini` dseata` Pilato, jo camir` fí` e ni'áaiñ` Jesús, jo cacuø`bi ī dseata` í` fí` e nijmé` Sé` lajo. 53 Jo dsifí` lajòb cangór` fí` lí` táang` Jesús fí`

dse` crúu^, jò cajjiáaiñ` dseà do, jò caquiñ` còo` 'mi' té` e niguo`^, jò cangojéeiñ` dseà do e ca'áiñ` fí` dsíi' còo` toò` jiáa', co' lajob quí`-tíng` jaléng` dseà Israel e áaiñ` 'lii` quiá'r`. Jò e fí` jò jji` jaang` 'lii` ja` mi' ca'áang` lami` jéeng`gui. ⁵⁴Jò ie` jmií` jò nilíi' e guati'ló` jmií` e jmi'íng` jaléng` dseà Israel.

⁵⁵Jò jaléng` i dseamf` i cajalíng` còo` Jesús catí` lí` se' Galilea cangoliiim`bre cajo, joba' cangá`bre jie` lí` ca'áng` Jesús jogui jial caquiee` dseà do dsíi' e too` do. ⁵⁶Jò mi` calita` dsíi' i dseamf` do jie` lí` ca'áng` Jesús, joba' cangoliiim`bre jóng` fí` lí` neáaiñ` fí` Jerusalén, jò cangoguiar` guiú` jalé` jmií` jmeafii` còo` gui jalé` noo` jmeafii` e nidsisuuíñ` dseà do mi` ningí` jmií` e jmi'íng` jaléng` dseà Israel, co' lajob quí`-tíng` jaléng` dseà ie` jò còo` jaléng` 'lii` quiá'r`. Jò cajmi'ím` i dseamf` do mi` catí` í` lajò lí` laco'gui ta` quiu' fí` ni` ji` quiá' Fidiée'.

Mi` cají`tu Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20 :1-10)

24 Jò mi` cangf` e jmií` e jmi'íng` jaléng` dseà Israel, jò jmií` la'uii` quiá'`semaan` la'ee` eáang` jaléng` i dseamf` i cajalíng` còo` Jesús catí` Galilea do caleáb` catú` cangoliiñ` fí` lí` si'aang` Jesús, jò quier` jalé` jmií` jmeafii` còo` gui jalé` noo` jmeafii` e nicaguiar` guiú` lami` jéeng`gui do quiá' e si'í` nisúuiñ` dseà do. ²Jò mi` caguilíiñ` e toò` jiáa` lí` ca'áng` Jesús, jò cangár` e nisinab` e oo` ée` do, jò cab' niròo` e cuu` e cajnf` mi` ca'áng` dseà do. ³Jò

cangotáam`bre fí` dsíi' e ée` do, dsu` jò cadséiñ` Jesús fí` dsíi' jò. ⁴Jò mi` cangá` i dseamf` do lajò, jò dsíng` cafóiiñ` jji` jò ñir` e` nijmér`. Jò lajee` jò còo` cangá`bre e cajnéng` gáng` dseañu` quiá' laco' teáaiñ`, jò i dseañu` do quí'r` 'mi' té` e ji' jlo`^.
⁵Jò dsíng` cafóng` i dseamf` do mi` tí` lí` cangáiiñ` i dseañu` do, jò catúuiñ` cartí` ni` uó` dsu' e cafóiiñ` dseà do. Joguiba' café` i dseañu` do e caféiñ` i dseamf` do jò cajjiiñ`:
—¿Jiali' ngi'na' 'náng`na' jee` jaléng` 'lii` i dseà i jji' lana? ⁶Co' nicajíb'tur calé` catú`, joba' jò i seeng` fí` la. Tée' óo'na' jial cajjiiñ` lami` cateáaiñ` còo` 'nú' fí` Galilea, ⁷mi` cajjiiñ` e ír`, dseà caguéiñ` fí` jmigüi' e jáar` fí` ñiff` e líiñ` jaang` dseà jmigüi', dseáng` 'néb` e nijáng` dseà ír` fí` jaguò` jaléng` dseà dsee` dseà qui` cartí` nijnga` dseà do quiá'r` fí` dse` crúu^, jò dsu` mi` nidsíng` 'ni` jmií` lajò, nijíb'tur calé` catú`.

⁸Jò mi` canúu` i dseamf` do e júu` na, joguiba' cadseng` dsíir` jalé` júu` quiá' Jesús. ⁹Jò dsifí` lajob caquing` tur, jò cangojmée'r` júu` i dseà guijáng` quiá' Jesús còo` gui jaléng` i dseà caguiaang`gui do. ¹⁰Jò jaléng` i dseamf` i caguicóo` júu` do siir` Yá` i seeng` fí` Magdala, jaang`gui i sii` Sihuoo`, jaang`gui i sii` Yá` niquiá'` Tiáa~, jogui quíim` bi dseamf` i caguiaang`gui cajo. ¹¹Jò mi` canúu` i dseà guijáng` do lado, ca'f` dsíir` e ngaam` i dseamf` do, jò ja` ee` já' caliiñ` lajii` júu` e quieeiñ` do.

¹²Jò dsu' Tá` Simón dsifib` cangór` güi'íi' e cangojòør` e fí` toò` ée` do. Jò mi` caguier` fí` jò, jò catúuiñ`

cajóor̄ jo cangár̄ e jíī e 'mi' e caquinḡ dseà doba' née'gui. Jo dsifí ladob cangánḡ-tur, jo dsínḡ cangogá' dsíir̄ quiá' jalé' e cangár̄ do.

Mī cangolínḡ gánḡ dseà quiá' Jesús fí Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³ Jo e jmī jo, gánḡ lajee' la'ó' i dseà i cangi' cóo' Jesús do cataiñ' fí e cangoliñ' fí cóo' fī lĩ sī Emaús e née' guicó' kilómetro lí' lí' caluu' fī Jerusalén. ¹⁴ Jo lajee' teáng' i dseà do fí, jo ngoliñ' s̄īiñ' quiá' jalé' e nicalf' fí Jerusalén lajee' e jmī jo. ¹⁵ Jo lajee' ngoliñ', cangoquiéng' Jesús, jo canaañ' ngir' coliinḡ cóoiñ' do. ¹⁶ Jo jóom̄ i dseà gánḡ do Jesús, dsu' ja cangiñ' fa' e calicuñ' dseà do ladsifí lado. ¹⁷ Jo cajmingí' Jesús i dseà gánḡ do jo casí'reiñ' jo cajíñ':

—¿Ē jalé' e siinḡ 'nú' lajee' teáng' na' fí? ¿Jialí' líng' na' fí'í'?

¹⁸ Jo jaanḡ i dseañ' do i nisi' Cleofas cañíir̄ quiá' Jesús, jo casí'r̄ dseà do jo cajíñ':

—Lajim̄ dseà niñir̄ jalé' e nicalf' fí Jerusalén lajee' e jmī e cangínḡ na. Jo ¿su jíi' 'nub' dseà guin' fí Jerusalén e ja' nĩ' jalé' e nicalf' fí jo?

¹⁹ Joba' cajmingí'tu Jesús quiá' i dseà do jo cajíñ' casí'reiñ':

—¿Ē jalé' e nicalf' fí jo?

Joba' cañíi' i dseà gánḡ do jo cajíñ':

—Mó' jaá'naa' sī'naa' jalé' e calínḡ Jesús i seenḡ fí Nazaret, jaanḡ dseà 'gøng' i café' cuaiñ' quiá' Fidié', jo cajméer̄ jalé' e

quí'r̄ jmī e dsigá' dsí' dseà, jogui eáang' 'gøng' jalé' júu' e café'r̄ cajo; ²⁰ jogui sī'naa' jial cajmée' jaléng' fí jmidseà cóo' gui jaléng' dseata' qui' i' mĩ' cajáñ' dseà do fí jaguó' jaléng' dseà fī e lacó' niteaiñ' dseà do fí dse' crúu' cartí' nijngáng' neiñ'. ²¹ Jo jnea' nisita' dsí'naa' e í'bre dseà i nileáng' jnea', dseà líi'naa' dseà góor̄ dseà Israel. Jo dsu' lana ningóo' 'ni' jmī e cangojée' jalé' e jo. ²² Jo cóo' tú' m̄ing' dseamf' i quíng' jee' jnea' nicangoliñ' 'ma'ee' e fóiñ' jnea', có' nicangoliñ' e ja' mĩ' jnea' røø' fí lĩ' ca'áng' dseà do, ²³ jo dsu' jo' seenḡ i llī do e too' lĩ' ca'ír̄ do mĩ' caguiliñ'. Joba' mĩ' caquinḡ-tur, quiéer̄ júu' e cangáñ' ángeles quiá' Fidié' i cajíng' e nicajíb'tu Jesús calé' catú'. ²⁴ Jo lí' jo, cangolínḡ fí jo cóo' tú' m̄ing' dseà i la'ó' ngí' cóo' naa' e fí do, jo cangá-bre cajo dseáng' jíi' lacó' júu' e quié' i dseamf' do, jo dsu' ja' cangáñ' Jesús.

²⁵ Joba' cajíng' Jesús casí'r̄ i dseà gánḡ do:

—iSóonḡ ja' iinḡ 'nú' e ningáng' na' jalé' e' líi', jogui dsíng' jmī'inḡ na' e jal' nilíng' na' jalé' júu' e caguia' jaléng' dseà i café' cuaiñ' quiá' Fidié' mali'gui eáang'! ²⁶ Có' dseáng' 'né'ba' e cangongínḡ Dseà Jmáanḡ jalé' e jo nú'gui e nidséng' tur calé' catú' fí'ñiff' quiá'r̄.

²⁷ Jo dsifí ladob canaanḡ Jesús e sí'r̄ i dseà gánḡ do jalé' júu' e fé' uii' quiá'r̄ fí nĩ' jĩ' quiá' Fidié', jo canaañ' catí' júu' quiá' Mo' cóo' gui jalé' júu' caguiee'gui e cajme' i dseà i café' cuaiñ' quiá' Fidié'.

²⁸Jo mali~gui lajo, mi~ caguilíng~ i dseà gáng~ do e fiì li~ ngolíin~ do, jo cajmée Jesús e lafa' e ngóo'bir tí lí huí'gui, ²⁹dsu' i dseà gáng~ do cajméer e cajeb' Jesús e fiì do jo casí'reiñ' do:
—La je~ cóo'~ jnea', co' nica'lóob~ eáang' jo tí lí~ ní'f' náub^.

Jo mi~ cajíng'~ i dseà do lado, jo cajeb' Jesús fi' lí~ caje' i dseà gáng~ do. ³⁰Jo mi~ tí lí~ caguár' e nidó'r' ir' e canuè, jo catíng~ Jesús coo' iní' jo cacuø'r' gui'máang' Fidiée', jo lí' jo cafiin' e iní' do jo cacuø'r' i dseà gáng~ do. ³¹Jo mi~ cajmée Jesús lado, job mi~ calilí' i dseà gáng~ do e ni~ dseáng' Jesús i dseà do. Jo dsu' dsifí ladob cango'líng' dseà do e laco' gui'ná' jòom~bir. ³²Jo dsifí ladob canaang' i dseà gáng~ do sí' rúin':

—Lado 'máí, lajee' té'e'naa' fi', dsíng' calí'íáang' dsi'naa' mi~ cajmea'r' jneaa'aa' júu^ jalé' e fé' fi' ní' jì' quiá' Fidiée' uii~ quiá'r', dseà líiín' Dseà Jmáang~, 'já' 'jál'?

³³Jo jò cajmi'íing~ yaang~ i dseà gáng~ do, co' dsifí ladob caqing'~tur cangolíin' fi' Jerusalén fi' lí' caseáng'tur cóo'~ jaléng' i dseà guijáng' do cóo'~gui dseà caguiaang~ i ngí cóo'r' do. ³⁴Jo dsifí mi~ cangáng~ rúin', jo lalab cajíng'~ i dseà fíng' do jo casí'reiñ':

—E já'ba' e nicají'tu Fí'naa', co' Tá' Simón nicangá~ quiá'r'.

³⁵Jo joguiba' cajmée i dseà gáng~ do júu^ jalé' e calíin' guiá'^ fi', jo jial calicuíin' Jesús mi~ tí lí~ cafiing' dseà do iní'^ e nidó'r'.

Mi~ cajmijnéng~ 'ñia' Jesús fi' quini~ dseà quiá'r'

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20 :19-23)

³⁶Jo lajee' gui'ná'^ sáim'bi i dseà do jalé' e júu^ na, coo' cajném~

Jesús jo casíng' 'ñia'r' jee~ jaléng' i dseà do jo casí'reiñ' do lala:

—Güiliseem 'ná' juguié' júu^ røø.

³⁷Jo mi~ cangáng~ i dseà do Jesús, dsíng'~ cafóin' jo canaain' i' dsíir' e jòoin' jaang' dseà gui'.

³⁸Joba' cajíng'~ Jesús casí'r' jaléng' i dseà do:

—¿Jialí' 'gó'na'? Jo 'jiali'

jmoona' e ja' já' líing'na' e jnea'? ³⁹Fíng na jòø'du' guóo' cóo'~gui tíi'i, co' dseáng'~ jneab' la. Güing'na' jnea~ jogui jøøng~na' jnea~, co' jaang' dseà gui' ja' teáain' móo' o'gui sea' loo' táain' laco' móo' 'ná' e sea' quié' e lana.

⁴⁰Jo mi~ cajíng'~ Jesús lado, jo ca'e'r' jaléng' i dseà do laji' tú' guoor' cóo'~gui tíir'. ⁴¹Jo dsu' i dseà do ja' já' calím~bir uii~ e dsíng' dsigá' dsíir' jogui e íaang' dsíir' cajo. Joba' cajíng'~ Jesús casí'r' jaléng' i dseà do:

—¿Su ja' eè' sea' cuó'~jiu' dóø'ø lana?

⁴²Joba' i dseà do cacuø'r' Jesús ca'náang'~ 'ñu' i cuíng' cóo'~gui ca'ná' mi' e a~ ta'. ⁴³Jo ca'ím' Jesús e do, jo cagó'bre do fi' quini~ jaléng' i dseà do. ⁴⁴Jo mi~ cangoyúung'~ e cagó'r', jo casí'r' jaléng' i dseà do jo cajíin':

—Lajalé' e nicalín~n, e job e cafií' i 'nú' lamí~ cangí'naa' colíing' e dseáng'~ 'né' e nilitib~ jalé' e fé' uii~ quié' e fi' ní' jì' quiá' Fidiée' e cajme' Moi~ jogui fi' ní' jì' e cajme' dseà i café' cuain' quiá' Fidiée' jogui e fé' fi' ní' jì' e sii' salmos.

⁴⁵Jo lí' jo, cajmée Jesús e cangáng' jaléng' i dseà do jalé' e fé' fi' ní' jì' jo uii~ quiá'r'. Jo lí' jo casí'reiñ' lala jo cajíin':

46—Lajob toõ fi' nĩ ji` quiá' Fidié̃ e dseáng' n̄isi'í'ba' e cajún̄n, jneã dseá lín̄n Dseá Jmáanḡ i casínḡ Fidié̃ fi' jm̄igüí' la, jo mĩ catí' n̄i' jm̄ii' lajo, cajíb' túu calé' catú'; 47 jogui 'né' e nini' dseá júu^ quié' e lacõ fi' fi' la'úng' fi' jm̄igüí', jo 'né' nináng' e jo catí' Jerusalén e laco' niquí' jíng' yaanḡ dseá fi' quini' Fidié̃, jo lajoguiba' quí' jm̄ii' e ni'íinḡ dsee' quiá'r. 48 Jo 'núb' nicañí' na' jalé' e nicalín̄n. 49 Jo jneã nicuó̃' 'nú' e cajíng' Tiquié' e lamĩ jéeng'gui e nicuó'r 'nú', dsu' fi' Jerusalén labi 'né' já'na' cartí' ni'íing'na' e Jm̄igüí' 'gøng' quiá' Fidié̃ e jáa' fi' ñiff, jo e job e nijmicó' 'nú' latã.

Mĩ cangáng' Jesús fi' ñiff

(Mr. 16:19-20)

50 Jo mĩ cangí jo, cajéeng' Jesús i dseá quiá'r do fi' caluu' fi' Jerusalén, jo cangoliín' fi' cõ lĩ sii' Betania. Jo mĩ caguilíin' fi' jo, jo casée' Jesús guóor' fi' yú^ jo lajob cataiñ' güea' i dseá quiá'r do. 51 Jo lajee' gui'ná' bi táin' güea' i dseá quiá'r do, mĩ canaaiñ' soor' fi' yú' e cangáin' fi' ñiff. 52 Jo dsu' lajaléng' i dseá guijáng' do caquim' tur fi' Jerusalén mĩ cangoyúung' e cajmiféiñ' dseá do, jo dsíng' iáang' dsír' cangoliín'. 53 Jo mĩ cangí jo, sojiéb' niteáaiñ' fi' dsí' sinúu' guá' e jmiféiñ' Fidié̃.

Jo lajob nilí.

Jo lanab jíi' líi' júu^ e cajme' Lucas.